SESOTHO HOME LANGUAGE

National Curriculum Statement (NCS)

Curriculum and Assessment Policy Statement

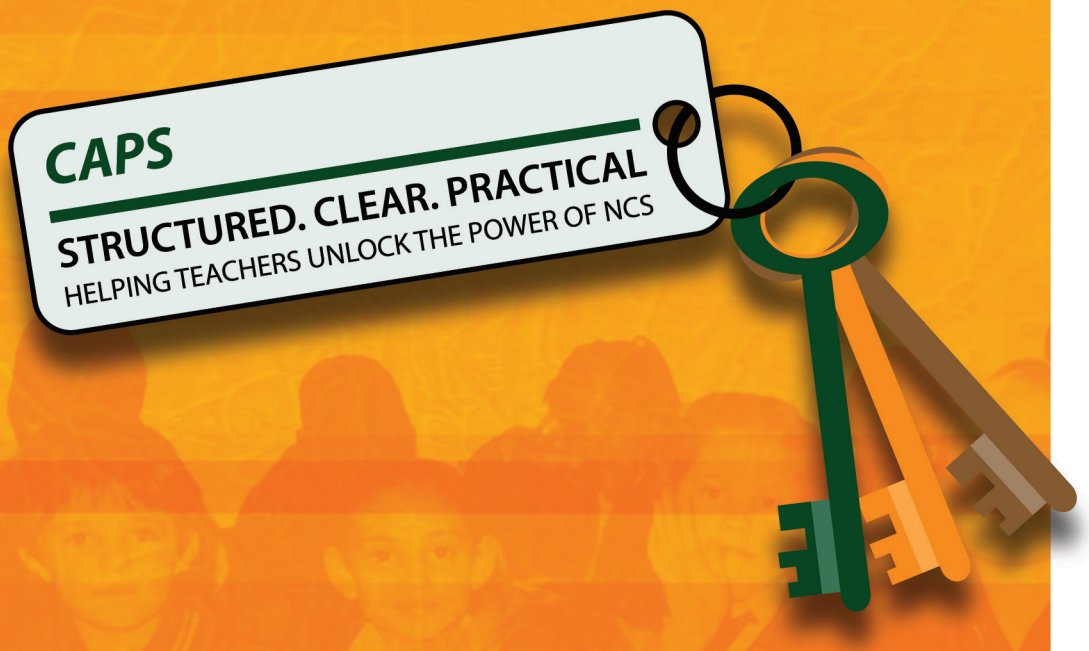

Foundation Phase
Grades R-3

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SETAMENTE SA LEANO LA KHARIKHULAMO LE TEKANYETSO DIKEREITE R-3

SESOTHO PUO YA LAPENG

Department of Basic Education

222 Struben Street
Private Bag X895
Pretoria 0001
South Africa
Tel: +27 12 357 3000
Fax: +27 12 323 0601

120 Plein Street Private Bag X9023
Cape Town 8000
South Africa
Tel: +27 21 465 1701
Fax: +27 21 461 8110
Website: http://www.education.gov.za

© 2011 Department of Basic Education

ISBN: 978-1-4315-0403-9

Design and Layout by: Ndabase Printing Solution

Printed by: Government Printing Works

FOREWORD BY THE MINISTER

Our national curriculum is the culmination of our efforts over a period of seventeen years to transform the curriculum bequeathed to us by apartheid. From the start of democracy we have built our curriculum on the values that inspired our Constitution (Act 108 of 1996). The Preamble to the Constitution states that the aims of the Constitution are to:

- heal the divisions of the past and establish a society based on democratic values, social justice and fundamental human rights;
- improve the quality of life of all citizens and free the potential of each person;
- lay the foundations for a democratic and open society in which government is based on the will of the people and every citizen is equally protected by law; and
- build a united and democratic South Africa able to take its rightful place as a sovereign state in the family of nations.

Education and the curriculum have an important role to play in realising these aims.

In 1997 we introduced outcomes-based education to overcome the curricular divisions of the past, but the experience of implementation prompted a review in 2000. This led to the first curriculum revision: the *Revised National Curriculum Statement Grades R-9* and the *National Curriculum Statement Grades 10-12* (2002).

Ongoing implementation challenges resulted in another review in 2009 and we revised the *Revised National Curriculum Statement* (2002) to produce this document.

From 2012 the two 2002 curricula, for *Grades R-9* and *Grades 10-12* respectively, are combined in a single document and will simply be known as the *National Curriculum Statement Grades R-12.* The *National Curriculum Statement for Grades R-12* builds on the previous curriculum but also updates it and aims to provide clearer specification of what is to be taught and learnt on a term-by-term basis.

The *National Curriculum Statement Grades R-12* accordingly replaces the Subject Statements, Learning Programme Guidelines and Subject Assessment Guidelines with the

(a) Curriculum and Assessment Policy Statements (CAPS) for all approved subjects listed in this document;

(b) *National policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement Grades R-12*; and

(c) *National Protocol for Assessment Grades R-12.*

MRS ANGIE MOTSHEKGA, MP
MINISTER OF BASIC EDUCATION

DIKAHARE

KAROLO YA 1: SETATEMENTE SA LEANO LA KHARIKHULAMO LE TEKANYETSO SA PUO YA LAPENG DIKEREITENG TSA R-3 3

1.1 Boitshetleho 3

1.2 Tjhebokakaretso 3

1.3 Sepheo sa Kharikhulamo ya Afrika Borwa ka kakaretso 4

1.4 Kabo ya nako 6

1.4.1 Mokgahlelo wa Motheo 6

1.4.2 Mokgahlelo o Mahareng 7

1.4.3 Mokgahlelo o Phahameng 7

1.4.4 Dikereite tsa 10 - 12 9

KAROLO YA 2: DIKAHARE TSA THUTO 8

2.1 Selelekela 8

2.2 Mokgwathupelo o bontshang nyalano 8

2.3 Kabo ya nako 8

2.4 Tekanyetso ya semmuso 11

2.5 Mekgwathupelo ya ho ruta: ho mamela le ho bua 12

2.6 Mekgwathupelo ya ho ruta: ho bala le ho ngola 12

2.7 Ho ngola 21

2.8 Kereite ya R 22

KAROLO YA 3: MERALO YA HO RUTA LE TEKANYETSO 24

3.1 Kereite ya R 31

3.2 Kereite ya 1 56

3.3 Kereite ya 2 81

3.4 Kereite ya 3 106

LENANE LA MANTSWE LE DITLHALOSO TSA ONA 133

KAROLO YA 1: SELELEKELA SA SETAMENTE SA LEANO LA KHARIKHULAMO LE TEKANYETSO

1.1 Boitshetleho

Setatemente sa Kharikhulamo ya Naha Dikereite tsa R-12 (SKN) se totobatsa leano la kharikhulamo le tekanyetso dikolong.

Ka sepheo sa ho ntlafatsa Kharikhulamo, Setatemente sa Kharikhulamo ya Naha se ile sa hlophiswa botjha, mme diphetoho tsa kenngwa tshebetsong ka kgwedi ya Pherekgong 2012. Thutong e nngwe le e nngwe ho ile ha hlahiswa tokomane e le nngwe e tlamahantseng kharikhulamo le tekanyetso mmoho, e ileng ya kena tshebetsong bakeng sa ditokomane tsa Ditatemente tsa Thuto, Ditataiso tsa Mananetsamaiso a ho Ithuta le Ditataiso tsa Tekanyetso ya Dithuto Dikereite tsa R-12.

1.2 Tjhebokakaretso

(a) *Setatemente sa Kharikhulamo ya Naha Dikereite tsa 10-12 (Pherekgong 2012)* ke setatemente sa leano sa ho ithuta le ho ruta dikolong tsa Afrika Borwa, mme se fupere tse latelang:

(i) Ditatemente tsa Leano la Kharikhulamo le Tekanyetso thutong e nngwe le e nngwe e amohetsweng mme e bile e rutwa le ho ithutwa dikolong;

(ii) Tokomane ya leano e bitswang *National Policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement Grades R-12;* le

(iii) Tokomane ya leano e bitswang *National Protocol for Assessment Kereite ya R-12 (Pherekgong 2012).*

(b) *Setatemente sa Kharikhulamo ya Naha Dikereite tsa 10-12 (Pherekgong 2012)* se kena tshebetsong bakeng sa ditatemente tsa jwale tsa kharikhulamo tse pedi, e leng

(i) *Setatemente sa Kharikhulamo ya Naha se lekotsweng Botjha Dikereite tsa R-9 se lekotsweng botjha,* se phatlalatsong ya mmuso *Government Gazette, No.23406* ya 31 Motsheanong 2002; le

(ii) *Setatemente sa Kharikhulamo ya Naha Dikereite tsa R-12 se* diphatlalatsong tsa mmuso, *Government Gazettes, No.25545* ya 6 Mphalane 2003 le *No. 27594 ya* 17 Motsheanong 2005.

(c) Setatemente sa kharikhulamo ya naha se boletsweng seratswaneng sa (b) (i) le (ii) di fupere ditokomane tsa leano tse latelang, tse tla fediswa ke *Setatemente sa Kharikhulamo ya Naha Dikereite tsa R-12 (Pherekgong 2012)* ka mekgahlelo dilemong tsa 2012-2014:

(i) Ditatemente tsa Tikoloho ya ho Ithuta/ Ditatemente tsa Dithuto, Ditataiso tsa Mananetsamaiso a ho Ithuta, le Ditataiso tsa Tekanyetso tsa Dithuto Dikereite tsa R-9 le Dikereite tsa 10-12;

(ii) Tokomane ya leano, e bitswang *National Policy on assessment and qualifications for schools in the General Education and Training Band,* e hlahang ho *Government Notice No. 124* phatlalatsong ya mmuso *Government Gazette No. 29626* ya 12 Hlakola 2007;

(iii) Tokomane ya leano, e bitswang *National Senior Certificate*: *A qualification at Level 4 on the National Qualification Framework (NQF),* e hlahisitsweng phatlalatsong ya mmuso *Government Gazette No. 27819* ya 20 Phupu 2005;

(iv) Tokomane ya leano, e leng *An addendum to the policy document, National Senior Certificate*: *A qualification at Level 4 on the National Qualification Framework (NQF), regarding learners with special needs*, e phatlaladitsweng ho *Government Gazette, No. 29466* ya 11 Tshitwe 2006 e kenyelleditswe tokomaneng ya leano e bitswang *National policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement Grades R-12; le*

(v) Tokomane ya leano, e leng sehlomathiso sa tokomane ya *National Senior Certificate*: *A qualification at Level 4 on the National Qualification Framework (NQF), regarding the National Protocol for Assessment (Grades R-12),* e hlahang ho *Government Notice No. 1267* phatlalatsong ya mmuso *Government Gazette No. 29467* ya 11 Tshitwe 2006;

(d) Tokomane ya leano eleng, *National Policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement Grade R-12* le dikarolo tsa Setatemente sa Leano la Kharikhulamo le Tekanyetso tse fuperweng ke Dikgaolo tsa 2, 3 le 4 tsa tokomane ena di bopa dipehelo le dintlhatheo tsa *Setatemente sa Kharikhulamo ya Naha Dikereite tsa R-12.* Kahoo ditokomane tsena tse boletsweng, mmoho le ho latela *karolo ya 6A* ya *South African Schools Act, 1996 (Act No. 84 of 1996)* di bopa motheo oo ho wona Letona la Thuto ya Motheo le hlahisang bonyane ba diphetho le dipehelo tseo moithuti a lokelang ho di fihlella, mmoho le ditsela tsa tshebetso le tsamaiso tsa tekanyetso ya phihlello ya moithuti dikolong tsa mmuso le dikolong tse ikemetseng.

1.3 Sepheo sa Kharikhulamo ya Afrika Borwa ka kakaretso

(a) *Setatemente sa Kharikhulamo ya Naha Dikereite tsa 10-12* se fupere tsebo, bokgoni le makgabane a lokelang ho ithutwa dikolong tsa Afrika Borwa. Sepheo sa kharikhulamo ena ke ho nnetefatsa hore baithuti ba fumantshwa le ho sebedisa tsebo le bokgoni ka tsela e tla ntlafatsa maphelo a bona. Ka tsela e tjena kharikhulamo e ntshetsa pele mohopolo wa ho theha tsebo maemong a phedisano a selehae, empa e ntse e le sedi ditabeng tsa lefatshe tsa matjhabatjhaba.

(b) Sepheo sa Setatemente sa Kharikhulamo ya Naha Dikereite tsa 10-12 ke ho:

- ho hlomela baithuti ka tsebo, bokgoni le makgabane tse hlokehang ho iphedisa le ho ba le seabo se nang le moelelo maemong a phedisano jwalo ka ha e le baahi naheng e lokolohileng, ho sa natswe boitshetleho ba bona dintlheng tsa phedisano le moruo, tsa botjhaba, bong, mmele o phetseng hantle kapa bokgoni dithutong;
- ho ba neha tsela ya ho kena thutong e phahameng;
- ho phethahatsa tshebetso ya ha baithuti ba qetile dibakeng tsa thuto mme ba fetela mesebetsing; le
- ho neha boramesebetsi lesedi le felletseng (profaele) ka bokgoni ba moithuti.

(c) Setatemente sa Kharikhulamo ya Naha Dikereite tsa 10-12 se thehilwe dintlhathehong tse latelang:

- Diphetoho phedisanong; ho nnetefatsa hore ho se lekalekane ha thuto ha ka nako e fetileng ho fediswe, le ho re batho bohle naheng ba fumantshwe menyetla e lekanang ya thuto;

- ho ithuta ka tshekatsheko le ka mafolofolo; ho kgothalletsa ho ithuta ka mafolofolo le ka ho sekaseka dintho, ho ena le ho nka ditaba di le jwalo feela e le dinnete ntle le ho di sekaseka;
- Tsebo le bokgoni tsa boemo bo hodimo: ho hlahisitswe bonyane dipehelo tsa tsebo le bokgoni tse lokelang ho fihlellwa Kereiteng ka nngwe mme di lokela ho fihlellwa ka boemo bo hodimodimo dithutong kaofela;
- Kgatelopele; dikahare le maemo a tse ithutwang tsa Kereite e nngwe le e nngwe di bontsha kgatelopele ho tloha boemong bo bonolo ho isa ho bo rarahaneng;
- Ditokelo tsa botho, kenyelletso ya bohle, toka ho tsa phedisano le tikoloho, ho kenyelletsa metheo le ditshebetso tsa toka ho tsa phedisano le tikoloho le ditokelo tsa botho jwalo ka ha di totobaditswe Molaotheong wa Rephaboliki ya Afrika Borwa. Setatemente sa Kharikhulamo ya Naha Dikereite tsa R-12 se sedi haholo dintlheng tsa ho fapana ha batho tse jwalo ka bofuma, ho se lekane ha batho, botjhaba, bong, puo, boholo ba motho dilemong, bokowa, le maemo a mang;
- Ho ananela tsebo le mahlale a seholoholo: kananelo ya nalane e mothamo le setso tsa naha ya rona ho bohlokwahadi mme tsena di phehisa kgodisong ya makgabane a fuperweng ke Molao wa Motheo; mmoho le
- Kamohelo, boleng le phethahatso; ho nehelana ka thuto eo boleng, bophara le botebo ba yona bo ka bapiswang le thuto ya mafatshe a mang.

(d) Sepheo sa Setatemente sa Kharikhulamo ya Naha Dikereite tsa 10-12 ke ho hlahisa baithuti ba tla kgona ho: Bontsha kutlwisiso ya lefatshe jwalo ka ha e le ngatana e le nngwe ya ditshebetso tse hokahaneng, ka ho elellwa maemo a tharollo ya mathata ha se tshebetso e ikemetseng e le inotshi, e itshehlile thejane.

(e) Kenyelletso ya bohle e lokela ho ba karolo ya ho hlophiswa, ya ho rala le ya ho ruta sekolong. Hona ho ka phethahala ha feela matitjhere a na le kutlwisiso e tebileng ya ho hlwaya le ho sebetsana le ditshita tsa ho ithuta, le ya ho itlhophisetsa ka ho etsa meralo ya ho sebetsana le ho fapafapana ha batho.

Taba ya bohlokwa ha ho sebetswa ka kenyelletso ya bohle ke ho hlwaya ditshita le ho tiisa hore batshehetsi bohle ka sekolong, kapa mekgatlo e tshehetsang e nang le seabo e sebetsane le tsona. Bona ba kenyelletsa matitjhere, makgotla a tshehetso a dikantorong tsa sedika, makgotla a mang a setjhaba a tshwaraneng le tshebetso ena ka ho otloloha, batswadi le dikolo tse ikgethang di sebetsa e le mehlodi. Ho sebetsana le ditshita ka phaposing ya ho rutela, matitjhere a sebedise mawa a ho ruta a fapafapaneng a kang a hlahisitsweng tokomaneng ya Lefapha la Thuto le Thupelo e bitswang *Guidelines for inclusive teaching and learning* (2010).

1.4 Kabo ya nako

1.4.1 Mokgahlelo wa Motheo

(a) Nako ya ho ruta e abetsweng dithuto tsa Mokgahlelo wa Motheo e bontshitswe papetleng e latelang:

THUTO	KEREITE YA R (DIHORA)	DIKEREITE 1-2 (DIHORA)	KEREITE YA 3 (DIHORA
Puo ya Lapeng	10	7/ 8	7/ 8
Puo ya Tlatsetso ya Pele		2/ 3	3/ 4
Mmetse	7	7	7
Bokgoni ba Bophelo	**6**	**6**	**7**
• Tsebo ya Motheo	(1)	(1)	(2)
• Bonono bo iqapelwang	(2)	(2)	(2)
• Boithapollo ba Mmele	(2)	(2)	(2)
• Bophelo bo botle ba motho le phedisano	(1)	(1)	(1)
NAKO KAOFELA	**23**	**23**	**25**

(b) Nako ya ho ruta e abetsweng dithuto Dikereite tsa R, 1 le 2 e etsa dihora tse 23, mme Kereiteng ya 3 ke dihora tse 25.

(c) Dipuo Dikereiteng tsa R-2 di abetswe dihora tse 10, ha Kereite ya 3 e abetswe dihora tse 11. Puo ya Lapeng e abelwe moedi wa dihora tse 8, le bonyane ba dihora tse 7, ha Puo ya Tlatsetso yona e abelwe bonyane ba dihora tse 2, le moedi wa dihora tse 3 Dikereiteng tsa R-2. Kereiteng ya 3 moedi wa dihora tse 8 le bonyane ba dihora tse 7 di abelwe Puo ya Lapeng athe Puong ya Tlatsetso ya Pele teng ho ajwe bonyane dihora tse 3 ha moedi e lokela ho ba dihora tse 4.

(d) Ho Bokgoni ba Bophelo Tsebo ya Motheo e abelwe hora e 1 Dikereiteng tsa R-2, le dihora tse 2 jwalo ka ha ho bontshitswe ka masakaneng Kereiteng ya 3.

1.4.2 Mokgahlelo o Mahareng

(a) Papetla e latelang e bontsha dithuto le nako ya ho ruta e abetsweng dithuto Mokgahlelong o Mahareng.

THUTO	(DIHORA)
Puo ya Lapeng	6
Puo ya Tlatsetso ya Pele	5
Mmetse	6
Mahlale a tlhaho le Theknoloji	3.5
Mahlale a Phedisano	3
Bokgoni ba Bophelo • Bonono bo iqapelwang • Boithapollo ba Mmele • Bophelo ba botle ba motho le phedisano	**4** (1.5) (1) (1.5)
NAKO KAOFELA	**27,5**

1.4.3 Mokgahlelo o Phahameng

(a) Kabo ya nako ya ho ruta Mokgahlelong o Phahameng e ka tsela e latelang:

THUTO	(DIHORA)
Puo ya Lapeng	5
Puo ya Tlatsetso ya Pele	4
Mmetse	4.5
Mahlale a Tlhaho	3
Mahlale a Phedisano	3
Theknoloji	2
Mahlale a tsamaiso ya Moruo	2
Tlwaetso ho tsa Bophelo	2
Bonono bo iqapelwang	2
NAKO KAOFELA	**27,5**

1.4.4 Dikereite tsa 10-12

(a) Kabo ya nako ya ho ruta Dikereiteng tsa 10-12 e ka tsela e latelang:

THUTO	Kabo ya nako ka beke (dihora)
Puo ya Lapeng	4.5
Puo ya Tlatsetso ya Pele	4.5
Mmetse	4.5
Tlwaetso ho tsa Bophelo	2
Ho lokela ho kgethwe bonyane dithuto tse 3 tse tswang ho **Sehlopheng sa B** Sehlomathiso sa B Dipapetla B1-B8 tsa tokomane ya *National Policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement Grades R-12.* Dipehelo tse hlahisitsweng seratswaneng sa 28 tokomaneng ena ya leano di lokela ho elwa hloko.	12 (3x4 dihora)
NAKO KAOFELA	**27,5**

Nako e abilweng beke le beke e sebediswe feela bakeng sa bonyane dithuto tsa *Setatemente sa Kharikhulamo ya Naha* (SKN) tse boletsweng lenaneng le ka hodimo, mme e se ke ya sebedisetswa dithuto tse ding tse tlatselletsang bonyaneng ba dithuto tsena tse qollotsweng. Haeba moithuti a rata ho nka dithuto tse ding tsa tlatselletso hodima tsena tse qollotsweng lenaneng, ho eketswe nako ka hodimo ho e behilweng bakeng sa ho ruta dithuto tseo tsa tlatselletso.

KAROLO YA 2: DIKAHARE TSA THUTO

MOKGAHLELO WA MOTHEO

SESOTHO PUO YA LAPENG KEREITE R - 3

2.1 Selelekela

Mokgahlelong wa Motheo, bokgoni ba bohlokwa kharikhulamong ya Sesotho Puo ya Lapeng ke:

Ho mamela le ho bua	Ho nahana le ho fana ka mabaka hammoho le sebopeho sa puo le tshebediso, di momahantswe ho ntlha tsohle tse nne tsa bokgoni ba dipuo (Ho mamela, ho bua, ho bala le ho ngola)
Ho bala le medumo	
Ho ngola le mongolo	

Dikahare tsa puo (tsebo, dikgopolokutlwisiso le bokgoni) tse fumanwang ka hara Setatemente sa Kharikhulamo ya Naha (SKN) di hlophisitswe ka hara Setatemente sa Leano la Kharikhulamo le Tekanyetso (SLKT) ka kotara, ho sebediswa dihlooho tsena. SLKT se neha matitjhere tse latelang:

- selelekela se nang le tataiso ya ho sebedisa tokomane ya Mokgahlelo wa Motheo
- dikahare, dikgopolokutlwisiso le bokgoni tse rutwang kotareng ka nngwe
- tataiso ya kabo ya nako
- ditlhoko tsa Mesebetsi ya Tekanyetso ya Semmuso le ditlhahiso tsa tekanyetso tse seng tsa semmuso
- manane a mehlodi a kgothaletswang kereiteng ka nngwe.

2.2 Mokgwathupelo o bontshang nyalano

lenaneo la dipuo le momahane dibakeng tsohle tsa dithuto. Puo e sebediswa ho habahanngwa le kharikhulamo mesebetsing yohle e buuwang, wa ho bala le ho ngola. Bokgoni ba ho mamela le ho bua puo bo tla ntshetswa pele thutong ya Mmetse le Bokgoni ho tsa Bophelo, e entsweng ka dithuto tse ngata tse jwalo ka tsa Bonono bo iqapelwang ho Tsebo ya Mathomo ho kenyelletswa Thuto ya Bophelo, Mahlale a tsa Tlhaho, Theknoloji le Mahlale a Phedisano. Meokotaba le dihlooho di ka kgethwa ho tswa dithutong tsena e le ho fana ka maemo bakeng sa ho ruta bokgoni ba puo**.**

2.3 Kabo ya nako

kabo ya nako e latelang bakeng sa thuto ka nngwe di kena tshebetsong ka 2012. Bakeng sa puo Mokgahlelong wa Motheo nako e tla itshetleha maemong a puo ya sekolo. Sekolo se ka kgetha hore se ka nehelana bonyane ka Puo ya Lapeng kapa ya Tlatsetso ya Pele ho itshetlehile ditlhokong tsa baithuti ba bona. Bonyane ba nako bakeng sa Puo ya Lapeng kapa ya Tlatsetso ya Pele bo nehelanwe papetleng e latelang:

	PUO YA LAPENG	PUO YA TLATSETSO YA PELE
Kereite ya R	dihora tse 10	
Kereite ya 1	dihora tse 8 (7)	dihora tse 3(2)
Kereite ya 2	dihora tse 8(7)	dihora tse 3(2)
Kereite ya 3	dihora tse 8 (7)	dihora tse 4(3)

Lefapha ha le fane ka taelo ya hore **bonyane ba nako** bo ka qhaqhollwa jwang ka dikarolo tse fapaneng le ha feela ditshisinyo tse latelang di entswe bakeng sa kereite ka nngwe:

KEREITE YA 1 PUO YA LAPENG		**Dihora tsa tshebetso ka beke**
Ho mamela le ho bua	metsotso e 15 ka beke bakeng sa matsatsi a 3	metsotso e 45
Ho bala le medumo	Medumo: metsotso e 15 ka letsatsi matsatsi a 5 (hora e le 1 metsotso e 15) Ho bala ka kopanelo:metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 3 (metsotso e 45) Ho bala ka sehlopha: Metsotso e 30 ka letsatsi (dihlopha tse 2, metsotso e 15 sehlopha ka seng) bakeng sa matsatsi a 5 (dihora tse 2 le metsotso e 30)	dihora tse 4 metsotso e 30
Mongolo	Metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 4	hora e le1
Ho ngola	Metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 3	metsotso e 45
	Nako kaofela ka beke	dihora tse 7

KEREITE YA 2 PUO YA LAPENG		**Dihora tsa tshebetso ka beke**
Ho mamela le ho bua	Metsotso e 15 ka beke bakeng sa matsatsi a 3	metsotso e 45
Ho bala le medumo	Medumo:Metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 5 (hora e le 1 metsotso e 15) Ho bala ka kopanelo: Metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 3 (metsotso e 45) Ho bala ka sehlopha: Metsotso e 30 ka letsatsi (dihlopha tse 2, metsotso e 15 sehlopha ka seng) bakeng sa matsatsi a 5 (dihora tse 2 metsotso e 30)	dihora tse 4 metsotso e 30
Mongolo	Metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 3	metsotso e 45
Ho ngola	Metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 4	hora e le 1
	Nako kaofela ka beke	**dihora tse 7**

KEREITE YA 3 PUO YA LAPENG		**Dihora tsa tshebetso ka beke**
Ho mamela le ho bua	metsotso e 15 ka beke bakeng sa matsatsi a 3	metsotso e 45
Ho bala le medumo	Medumo: metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 4 (metsotso e 60) Ho bala ka kopanelo:metsotso e 20 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 3 (hora e le 1) Ho bala ka sehlopha: Metsotso e 30 ka letsatsi (dihlopha tse 2, metsotso e 15 sehlopha ka seng) bakeng sa matsatsi a 5 (dihora tse 2 metsotso e 30)	Dihora tse 4 metsotso e 30
Mongolo	Metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 3	Metsotso e 45
Ho ngola	Metsotso e 20 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 3	hora e le 1
	Nako kaofela ka beke	**dihora tse 7**

Lefapha ha le fane ka taelo ya hore **moedi wa nako o balletsweng** o ka qhaqhollwa jwang ka dikarolo tse fapaneng le ha feela ditshisinyo tse latelang di entswe bakeng sa kereite ka nngwe:

KEREITE YA 1 PUO YA LAPENG		**Dihora tsa tshebetso ka beke**
Ho mamela le ho bua	metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 4	hora e le 1
Ho bala le medumo	Medumo: metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 5 (hora e le1 metsotso e 15) Ho bala/ ngola ka kopanelo:metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 5 (hora e le 1 metsotso e 15) Ho bala ka sehlopha: metsotso e 30 ka letsatsi (dihlopha tse 2 ka metsotso e 15 sehlopha ka seng) ka matsatsi a 5 (dihora tse 2 metsotso e 30)	dihora tse 5
Mongolo	metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa 4 matsatsi	hora e le 1
Ho ngola	metsotso e 20 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 3	hora e le 1
	Nako kaofela ka beke	**dihora tse 8**

KEREITE YA 2 PUO YA LAPENG		Dihora tsa tshebetso ka beke
Ho mamela le ho bua	metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 4	hora e le 1
Ho bala le medumo	Medumo:metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 5 (hora e le 1 metsotso e 15) Ho bala/ngola ka kopanelo:metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 5 (hora e le 1 metsotso e 15) Ho bala ka sehlopha: metsotso e 30 ka letsatsi (dihlopha tse 2 ka metsotso e 15 sehlopha ka seng) ka matsatsi a 5 (dihora tse 2 metsotso e 30)	dihora tse 5
Mongolo	metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 4	hora e le1
Ho ngola	metsotso e 20 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 3	hora e le1
	Nako kaofela ka beke	**dihora tse 8**

KEREITE YA 3 PUO YA LAPENG		Dihora tsa tshebetso ka beke
Ho mamela le ho bua	metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 4	hora e le 1
Ho bala le medumo	Medumo: metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 5 (hora e le 1 metsotso e 15) Ho bala/ngola ka kopanelo: metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 5 (hora e le 1 metsotso e 15) Ho bala ka sehlopha: metsotso e 30 ka letsatsi (dihlopha tse 2 ka metsotso e 15 sehlopha ka seng) ka matsatsi a 5 (dihora tse 2 metsotso e 30)	dihora tse 5
Mongolo	metsotso e 15 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 4	hora e le 1
Ho ngola	metsotso e 20 ka letsatsi bakeng sa matsatsi a 3	hora e le 1
	Nako kaofela ka beke	**dihora tse 8**

2.4. Tekanyetso ya semmuso

tokomane ya SLKT e fana ka ditlhoko bakeng sa mosebetsi ka mong wa Tekanyetso ya Semmuso ka nngwe:

KEREITE	THUTO	KOTARA YA 1	KOTARA YA 2	KOTARA YA 3	KOTARA YA 4	MESEBETSI KAOFELA
1	PUO YA LAP-ENG	1	2	2	2	7
2	PUO YA LAP-ENG	1	2	2	2	7
3	PUO YA LAP-ENG	1	3	3	2	9

Kotareng ya 1 ho na le Mosebetsi o le mong feela wa Tekanyetso ya Semmuso (o entsweng ka palo ya dikarolwana tse fapaneng tsa Puo) dikereiteng tsa 1 - 3. Ho tlatselletsa moo, ho fannwe ka ditshisinyo bakeng sa tekanyetso eo e seng ya semmuso e tla phethahatsa ho ruta le ho ithuta letsatsi ka leng empa di ke ke tsa rekotwa semmuso.

2.5 Mekgwathupelo ya ho ruta: ho mamela le ho bua

baithuti ba dula ba ntshetsa pele bokgoni ba bona ba ho mamela le ho bua e seng feela karolong e nngwe le e nngwe ya Puo empa hape le ka nako ya dithuto tse ding. Hobane ho mamela le ho bua di bohlokwa thutong yohle, ho bohlokwa hore bokgoni boo bo ntshetswe pele ka nako bophelong ba moithuti ba thuto. Ke ka hoo, Mokgahlelong wa Motheo ho nang le nako e ikgethileng e behetsweng ntshetsopele ya bokgoni boo ba bohlokwa ba ho mamela le ho bua.

Kabo ya nako ya ho mamela le ho bua e fana ka (1) nako e sebediswang qalong ya letsatsi le (2) mesebetsi e itshetlehileng hodima ho mamela le ho bua.

2.5.1 Mosebetsi wa mesebetsi ya molomo qalong ya letsatsi

Letsatsi le leng le le leng le tshwanetse ho qala ka mosebetsi o mokgutshwane wa molomo le baithuti bohle. Sebedisa nako ena ho:

- Bua ka ditaba tsa letsatsi, tjhate ya boemo ba lehodimo, baithuti bao e leng matsatsi a bona a tswalo le diketsahalo tsa bohlokwa tsa letsatsi.
- Nnetefatsa boteng ba baithuti: tshwaya bukangodiso ho lemoha baithuti ba leng teng/ba siyo.
- Mamela baithuti ba mmalwa ba arolelana ditaba tsa bona, 'bontsha le ho bolela' ka setshwantsho kapa ntho; bua ka bukatsatsi/dayari, dipapadi, konsarete, diketsahalo tsa bojwale le ho qoqa dipale. Leka ho mamela ditaba tsa moithuti e mong le e mong bonyane hang dibekeng tse pedi.

2.5.2 Mesebetsi e tsepamiseditsweng mehopolo

Tsepamiso ya maikutlo a ikgethileng e lokela ho fuwa bokgoni ba ho mamela le ho bua nakong yohle ya Mokgahlelo wa Motheo. Kabo ya nako ya mesebetsi ya mesebetsi ya molomo e kenyelletsa mesebetsi ya ho mamela le ho bua tseo di reretsweng bokgoni bo itseng bonyane habedi ka beke. Tokomane ya SLKT e fana ka (1) bokgoni ba ho mamela le ho bua ka letsatsi/beke le (2) lenane la bohlokwa la bokgoni ba ho mamela le ho bua. Ho kgaola mosebetsi ka dikoto hona ho thusa matitjhere ho rala mosebetsi wa bona wa ho ruta e le hore dithuto tsa bona tsa ho ruta ho mamela le ho bua di tsepamiswe ho ntshetsa bokgoni bo ikgethileng pele bo ka bang 2-3 ka nako. Mesebetsi ena e tsepamisitsweng e tlamehile ho hokahanngwa le Terama e leng karolo ya Bonono bo iqapelwng thutong ya Bokgoni ho tsa Bophelo.

2.6. Mekgwathupelo ya ho ruta: ho bala le ho ngola

kereiteng ya 1 - 3 ho bala le ho ngola ho etsahala ka nako e behetsweng ka thoko bakeng sa *ho bala le ho ngola*, ke mona, moo baithuti e tla ba babadi le bangodi ba hlwahlwa, ka dithuto tse hlakileng. Ka mehla nako e lokelwa ho behellwa ka thoko bakeng sa ho tsepamisetsa maikutlo ho baleng (Ho bala ka kopanelo, Ho bala ka tataiso ya

sehlopha, Ho bala ka bobedi le ka boikemelo, Medumo) le ho ngola (Ho ngola ka kopanelo, Ho ngola ka sehlopha le Ho ngola ka bonngwe, puo le ditlhakiso tsa mopeleto). Ka nako ena titjhere o etsa ho bala ka tataiso ha sehlopha le ka dihlopha tse pedi ha baithuti ba bang ba sebetsa ka ditlhakiso tse kgobokantsweng jwalo ka tekokutlwisiso e ngolwang, medumo, mopeleto le ho ngola. Ho bala ka bobedi/boikemelo ho ka etsahala ka nako e le nngwe.

Setatemente sa Leano la Kharikhulamo le Tekanyetso (SLKT) sa Mokgahlelo wa Motheo se arola ditlhoko tsa ho bala ka:

- Ho bala ka kopanelo (ho kenyelletswa le ho ngola ka kopanelo)/padisommoho
- Ho bala ka tataiso ya sehlopha/padisotataiso dihlopheng
- Ho bala ka bobedi/boikemelo/padisonnotshi
- Medumo (ho kenyelletswa temoho ya nyalano ya ditlhaku le medumo)

2.6.1 Ho bala ka kopanelo/padisommoho

Ho bala ka kopanelo (le/kapa ho ngola ka kopanelo) ho etsahala hangata metsotsong ya pele e 15 ya nako ya tsepamiso ya maikutlo ya ho bala le ho ngola. Titjhere o sebetsa le baithuti bohle. Ho bala ka kopanelo ho tla etsahala ka matsatsi a mabedi ho isa ho a mane ka beke ho sebediswa tema e le nngwe e hodisitsweng bakeng sa baithuti kaofela jwalo ka dibuka tse kgolo, diphousetara le ditshwantsho kapa tema *e projektareng* kapa ditema tseo e leng tsa nnete le tseo e seng tsa nnete bakeng sa moithuti ka mong. Le ha feela ho tla ba le tema e le nngwe e tla sebediswa ka beke, ditema tse kgethilweng bakeng sa kereite ka nngwe di tlamehile ho eketseha ka bolelele le bothata selemo kaofela le dikereiteng tsohle. Baithuti ba tla hlahisetswa dipale tsa mefuta, dithothokiso, diraeme le dipapadi ekasitana le tlhahisoleseding le ditema tsa kerafo.

Nako ka nngwe ya ho bala ka kopanelo e tla ba le ho ithuta ho tsepamisitsweng ho tse latelang: *Mehopolokutlwisiso ya mongolo o hatisitsweng, sebopeho sa tema, medumo, dipaterone tsa puo, mawa a ho hlwaya lentswe le kutlwisiso boemong bo fapaneng (mohl:* dipotso tse otlolohileng/totobetse, tlhophisobotjha - dipotso tse hlophiswang botjha, dipotso tsa boitemohelo, tekanyetso/tlhahlobo - dipotso tse lekolang, kananelo - dipotso tsa ho ananela. Nako ya pele e tsepamisitswe hodima boithabiso le ho sheba tema pele, baithuti ba fana ka karabelo ya bona temeng. Nakong e latelang tema e sebedisitsweng pele e a sebediswa, mme tsepamiso ya padiso e fetohela ho ba le seabo ho baleng le titjhere ba sebedisa dipuisano tse nkang sebaka ho aha tlotlontswe, kutlwisiso, bokgoni ba ho peleta le ho qapodisa dibopeho tsa tema (thutapuo/kerama, matshwao a puo jj). Letsatsing la boraro, kapa la bone ha ho kgonahala, baithuti ba bala tema ka bobona le ho etsa ditlhakiso mesebetsi ya molomo, tse etswang ka matsoho le tse ngolwang di tshetlehilwe hodima tema. Ditema tse ding di ka sebediswa feela letsatsing le le leng kapa a mabedi haholo Kereiteng ya 2 le Kereiteng ya 3.

2.6.2 Ho ngola ka kopanelo/ngodisommoho

Tema ya ho bala ka kopanelo e tlamehile ho tsebisa **ho ngola ka kopanelo** moo ho kgonahalang moo titjhere a bontshang hore tema e ngolwa jwang. Baithuti ba iqapela tema ha titjhere yena a nka mosebetsi wa ho ba motataisi le mongodi. Tema ya ho bala ka kopanelo e ka shejwa ho fana ka mehlala ya dipaterone tsa puo, dikgetho tsa mopeleto kapa dimelo tse ding tsa tema tse bohlokwa ho lokisweng ha ditema tse ntjha. Mohlala wa ho ngola ho thusa ho lokisetsa baithuti bakeng sa mosebetsi wa bona wa ho ngola. Ho bala ka kopanelo le ho ngola ka kopanelo ho tshwanetse ho etsahala Kereiteng ya 1 - 3.

2.6.3 Ho bala ka tataiso ya sehlopha/padisotataiso dihlopheng

Hona ke mawa a ho ruta baithuti ba nang le bokgoni ba ho bala ka dihlopha moo ditho tsohle tsa sehlopha di balang tema e tshwanang ka tlasa tataiso ya titjhere, mme e tshwanetse ho etsahala **letsatsi le leng le le leng**. Ho bala ka tataiso ho etsa titjhere hore e kopane le sehlopha sa baithuti ba pakeng tsa 6 le 10 ka nako e itseng. Titjhere o lokisa dithuto ho kenyelletsa mefuta ya mawa a tlhaselo ya mantswe ao baithuti ba tla ithutang ho a sebedisa ha ba kopana le diphepetso ditemeng. 'Tema e buuwang' pakeng tsa titjhere le baithuti (le pakeng tsa baithuti ka bobona) e bohlokwa mokgweng ona wa ho ruta. Nakong ena titjhere ha a tlameha ho ka sitiswa ke baithuti ba bang ba etsang mesebetsi ya ka bonngwe/boikemelo. Nako ya sehlopha ka seng e tlamehile ho ba pakeng tsa bolelele ba metsotso e 10 le e 15 le dihlopha tse pedi hammoho le titjhere letsatsi le letsatsi (bonyane halofo ya hora ka letsatsi).

2.6.4 Ho bopa dihlopha tse nang le bokgoni

Ditema di kgethwa ho ya ka boemo ba sehlopha tsamaisong ya ho bala. Tsela e bobebe haholo ya ho phethahatsa boemo bona le ho arola baithuti ka dihlopha ke ka ho sheba kapa ho lekola babadi ha ba bala tema. Hona ke lenane la boitshwaro bo bonahalang boo bo ka thusang ho beha baithuti ka dihlopha ka nako ya ho bala ka tataiso.

- Tema e tshwanetse ho balwa ha bobebe empa e ntse e na le diphepetso tse mmalwa bakeng sa mobadi mohlomong mohatong wa ho hlalosa kapa wa kutlwisiso. Mobadi o tshwanetse ho elellwa le ho hlalosa kapele 90% - 95% ya mantswe. Ba tlamehile ho qeta ho bala tema e kgethilweng ka nako ya motsotso dipakeng tsa mantswe.
- Ba tla bala ka bokgeleke le ka ho bontsha maikutlo a tshwanetseng.
- Ba tla thahasella tema.
- Ha ba hloke ho supa ha ba bala.
- Ba tla bala ba kgutsitse.

Mehato Thutong ya Padisotataiso dihlopheng

I. Kgetha tema e tshwanetseng:

Babadi ba boemo bo itseng ba tla sebediswa haholo bakeng sa ho bala ka sehlopha. Ba tlamehile ho ba boemong bo tlase ho e na le ditema tse sebedisetswang ho bala ka kopanelo. Bala tema pele, mme o hlokomele dimelo tse itseng tsa sebopeho, tlotlontswe kapa molao wa ho kgobokanya mantswe ka nepo polelong e ka bang phepetso ho baithuti. Tsena di ka thusa titjhere ka ho tsepamisa maikutlo thutong.

II. Selelekela:

Nakong ya thuto hlahisa mofuta wa buka, kgaolo le sehlooho. Thusa baithuti ho amanya sehlooho le diphihlelo tsa bona ba bophelo. Tsepamisa maikutlo 'puong' ena ka nako e lekaneng hore baithuti ba bale ka katleho (metsotso e 2 ho isa ho e 3).

III. Ho bua ka ditshwantsho kapa ho di tlodisa mahlo

Ha o ruta baithuti ba banyane haholo ho bua ha kgutshwane ka ditshwantsho tsa buka kapa kgaolo o supa dintlha tsa bohlokwa le ho botsa dipotso ka se etsahalang nakong eo temeng. Baithuti ba baholwanyane ba rute ho tlodisa tema mahlo ba tebisetse maikutlo ho mantswetlhaloso, dihlooho tsa dikgaolo hammoho le sebopeho se hlophisitsweng (mohl: tafole ya dikahare) dihloohwana ka hara tema. Moo mantswe a matjha kapa a thata a hlahang temeng, titjhere o hlahisa mantswe ana temeng e buuwang pele baithuti ba bala tema ka bobona. Sena se lokela ho etsahala ka metsotso e 2 - 3.

IV. Padiso ya Pele:

Baithuti ba bala tema ka bonngwe. Babadi ba qalang ho bala, ba ka balla hodimo kapa ba 'hweshetsa', ha ba nang le boiphihlelo ba bala ka kgutso ho fihlela titjhere a ba kopa hore ba balle hodimo. Titjhere o sheba boitshwaro ba baithuti ba ho bala mme a ka kgetha mokgwa wa tlatsetso wa ho ruta o behilweng hodima seo a se boneng. Titjhere o ya ho moithuti e mong le e mong ho mamela ha a balla hodimo karolwana e nyane ya tema. Titjhere o hopotsa baithuti boemong bona ka ho re, mohl.:

- O lebelletse ho bala eng ka hara buka ena?
- Na seo se a utlwahala?
- O sebeditse hantle! O lokisitse phoso ya hao. Hoo ho etsa moelelo.
- Ke eng e ka utlwahalang e nepahetse polelong ena?
- Sheba setshwantsho.
- E ne e ka ba empa sheba hape tlhaku ya pele.

V. Puisano:

Haeba baithuti ba ile ba botsa dipotso mohatong wa ho bua ka setshwantsho, kgutlela dipotsong tseo mme le buisane ka dikarabo. Puisano e ka itshetleha hodima ho tsepamisa maikutlo medumong, kutlwisiso kapa sethong sa thutapuo/kerama. Buisanang ka tema le hopola mefuta ya dipotso e tshwanetseng ho hokahanngwa puisanong eo ho ntshetsa kutlwisiso pele.

VI. Padiso ya bobedi le tse hlahlamang tseo:

Matsatsing a hlahlamang baithuti ba bala tema hape ka bobedi kapa ka bonngwe. Tsepamiso ya maikutlo e bohlokwa mona ke ho ntshetsa bokgeleke pele le ho fana ka menyetla ya ho sebedisa tema bakeng sa ntshetsopele ya tlotlontswe, thutapuo/kerama le kutlwisiso e tebileng ya tema. Fapanya mekgwa ya ho etsa sena, mohl. ho bala dikarolo tsa mophetwa kapa ba fana sebaka sa ho bala leqephe kapa seratswana. Ba baholwanyane, ba nang le boiphihlelo ba ka kgetha serapa se itseng seo ba ka sebetsang ka sona nakong ena.

Ho bala ka bobedi le ka boikemelo

Ho bala ka bobedi le ka boikemelo ho fa baithuti boikwetliso ba ho bala le ho ba kgothaletsa ho balla boithabiso.

Baithuti ba ka bala hape dibuka tseo ba di balang ka phaposing kapa ka dihlopha, dibuka tse bonolo tsa 'boithabiso' kapa dibuka tsa tlatsetso. Tema e tshwanetse ho ba boemong bo tlase ha e bapiswa le e sebediswang ho baleng ka kopanelo le ka tataiso ya sehlopha. **Ho bala ka bobedi** ho ka etsahala ka nako e nngwe le e nngwe, hohle, jwalo ka

mosebetsi wa ho bala wa ka phaposing. Baithuti ba ka dula ka bobedi ka hara phaposi kapa ka ntle ho phaposi hore ba bale mmoho kapa ba fapanyetsane, kapa ha baithuti ba babedi ba qetileng mosebetsi wa bona ba ka bala mmoho ha ba bang ba ntse ba phethela mosebetsi.

Ha baithuti ba **bala ka bobona** ho ntshetsa bokgeleke pele, haeba dibuka di bonolo haholo hore baithuti ba ka bala ka ntle le ho thuswa. Dibuka tse kgutshwane, tse bonolo tseo baithuti ba ka nohang ditema tse hohelang mme di amohelehile. Matitjhere a mang a rata ho fa baithuti dibuka hore ba ipalle hae. Padiso ena ya lapeng e lokela ho kenyelletsa ho bala hape tema kapa buka e badilweng dihlopheng kapa ho bala hape dibuka tse bonolo tsa 'boithabiso'.

Boikwetliso bona bo ekeditsweng ba ho bala, **bo etswang kgafetsa ka mehla**, bo etsa mosebetsi wa bohlokwa ho ithuteng ho bala.

Dikarolo tse hlano tsa ho ruta ho bala

Ditsebi tse ngata tsa ho bala di a dumellana hore ho na le dikarolo tse hlano tsa sehlooho tsa ho ruta ho bala:

- Temoho ya kamano ya ditlhaku le medumo
- Temoho ya mantswe (mantswe a hlahang kgafetsa le medumo)
- Kutlwisiso
- Tlotlontswe
- Bokgeleke

Karolo ka nngwe e hloka ho rutwa ka botlalo le ka ho hlaka, le ho rutwa ka mehla.

Temoho ya kamano ya ditlhaku le medumo

Ho tseba medumo ke ho elellwa hore puo e entswe ka tatellano ya medumo le ho kgona ho elellwa medumo, mohl., **a, e, i, o, u**, kapa **ma**-, **me-**, **mi**-, **mo-**, **mu**- hore e etsa mantswe jwang, mohl., **ma-i-me**, **ma-lo-me** jj.le hore mantswe ao a ka etsa dipolelo jwang. Ho ntshetsa tsebo eo pele ho tlamehile ho qala Kereiteng ya 1.

Tatellano ya ho ruta tsebo ya ditlhaku le medumo e ka ba:

- Mesebetsi eo e tsepamisitsweng raemeng (mohl.: *Ke eng e etsang raeme le bata*?)
- Mesebetsi eo e tsepamisitsweng dinokong (mohl.: Opa bakeng sa lebitso la hae mohl: *Le-ra-to*)
- Mesebetsi eo e tsepamisitsweng medumong e qalang (karolo pele ho dumannotshi) le '*rime*' (dumannotshi(di) +dumammoho(di) tse latelang) (mohl.: pr+ ya *profensi*)
- Mesebetsi eo e tsepamisitsweng dikotwaneng tsa medumo (mohl.:Beha medumo ena mmoho:/r/e/k/a)
- Mesebetsi ya ho nyalanya: Na di qala ka ho tshwana? Sekepe/sekere
- Mesebetsi ya ho arohanya: O utlwa eng qalong ya botsho?
- Mesebetsi ya ho sebedisa modumo bakeng sa o mong: o ka ba le lentswe lefe ha o ka tlosa /kg/ ho kgaba mme wa sebedisa /th/?
- Mesebetsi ya ho tswaka medumo: O ka ba le lentswe lefe ha o ka tswaka medumo ena mmoho:

- /kga/o/la/ (ho kopanya medumo)
- /no/nyana/ (ho kopanya tshimoloho le modumo o qalang 'rime')
- /m/me/ (ho kopanya dinoko)

• Mesebetsi ya ho arola: Bolela dikarolo tse o di utlwang lentsweng lena:

- Setaleng: /se/ta/le/ng// (arola dinoko)
- Ntja: /n/tj-/a/ (arola medumo le ditlhaku)

• Mesebetsi ya ho phumola

- E re seema ka ntle ho /se/ (ho phumola senoko)
- E re setulo ka ntle ho /se/ (ho phumola modumo o qalang)
- E re Pule ka ntle ho /p/ (ho phumola modumo)

Bokgoni ba mantlha ba ho mamela bo ntshetswa pele ke dipapadi tsa ho mamela, diraeme tsa baithuti ba banyane, dipapadi tse nang le raeme le dipapadi tsa poeletsomodumo (mantswe a qalang ka modumo o tshwanang)

Medumo

Medumo ke qapodiso ya medumo mantsweng le ditlhakung tsa nteterwane/alfabete tse emelwang, mohl., a, b, c, d,e, f, g, h, i, j, k,l, m, n,o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z. Ke sesebediswa sa bohlokwa ho baleng le ho ngoleng

Ho na le mefuta ya mananeo a medumo e teng. Dikolo di ka kgetha lenaneo le ka tshehetsang ka botlalo le ho ruta medumo ka mokgwa o itseng sekolong. Dikolo di tshwanetse ho dula di tshepahala lenaneong leo le di kgethileng. Tatellano e sisintsweng ya ho hlahisa dikarolo tsa bohlokwa tsa medumo tokomaneng ya SLKT ke tataiso. Moo mananeo a ho ruta medumo a nang le tatellano e fapaneng, latela tse ngotsweng tokomaneng eo. Le ha ho le jwalo, tsamaiso ya ho hlahisa dikarolo tse bohlokwa tsa medumo e tshwanetse ho tshwana le e tokomaneng ya SLKT.

Medumo le mongolo di tshwanetse ho kopanngwa jwalo ka ha ho rutwa ha tlhaku ya modumo o itseng le hore e ngolwa jwang ha di tsamaya mmoho. Kereiteng ya 1, ruta medumo e sebediswang kgafetsa pele. Hape, hopola popeho ya tlhaku hore, ho tea mohlala, o ka kgetha ho ruta tlhaku 'k' pele ho 'm' le tlhaku 'l' pele ho 'h' le 'b'. Tokomane ya SLKT e behela nako eo medumo e hlahiswang ka yona hore mantswe a matjha a 1 - 2 a hlahiswe bekeng ka nngwe dikotareng tse pedi tsa pele tsa selemo hore bonyane medumo e robedi e be e qetellong ya kotara ya pele e rutilwe mme e setseng e rutwe ho fihla qetellong ya kotara ya bobedi. Metswako ya medumo ya didumammoho le didumannotshi e ka rutwa kotareng ya bobedi ya Kereite ya 1. Kgatelopele e tla bontshwa ka tshebediso ya mantswe a ntseng a thatafala. Ka yona nako eo tswela pele ho ba fa boikwetliso ba ho bopa le ho qhaqholla mantswe.

Kereiteng ya 2 le Kereiteng ya 3 metswako ya didumammoho le didumannotshi e mengata e a rutwa, e eketseha ka bothata ho ya le selemo dikereiteng tsena tse pedi. Ho rutwa ha medumo ha se mosebetsi o ikemetseng, o tshwanetse ho kopanngwa le lenaneo la ho bala ka kopanelo.

Jwalo ka ha baithuti ba ithuta tlhohlomiso ya modumo tlhakung ya puo e rutwang, ba tshwanetse ho kgothaletswa ho sebedisa 'mopeleto o iketseditsweng' ho fihlela ba ithuta mepeleto yohle e dumelletsweng. Baithuti ba sebedisang

mopeleto o iketseditsweng e ba bapeleti ba hlwahlwa ho feta ba sa o sebediseng. Phehella hore baithuti ba ngole ditlhaku le medumo ka nepahalo moo modumo ka mong lentsweng o emetsweng mongolong.

Mopeleto o kopane haholo le medumo, mme lenaneo la mopeleto le tshwanetse ho tsamaellana le medumo e rutwang bekeng eo. Le ha ho rutwa ha mopeleto e sa tlo ba wa semmuso Kereiteng ya 1 le 2, Kereiteng ya 3 lenaneo la semmuso la mopeleto le tshwanetse ho sebediswa diteko tseo e seng tsa semmuso tsa mopeleto le pitsetso ka mekgahlelo. Le ha ho le jwalo, mopeleto o nepahetseng o tshwanetse ho bonahala mosebetsing wa baithuti o ngolwang e seng feela ditekong tsa mopeleto le pitsetso.

Ho lemoha mantswe

Mantswe a hlahang kgafetsa (kapa mantswe a shejwang le ho bitswa) a kenyelletsa hore moithuti a lemohe lentswe le ikemetseng ka ho le sheba feela ka ho sebedisa phethaphetho e tswellang ya lentswe. Ba ka ithuta mantswe a hlahellang kgafetsa temeng ka tsela ena.

Sebedisa dithuto tsa ho bala ka kopanelo le ka tataiso ya sehlopha ho etella pele mawa a latelang a menwana e mehlano moo monwana o le mong o emelang lewa leo mobadi a ka le sebedisang ho batlisisa ho bala lentswe le sa tsejweng le tlhaloso ya lona:

- Monwana o moholo: Siya lentswe, mme a bale ho ya qetellong ya polelo.
- Monwana wa pele: Sheba setshwantsho
- Monwana wa bobedi: Sheba lentswe le ho bona hore dikarolo tse ding tsa lentswe di a tsebahala.
- Monwana wa boraro: Bitsa lentswe
- Monwana wa bone: Kopa ho thuswa ho bala lentswe kapa ho utlwisisa tlhaloso ya lona.
- Qala ho ruta baithuti ho sebedisa mokgwa ona ha ba kopana le mantswe ao ba sa a tsebeng.

Kutlwisiso

Ka nako ya thuto ya ho bala titjhere o na le menyetla e mengata ya ho fa baithuti mosebetsi wa boemo bo fapaneng ba ho nahana le ho botsa dipotso. Tsena ke ditsela tse mmalwa tsa ho qala dipotso tse tla thusa ho ntshetsa bokgoni ba kutlwisiso e tlase le e phahameng pele.

Dipotso tsa kutlwisiso tse totobetseng / otlolohileng

- Hlwaya…. (mohl.: *hlwaya mophetwa wa sehlooho wa pale*)
- Supa… (mohl.: *supa koloi e neng e kgannwa ke leshodu*)
- Bala/Qotsa mola o… (mohl.: *Bala mola o o bolellang hore nkgono o ne a sa thaba*)
- Hlalosa… (mohl.: *hlalosa motho ya kgopo/kgohlahetseng paleng*)
- Fumana… (mohl.: *fumana lebitso la buka eo a neng a e bala*)
- Bontsha… (mohl.: *Mpontshe karolo ya pale eo o e ratileng ka ho fetisisa*)
- Batla … (mohl.: *batla sebaka seo lelapa le neng le kgannela ho sona paleng*)

- Bolela… (mohl.: *bolela lebitso la ntjanyana e ntsho e balehileng*)

Tlhophisobotjha

- Bapisa…. (mohl.: *bapisa baithuti ba babedi. Ke eng e fapaneng ka bona?)*
- Ngola lenane …. (mohl.: *Ngola lenane la dibaka tseo ntatemoholo a di tjhaketseng/etetseng*)
- Phapano… (mohl.: *bontsha hore sebaka seo ba neng ba dula ho sona hore se fapana jwang le ntlo ya bona e ntjha*)
- Arola ….ka…. (mohl.: *arola diphoofolo tse fapaneng paleng ka dihlopha tse pedi, tse neng di le mosa ho moithuti le tseo di lekileng ho mo ja*)
- Hlophisa… (mohl.: *hlophisa diphoofolo tse paleng ho ya ka mofuta*)
- Kgutsufatsa (mohl.: *kgutsufatsa pale ka dipolelo tse sa feteng bone*)
- O…fapana jwang le (mohl.: *Mohale o fapana jwang le moloi?*)

Boitemohelo

- Etsa eka… (mohl.: etsa eka o ne o le mohale. O ne o tla etsa eng?)
- Mohlomong....(mohl.: nka hore mohlokomedi wa serapa sa diphoofolo, o siile serapa se butswe. Ho ne ho tla etsahala eng?)
- Na/ Ebe… (mohl.: Na/ Ebe monna a ka be a fihlile lehlakoreng le leng la noka ka tsela e fapaneng?)
- Ebe ditlamorao ke dife... (mohl. :Ho etsahetse eng ka lebaka la qeto eo?)
- Ho ka be ho etsahetse eng haeba …. (mohl.: Ho ka be ho etsahetse eng haeba ntate wa hae o ile a ilo bona malome wa hae?)
- Diphetho ke dife…. (mohl: Ditlamorao tsa diketso tsa hae e bile dife?)

Tekolo

- Na… (mohl.: *Na nkgono wa hae a ka be a mmolelletse pale*?)
- Ka maikutlo a hao… (mohl.: *Ho ya ka maikutlo a hao na boitshwaro ba moshemane bo ne bo amohelehile*?
- Na o a dumela… (mohl.: *Na o a dumela hore ho tsamaya hae e ne e le kgetho e molemo*?)
- Na o ne o tla… (mohl.: *Na o ne o tla etsa ntho e tshwanang le eo a e entseng ha o ne o le maemong ao*?)
- Na ho lokile hore… (mohl.: *Na ho lokile hore malome wa hae o mo tebetse hae ka lebaka la ho utswa bohobe*?)
- Ke eng e hlalosang ka botlalo… (mohl.: *Ke eng e hlalosang mophetwa wa sehlooho wa pale ka botlalo*?)

Kananelo

- O ile wa nahana eng ha… (mohl.:*O nahana hore ho ka be ho etsahetse eng ha tau e ne e bula molomo wa yona*?)
- Na lentswe/polelwana e loketse… (mohl.: *Na lentswe lena ke le loketseng ho hlalosa moloi*?)
- Na o tseba motho ya tshwanang… (mohl.: *Na ho na le motho eo o mo tsebang ya itshwereng jwalo ka ausi wa hae*?)
- Hobaneng o ne o rata/o sa rate… (mohl.: *Hobaneng o ne o sa rate malome wa hae*?).

Sebetsa hape ka bokgoni bo phahameng ba monahano ho ruta baithuti ho itekola ha ba bala, ka bobedi mokgahlelong wa ho lemoha mantswe le kutlwisiso ya ona. Baithuti ba tshwanetse ho rutwa ho botsa :*'Na e utlwahala hantle*?' le '*Na e shebahala e nepahetse*' hape '*Na e na le moelelo*?' Etella pele mokgwa ona ho baleng ka kopanelo mme o sebedise ho baleng ka tataiso le ka tshehetso.

Ho bala ka bokgeleke

Ho bala ka bokgeleke ho kenyelletsa:

- Ho peleta le ho qapodisa mantswe ka nepo - ho ba le bokgoni ba ho hlwaya bongata ba mantswe
- Sekgahla sa ho bala - ho lemoha mantswe a itlelang feela- ho ba le bokgoni ba ho fumana mantswe ho tswa leqepheng ka potlako le ka ntle ho tshebediso ya matla
- Ho bala ka bolokolohi ka qapodiso e tshwanetseng le tshebediso ya ditho tsa mmele
- Kutlwisiso

Mehato ya bokgeleke e ka ntlafatswa ka ho ruta bokgoni ba ho bala bo totobetseng bakeng sa ho peleta le ho qapodisa mantswe le ho lemoha mantswe, ka ho kgetha ditema tse bonojana, ka ho fana ka ditema tse hohelang, ka ho bala dibuka hape le ka ho atolosa moedi wa nako wa ditema tse badilweng.

"Ho balla hodimo": ka titjhere

Karolo ya ho qetela ebile e le ya bohlokwa ya lenaneo le lekalekantsweng la ho bala ke ho balla hodimo (ka nako ya pale) ka titjhere. Hona ho ntshetsa mefuta yohle ya bokgoni ba puo pele (ho kenyelletsa le tsa ho bala) moelelong o nepahetseng ebile le mokgubung wa lenaneo la puo le lekalekantsweng la ho bala le ho ngola ka kutlwisiso. Ka ho 'ballwa hodimo' matitjhere a ka bopa lerato la ho bala baneng le tjheseho ya dipale:

Tlhahisoleseding e nngwe ya dintlha tsohle tsa ho ruta ho bala di ka fumanwa bukaneng ya Lefapha la Thuto ya Motheo, '*Teaching Reading in the Early Grades*'. (2008).

2.7 Ho ngola

baithuti ba qala Kereite ya 1 ka ho ngola ba sebedisa ditshwantsho empa ha ba se ba na le bokgoni ba ho bopa ditlhaku ba ka qala ho kopitsa mantswe ka bomong, dihlooho le dipolelo tse felletseng tseo ba ka di tshwantshisang. Mahareng a Kereite ya 1 baithuti ba tshwanetse hore ba kgone ho ngola dihlooho tsa bona bakeng sa ditshwantsho tsa bona le ho bopa bonyane polelo e le nngwe. Fana ka tshehetso, ka qalo ya polelo kapa sebopeho se itseng moh.:'*Ke batla*…'. Efa moithuti ka mong buka ya A5 eo a tla e sebedisa e le bukantswe/dikshenare/ eo a iketsedit-seng yona. Fana ka mesebetsi ya moo baithuti ba qetellang dipolelo ka ho kenya lentswe le dipotso tse bonolo tseo baithuti ba ka di arabang ka *E/Tjhe* kapa lentswe le le leng.

Mesebetsi ya ho ngola ka kopanelo e etella pele mohato wa ho ngola hore baithuti ba utlwisise hore ditlhaku di le ding di bopa lentswe, hore mantswe a arohaneng a bopa polelo jwang, bohlokwa ba dibaka pakeng tsa mantswe le tshebediso ya matshwao a puo. Ka ho ngola ka kopanelo baithuti ba ntshetsa tlotlontswe e eketsehileng pele mme ba tla utlwisisa hore dipolelo di ka nontshwa jwang ka ho sebedisa mahlalosi le makgethi. Ha bokgoni ba baithuti ba ho ngola dipolelo tsa bona bo hola, hlahisa kgopolokutlwisiso ya seratswana.

Tokomane ya SLKT e sebedisa mokgwathupelo wa ntshetsopele ho ngoleng. Mokgwa wa tshebetso ona o thusa baithuti ho kgwaritsa, ho ngola, ho lokisa diphoso le ho nehelana ka tema e tla balwa ke ba bang. Baithuti ba Mokgahlelo wa Motheo ha ba tlo ngola hape mosebetsi wa bona, empa ba ka lokisa diphoso ba sebedisa ho sehella mola mantsweng a sa batlahaleng le ho eketsa tema moo ho hlokahalang.

Mongolo

Tokomane ya SLKT e nehelana ka tlhohlomiso ya bokgoni ba ho ruta mongolo, ka nako tse kgutshwane maemong a dikereite tse fapaneng, ka nako e ka bang metsotso e 15 ka letsatsi.

Lenaneo la pele ho ho ngola

Pele mongolo wa semmuso o qala ho rutwa Kereiteng ya 1, baithuti ba tshwanetse ho latela lenaneo la pele ho ngolwa ho ntshetsa pele kgethollo ya pono, motsamao wa mesifa ya letsoho e meholo le e menyane le kamano ya letsoho le leihlo, sebopeho sa mmele jj. Ba hloka ho rutwa tsela e nepahetseng ya ho tshwara pensele/potloloto, hore ditlhaku di botjwa jwang, ntlha ya ho qala, boholo, sebopeho, le ditshupiso tsa motsamao wa pensele/potloloto. Ha morao tataisa baithuti ho ngola ditlhaku hore di behwa jwang sebakeng sefe pakeng tsa mela. Tsela e nepahetseng ya ho dula le yona e bohlokwa haholo. Baithuti ba banyane ba na le ho fumana mathata ho kopitseng letlapeng ho-bane mahlo a bona a hloka nako ya ho tsepamiswa hape ho tswa letlapeng ho ya leqephe le ka pele ho bona, mme kgopolo ya bona e kgutshwane ya ho bona e ka be e eso ho ntshetswe pele ka botlalo. Ho a thusa ho fa baithuti ba Kereiteng ya 1 - 3 dikgetjhana tsa ho ngola tse nang le mola wa ditlhaku hore ba di kopitse ka nako ya mongolo.

Ho fetohela ditlhakung kapa mongolong o kopaneng

Qetellong ya Kereite ya 1 baithuti ba tshwanetse hore ba kgone ho bopa ditlhaku tsohle tse nyane le tse kgolo ka nepo le ka bolokolohi le ho kopitsa dipolelo ka nepo letlapeng kapa ho tswa dikgetjhaneng tsa dipolelo. Kereiteng ya 2 baithuti ba ntshetsa pele sekgahla sa ho ngola pele, ebile ke kereiteng ena moo dikolo tse ngata di qalang ho ruta mongolo o kopaneng. Kgetho ya mongolo e sallana le sekolo /provense hore baithuti ba tshwanetse ho rutwa ho ngola sebopeho sa mongolo o kopaneng qetellong ya Kereite ya 3. Baithuti ba bangata ba etsa phethoho mongolong ona ka nako ya halofo ya pele ya Kereite ya 3.

Disebediswa

Kereiteng ya 1 baithuti ba qala ka ho ngola hodima pampiri e sa ngollang ba sebedisa dikerayone tsa mafura. Ha nako e ntse e tsamaya ba tswela pele ho ngolla meleng ya 17mm ba sebedisa pensele/potloloto bakeng sa thuto ya mongolo wa semmuso, le ha feela dikolo tse ngata di kgetha ho tswela pele di sebedisa dibuka tse sa ngollang bakeng sa mosebetsi o mong o ngolwang le Kereiteng ya 2. Kereiteng ya 3 baithuti ba fetohela ho sebediseng dibuka tsa mela ya 8.5mm. Nako e nepahetseng ya diphethoho tsena e itshetlehile hodima boemo ba baithuti le leano la sekolo.

Ditshita thutong

Nako ya thuto ya puo e tshwanetse ho fana ka menyetla ya ho tshehetsa baithuti ba nang le ditshita tsa ho ithuta le ho matlafatsa baithuti ba sebetsang hantle, mesebetsi ya tekanyetso le nako ya ho ngola. Mosebetsi o ngolwang o tshwanetse ho tshwauwa o be o lekolwe ke titjhere hore kgatelopele ya moithuti e mong le e mong e kgone ho salwa morao, e lekodisiswe hore e tsebe ho sebediswa ho tsebisa mehato e latelang e tla nkuwa tseleng ya ho ithuta. Balla baithuti hodimo ka mehla ho nnetefatsa kgolo ya tlotlontswe le ntshetsopele ya bona.

2.8 Kereite Ya R

Tsela eo puo e hlophisitsweng kateng Kereiteng ya R ho itshetlehile hodima **ho ithuta ka kgokahano le ka papadi**. Titjhere o lokela ho ba hlwahlwa, ho ba monamodi le ho e na le ho ba motataisi. Monamodi o etsa menyetla ya ho ithuta ka tshohanyetso ho hlahellang feela o iketsetswa ke baithuti**,** jwalo ka papadi e etswang ka bolokolohi sekgutlong sa monahano wa boiketsetso kapa sebaka sa ho aha maboloko le mesebetsi e etellwang pele ke titjhere tse jwalo ka 'sedikadikwe' sa pale kapa 'didikadikwe' tse ding. Ditaba tse amanang le puo ekasitana le tsa phedisano, maikutlo le dibopeho tse ding tsa ntshetsopele tse jwalo ka motsamao wa mesifa e menyane le e meholo di itlhahisa ka tsela e tlwaelehileng eo ba etsang dintho ka mehla le mosebetsi o boleng bo loketseng lenaneo la letsatsi ka leng la Kereite ya R. Maemo ana a fa titjhere monyetla wa ho ba monamodi wa thuto ya tshohanyetso e ntlafatsang bokgoni ba ho bala le ho ngola ka kutlwisiso sethathong. Lenaneo la mehleng la semmuso la ho ithuta le hlophisitsweng ka tsela e tsepamisitsweng ebile le itshetlehile metheong e itseng le lokela ho qojwa ka ha ha le hodise tsebo ya ho bala le ho ngola ka kutlwisiso ya moithuti wa Kereite ya R. Kereite ya R ha e a lokela ho ba boemong bo tlase ba Kereite ya 1. E na le makgabane a ikgethileng a thehilweng hodima hore baithuti ba dilemong tsena ba utlwisisa tikoloho ya bona le ho fumana tsebo, bokgoni, makgabane a tla ba dumella hore ba hodise menyetla eo ba e unneng dilemong tsa ho thuto ya semmuso.

Tsepamisa mohopolo ho thuto eo e seng ya semmuso le thuto e iketsahallang ntle le tshusumetso 'didikadikweng' tse fapaneng hara letsatsi. Etsa hape lenaneo la letsatsi le dumellang nako e lekaneng bakeng sa ho bapala ka bolokolohi ebile e kopantswe le temoso e hlokolosi titjhereng e ka bitswang 'metsotswana ya ho ruta', metsotswana e hlahellang diketsahalong tse ngata tseo baithuti ba di thahasellang ebile e le tsa boiqapelo. Letsatsi lohle la sekolo le tshwanetse ho shejwa e le ho ntlafatsa ho ithuta ho bala le ho ngola ka kutlwisiso; ka lebaka la titjhere jk. bonamodi bo totobetseng ho kenyelletswa le mesebetsi e etswang ka tataiso ya titjhere kapa ka lebaka la menyetla e mengata ya ho ithuta ka sewelo e etsahalang hara letsatsi ebile e fa titjhere bokgoni ba ho ntshetsa pele ho ithuta ka ho sebedisa 'motsotswana wa ho ruta'. Metsotswana e tjena e hlahella hangata ka tsepamo nakong e tlwaelehileng ka nako ya ho bapala ka bolokolohi.

Ho ya ka nako ya ho bala le ho ngola ka kutlwisiso (litheresi) nako ya ho ruta e tla fa titjhere monyetla wa ho botsa, mohlala, dipotso tse bulehileng kapa ho fana ka tlhahiso tse ding tse ka sebediswang ke moithuti ebile a fa moithuti tjantjello ya ho ntshetsa thuto ya hae pele. Titjhere o lokela ho tseba nako eo a lokelang ho thusa ka yona le ho emella morao le ho fa moithuti monyetla wa ho itharollela bothata boo a tobaneng le bona

Selemong sa Kereite ya R nakothuto (time table) e bitswa lenane la letsatsi le letsatsi ebile e na le dikarolo tse tharo tsa bohlokwa, e leng **mesebetsi e tataiswang ke titjhere, nako e tlwaelehileng** le **mesebetsi e qalwang ke baithuti kapa papadi e lokolohileng**. Menyetla e totobetseng ya ho ithuta litheresi ka tataiso ya titjhere e etswa ka nako ya hoseng ya sedikadikwe sa puo (mohl.:mookotaba, puisano ka sehlooho/sedikadikwe sa puo; dipuisano tsa letsatsi ka boemo ba lehodimo; ho pheta ditaba; didikadikwe tsa ho bontsha a pheta le nako ya pale). Ho ya ka kgetho ya se shejuweng (k.h.r. Titjhere o tshwanetse a be le mohopolo o hlakileng wa seo a lokelang ho se ruta) mesebetsi ya boiqapelo bononong, didikadikwe tsa ditho tsa kutlo, motsamao, mmino le didikadikwe tsa ho bapala terama di ka ba le ho shejwa ho tsepameng ho baleng le ho ngoleng ka kutlwisiso (litheresi) haholoholo ho ntlafatsa mehopolo le bokgoni ba motsamao wa ditho tsa mmele ho tshehetsa ho bala ha semmuso.

Ditlwaelo di fana ka menyetla e metle bakeng sa ho ntshetsa pele bokgoni ba mefuta ya litheresi ka sewelo. Mohlala, ho e na le hore baithuti ba dumellwe ho ema moleng mme ba emele ho ya ntlwaneng, titjhere a ka sebedisa nako ena ho ntshetsa temoso ya medumo pele. Baithuti bohle bao mabitso a bona a qalang ka modumo/tlhaku 'S' ba ye ntlwaneng, jwale ho ka ya bao mabitso a bona a qalang ka tlhaku/modumo 'N' jj. Baithuti ba bang ka nna ba bapala dipapadi tsa mantswe tse jwalo ka 'ke hlodisa ka leihlo la ka le lenyane' kapa tlotlontswe ya bona e matlafatswe mohl, ke eng e nang le raeme le ntja; o nahana hore dintja di rata ho ja eng? Nako ya dijo tse bobebe le ya ho hlwekisa e fana ka menyetla e tshwanang ya ho ithuta ha titjhere a ntse a kgothaletsa baithuti ho bapala dipapadi tsa medumo le tsa mantswe ya ho ithabisa.

Ka nako ya ho **bapala ka bolokolohi** titjhere a ka ntshetsa pele litheresi ka ditsela tse pedi. Pele, ka ho hlophisa sebaka sa ho bapala ka bolokolohi. Titjhere o fana ka dikgetho tse itshetlehileng hodima mefuta ya menyetla ya ho ithuta eo a batlang ho e ntshetsa pele. Papadi e lokolohileng ya ka ntle e jwalo ka ho palamela hodima foreimi e palangwang ya patsi kapa ho palama tselaneng ya dibaesekele ho ka ntshetsa pele boitshwaro ba temoso ya sebaka jwalo ka ho tshela mola o hare (e nngwe ya mekgwa ya motsamao wa ditho tsa mmele tse bohlokwa bakeng sa ho fumana bokgoni ba ho bala le ho ngola le ho kgothaletsa kgopolo ya tlhaku/lentswe ka ho fana ka menyetla hore baithuti ba 'bale' matshwao a tsela. Dipapadi tsa ka tlong tsa ho bapala ka bolokolohi di tshwanetse ho fana ka menyetla e tshwanang ya ho ithuta litheresi. Papadi ya ho hopola e kgothaletsa ho hopolwa se bonweng mme sekgutlo sa mehopolo eo o ipopelang yona e ntshetsa pele menyetla ya ho bua le ho mamela. Tsela ya bobedi ya ho ntshetsa pele litheresi ka nako ya ho bapala ka bolokolohi ke ka ho kena dipakeng ka maikemisetso. Hona ho ka etswa ka, mohlala, ho botswa ha dipotso tse tebileng tse ka lelefatswang ho hopola le ho hodisa tlotlontswe. Ka ho etsa ditshisinyo tse thusang le ho mema moithuti ho nahana ka dikarabo tse ding le ditsela tsa ho rarolla mathata, titjhere a ka kgothaletsa moithuti ho nahana ka ho teba ka taba le ho fumana mabaka a utlwahalang bakeng sa dikgetho tseo ba di etsang. Ka tsela ena, ha se litheresi feela empa ntshetsopele e felletseng e a phethahatswa.

Lenaneong la letsasi le leng le le leng la puo le tsitsitse ebile le tenyetseha, ho fanwa ka menyetla ya ho ithuta litheresi letsatsi lohle. Ka yona nako eo, dintlha tsa motheo tsa bohlokwa tsa thuto ya mantlha di a matlafatswa, tse kang, hore baithuti ba banyane ba ithuta ka ho phethahala ka ho etsa motsamao (*kinaesthetically*) hape le ka ho sebedisa le disebediswa tse tshwarehang (dibopeho tse mahlakore a mararo thutong) pele ba sebetsa ka mesebetsi ya hodima tafole le pene le pampiri (mesebetsi ya dibopeho tse mahlakore a mabedi).

Mekgwa ya Tekanyetso Kereiteng ya R ha se ya semmuso mme baithuti ha ba tshwanela ho lekolwa ka 'teko'. Ka lebaka lena mesebetsi ya Tekanyetso ha e ya kenyelletswa Setatemente sa Naha sa Leano la Kharikhulamo le Tekanyetso (SKLT) sa Kereite ya R. Mosebetsi ka mong o sebediswang bakeng sa tekanyetso o tshwanetse ho lokiswa ka hloko hore o hokahanye mefuta e fapaneng ya bokgoni. Kereiteng ya R moedi o balletsweng nako wa tekanyetso o etsahala ka hore titjhere a shebe baithuti feela ebile a rekota diphetho tsa tekanyetso a sebedisa lenane la ho nnetefatsa. Ka hoo, ha selemo se tswela pele setshwantsho se phethahetseng sa moithuti ka mong se bontshang diphepetso le bokgoni ba hae se botjwa hanyane hanyane. Hona ho dumella hore diphepetso di rarollwe mme bokgoni bo hodiswe.

KAROLO YA 3: MERALO YA HO RUTA LE TEKANYETSO

LENANEO LA KA MEHLA: KEREITE YA R

(HO TLOHA KA ± 7:30 - 13:00)

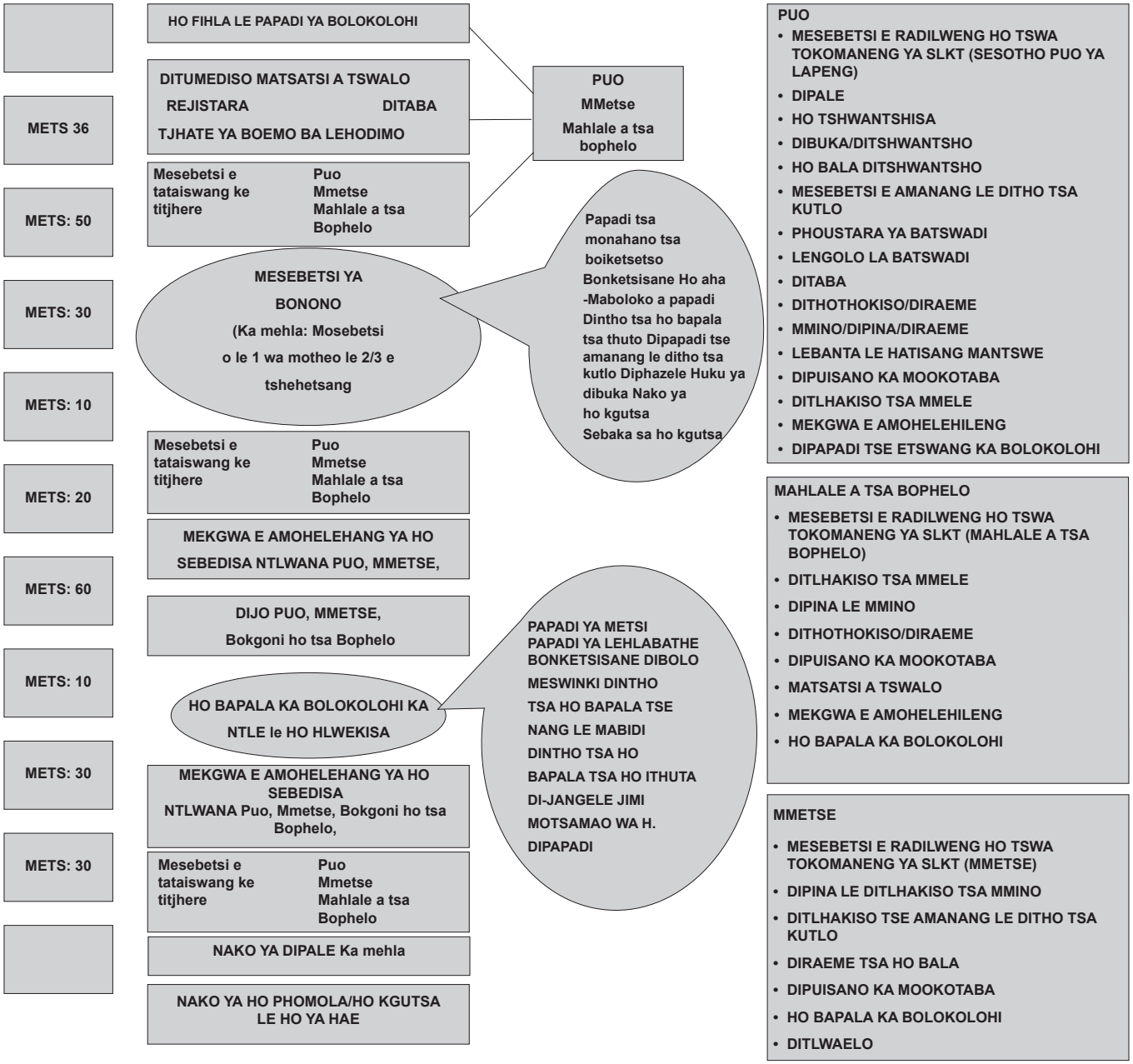

Tjhebokakaretso ya se lokelang ho rutwa

TJHEBOKAKARETSO YA BOKGONI BA PUO BO LOKELANG HO RUTWA PUONG YA LAPENG KEREITENG YA R - 3				
	KEREITE YA R	**KEREITE YA 1**	**KEREITE YA 2**	**KEREITE YA 3**
HO MAMELA LE HO BUA	• Mamela dipale a etsa diketso tse etswang paleng di tshwantshisa • Mamela lenane la dipotso le ho arabela ka nepahalo dipotsong tse bonolo • Mamela le ho pheta dipaterone tsa morethetho le ho di etsisa ka nepo • Mamela le ho hopola tatelano ya mantswe a bonolo ka nepo mohl; ana, aha, aka • Bolela a be a supe ditho tsa mmele • Bina dipina tse bonolo a etsa le diketso tsa morethetho • Bua ka ditshwantsho tse diphoustareng, ditjhate tsa mookotaba, dibuka jj • Nyalanya a hlophisa dintho ho ya ka sebopeho, mmala, jj. • Ho ba le seabo dipuisanong a botsa dipotso	• Mamela dipale a hlahisa maikutlo ka pale • Mamela ditaelo tse bonolo, ditsebiso le ho araba ka nepahalo • Mamela ntle le tshitiso, le ho fana ka sebaka sa ho bua le ho botsa • dipotso tsa ditlhalosetso. • Mamela ka thahasello le ho arabela ditshwantsho le diphazele tsa mantswe, dilotho le metlae puo ya boinahanelo. • Bua ka boitemohelo ba hae ka maikutlo • Pheta pale e tsebahalang e nang le qalo, bohare le qetelo • Araba dipotso tse kwalehileng le tse bulehileng • Etsa bonketsisane maemong a fapaneng • Ho ba le seabo dipuisanong tsa sehlopha ka phaposing • Sebedisa mareo a kang polelo, • tlhaku e kgolo, kgutlo	• Mamela dipale le dithothokiso ho fumana dintlha tsa boemo bo phahameng • Mamela ditaelo tse rarahaneng ka tatelano le ho arabela ka nepahalo • Mamela ntle le tshitiso a bontsha tlhompho ho sebui, a ho botsa dipotso le ho fana maikutlo ho seo a se utlwileng • Bua ka boiphilhelo ba hae le ditaba ka kakaretso • Pheta pale e nang le qalo, bohare le qetelo • Fana ka maikutlo mabaka ka pale kapa thothokiso le ho fana ka mabaka. • Araba dipotso tse bulehileng le ho tshehetsa karabo • Iketsetsa diraeme tsa hae • Bapala bonketsisane ba maemo a fapaneng • Ho ba le seabo dipuisanong, le ho fana ka tlaleho ho poeletso ya mosebetsi wa sehlopha • Sebedisa mareo a kang lebitso, lekgethi, leemedi, leetelli, feelwane, letshwao la potso, seratswana	• Mamela bakeng sa ho fumana dintlha dipaleng le ho araba dipotso tse bulehileng • Mamela pale le ho fumana sesosa le sephetho • Fana ka maikutlo ka tema le ho fana ka mabaka. • Mamela ditaelo tse rarahaneng ka tlhahlamano le ho araba ka • nepahalo • Ho ba le seabo dipuisanong e leng bokgoni ba phedisano amohela le ho hlompha tsela ya ba bang ya ho bua • Fana ka puo ya molomo (mohl. pheta ditaba tsa hae a hlalosa boiphihlelo ba hae a pheta diketsahalo • Pheta pale e kgutshwane e nang le moralo o bonolo le baphetwa ba fapaneng • Sebedisa puo ya karaburetso • Ithaviu batho ka dipheo tse itseng • Sebedisa mareo a kang moetsi, leetsi, moetsuwa, potso, antonimi, peho, taelo,mahlalosonngwe lelatodi le letshwao la makalo

TJHEBOKAKARETSO YA BOKGONI BA HO BALA LE HO NGOLA KA KUTLWISISO (LITHERESI) BO TLA RUTWA PUONG YA LAPENG KEREITENG YA R -3				
	KEREITE YA R	**KEREITE YA 1**	**KEREITE YA 2**	**KEREITE YA 3**
MEDUMO	• Hlwaya mantswe a raemang diraemeng le dipineng tse tsejwang (Ntatemoholo o tswa kae kajeno) • Qala ho elellwa hore mantswe a entswe ka medumo mohl; ditlhaku tse qalang mabitso a bona • Arola dipolelo mesebetsi ya molomo ka mantswe a ikemetseng • Arola mantswe a nang le dinoko tse ngata • Elellwa didumammoho le didumannotshi tse qalang mantswe ka ho mamela le ho sheba	• Elellwa kamano ya medumo le ditlhaku tsa tlhaku e le nngwe. • Bopa mantswe a sebedisang ditlhaku tsohle tse ithutilweng. • Sebedisa ditlhaku tse pedi tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl. Nta, nku, lla, mme) • Sebedisa medumo e tswakilweng e botjwang ka ditlhaku tse pedi. (mohl: kgala, nyala, kgomo) • Lemoha medumo e tswakilweng ka ditlhaku tse tharo mantsweng (mohl: tjh, tsh, kgw) • Elellwa mantswe a bongateng • Hlophisa mantswe ho latela leloko le le leng (mohl: ela, epa, eta, ema, ala, aba, ana) • Hlophisa mantswe a tlwaelehileng ho ya ka maloko a medumo.	• Momahanya medumo e rutilweng Kereiteng ya 1 • Boelletse kamano ya medumo le ditlhaku tsa nteterwane. • Elellwa "th" qalong ya lentswe. • Boelletsa medumo e tswakilweng e bopilweng ka ditlhaku tse pedi (mohl: kgala, nyala, kgong) • Elellwa medumo ya didumannotshi e tswakilweng mantsweng (mohl: hlooho, thuube, hlaahlela) • Elellwa didumannotshi tse phahameng le tse tlase mantsweng a ngolwang ka ho tshwana (mohl: oma - diaparo dia a oma, ke mo oma ka koto; noka - ke noka dijo ka letswai, noka ya Senqu) • Boelletsa medumo e phahamisitsweng mantsweng. • Elellwa medumo e qapodiswang ka ho tshwana empa moelelo o fapane (mohl: lebala - Ke fiela lebala, O hlakile ka lebala; thaba - Thaba e phahame, Ke ile ka thaba ha ke fuwa mpho) • Elellwa medumo e tshwaetsanang mantsweng (mohl: nku, nkgo, jwanng) medumo ya lelengwana e tshwaetsa medumo ya marenene ho re e qapodiswe jwalo ka yona) peleta mantswwe ka nepo ba sebedisa tsebo eo ba e rutilweng hara selemo)	• Momahanya medumo ya Kereite ya 1 le 2 • Elellwa medumo e tswakilweng ya didumammoho e hlahellang qalong le qetellong ya mantswe ka kakaretso (mohl: mpshe, ntlwana, ntlha, tlhweko) • Elellwa le ho sebedisa dipaterone tsa mopeletso (mohl: ima, ema, oma, ama; noka, loka, roka) • Elellwa le ho sebedisa ditlhaku tse nne tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl: mpshe) • Elellwa hore dipaterone tse hodimo di bopa raeme. • Elellwa medumo e tswakilweng ya didumammoho tse hlahellang ka hara mantswe (mohl: Mokgahlelo, Moshweshwe, motsheare, monyako, motsamao) • Boelletsa medumo ya didumannotshi e tswakilweng mantsweng (moh: hlaahlela, moomo) • Sebedisa mantswe a qapodisweng le ho peletwa ka ho tshwana empa moelelo o fapane (mohl: thaba, lebala) • Bopa mantswe a nang le ditlhaku tse 3, 4, 5 le ho feta) • Sebedisa medumo e qapodiswang ka ho tshwana empa moelelo o fapane (mohl: lebala, thaba) • Hlophisa ditlhaku le mantswe ka lenane la nteterwane • Peleta mantswe ka nepo ba sebedisa tsebo ya medumo

TJHEBOKAKARETSO YA BOKGONI BA HO BALA LE HO NGOLA KA KUTLWISISO (LITHERESI) BO TLA RUTWA PUONG YA LAPENG KEREITENG YA R - 3				
	KEREITE YA R	**KEREITE YA 1**	**KEREITE YA 2**	**KEREITE YA 3**
HO BALA LE HO BOHA	**Bokgoni ba ho bala ba sethatho** • Elellwa le ho supa dintho tse tshwwanang ditshwantshong • Hlophisa sete ya ditshwantsho ka ya ho bopa pale ka tsona • Hlalosa ditshwantsho (mohl; iqapela pale ya hae le ho 'bala' ditshwantsho) • Ho bapala dikarolo tse itseng tsa pale, pina, raeme • Tshwara buka ka tsela e nepahetseng a phetla maqephe ka nepo • Iketsa eka o a bala a sebedisa 'lentswe' ka nepo • Elellwa lebitso la hae le a baithuti ba bang ba ka phaposing • Qala ho 'bala' mantswe a hlahellang kgafetsa ka phaposing le sekolong (mohl. lemati, tafole) **Ho bala ka kopanelo sehlopha se bala le titjhere/Padisommoho le titjhere** • 'Bala' buka e kgolo le ditema tse ding tse hodisitweng jwalo ka; dithothokiso, buka tse kgolo, diphousetara • Hokahanya boitemohelo ba hae le ha a bala le titjhere • Hlalosa baphetwa ba dipale a fana ka maikutlo a hae • Sebedisa ditshwantsho ho lepa hore ho tla etsahalang paleng • Araba dipotso hodima pale e badilweng • Taka ditshwantsho ho bontsha mohopolo wa sehlooho wa dipale	**Bokgoni ba ho bala ba sethatho** • Ntshetsa pele bokgoni ba ho hlokomela buka (tshwara buka a phetla maqephe ka nepo) • Hlalosa ditshwantsho a iketsetsa pale k.h.r. "bala" ditshwantsho • Bala matshwao, dileibole le mantswe a mang a tswang mengolong ya tikoloho • Elellwa lebitso la hae le a ba bang • Bala dileibole le mantswetlhaloso ka phaposing • Ntshetsa pele mohopolotaba ya sethatho ya mongolo ho kenyelletswa *mohopolo wa buka *mohopolo wa mantswe le ditlhaku *Tshupiso ya ho bala - Qala ho bala ka pele, qetella ka morao, bala ho tloha ho le letshehadi ho ya ho le letona le ho tloha hodimo ho ya tlase leqepheng **Ho bala ka kopanelo sehlopha se bala le titjhere/ Padisommoho le titjhere** • Bala buka e kgolo le ditema tse ding tse hodisitweng • Sebedisa ditshwantsho le bokantle ba buka ho lepa/noha hore pale e tla bua ka eng • Buisana ka pale, a hlwaya mohopolo wa sehlooho le baphethwa • Hlahlamanya diketsahalo tsa pale • Elellwa sesosa le sephetho tsa pale (Moithuti o kene mathateng **hobane** a tjhwatlile fenstere) • Fana ka maikutlo a hae ho se badilweng • Araba dipotso tse bulehileng • Hlalosa tlhahisoleseding ho tswa diphousetareng, ditshwantshong le tafole e bonolo, mohl. Alemanaka/khalenda	**Ho bala ka kopanelo sehlopha se bala le titjhere/ Padisommoho le titjhere** • Bala buka e kgolo kapa ditema tse ding tse hodisitweng (mohl; dibuka tsa ditaba tsa nnete le tseo e seng tsa nnete, dithothokiso le dipina) • Sebedisa ditemoso tse bonwang k.h.r. ditshwantsho le bokantle ba buka ho lepa/noha hore pale e tla bua ka eng • Hlwaya dintlha tsa bohlokwa ho se badilweng • Hlahisa hore pale o e ratile a tsebe le ho tshehetsa ka lebaka (mohl; ha ke a natefelwa ke pale hobane…..) • Araba dipotso tsa boemo bo phahameng ka tema e badilweng mohl. 'Ho ya ka maikutlo a hao…' • Buisana ka botjhaba bo fapaneng bo hlahelang dipaleng • Hlalosa ditshwantsho le mengolo e meng (mohl; dinepe, khalendara, dipapatso, dikoranta, diphousetara)	**Ho bala ka kopanelo sehlopha se bala le titjhere/ Padisommoho le titjhere** • Bala buka e kgolo le ditema tse ding tse hodisitweng (jwalo ka; dibuka tsa ditaba tsa nnete le tseo e seng tsa nnete, dikoranta, diatikele tsa ditshwantsho, dipuisano le ditema tsa khomputara) • Bala dibuka a buisana ka mohopolo wa sehlooho, baphetwa, 'qaka' paleng, meralo le makgabane temeng • Araba dipotso tse tsa boemo bo hodimo ba monahano ka tema e badilweng • Bala dithothokiso tse fapaneng ka sehlooho • Sebedisa ditemoso tse bonwang ho bua ka tema ya kerafo (mohl; dipapatso, ditshwantsho, ditjhate le dimmapa) • Fumana a sebedise mehlodi ya tlhahisoleseding (mohl; maloko a setjhaba, dibuka tsaa laeborari) • Sebedisa lenane la dikahare, ditshupane dinomoro tsa maqephe ho fumana tlhahisoleseding • Sebedisa mantswe a bohlokwa le dihlooho ho fumana tsebo/lesedi ditemeng tsa ditaba tsa nnete • Sebedisa bukantswe/dikshenare ho fumana tlotlontswe e ntjha le moelelo wa yona

TJHEBOKAKARETSO YA BOKGONI BA HO BALA LE HO NGOLA KA KUTLWISISO (LITHERESI) BO TLA RUTWA PUONG YA LAPENG KEREITENG YA R -3				
	KEREITE YA R	**KEREITE YA 1**	**KEREITE YA 2**	**KEREITE YA 3**
HO BALA LE HO BOHA (ho tswelapele)	**Ho bala ka bonngwe/ Padisonnotshi** • Bala dibuka tsa ditshwantsho	**Ho bala ka tataiso ya sehlopha** • Balla buka ya hae hodimo sehlopheng se badiswang ka tataiso le titjhere sehlopha sohle, sehlopha se bala pale e tshwanang • Sebedisa medumo, ditemoso, tsa tema hlophollo ya sebopeho le mantswe a hlahang kgafetsa • Bala ka bokgeleke bo eketsehang le ka maikutlo • Itekola ha a bala, boemong ba ho elellwa mantswe le kutlwisiso. • Bontsha kutlwisiso ya matshwao a puo ha a balla hodimo **Ho bala ka bobedi/ka bolokolohi** • Bala mongolo wa hae, a qala ho lokisa diphoso • Ipalla ka boyena dibuka tse badilweng ka nako ya padiso ya kopanelo; dibuka tse bonolo tsa ditshwantsho le tsa sekgutlo sa ho bala phaposing.	**Ho bala ka tataiso ya sehlopha** • Balla hodimo le ka kgutso dibuka tsa ditaba tsa nnete le tseo e seng tsa nnete boemong ba hae padisong ya ka tataiso ya sehlopha le titjhere, k.h.r sehlopha kaofela se bala pale e tshwanang • Sebedisa mantswe a hlahang kgafetsa, medumo, ditemoso tsa tema le hlophollo ya sebopeho le bokgoni ba kutlwisiso ho etsa kelello • Bala ka bokgeleke bo eketsehang le lebelo a sebedisa qapodiso e nepahetseng • Sebedisa mokgwa wa ho itokisa diphoso, ha a bala • Itekola ha a bala, boemong ba ho elellwa mantswe le kutlwisiso. **Ho bala ka bobedi/ ka bolokolohi** • Bala mongolo wa hae le wa ba bang • Balla hodimo a balla motswalle • Ipalla ka boyena dibuka ditaba tsa nnete le tseo e seng tsa nnete, dikarete tsa dithothokiso le dikhomikhi • Bapala dipapadi tsa ho bala a tlatsa diphazele	**Ho bala ka tataiso ya sehlopha** • Balla hodimo le ka kgutso dibuka tsa ditaba tsa nnete le tseo e seng tsa nnete kamoo a ka kgonang ka tataiso ya sehlopha le titjhere, sehlopha se bala pale • Sebedisa mantswe a bonwang, medumo, le hlophollo ya sebopeho ho bala mantswe a sa tlwaelehang • Sebedisa mokgwa wa ho lokisa diphoso, kgefutsa le ho ikwetlisetsa ho bitsa lentswe pele a le bitsetsa hodimo • Itekola ha a bala, boemong ba elellwa mantswe le tekokutlwisiso • Sebedisa dikerafo le ditshwantsho ho tsa tema ho eketsa kutlwisiso • Bala ka sekgahla se eketsehang le lebelo a sebedisa qapodiso e nepahetseng **Ho bala ka bobedi/ka bolokolohi** • Bala mongolo wa hae le wa ba bang • Balla hodimo a balla motswalle • Ipalla ka boyena dibuka ditaba tsa nnete le tseo e seng tsa nnete le dibuka tse tswang ditjhabeng tse fapaneng, dibuka tse badilweng ka nakwana ya kopanelo, dimakasine le dikhomiki

TJHEBOKAKARETSO YA BOKGONI BA HO BALA LE HO NGOLA KA KUTLWISISO (LITHERESI) BO TLA RUTWA PUONG YA LAPENG KEREITENG YA R -3				
	KEREITE YA R	**KEREITE YA 1**	**KEREITE YA 2**	**KEREITE YA 3**
MONGOLO	• Ntshetsa pele bokgoni ba mesifa e menyane ka papadi ya menwana (hlama ya ho bapala, ntshetsopele dinate le dibouto) • Ntshetsa pele ho tsamaisa mesifa e menyane ka ho sebedisa sekere ho seha ditshwantsho le dibopeho tse tse thalletsweng haholo • Ntshetsa pele kamano ya leihlo le letsoho ka lahlela le ho tshwara bolo, ho hula le ho ferefa • Hatella ditshwantsho tse thalletsweng, dipaterone, le ditlhaku tsa lebitso la hae moo sebaka sa ho qala se nepahalang le tshupasebaka se le teng ditlhakung • Bopa ditlhaku a ferefa ka monwana, ka borashe, dikerayone tsa mafura jj. a qala sebakeng se nepahetseng a latela ditshupasebaka ka nepo • Kopitsa dipaterone, mantswe le ditlhaku (sebedisa ntlha ya qalo ka nepo le tshupasebaka ha a bopa ditlhaku) • Sebedisa disebediswa tsa ho ngola ka nepo. Mohl. maborashe a pente, dikerayone tsa mafura	• Ikwetlisa ho tshwara le ho sebedisa kerayone le pensele/potloloto • Ntshetsa pele tshupasebaka: le letshehadi ho ya ho le letona, ho tloha hodimo ho ya tlase. • Ntshetsa pele kamano ya leihlo le letsoho ka ho thala dipaterone le ho hatella • Kopitsa a ngole lebitso la hae, mantswe a makgutshwane le dipolelo tse kgutshwane • Qala ho ngola a sebedisa ditshwantsho le ho kopitsa ditlhaku, dipalo, mantswe le dipolelo • Bopa ditlhaku tse nyane ka nepo • Bopa dipalo ka nepo • Kopitsa a ngole dipolelo tse kgutshwane ka nepo le ho siya dibaka ka nepo • Tshwara pensele/potloloto le kerayone ka nepo	*Ho boloka mongolo o arohaneng* • Sebedisa disebediswa tsa ho ngola ka nepo. Mohl. pensele/potloloto, raba, rula • Bapisa mongolo le buka ya mela ya 17 mm • Bopa ditlhaku tse kgolo le tse nyane ka nepo • Ho ngola ditlhaku ka nepo le ho siya sebaka se lekaneng dipakeng tsa mantswe • Ngola ka mongolo a arohaneng ditlhaku tse kgolo le tse nyane • Kopitsa a ngole seratswana sa mela e 3 - 4 ho tswa temeng e ngotsweng • Kopitsa a ngole dibopeho tse fapaneng tsa mongolo (dimemo tse kgutshwane mohl; letsatsi la tswalo, melaetsa, manane jj) • Sebedisa mongolo o sa kopanang dibopehong tsohle tsa ho ngola. *Ho fetohela mongolong o kopaneng* • Kopitsa le ho ngola dipaterone ka mongolo o kopaneng • Kopitsa a ngole ditlhaku tse nyane tse tlwaelehileng le kgolo tse atisang ho sebediswa ka mongolo o kopaneng • Kopitsa, a ngole le ho bala mantswe a makgutshwane a ngotsweng ka mongolo o kopaneng • Kopitsa a ngole dipolelo tse kgutshwane tse ngotsweng ka mongolo o kopaneng	*Ho fetohela mongolong o kopaneng* • Sebedisa disebediswa tsa ho ngola ka nepo, mohl., pensele/potloloto, raba, rula • Ngola polelo ka mokgwa o bonahalang le ka nepahalo ka mongolo o kopaneng • Bopa ditlhaku tse nyane le tse kgolo ka mongolo o kopaneng • Ngola mantswe a makgutshwane ka mongolo o kopaneng • Ngololla mantswe le dipolelo ka mongolo o kopaneng • Fetela mongolong o kopaneng mesebetsing yohle ya ho ngola (mohl., letsatsi, lebitso la hae, le ditema tse ding tsa hae tse ngolwang) • Kopitsa ditema tse ngotsweng letlapeng, dibukeng tsa ho bala, dikarete tsa mosebetsi, jj. ka nepo • Ngola ka makgethe le ka mokgwa o bonahalang ka boitshepo le ka lebelo ka mongolo o kopaneng • Itlwaetsa ho sebedisa pene ha a ngola

TJHEBOKAKARETSO YA BOKGONI BA HO BALA LE HO NGOLA KA KUTLWISISO (LITHERESI) BO TLA RUTWA PUONG YA LAPENG KEREITENG YA R -3				
	KEREITE YA R	**KEREITE YA 1**	**KEREITE YA 2**	**KEREITE YA 3**
MONGOLO	• Taka ditshwantsho ho fetisa molaetsa • Kopitsa ditlhaku tse tsebahalang tsa lebitso la hae ho emela mongolo • 'Ngola' ho tloha letsohong le letshehadi ho ya ho le letona le ho tloha hodimo ho ya tlase • Phehisa ka mehopolo bakeng sa buka ya ditaba tsa ka phaposing ka tsela ya ditshwantsho • Leka ho ngola ditlhaku a sebedisa mongolo wa letsoho o otlolohileng, le ho kgwaritsa, jj. • Buisana le mongolo wa hae, mohl., 'bala' se bolelwang ke mongolo wa letsoho o otlolohileng • Iketsetsa dibuka le ho ba le seabo pokellong ya buka ya ka phaposing	• Taka ditshwantsho ho fetisa molaetsa (mohl. ka seo a se tsebang) • Fana ka mohopolo le ho thusa ho boeletsa pale ya sehlopha kappa ya ka phaposngi (ho ngola ka kopanelo). • Kopitsa polelo e le nngwe tlapangollong kapa tjhateng ka nepo • Ngola molaetsa kareteng mohl. taka-letso ya bophelo bo botle • Ngola le ho tshwantsha sehloohwana kapa polelo e kgutshwane ka sehlooho (mohl. ho phehisa bakeng sa buka ya huku ya ho bala ya ka phaposing) • Ngola bonyane dipolelo tse 3 tsa ditaba tsa hae kapa tsa boiqapelo a sebedisa ditlhaku tse kgolo le kgutlo • Ngola dipolelo a sebedisa medumo le mantswe a tlwaelehileng ho bonahala ao a seng a ithutileng ona • Ka ho thuswa a sebedise mabitso le maemedi (nna, yena, yona, bona jj.) ka nepo ha a ngola • Qala ho sebedisa lekgathe lejwale le lefetile ka nepo ha a ngola • Bopa bongata ba mantswe a tlwaelehi-leng • Peleta mantswe a tlwaelehileng ka nepo • Sebedisa masupi ka nepo • Hlophisa tlhahisoleseding ka dikerafo tse bonolo (tjhate kapa dinako) • Bopa baka ya mantswe le ho ngola bukantswe/dikshenare ya hae	• Fana ka mehopolo le mantswe bakeng sa pale ya ka phaposing (ho ngola ka kopanelo) • Ngola thothokiso e bonolo • Ngola tema ya maikutlo mohl. karete ya letsatsi la tswalo kapa lengolo • Ngola bonyane ditema tse pedi (dipolelo tse 10) ka ditaba tseo a di tsebeng kapa diketsahalo mohl. mekete ya lelapa • Etsa mokgwaritso, a ngole a be a phat-lalatse pale ya hae ya dirapa tse 2 hore ba bang ba bale • Sebedisa dibopeho tsa tlhahisoleseding ha a ngola mohl. resepe • Hlophisa tlhahisoleseding tjhateng kapa papetleng • Ngola le ho tshwantsha dipolelo (4 - 6) ka sehlooho a phehisa buka ya huku ya ho bala ya ka phaposing • Sebedisa mehato ya ho ngola (mokg-waritso, ho ngola le ho lokisa diphoso) • Sebedisa matshwao a puo (kgutlo, feel-wane, letshwao la potso, le makalo) • Peleta mantswe a tlwaelehileng ka nepo a bile a leka ho peleta a sa tlwaelehang ka tsebo ya medumo • Sebedisa lekgathe lejwale, lefetile le letlang ka nepo • Sebedisa masupi, mabitso, maetsi, le maemedi ka nepo • Bopa pokello ya mantswe le ho ngola bukantswe/dikshenare ya hae • Sebedisa bukantswe/dikshenare	• Fana ka mehopolo le mantswe bakeng sa pale ya ka phaposing (ho ngola ka kopanelo) • Sebedisa mawa a ho qala ho ngola ho bokella tlhahisoleseding le ho itokisetsa ho ngola • Ngola ditema tse kgutshwane tse ikgethang bakeng sa dipheo tse fapa-neng (mohl; pheta ditaba, dipuisano) • Ngola ka ditaba tseo a di tsebang a sebedisa dibopeho tse fapaneng (atikele e kgutshwane ya koranta) • Etsa mokgwaritso, a ngole, a lokise diphoso a be a phatlalatse pale ya hae ya dirapa tse 2 (bonyane dipolelo tse 12) hore ba bang ba bale • Ngola le ho tshwantsha dipolelo (6 - 8) ka sehlooho a phehisa ka buka ya huku ya ho bala ya ka phaposing • Sebedisa dibopeho tsa tlhahisolesed-ing ha a ngola mohl. resepe, diteko, eksperimente • Boloka bukatsatsi /dayari bakeng sa beke e le nngwe • Ngola tekanyetso ya buka e bonolo • Lokodisa tlhahisoleseding a e behe tlasa dihlooho tse itseng • Kgutsufatsa le ho ngola tlhahisolesed-ing mohl. sebedisa mmapa wa kelello • Sebedisa matshwao a puo ka nepo (mohl., tlhaku tse kgolo, kgutlo, feel-wane, letshwao la potso, letshwao la makalo, diabula-diakwala/maqotsi, kgutsufatso) • Sebedisa makopannyi ho kopanya dipolelo • Sebedisa tsebo ya medumo ho ngola mantswe a thata • Sebedisa bukantswe/dikshenare

3.1 Kereite ya R

KEREITE YA R SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE
NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA KA BEKE : dihora tse 10 NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA KA LETSATSI : dihora tse 2 E hokahantswe lenaneong la letsatsi ka leng
KOTARA YA 1
HO MAMELA LE HO BUA (MESEBETSI YA MOLOMO)
DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI **Mesebetsi ya ka mehla dibakeng tsohle tsa puo le dithuto tse ding** **Mesebetsi e latelang e ka hlahiswa ka nako e nngwe le e nngwe kapa didikadikweng tsohle tsa Kereite R: mmino, motsamao, thuto ya mahlale a tsa tlhaho, puo, ditaba, bontsha o bolele, pale ekasitana le mesebetsi ya boiqapelo.** **Kereiteng ya R mosebetsi o amanang le ditho tsa kutlo o bohlokwa haholo hobane o hatella le ho lokisetsa motheo wa ho ithuta wa bokamoso. E ba le bonnete ba hore nako e lekaneng e sebedisetswa ho hodisa bokgoni bona ba ho sebedisa ditho tse amanang le kutlo nakong yohle ya selemo sa sekolo.** • Mamela ka hloko dipotso tse bonolo le ditsebiso le ho arabela ka tshwanelo • Mamela ditaelo tse bonolo le ho etsa ho ya ka tsona • Mamela le ho phetha dipaterone tsa morethetho, jwalo ka opa, opa-opa, opa, le ho kopitsa ka nepo) • Mamela ntle le ho sitisa • Mamela dipale tse kgutshwane ka thabo le ho kena lehlasong/khoraseng ka nako e tshwanetseng • Bina dipina tse bonolo a etsa diketso (ka ho thuswa) mohl.,'Hlooho, mahetla, sefuba, le letheka, mangole le menwana, mangole le menwana • Phetha diraeme tse bonolo a etsa diketso (ka ho thuswa) • Mamela le ho hopola tatellano e bonolo ya mantswe, ka tlhahlamano mohl: oma, ema, ama - a qala ka mantswe a mararo a latedise ka a mane e le hore mohopolo wa seo tsebe e se utlwileng se ntshetswa pele ho feta • Ntshetsa pele bokgoni ba ho kgetha le ho hlwaya modumo o ikgethang ha modumo o ka morao o utlwahala kapa mmino o bapala (mohl., kgetha lentswe la titjhere lerateng kapa modumong o ka morao) • Bua ka ditshwantsho tse diphoustareng, tjhate ya mookotaba, dibuka jj tse amanang le dihlooho tse hlano ka kotara bonyane • Qoqa dipale le ho pheta dipale tsa ba bang ka mantswe a hae **Sebedisa puo ho ntshetsa pele dikgopolokutlwisiso dithutong tsohle** • Ntshetsa pele puo ho ntshetsa pele dikgopolokutlwisiso: sebopeho, mmala, dilemo, nako le tatellano **Sebedisa puo ho nahana le ho fana ka mabaka:** • Hlwaya le ho hlalosa tshwano le phapano • Nyalanya dintho tse tsamayang mmoho, le ho bapisa dintho tse fapaneng • Hlophisa dintho tse tlwaelehileng jwalo ka beha dintho tsa ho bapala ka lebokoseng, dibuka dirakeng, dikerayone ka hara mabekere, hlophisa ho ya ka mmala. • Hlwaya dikarolo ho tswa nthong e felletseng jwalo ka mabitso le ho supa dikarolo tsa mmele

Sebedisa puo ho etsa dipatlisiso le ho utolla

- Botsa dipotso
- Fana ka ditlhaloso
- Ho rarolla le ho qetella dikoto tse hlano bonyane kapa ho feta tsa morabaraba wa 'jig-saw'

Thuisa tlhahisoleseding:

- Kgetha tlhahisoleseding e ikgethang ho tswa tlhalosong

Sebedisa ditemoso tse bonwang le tsa ditshwantsho ho etsa moelelo

- Elellwa le ho supa dintho tse tlwaelehileng ditshwantshong
- Ba le seabo ditlhakisong ho bona dintho tse ka pele le tse ka morao le ho di arola ka nepo jwalo ka fumana sebopeho sa setshwantsho se felletseng ka botlalo.
- Bapala dipapadi tse jwalo ka 'E hokae?' a fumana ntho e patilweng ka phaposing ka hara dintho tse ding
- Kgetholla pakeng tsa sebopeho sa ditlhaku tse fapaneng le mantswe ka ditlhakiso jwalo ka hlophisa dintho tse tshwanang, boha tatellano ya ditshwantsho tse batlileng di tshwana, a kgetha e sa tshwaneng ebile a hlalosa hobaneng e fapane
- Hlophisa sete ya ditshwantsho tse tharo hore di etse pale le tatellano e nepahetseng ya diketsahalo ha di buuwa ka molomo le ho bolela pale ya boiqapelo
- Hopola seo mahlo a se boneng papading ya mohopolo jwalo ka beha dintho tse fapaneng hodima tafole, baithuti ba a di sheba, titjhere o kupetsa ntho mme baithuti ba tlamehile ho hopola seo ba se boneng tafoleng
- Qetella phazele kapa setshwantsho

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso

Mesebetsi ya molomo le/kapa ho etsa

Ho sheba

- Mamela ka kelohloko dipotso tse bonolo le ditsebiso le ho araba ka tshwanelo
- Bina le ho pheta dipina tse bonolo le diraeme
- Mamela dipale tse kgutshwane ka thabo le ho kena lehlasong ka nako e tshwanetseng
- Qoqa dipale le ho pheta dipale tsa ba bang ka mantswe a hae
- Ntshetsa pele puo ho ntshetsa pele dikgopolokutlwisiso bakeng sa sebopeho, mmala, dilemo
- Hlwaya le ho hlalosa tshwano le phapano
- Hlwaya dikarolo ho tswa nthong e felletseng jwalo ka bolela le ho supa dikarolo tsa mmele
- Sebedisa puo ho fana ka tlhaloso
- Rarolla le ho qetella dikoto tse hlano bonyane kapa ho feta tsa morabaraba wa 'jig-saw'
- Elellwa le ho supa dintho tse tlwaelehileng ditshwantshong

Sebedisa lenanetekolo le ruburiki e akaretsang bakeng sa tekanyetso ya Puo

KEREITE YA R SESOTHO PUO YA LAPENG

DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE

KOTARA YA 1

PADISO YA SETHATHO YA MOITHUTI

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Ho bala:

Bokgoni ba sethatho ba ho bala

- Ntshetsa motsamao o nepahetseng wa mahlo pele jwalo ka latela bolo e leketlang moyeng e tlohang letsohong le letshehadi ho ya ho le letona
- Ba le seabo ditllakisong tsa tshupasebaka jwalo ka ho tsamaisa mmele ho tloha letsohong le letshehadi ho ya ho le letona le ho tloha hodimo ho ya tlase
- Kgetholla phapano pakeng tsa dibopeho tse fapaneng tsa ditlhaku le mantswe jwalo ka hlophisa dintho tse tshwanang, tatellano ya ditshwantsho, ho ntsha setshwantsho se fapaneng
- Sebedisa bokgoni ba ho hlahlamanya ditshwantsho tse tharo le ho di amanya le pale e qapilweng
- Sebedisa bokgoni ba kgopolo ho hopola dintho tse bonweng jwalo ka ditlhaku, dibopeho, dintho tse tshwarehang
- Qetella setshwantsho se bonwang jwalo ka ho aha diphazele, ho qetella ditshwantsho
- Tshwara buka ka tsela e nepahetseng le ho phetla maqephe ka nepo
- Sebedisa ditshwantsho ho akanya hore pale e bua ka eng: 'bala' ditshwantsho le mantswetlhaloso ba bontsha kutlwisiso ya hore ditshwantsho le mantswe di a amana empa di fapane
- O iketsetsa pale ya hae ka ho bala ditshwantsho
- O iketsa eka o a bala a bile a itlwaetsa 'lentswe la ho bala'
- Elellwa lebitso la hae le mabitso a baithuti ba bang bonyane ba bahlano ka phaposing
- Nyalanya mantswe le mantswe a ngotsweng hodima ditshwantsho le mabitso a dintho jwalo ka: dikarete tsa mabitso hodima ditafole, lemati, fensetere

O qala ho utlwisisa moelelo wa tema e ngotsweng

- Utlwisisa hore mongolo o hlalosa moelelo: lentswe le ka emela lebitso la motho.
- Elellwa lebitso la hae le mabitso a baithuti ba bang bonyane ba bahlano ka phaposing
- Utlwisisa hore mantswe a ngotsweng a lebisa mantsweng a buuwang
- 'Bala' mantswe a hlahang ka mehla jwalo ka lebitso la hae, mabitso a dihlahiswa tse tlwaelehileng a kang SPAR, Coke dihlooho tsa mananeo a thelevishene

Ho bala ka kopanelo/Padisommoho

Mesebetsi ya metsotso e 15 habedi kapa hararo ka beke ho sebediswa ditema tse hodisitsweng tse kana dibuka tse kgolo, diphousetara tsa dipina le diraeme. Titjhere o etella pele mohato mmoho le baithuti bohle ka nako ya dipuisano bonyane habedi ka nako e tsepameng ya Puo.

Sebedisa dibuka tse kgolo bonyane tse hlano ka kotara

- Bala ditema tse atolositsweng tse kang dithothokiso, dibuka tse kgolo le diphousetara kaofela mmoho le titjhere (Ho bala ka kopanelo/padisommoho)
- Buisana le ho hlalosa baphethwa ba pale
- Taka ditshwantsho a tshwara mohopolo wa sehlooho wa pale, dipina kapa diraeme
- Hlahlamisa ditshwantsho tsa pale
- Arabela dipale ka motsamao le mesebetsi ya terama kapa didikadikwe

Ho bala ka boikemelo

- 'Bala' dibuka ka boikemelo bakeng sa boithabiso laeborareng kapa sekgutlwaneng sa ho bala ka phaposing

Temoho ya kamano ya kaho ya ditlhaku le medumo

Mesebetsi ya letsatsi tsa metsotso e 15

Bongata ba mesebetsi ya medumo e ngotsweng ka tlase e ka hlahiswa ka nako ya tlwaelo le didikadikwe

- Kgetha ka ho utlwa phapano pakeng tsa medumo e fapaneng haholo qalong ya mabitso a bona.
- Hlwaya modumo o sa tsamaellaneng le tatellano: Ke modumo ofe o sa tsamaellaneng - b, b, k, d, d, d, t
- Hlwaya hore medumo e mmedi e nehilweng e a tshwana kapa e fapane - /p/, /p/ [e a tshwana]; /p/, /d/ [e fapane])
- A ka hlwaya hore dipolelo mesebetsi ya molomo di entswe ka mantswe a ikemetseng:opa matsoho lentsweng ka leng polelong moo mantswe kaofela a nang le noko e le nngwe (*Neo* o motle)

Amanya medumo le ditlhaku le mantswe

- Qala ho elellwa hore mantswe a entswe ka medumo: fana ka modumo o qalang wa lebitso la hae

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e *seng ya Semmuso*

Mesebetsi ya molomo le / kapa ho etsa

Ho sheba

- Kgetha ka ho utlwa phapano pakeng tsa medumo e fapaneng haholo qalong ya mabitso a bona.
- Hlwaya modumo o sa tsamaellaneng le tatellano: Ke modumo ofe o sa tsamaellaneng - b, b, k, d, d, d, t)

Sebedisa lenanetekolo le ruburiki e akaretsang bakeng sa tekanyetso ya Puo

KEREITE YA R SESOTHO PUO YA LAPENG

DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE

KOTARA YA 1

MONGOLO WA SETHATHO WA MOITHUTI

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Mongolo wa sethatho wa moithuti:

Mesebetsi ya letsatsi ka leng dibakeng tsohle tsa Puo le dithuto tse ding

Mesebetsi ya bonono ba boiqapelo le didikadikwe tsa mmino ke menyetla e loketseng bakeng sa ntshetsopele ya bokgoni ba motsamao ya mesifa e menyane

- Ntshetsa pele bokgoni ba motsamao wa mesifa e menyane ho matlafatsa letsoho: ho bidikolosa letsopa, ho bopa ka letsopa, ho sothella dinate hodima dibouto, ho bapala piano moyeng, jj
- Ntshetsa pele taolo ya motsamao wa mesifa e menyane ho matlafatsa menwana ya matsoho :ho bapala diraeme tsa menwana ka diketso tsa menwana kapa ho bidikolosa dibolo tse nyane tsa dipampiri dipakeng tsa menwana Ntshetsa pele taolo ya motsamao wa mesifa e menyane: sebedisa sekere ho seha bokantle mmateng wa pampiri
- Ntshetsa pele kamano ya leihlo le letsoho: ho kapa mekotla ya dinawa, dibolo, dibolo tsa dipampiri hammoho le ho taka ka dikerayone kapa ho ferefa ka nako ya dipapadi tsa ka ntle
- Ntshetsa pele tsebo ya tshupasebaka, dikarolo tsa mmele ho ya ho le letshehadi kapa ho le letona, hodimo kapa tlase
- O tlola mola o mahareng o tsamaisa letsoho le letona moleng o mahareng ho tshwara lehetla le letshehadi
- Bopa ditlhaku ka ditsela tse fapaneng a sebedisa mmele ohle ka ho sebedisa mmele wa hae ho etsa tlhaku
- Hatisetsa bokantle bo bonolo ba ditshwantsho le dipaterone
- Kopitsa dipaterone hodima diboto tsa dipeks
- Sebedisa disebediswa tsa ho ngola tsa mefuta:diborosolo tsa ho ferefa, dikerayone tsa mafura jj, ka nako e lokolohileng ya dipapadi tsa ka hare kapa mesebetsi ya bonono o iqapetsweng
- Ngolla diborotong tsa lehlabathe

Mongolo wa sethatho wa moithuti:

- Taka kapa ho ferefa ditshwantsho ho fetisa molaetsa ka nako ya mesebetsi ya bonono o iqapetsweng:ka boiphihlelo ba hae
- Utlwisisa hore ho ngola le ho taka ho fapane a iketsisa e ka o ngola a sebedisa mongolo o otlolohileng
- 'Bala' mongolo wa hae a bala seo mongolo o wa letsoho o otlolohileng o se bolelang
- Bapala bonketsisane ba ho ngola dipapading tsa kalaneng, ho nka molaetsa wa founo, ho ngola kotlo ya ho tlola melao ya tsela
- Kopitsa ditlhaku tse tsebahalang lebitsong la hae ho emela mongolo, kopitsa lebitso la hae
- Ngola ho tloha ho le letshehadi ho ya ho le letona, le ho tloha hodimo ho ya tlase
- Nehelana ka mehopolo bakeng sa buka ya ditaba tsa ka phaposing ka tsela ya meralo

Sebetsa ka mantswe

- Kgobokanya mantswe: mantswe a qalang ka modumo o tshwanang jwalo ka - Modise le Morena
- Hlwaya mabitso a bona a ngotsweng

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebtsi wa Tekanyetso e *seng ya semmuso*

Mesebetsi ya molomo le / kapa ho etsa

Ho lekola

- Taka kapa ho ferefa ditshwantsho ho fetisa molaetsa ka nako ya mesebetsi ya bonono ya boiqapelo:ka boiphihlelo ba hae
- Bopa ditlhaku ka ditsela tse fapaneng a sebedisa mmele ohle, ka ho sebedisa mmele wa hae ho etsa tlhaku 'l')
- 'Ngolla' diborotong tsa santa
- Utlwisisa hore ho ngola le ho taka ho fapane, o iketsisa e ka o sebedisa mongolo wa letsoho o otlolohileng
- Bala mongolo wa hae a 'bala' seo ditlhaku tsa mongolo o otlolohileng di se bolelang
- Sebedisa disebediswa tsa ho ngola tsa mefuta:diborosolo tsa ho ferefa, dikerayone tsa mafura jj., ka nako e lokolohileng ya dipapadi tsa ka hare kapa ya mesebetsi ya bonono boiqapelong

Sebedisa lenanetekolo le ruburiki e akaretsang bakeng sa tekanyetso ya Puo

KEREITE YA R SESOTHO PUO YA LAPENG

DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE

KOTARA YA 2

HO MAMELA LE HO BUA (MESEBETSI YA MOLOMO)

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Mesebetsi ya letsatsi ka leng dibakeng tsohle tsa Puo le dithutong tse ding

Mesebetsi e latelang e ka hlahiswa ka nako efe kapa efe kapa ka nako ya didikadikwe tsa Kereite ya R: mmino, motsamao, thuto ya mahlale, puo, ditaba, bontsha o bolele, pale ekasitana le mesebetsi ya boiqapelo

- Mamela ditaelo tsa dikarolo tse pedi kapa tse tharo, ditsebiso mme araba ka nepo (mohl., 'bokelletsa dikerayone a di behe shelefong')
- Mamela ntle le tshitiso, ba fana sebaka sa ho bua
- Mamela dipale mme ba di bapale
- Bolela dipale le ho pheta dipale tse boletsweng ke ba bang ka mantswe a hae
- Bina dipina, phetha diraeme le ho etsa diketso le baithuti bohle
- Phetha dithothokiso le diraeme ba kenyelletsa diketso sehlopheng
- Hlahlamisa ditshwantsho tsa pale
- E ba le seabo dipuisanong le ho botsa dipotso
- Bua ka ditshwantsho tse diphoustareng, ditjhateng tsa sehlooho, dibuka jj. tse amanang le dihlooho tse hlano bonyane ka kotara
- Mamela le ho hopola tatellano e bonolo ya mantswe, ka tlhahlamano jwalo ka ala, aha, aka - a qala ka mantswe a mararo a latedise ka a mane kapa ho feta

Sebedisa puo ho ntshetsa dikgopolokutlwisiso pele

- Sebedisa puo ho ntshetsa pele dikgopolokutlwisiso dikarolong tsohle tsa dithuto: bongata, tshupasebaka, nako, tatellano, mmala, dilemo)

Sebedisa puo ho nahana le ho fana ka mabaka

- Hlwaya le ho hlalosa ditshwano le diphapano
- Nyalanya dintho tse tsamang mmoho le ho bapisa dintho tse fapaneng
- Kgobokanya dintho ho ya ka mmala, sebopeho le boholo
- Hlwaya dikarolo tsa seo ntho e entsweng ka tsona, mohl., bolela dikarolo tsa mmele tse kang setsu, seatla, lengole

Sebedisa puo ho etsa dipatlisiso le ho utolla

- Botsa dipotso le a fumane ditlhaloso
- Fana ka ditlhaloso le ho botsa hore a fumane tlhakisetso
- Rarolla le ho qetella dikoto tse leshome kapa ho feta tsa phazele ya 'jig-saw'

Thuisa tlhlahisoleseding:

- Kgetha tlhahisoleseding ho tswa tlhalosong

Sebedisa ditemoso tse bonwang le tsa ditshwantsho ho utlwisisa moelelo

- Sheba ditshwantsho ka hloko le ho bua ka diphihlelo tse tlwaelehileng
- Fumana mehopolo e ikgethang setshwantshong se felletseng ka botlalo
- Bapala dipapadi tse kang 'Batla' a fumana ntho e patilweng ka phaposing ka hara dintho tse ding
- Kgetha pakeng tsa sebopeho sa ditlhaku tse fapaneng le mantswe, mohl., kgobokanya dintho tse tshwanang, sheba tatellano ya ditshwantsho tse batlileng di tshwana, a ntsha e fapaneng le tse ding a bile a hlalosa hobaneng e fapane)
- Hlahlamisa ditshwantsho le ho di amanya le pale e qapilweng

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e *seng ya Semmuso*

MESEBETSI YA MOLOMO le / kapa ho etsa

Ho lekola

- Mamela ntle le ho sitisa, ba fana nako ya ho bua
- Bina dipina, phetha diraeme le ho etsa diketso le baithuti bohle
- Etsa dithothokiso le diraeme ba kenyelletsa diketso sehlopheng
- Phetha dipale le ho pheta dipale tse boletsweng ke ba bang ka mantswe a hae
- Sebedisa puo ho ntshetsa pele dikgopolokutlwisiso dikarolong tsohle tsa dithuto jwalo ka bongata, tshupasebaka, nako, tatellano, mmala, dilemo
- E ba le seabo dipuisanong le ho botsa dipotso
- Fumana mehopolo e ikgethang setshwantshong se felletseng ka botlalo
- Hlwaya le ho hlalosa ditshwano le diphapano
- Sheba ditshwantsho ka hloko le ho bua ka diphihlelo tse tlwaelehileng

Sebedisa lenanetekolo le ruburiki e akaretsang bakeng sa tekanyetso ya Puo

KEREITE YA R SESOTHO PUO YA LAPENG

DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE

KOTARA YA 2

PADISO YA SETHATHO YA MOITHUTI

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Ho bala:

Padiso ya sethatho ya moithuti:

- Ntshetsa pele motsamao o nepahetseng wa mahlo: latela bolo e tsamaiswang ho tloha ho le letshehadi ho ya ho le letona
- Ntshetsa pele tshupa sebaka, tsamaisa maboloko ho tloha ho le letshehadi ho ya ho le letona le ho tloha hodimo ho ya tlase
- Tshwara buka ka tsela e nepahetseng le ho phetla maqephe ka nepo ha a bala
- Sebedisa ditshwantsho ho akanya hore pale e bua ka eng, mohl., bala dibuka tsa ditshwantsho le dihlooho a bontsha kutlwisiso hore ditshwantsho le mantswe di a amana empa di fapane- supa mantswe ha a bala
- Hlalosa ditshwantsho ho etsa pale ya hae - bala ditshwantsho
- O iketsa eka o a bala a bile a itlwaetsa lentswe la ho bala
- Utlwisisa hore mongolo o hlalosa moelelo : A tsebe hore mantswe a ka emela lebitso la hae, mabitso a batho, dibaka le dintho
- Elellwa lebitso la hae le mabitso a baithuti ba bang ba bahlano ka phaposing
- 'Bala' dikgetjhana tse amanang le mantswetlhaloso sehlopheng mmoho le titjhere
- Utlwisisa hore mantswe a ngotsweng a lebisa ho mantswe a buuwang jwalo ka ditaba tsa letsatsi tse ngolwang ke titjhere ha moithuti a ntse a bua)
- 'Bala' mantswe a hlahang kgafetsa, mabitso a metswalle ya bona, khalendara le mantswe a boemo ba lehodimo
- Sebedisa ditshwantsho ho 'bala' dipolelwana tse bonolo kapa dibuka tsa mantswetlhaloso (Ntja - leqephe le nang le setshwantsho sa ntja)
- Bapala dikarolo tsa pale, pina kapa raeme
- Mamela le ho buisana ka dipale le ditema tse ding tse balletsweng hodimo kapa tse boletsweng ho hopola dintlha le ho bolela mohopolo wa sehloho
- Bua ka ditema jwalo ka dipale a sebedisa mareo a kang 'qalong', 'mahareng', 'qetellong', 'modumo', 'lentswe', 'tlhaku', 'raeme'

Ho bala ka kopanelo

Mesebetsi ya metsotso e 15 habedi kapa hararo ka beke ho sebediswa ditema tse hodisitsweng tse kang dibuka tse kgolo, diphousetara jj. Titjhere o etella pele mohato mmoho le baithuti bohle ka nako ya dipuisano kapa sedikadikwe sa puo bonyane habedi ka nako e tsepameng ya Puo. Sebedisa dibuka tse kgolo tse hlano bonyane ka kotara.

- Bala ditema tse hodisitsweng tse kang dithothokiso, dibuka tse kgolo, diphousetara le ditema tsa elektroniki (ditema tsa khomputara) baithuti bohle hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo)
- Buisana le ho hlalosa baphetwa paleng
- Taka ditshwantsho tse hlalosang mohopolo wa sehlooho wa pale, dipina kapa diraeme
- Kgobokanya sete ya ditshwantsho ka tsela ya hore di bope pale, hammoho le ho 'bala' pale
- Arabela dipale ka mesebetsi ya motsamao le terama kapa didikadikwe (mohl. 'Dikolobe tse tharo tse nyane')
- Akanya se tla etsahala ha pale e tswela pele a sebedisa ditema tse tlwaelehileng le ditemoso tsa ditshwantsho
- Arabela dipale ka tsela ya bonono tsa boiqapelo moh.l: ferefa setshwantsho sa pale

Ho bala ka boikemelo

- 'Bala' dibuka ka boikemelo bakeng sa boithabiso laeborareng kapa sekgutlwaneng sa ho bala phaposing

Temoho ya kamano ya diphetoho tsa ditlhaku le medumo

Mesebetsi ya ka mehla ka metsotso e 15

Bongata ba mesebetsi ya medumo e ngotsweng ka tlase di ka hlahiswa ka nako ya tlwaelo le didikadikwe

- Kgetholla ka ho utlwa pakeng tsa medumo e fapaneng haholo qalong ya mantswe
- Mamela hore a utlwe lentswe le sa tsamaellaneng le tatellano moo mantswe ohle a qalang ka modumo o tshwanang, mohl., rata, roma, reka, pula kapa a hlwaye haeba medumo e mmedi e nehilweng e a tshwana kapa e fapane (mohl. /k/, /k/ (tshwana) kapa /k/, /q/ (fapane)
- Arola mantswe a dinoko tse ngata ka dinoko a sebedisa ho opa kapa merethetho ya moropa nokong ka nngwe lentsweng 'ba-na-na' kapa a hlwaye palo ya dinoko mabitsong a baithuti ka phaposing, mohl., 'Le-ra-to' e na le dinoko tse tharo, 'Tlho-ho-no-lo-fa-tso' e na le dinoko tse tsheletseng
- Hlwaya mantswe a nang le raeme diraemeng tse tsebahalang haholo le dipina, mohl., Hona ke ketlele - Hona ke mohele - Ntshele bo!)
- Lebella mantswe a nang le raeme dipineng le diraemeng le ho qetella mola kapa polelo
- Elellwa medumo e buuwang haholo qalong ya lebitso la hae

Amanya medumo le ditlhaku le mantswe

- Utlwisisa hore mantswe a entswe ka modumo o fetang o le mong, mohl., hula - **h-u-l-a** e etswa ka ho utlwa
- A ka elellwa medumo qalong ya mantswe a itseng, mohl., mabitso a metswalle a nang le medumo e latelang, ma, me, mi, mo, mu,

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi waTekanyetso e *seng ya semmuso*

º le / kapa ho etsa

Ho lekola/sheba

- Utlwisisa hore mongolo o hatisitsweng o bolela kapa o fana ka moelelo: mantswe a ka emela lebitso la hae, mabitso a batho, dibaka le dintho
- Tshwara buka ka tsela e nepahetseng le ho phetla maqephe ka nepo ha a 'bala'
- 'Bala' ditema tse atolositsweng tse kang dithothokiso, dibuka tse kgolo, diphousetara le ditema tsa elektroniki (ditema tsa khomputara) le le baithuti bohle mmoho le titjhere (ho bala ka kopanelo)
- Buisana le ho hlalosa baphetwa paleng
- Kgetha ka ho utlwa pakeng tsa medumo e fapaneng haholo qalong ya mantswe, mohl., ma, me, mi, mo, mu

Sebedisa lenanetekolo le ruburiki e akaretsang bakeng sa tekanyetso ya Puo

KEREITE YA R SESOTHO PUO YA LAPENG

DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE

KOTARA YA 2

MONGOLO WA SETHATHO WA MOITHUTI

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Mongolo:

Mesebetsi ya letsatsi ka leng dibakeng tsohle tsa Puo le dithutong tse ding

Mesebetsi ya bonono boqaping le didikadikweng tsa mmino ke menyetla e loketseng ho ntshetsa bokgoni ba motsamao ba mesifa e menyane pele

- Ntshetsa pele bokgoni ba motsamao wa mesifa e menyane ho matlafatsa mesifa ya letsoho: ho bidikolosa letsopa, ho bopa ka letsopa, ho bapala terompeta moyeng, dikareteng tsa marapo tsa dikgwele, difaha jj.)
- Ntshetsa pele taolo ya motsamao wa mesifa e menyane ka ho bapala diraeme tse eketsehileng tsa menwana tse nang le diketso
- Ntshetsa pele taolo ya motsamao wa mesifa e menyane a sebedisa sekere ho seha ditshwantsho tse tshwailweng, dibopeho jj.
- Ntshetsa pele kamano ya leihlo le letsoho: bapala ho tshwara ka mekotla ya dinawa, dibolo tse kgolo kapa tsa tenese, dibolo tsa pampiri, iqapele ditshwantsho le ho etsa dipaterone tse eketsehileng tse thatafetseng ka dikerayone
- Ntshetsa pele taolo ya motsamao wa mesifa e meholo, ba sebetsa ka bobedi kapa ka bobona ho bopa ditlhaku ka mebele ya bona
- O qala ho bopa ditlhaku: a sebedisa ho ferefa ka menwana, maborashe a ho ferefa, dikerayone tsa mafura
- Hatella bokantle bo bonolo ba ditshwantsho, dipaterone le mabitso a bona moo ntlha e nepahetseng ya ho qala le sebaka sa ho ngola di bontshitsweng ditlhakung
- Kopitsa dipaterone hodima boto ya dipeks, mantswe le ditlhaku hodima pampiri
- Sebedisa disebediswa tsa ho ngola tsa mefuta: maborashe a ho ferefa, dikerayone tsa mafura
- Tshwara kerayone ka nepo a sebedisa ho tshwarwa ha pensele/potloloto ho amohelehileng
- 'Ngola' a sebedisa tsela e nepahetseng ya ho dula

Mongolo wa sethatho wa moithuti:

- Taka ditshwantsho ho fetisa molaetsa jwalo ka 'ditaba' tsa hae
- Utlwisisa hore mongolo le ho taka di fapane mme o qala ho kopitsa ditlhaku le dinomoro ho tswa tikolohong ya phaposi ha a ntse a ithuta ho ngola, o etsa eka o a ngola a sebedisa ho kopana ha ditlhaku tse kopisitsweng le mongolo wa letsohong o otlohilohileng
- 'Bala' seo ditlhaku le mongolo wa letsoho o otlolohileng di se bolelang
- Bapala bonketsisane ba ho 'ngola' papadi ya dikalaneng jwalo ka o etsa dikarete tsa ditumediso, o ngola ditlhaku jj.
- O qala ho 'ngola' a hlokometse diphethoho tsa tshupasebaka o ngola ho tloha ho le letshehadi ho ya ho le letona, ho tloha hodimo ho ya tlase leqepheng
- O kopitsa mongolo o hatisitsweng ho tswa tikolohong ka ho sa ikemisetsa jwalo ka dileibole tsa dihlahiswa tse tlwaelehileng tsa ka tlong ha a bapala

Sebetsa ka mantswe

- Kgobokanya mantswe a kopanelang modumo o tshwanang o qalang kapa tlhaku, ba, be, bi, bo, bu
- Hlwaya tlhaku kapa sebaka pakeng tsa mantswe a hatisitsweng, mohl., mabitso a bona kapa mantswe a tlwaelehileng kapa bukeng
- Nehelana ka dipolelo bakeng sa sekoto sa ho ngola sa ka phaposing, moithuti o bua polelo mme titjhere o a ngola

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e *seng ya semmuso*

mesebetsi ya molomo le /kapa ho etsa

Ho lekola/sheba

- Taka ditshwantsho ho fetisa molaetsa: 'ditaba' tsa hae
- Ntshetsa pele taolo ya mesifa e meholo: sebetsa ka bobedi kapa ka bobona ho bopa ditlhaku ka mebele ya bona
- O qala ho bopa ditlhaku a sebedisa ho ferefa ka menwana, maborashe a ho ferefa, dikerayone tsa mafura
- Utlwisisa hore mongolo le ho taka di fapane mme o qala ho kopitsa ditlhaku le dinomoro ka phaposing ha a ntse a ithuta ho ngola: o etsa eka o a ngola a sebedisa ho kopana ha ditlhaku tse kopisitsweng le mongolo wa letshoho o otlolohileng
- Bala seo ditlhaku le mongolo wa letshoho o otlolohileng di se bolelang
- O qala ho ngola a hlokometse diphethoho tsa tshupasebaka: o 'ngola' ho tloha ho le letshehadi ho ya ho le letona, ho tloha hodimo ho ya tlase leqepheng

Sebedisa lenanenetefatso le ruburiki e akaretsang bakeng sa tekanyetso ya Puo

KEREITE YA R SESOTHO PUO YA LAPENG

DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE

KOTARA YA 3

HO MAMELA LE HO BUA (MESEBETSI YA MOLOMO)

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Mesebstsi yohle ya letsatsi ka leng dibakeng tsa Puo le dithutong tse ding

Mesebetsi e latelang e ka hlahiswa ka nako efe kapa efe kapa didikadikwe tsa Kereite ya R: mmino, motsamao, thuto ya mahlale, puo, ditaba, bontsha o bolele, pale ekasitana le mesebetsi ya boiqapelo

- Mamela dipotso ka hloko mme o fane ka dikarabo
- Mamela ditsebiso le ho arabela ka nepo
- Mamela lethathama la ditaelo tse rarahaneng le ho di arabela
- Mamela ntle le ho sitisa a bontsha tlhompho ho sebui le ho fana sebaka sa ho bua
- Pheta dipale le ho pheta dipale tsa baithuti ba bang ka mantswe a hae
- Bina dipina le diraeme le ho etsa diketso ka boyena, mohl., ma-, me-, mi-, mo-, mu-, kapa ba-, be- bi-, bo-, bu-
- Pheta dithothokiso le diraeme a kenya diketso ho tsona ka boitshepo bo eketsehang
- Mamela dipale tse teletsana le ho bontsha kutlwisiso ka ho araba dipotso tse amanang le pale
- Hlahlamanya ditshwantsho tsa pale
- Mamela le ho hopola tatellano e bonolo ya mantswe, mohl., bua, neha, eja. Qala ka mantswe a mararo a hlahlamanye ka a mane kapa ho feta
- Bua ka ditshwantsho diphoustareng, ditjhateng tsa sehlooho, dibukeng jj. tse amanang le dihlooho tse hlano bonyane ka kotara

Sebedisa puo ho ntshetsa dikgopolokutlwisiso pele

- Sebedisa puo ho ntshetsa dikgopolokutlwisiso pele ya dithuto kaofela, Mmetse, - bongata, nako, sebopeho, dilemo, tshupiso le mmala ka nako ya sedikadikwe kapa ka tsela eo e seng ya semmuso ka nako ya papadi e lokolohileng

Sebedisa puo ho nahana le ho fana ka mabaka

- Hlwaya le ho hlalosa ditshwano le diphapano
- Nyalanya dintho tse tsamayang mmoho le ho bapisa dintho tse fapaneng
- Hlophisa dintho ho ya ka makgetha a hao
- Hlwaya dikarolo tsa seo ntho e entsweng ka tsona, mohl., dikarolo tse etsang setshwantsho

Sebedisa puo ho batlisisa le ho utolla

- Botsa dipotso le ho sheba ditlhaloso dibukeng
- Fana ka ditlhaloso le ho nehelana ka tharollo
- Qetella dikoto tse pakeng tsa tse leshome le tse mashome a mabedi tsa phazele ya ‘jig-saw’

Ho thuhisa tlhahisoleseding

- Qolla tsebo e kgethuweng tlhalosong

Sebedisa ditemoso tse bonwang le tsa ditshwantsho ho fana ka moelelo

- Utlwisisa hore ditshwantsho le dinepe di fetisa molaetsa ka diketsahalo, batho, dibaka le dintho le ho bua ka tsona
- Sheba ditshwantsho ka hloko le ho bua ka diphihlelo tse tlwaelehileng
- A ka kgetha dibopeho ho tloha ka pele le ka morao ditshwantshong le meralo e bonolo
- Fumana dintho tse patilweng ka phaposing ka hara dintho tse ding le ho tataisa metswalle dinthong a sebedisa ditshupiso tse bonolo
- Kgetha pakeng tsa sebopeho sa ditlhaku tse fapaneng le mantswe (mohl: ‘k’ le ‘e’)
- Hlahlamanya ditshwantsho le ho di amanya le pale e qapilweng

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e *seng ya semmuso*

mesebetsi ya molomo le/ kapa ho etsa

Ho sheba

- Mamela ka hloko dipotso le ho fana ka dikarabo
- Mamela ntle le ho sitisa a bontsha tlhompho ho sebui le ho fana sebaka sa ho bua
- Bina dipina le diraeme le ho etsa diketso ka boyena, mohl., ma-, me-, mi-, mo-, mu-, kapa ba-, be- bi-, bo-, bu
- Pheta dipale le tsa baithuti ba bang ka mantswe a hae
- Sebedisa puo ho ntshetsa dikgopolokutlwisiso pele dikarolong tsohle tsa dithuto (mohl: Mmetse - bongata, nako, sebopeho, dilemo, tshupiso le mmala)
- Nyalanya dintho tse tshwanang le ho bapisa dintho tse fapaneng
- Utlwisisa hore ditshwantsho le dinepe di fetisa molaetsa ka diketsahalo, batho, dibaka le dintho le ho bua ka tsona
- Sheba ditshwantsho ka hloko le ho bua ka diphihlelo tse tlwaelehileng

Sebedisa lenanetekolo le ruburiki e akaretsang ya tekanyetso ya Puo

KEREITE YA R SESOTHO PUO YA LAPENG

DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE

KOTARA YA 3

PADISO YA SETHATHO YA MOITHUTI

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Ho bala:

Bokgoni ba padiso ya sethatho ya moithuti

- Ntshetsa motsamao wa mahlo pele. Mohlala, ka ho latela pensele/potloloto e tloswang ho le letshehadi ho ya ho le le letona
- Ntshetsa ditshupasebaka pele: ho 'bala' lethathama la ditshwantsho kapa ho supisa ho tloha ho le letshehadi ho ya ho le letona le ho tloha hodimo ho ya tlase
- A ka nyalanya mantswe le disebediswa: ho nyalanya mantswe a tsamaellanang le dintho tse tshwailweng tafoleng
- Sebedisa ditshwantsho ho utlwisisa dipolelwana tse bonolo le dipolelo bukeng. Mohlala, setshwantsho sa ntja le polelo e balehang tjena 'Sheba ntja'
- Tshwara buka ka tsela e tshwanetseng le ho phetla maqephe ka nepo
- Hlalosa ditshwantsho ho etsa pale e leng ya hae k.h.r. o 'bala' ditshwantsho
- Bontsha phapano ka ditshwantsho ho tswa kgatisong: supa lentswe le ho botsa hore lentswe leo ke eng
- Etsa eka o a 'bala' le ho itlwaetsa 'lentswe' la ho bala
- 'Bala' mantswe a hlahellang kgafetsa setjhabeng: matshwao a diterata, mabitso a mabenkele
- Qala ho elellwa mantswe a hlahellang kgafetsa a sebediswang ka phaposing: mantswe a boemo ba lehodimo, matsatsi a beke, mabitso a metswalle, dikgwedi tsa selemo
- 'Bala' dibuka tsa ditshwantsho tsa dipolelo tse tharo kapa tse nne tse ka akanywang ha bonolo. Mohl, 'Ke ntja'. Sheba ntja. Ke ntja e kgolo
- Bapala pale, pina kapa raeme, mohl., 'Ntatemoholo o tswa kae kwana? Ke tswa kwana sepetlele haufi le sekolo...'
- Hopola dintlha le ho bolela mohopolo wa sehlooho ho tswa paleng e badilweng ke titjhere
- Taka ditshwantsho tsa dipale, dipina le diraeme
- Buisana ka tshwaro le tlhokomelo ya dibuka
- Mamela, le ho buisana ka dipale le ditema tse ding tse ballwang hodimo
- Sebedisa mareo a kang 'modumo', 'tlhaku', 'raeme', 'qalong', 'mahareng', 'qetellong' ha ba bua ka tema

Ho bala ka kopanelo/Padisommoho

Mesebetsi ya metsotso e 15 habedi kapa hararo ka beke ho sebediswa ditema tse hodisitsweng tse kang dibuka tse kgolo, diphousetara jj. Titjhere o etella pele baithuti nakong ya dipuisano kapa sedikadikweng sa puo bonyane habedi ka Nako e Tsepameseditsweng Puo. Sebedisa bonyane dibuka tse kgolo tse hlano ka kotara.

- 'Bala' dibuka tse kgolo kapa ditema tse ding tse hodisitsweng le baithuti bohle
- 'Bala' ditema tse hlahisitsweng ke baithuti bohle kapa dihlopha. Mohl: dipolelo tse ngotsweng ke titjhere ha baithuti ba shebile, ba bua ba bitsetswa.
- Etsa dikamano le boiphihlelo ba hae ha a bala le titjhere, a shebile thelevishene kapa ditshwantsho
- Hlalosa dimelo tsa baphetwa paleng kapa thelevisheneng le ho fana ka maikutlo a hae
- Hlwaya tatellano ya diketsahalo dipaleng tse bonolo
- Sebedisa bokantle ba buka le ditshwantsho ho ya ka tema yohle ho akanya seo pale e buang ka sona
- Kena ho baleng ha ditema ka kopanelo ka boitshepo bo eketsehang le ka boithabiso
- Araba lethathama la dipotso tsa mefuta tse ka pale e badilweng

Ho bala ka boikemelo

- 'Bala' dibuka ka boikemelo bakeng sa boithabiso laeboraring kapa sekgutlwaneng sa ho bala ka phaposing, a phetla maqephe ka nepo, a bontsha tlhokomelo ya dibuka

Temoho ya kaho ya ditlhaku le medumo

Mesebetsi ya letsatsi ka metsotso e 15

Bongata ba mesebetsi ya medumo e ngotsweng ka tlase e ka hlahiswa ka nako ya tlwaelo le didikadikwe

- Arohanya dipolelo mesebetsi ya molomo ka mantswe a ikemetseng a sebedisa mantswe a nang le noko e le nngwe pele (mohl.: **Pule o - a - ja**)
- Arola mantswe a nang le dikotwana tse ngata ka dinoko: sebedisa ho opa kapa merethetho ya moropa nokong ka nngwe mantsweng le mabitsong : le-ka-se, Itumeleng - baithuti ba bala dinoko
- Hlwaya mantswe a nang le raeme tse tsebahalang haholo le dipina le tatellanong ya mantswe a nang le raeme jwalo ka eka, oka, aka
- Sebedisa mantswe a mang bakeng sa mantswe a nang le raeme dipineng tse tlwaelehileng le diraeme. Mohl. Tselane ngwanake, Tselane ngwanake
- Elellwa le ho bolela ditlhaku tse itseng tsa nteterwane/alfabete haholo lebitsong la hae, (Mohl. Lebitso la ka Dineo, le qala ka tlhaku **d**)

Amanya medumo le ditlhaku le mantswe

- Elellwa ka ho utlwa le ho bona didumammoho tse itseng tse qalang le didumanotshi haholo qalong ya mantswe a tlwaelehileng. Mohl. lebitsong la Pule - o bolella titjhere a supa ‘p’ hore ke /p/
- Utlwisisa hore mantswe a kopantswe ka modumo o fetang o le mong, mohl., ‘buka’ e na le medumo e mene: **b-u-k-a**
- Elellwa medumo qalong ya mantswe a itseng, mabitso a metswalle kapa mabitso a diphoofolo

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso

Mesebetsi ya molomo le / kapa ho etsa

Ho sheba

- Sebedisa ditshwantsho ho utlwisisa dipolelwana tse bonolo le dipolelo bukeng, mohl., setshwantsho sa ntja le polelo e balehang tjena ‘Sheba ntja’
- A ka nyalanya mantswe le disebediswa: ho nyalanya mantswe a tsamaellanang le dintho tse tshwailweng tafoleng
- Tshwara buka ka tsela e tshwanetseng le ho phetla maqephe ka nepo
- Hlalosa ditshwantsho ho etsa pale e leng ya hae jwalo ka o ‘bala’ ditshwantsho
- ‘Bala’ ditema tse hlahisitsweng ke baithuti bohle kapa dihlopha. Mohl. dipolelo tse ngotsweng ke titjhere ha baithuti ba shebile, ba bua ba bitsetswa.
- Hlalosa dimelo tsa baphetwa paleng kapa thelevisheneng le ho fana ka maikutlo a hae
- ‘Bala’ mantswe a hlahellang kgafetsa setjhabeng, matshwao a diterata, mabitso a mabenkele
- Elellwa ka ho utlwa le ho bona didumammoho tse itseng tse qalang le didumannotshi haholo qalong ya mantswe a tlwaelehileng. Mohl. lebitsong la Pule - o bolella titjhere a supa ‘p’ hore ke /p/
- Elellwa le ho bolela ditlhaku tse itseng tsa nteterwane/alfabete haholo lebitsong la hae (mohl: Lebitso la ka Dineo, le qala ka tlhaku **d**)

Sebedisa lenanetekolo le ruburiki e akaretsang ya tekanyetso ya Puo

KEREITE YA R SESOTHO PUO YA LAPENG

DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE

KOTARA YA 3

MONGOLO WA SETHATHO WA MOITHUTI

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Mongolo wa sethatho wa moithuti:

Mesebetsi ya letsatsi dikarolong tsohle tsa Puo le mananeng a ho ithuta

Mesebetsi ya bonono ya boiqapi le didikadikwe tsa mmino ke menyetla e loketseng bakeng sa ntshetsopele ya bokgoni ba motsamao wa mesifa e menyane

- Ntshetsa pele bokgoni ba mesifa e menyane bakeng sa ho matlafatsa mesifa ya letsoho: ho bopa ditlhaku ka letsopa**,** dikarete tse kentsweng dikgwele, difaha
- Ntshetsa pele taolo ya motsamao wa mesifa e menyane ka ho bapala diraeme tse eketsehileng tsa menwana tse nang le diketso
- Ntshetsa pele taolo ya motsamao wa mesifa e menyane a sebedisa sekere ho seha bokantle bo tshwailweng ba ditshwantsho, dibopeho jj.
- Ntshetsa pele kamano ya leihlo le letsoho: bapala ho tshwara ka mekotla ya dinawa, dibolo tse kgolo kapa tsa tenese, dibolo tsa pampiri, mmoho le ka ho iqapela meralo le ho etsa dipaterone tse eketsehileng tse thatafetseng ka dikerayone
- Ntshetsa pele taolo ya motsamao wa mesifa e meholo: ba sebetsa ka bobedi kapa ka bo bona ho bopa ditlhaku ka mebele ya bona
- O qala ho bopa ditlhaku a sebedisa ho ferefa ka menwana, diborosolo tsa ho ferefa, dikerayone tsa mafura, diboto tsa dipeks kapa diboto tsa rekere
- Hatisetsa bokantle bo bonolo ba ditshwantsho, dipaterone le mabitso a bona moo ntlha e nepahetseng ya ho qala le sebaka sa ho ngola di bontshitsweng ditlhakung
- Kopitsa dipaterone hodima diboto tsa dipeks le mantswe le ditlhaku hodima pampiri
- Tshwara dikerayone a sebedisa ho tshwarwa ha pensele/potloloto ho amohelehileng le ho ngola a sebedisa tsela e nepahetseng ya ho dula

Mongolo wa sethatho wa moithuti:

- Taka ditshwantsho ho fetisa molaetsa ka boiphihlelo ba hae mme o sebedisa hona jwalo ka ntlha ya qalo ya ho ngola. Ka thuso tlatselletsa ka lentswe kapa polelwana ho takeng hoo
- Utlwisisa hore ho ngola le ho taka di fapane mme o qala ho kopitsa ditlhaku le dipalo ho tswa tikolohong ya ka phaposing ha a ntse a ithuta ho ngola: etsa eka o a ngola a sebedisa ho kopana ha ditlhaku tse kopisitsweng le mongolo wa letsoho o otlolohileng
- Bapala bonketsisane ba ho ngola maemong a ho bapadisa, mohl., 'ngola' manane
- O qala ho 'ngola' a hlokometse melawana ya ho bontsha mongolo o 'ngola' ho tloha ho le letshehadi ho ya ho le letona, ho tloha hodimo ho ya tlase leqepheng
- O kopitsa mongolo o hatisitsweng ho tswa tikolohong ha a bapala,mohl., mantswe a tswang dipapatsong
- Nehelana ka mehopolo bakeng sa ditaba tsa letsatsi ka leng ka phaposing.
- Sebedisa disebediswa tsa ho ngola ka boitshepo bo boholo le ka bobebe: dikerayone le dipensele/potloloto

Sebetsa ka mantswe

- Kgobokanya ditshwantsho tsa mantswe a nang le raeme, mohl., 'jeke','heke', 'peke'
- Hlwaya tlhaku kapa sebaka pakeng tsa mantswe ha hatisitsweng, mohl. mabitso a bona kapa mantswe a tlwaelehileng kapa a bukeng
- Nehelana ka dipolelo bakeng sa sekoto sa ho ngola phaposing: moithuti o bua polelo mme titjhere o a ngola
- Sebedisa mareo a kang 'qalong', 'mahareng', 'qetellong', 'modumo', 'lentswe', 'tlhaku' ha a bua ka ditema

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso

Mesebetsi ya molomo le/kapa ho etsa

Ho sheba

- Taka ditshwantsho ho fetisa molaetsa ka boiphihlelo ba hae mme o sebedisa hona jwalo ka ntlha ya qalo ya ho ngola. Ka thuso tlatselletsa ka lentswe kapa polelwana ho takeng hoo
- Utlwisisa hore ho ngola le ho taka di fapane mme o qala ho kopitsa ditlhaku le dipalo ho tswa tikolohong ya ka phaposing ha a ntse a ithuta ho ngola etsa eka o a ngola a sebedisa ho kopana ha ditlhaku tse kopisitsweng le mongolo wa letsoho o otlolohileng
- Bapala bonketsisane ba ho ngola maemong a ho bapadis, mohl., 'ngola' manane
- O qala ho 'ngola' a hlokometse melawana ya ho bontsha mongolo o 'ngola' ho tloha ho le letshehadi ho ya ho le letona, ho tloha hodimo ho ya tlase leqepheng

Sebedisa lenanetekolo le ruburiki e akaretsang ya tekanyetso ya Puo

KEREITE YA R SESOTHO PUO YA LAPENG

DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE

KOTARA YA 4

HO MAMELA LE HO BUA (Mesebetsi ya molomo)

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Mesebetsi ya letsatsi ka leng dibakeng tsa Puo le dithutong tse ding

Mesebetsi e latelang e ka hlahiswa ka nako efe kapa efe kapa ka nako ya didikadikwe tsa Kereite ya R: mmino, motsamao, thuto ya mahlale, puo, ditaba, bontsha o bolele, pale ekasitana le mesebetsi ya boiqapelo

- Mamela dipotso ka hloko le ho fana ka dikarabo
- Mamela ditsebiso le ho arabela ka nepo
- Fetisa molaetsa
- Mamela lethathama la ditaelo tse rarahaneng le ho di arabela
- Mamela ntle le ho sitisa a bontsha tlhompho ho sebui le ho fana sebaka sa ho bua
- Mamela dipale tse teletsana le ho bontsha kutlwisiso ka ho araba dipotso tse amanang le pale
- Pheta dipale le ho pheta dipale tsa baithuti ba bang ka mantswe a hae
- Bina dipina le diraeme le ho etsa diketso ka boyena ka boitshepo
- Pheta dithothokiso le diraeme a kenya diketso ho tsona ka boitshepo
- Hlahlamanya ditshwantsho tsa pale
- E ba le seabo dipuisanong le ho botsa dipotso
- Mamela le ho hopola tatellano e bonolo ya mantswe jwalo ka **h**ata, **r**ata, **b**ata, **p**ata. Qala ka mantswe a mararo a hlahlamanye ka a mane kapa ho feta
- Bua ka ditshwantsho tse diphoustareng, ditjhate tsa sehlooho, dibuka tse amanang le dihlooho tse hlano ka bonyane kotara

Sebedisa puo ho ntshetsa dikgopolokutlwisiso pele

- Sebedisa puo ho ntshetsa pele dikgopolokutlwisiso dithutong tsohle jwalo ka boholo, sebopeho, ditshupiso, mmala, lebelo, nako, dilemo le tatellano

Sebedisa puo ho nahana le ho fana ka mabaka

- Hlwaya le ho hlalosa ditshwano le diphapano
- Nyalanya dintho tse tsamayang mmoho, le ho bapisa dintho tse fapaneng
- Hlophisa dintho ho ya ka makgetha a tsona le a mang a rarahaneng jwalo ka boleng ba lesela
- Hlwaya dikarolo tsa seo ntho e entsweng ka tsona sa sebopeho sa mahlakore a mabedi le ho aha tsa sebopeho tse mahlakore a mararo. Kopitsa setshwantsho kapa paterone ho tswa kareteng ya mahlakoreng a mabedi [2-D] a sebedisa maboloko kapa dibopeho tsa polasitiki tsa mahlakore a mararo [3-D])

Sebedisa puo ho batlisisa le ho utolla

- Botsa dipotso le ho sheba ditlhaloso dibukeng, thelevisheneng , dikhomputareng
- Mamela mathata le ho fana ka ditharollo
- Qetella dikoto tse 20 kapa ho feta tsa phazele ya *'jig-saw'*

***Thuisa tlhahisoleseding**:*

- Qolla tsebo e kgethuweng tlhalosong ya molomo, mohl., mamela nako ya ho qala ya ketsahalo ditsebisong

Sebedisa ditemoso tse bonwang le tsa ditshwantsho ho fana ka moelelo

- Utlwisisa hore ditshwantsho le dinepe di tsamaisa moelelo ka diketsahalo, batho, dibaka le dintho le ho bua ka tsona
- Sebedisa ditshwantsho ho akanya dikahare tsa dipale
- Hlwaya ka pele le ka morao dintho tse arohaneng ditshwantshong.
- Bapala dipapadi tsa titjhere le metswalle, mohl., '*snakes and ladders' 'board game*'
- Phapano pakeng tsa dibopeho tsa ditlhaku tse fapaneng le mantswe, beha ditlhaku tsa polasitiki ka dihlopha tsa tlhaku e tshwanang
- Nyalanya ditshwantsho le mantswe a sebedisa diphazele

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetsoeo e seng ya Semmuso

Mesebetsi ya molomo le / kapa ho etsa

- Ho sheba
- Mamela ntle le ho sitisa a bontsha tlhompho ho sebui le ho fana sebaka sa ho bua
- Bina dipina le diraeme le ho etsa diketso ka boyena ka boitshepo
- Pheta dipale le ho pheta dipale tsa baithuti ba bang ka mantswe a hae
- Hlwaya le ho hlalosa ditshwano le diphapano
- Nyalanya dintho tse tsamayang mmoho, le ho bapisa dintho tse fapaneng
- Sheba ditshwantsho ka hloko le ho bua ka diphihlelo tse tlwaelehileng
- Sebedisa puo ho ntshetsa pele dikgopolokutlwisiso dithutong tsohle, bongata, boholo, sebopeho, ditshupiso, mmala, lebelo, nako, dilemo le tatellano

Sebedisa lenanetekolo le ruburiki e akaretsang bakeng sa tekanyetso ya Puo

KEREITE YA R SESOTHO PUO YA LAPENG

DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE

KOTARA YA 4

PADISO YA SETHATHO YA MOITHUTI

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Bokgoni:

Bokgoni ba ho bala ka sethatho ha moithuti

- Nyalanya mantswe le ditshwantsho dikgatisong jwalo ka phazele ya setshwantsho sa mantswe
- Hlalosa ditshwantsho ho bopa mehopolo. Mohlala, iketsetsa pale ya hae le ho bala ditshwantsho
- Kgetha ditshwantsho ho tswa kgatisong. Mohlala, supa lentswe le ho kopa hore le balwe
- 'Bala' ditema tsa hae jwalo ka dipolelo tse ngotsweng ke titjhere
- Qala ho 'bala' mantswe a sebediswang kgafetsa a bonwang ka phaposing le sekolong: lemati, raka jj.
- 'Bala' dibuka tsa ditshwantsho tse eketsehang ka bothata.
- Bapala pale, pina kapa raeme
- Hopola dintlha le ho pheta mohopolo wa sehlooho
- Taka ditshwantsho tsa dipale, dipina le diraeme
- Buisana ka tshwaro le tlhokomelo ya buka

Ho bala ka kopanelo/Padisommoho

Mesebetsi e metsotso e 15 habedi kapa hararo ka beke ho sebediswa ditema tse hodisitsweng tse kang Dibuka tse Kgolo, diphousetara jj. (Sebedisa Dibuka tse Kgolo tse hlano bonyane ka kotara)

- Bala dibuka tse kgolo kapa ditema tse ding tse hodisitsweng e le baithuti bohle mmoho le titjhere
- 'Bala' ditema tse hlahisitsweng ke baithuti bohle jwalo ka dipolelo tse ngotsweng ke titjhere, sehlopheng le titjhere
- Supa mantswe ho e na le ditshwantsho ha a 'bala'
- Hokahanya diphihlelo tsa hae ha a bala le titjhere, a shebile thelevishene kapa ditshwantsho
- Hlalosa dimelo tsa baphetwa paleng kapa thelevisheneng le ho fana ka monahano wa hae
- Hlwaya tatellano ya diketsahalo dipaleng tse bonolo
- Sebedisa bokantle ba buka le ditshwantsho ho ya ka tema yohle ho akanya seo pale e buang ka sona
- Kenella ho baleng ditema ka kopanelo ka boitshepo bo boholo le boithabiso
- Araba lethathama la dipotso tse thehilweng paleng e badilweng

Ho bala ka boikemelo/Padisonnotshi

- Bala dibuka ka boikemelo bakeng sa boithabiso laeboraring kapa sekgutlwaneng sa ho bala ka phaposing, a phetla maqephe ka nepo, a bontsha tlhokomelo ya dibuka

Temoho ya kamano ya kaho ya ditlhaku le medumo ka letsatsi

Mesebetsi ya letsatsi ya metsotso e 15

Bongata ba mesebetsi ya medumo e ngotsweng ka tlase e ka hlahiswa ka nako ya didikadikwe e tlwaelehileng

- Arohanya dipolelo mesebetsi ya molomo ka mantswe a ikemetseng. Mohlala opela lentswe ka leng polelong a sebedisa mantswe a nang le senoko se le seng pele - 'ke nako ya dijo'.
- Arola mantswe a nang ke dikotwana tse ngata ka dinoko: sedikadikwe - se-di-ka-di-kwe
- Hlwaya mantswe a nang le raeme diraemeng tse tsebahalang haholo le dipina le tatellanong ya mantswe a nang le raeme
- Elellwa ka ho utlwa le ho bona didumammoho tse qalong le didumannotshi haholo qalong ya mantswe a tlwaelehileng
- Elellwa le ho bolela ditlhaku tse itseng tsa nteterwane/alfabete jwalo ka ditlhaku lebitsong la hae
- Amanya medumo le ditlhaku le ho utlwisisa hore mantswe a entswe ka modumo o fetang o le mong: nama ke n-a-m-a - e etswa ka molomo
- Elellwa medumo qalong ya mantswe a itseng
- O qala ho elellwa hore mantswe a entswe ka medumo jwalo ka tlhaku/ditlhaku tse qalang mabitso a bona

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e *seng ya semmuso*

Mesebetsi ya molomo le/kapa ho etsa

Ho sheba

- Hlalosa ditshwantsho ho bopa mehopolo: a iketsetsa pale ya hae le ho bala ditshwantsho
- Bala dibuka tse kgolo kapa ditema tse ding tse hodisitsweng e le baithuti bohle hammoho le titjhere
- Elellwa ka ho utlwa le ho bona didumammoho tse qalong le didumannotshi haholo qalong ya mantswe a tlwaelehileng
- Elellwa le ho bolela ditlhaku tse itseng tsa nteterwane/alfabete jwalo ka ditlhaku lebitsong la hae

Sebedisa lenanetekolo le ruburiki e akaretsang ya Puo

KEREITE YA R SESOTHO PUO YA LAPENG

DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE

KOTARA YA 4

NGODISO YA SETHATHO YA MOITHUTI

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Mongolo wa sethatho wa moithuti:

Mesebetsi ya letsatsi ka leng dibakeng tsohle tsa Puo le dithutong tse ding

Mesebetsi ya bonono ba boiqapelo le didikadikwe tsa mmino ke menyetla e loketseng bakeng sa ntshetsopele ya bokgoni ba motsamao wa mesifa e menyane

- Ntshetsa pele bokgoni ba motsamao wa mesifa e menyane bakeng sa ho matlafatsa mesifa ya letsoho
- Bapala diraeme tsa menwana tse nang le diketso tsa menwana
- Sebedisa sekere ho seha bokantle bo tshwailweng ba ditshwantsho, dibopeho jj.
- Bapala ho tshwara ka mokotla wa dinawa, dibolo tse kgolo kapa tsa ditenese, dibolo tsa dipampiri jj. hammoho le ka ho iqapela meralo, a etsa dipaterone tse rarahaneng ka dikerayone
- Bopa ditlhaku ka mebele ya bona ka bobedi kapa ka bobona
- Bopa ditlhaku a sebedisa ho ferefa ka menwana, diborosolo tsa ho ferefa, dikerayone tsa mafura
- Hatisa bokantle bo bonolo ba ditshwantsho, dipaterone le mabitso a bona moo ntlha e nepahetseng ya ho qala le sebaka sa ho ngola di bontshitsweng ditlhakung
- Kopitsa dipaterone, mantswe le ditlhaku
- Sebedisa disebediswa tsa ho ngola tsa mefuta jwalo ka diborosolo tsa ho ferefa, dikerayone tsa mafura
- Bopa ditlhaku ka disebediswa tsa mefuta tsa ho ngola jwalo ka dikerayone, dipensele/potloloto, tjhoko
- Tshwara dikerayone ka nepo a bontsha kgetho bakeng sa letsoho le tla sebediswa letsoho le letshehadi/ le letona
- Bopa ditlhaku tse itseng tse nyane ka nepo k.h.r o qala le ho qetela tulong e nepahetseng

Mongolo wa sethatho wa moithuti

- Taka ditshwantsho ho fetisa molaetsa ka boiphihlelo ba hae le ho sebedisa sena jwale ka ntlha ya qalo ya ho ngola: ka ho thuswa o kenya lentswe, polelwana kapa polelo
- Kopitsa ditlhaku le dipalo ho tswa tikolohong ya ka phaposing ha a ngola
- 'Bala' 'mongolo' wa hae le wa baithuti ba bang
- 'Ngola' mme o botsa ba bang ho fana ka moelelo ho se ngotsweng
- Bapala bonketsisane ba ho ngola maemong a ho bapadisa, mohl., 'ngola' manane
- 'Ngola' a hlokometse diphetoho supisa sebaka o 'ngola' ho tloha ho le letshehadi ho ya ho le letona, ho tloha hodimo ho ya tlase leqepheng
- Kopitsa mongolo o hatisitsweng ho tswa tikolohong ha a bapala jwalo ka dileibole ho tswa dipapatsong
- Etsa boiteko dibopehong tse tlwaelehileng tsa ho ngola, a sebedisa ditlhaku tse tsebahalang, mohl., o ngolla lengolo hae
- Phehisa ka mehopolo bakeng sa buka ya ditaba tsa ka phaposing
- Sebedisa disebediswa tsa ho ngola ka boitshepo bo eketsehang bo bobebe

Sebetsa ka mantswe

- Kgobokanya ditshwantsho tsa mantswe a nang le raeme jwalo ka 'topo', 'boto', 'roto'
- Kopitsa dipolelo tse kgutshwane le mantswe a ngotsweng ke titjhere
- Hlwaya tlhaku kapa sebaka pakeng tsa mantswe a hatisitsweng jwalo ka mabitso a bona kapa mantswe a tlwaelehileng kapa bukeng
- Nehelana ka dipolelo bakeng sa sekoto sa ho ngola ka phaposing, moithuti o bua polelo mme titjhere o a ngola
- Sebedisa mareo a kang 'qalong', 'mahareng', 'qetellong', 'modumo', 'lentswe', 'tlhaku', 'raeme'

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mesebetsi ya Tekanyetso eo e seng ya Semmuso

Mesebetsi ya molomo le/ kapa ho etsa

Ho sheba

- Taka ditshwantsho ho fetisa molaetsa ka boiphihlelo ba hae le ho sebedisa sena jwalo ka ntlha ya qalo ya ho ngola ka ho thuswa o kenya lentswe, polelwana kapa polelo
- 'Ngola' mme o botsa ba bang ho fana ka moelelo ho se ngotsweng
- 'Bala' mongolo wa hae le wa baithuti ba bang
- Kopitsa ditlhaku le dipalo tikolohong ka phaposing ha a ngola
- Etsa boiteko dibopehong tse tlwaelehileng tsa ho ngola, a sebedisa ditlhaku tse tsebahalang, mohl., o ngola lengolo hae

Sebedisa lenanetekolo le ruburiki e akaretsang tekanyetso ya Puo

DINGOLWA/DITHUSATHUTO TSE KGOTHALETSWANG SELEMONG

HO MAMELA LE HO BUA

- Ditshwantsho le diphousetara
- Ditjhate tsa mebala
- Ditjhate tsa dinomoro
- Dipapadi
- Dintho tse tshwarehang tse amanang le meokotaba le dihlooho
- Dikoto tsa boto ya pale
- Ditshwantsho tse hlahlamanngwang
- Diphazele tsa '*Jig-saw'* (bonyane dikoto tse 20)
- Dibapadiswa tse kang maboloko, dibapadiswa tsa ho bopa, dikoloi, dipopo, diphaphethe, '*di-mask'*, jj.
- Boroto ya santa le dintho tsa papadi ya metsi
- Dibotlolo tsa polasitiki, dijeke, mabokoso, jj.
- Di-CD kapa dipale tse theipilweng (tse badilweng kapa tse boletsweng), dithothokiso, diraeme le dipina, sebapala di-CD kapa sehatisa mantswe, thelevishene, theipi ya vidiyo kapa di-DVD
- Disebediswa tsa mmino mohl., moropa, diphala, ditshepe, dithupa, jj.

HO BALA LE MEDUMO

- Ditshwantsho le diphousetara
- Ditjhate tsa ditlhaku tsa nteterwane/alfabete
- Dibuka tse kgolo, tse ding di entswe nakong ya padisommoho
- Ditema tse hodisitsweng jwalo ka dithothokiso, dipina le diraeme jj.
- Dibuka tsa dipale le tsa ditshwantsho
- Matshwao le mehlala e tsamaelanang le kgatiso tsa tikoloho
- Masedinyana/dikoranta le dimakasine
- Dipapetlwana tsa ho tshwaya bakeng sa dintho tsa ka phaposing le ho di phatlalatsa
- Dikarete tsa mabitso a baithuti
- Disebediswa tse supang (tshupanesebaka) tse sebediswang ke titjhere mmoho le dihlopha tsa baithuti ha ba bala ditema tse hodisitsweng, tse phatlaladitsweng le dipale tsa maboteng
- Sekgutlwana sa menahano seo o iketsetsang sona
- Papetla ya meokotaba
- Tjhate ya letsatsi e thusang
- Ditjhate tsa matsatsi a tswalo le boemo ba lehodimo

HO NGOLA LE MONGOLO

- Disebediswa jwalo ka dibolo (tsa boholo bo fapaneng), dihupu (*hoops*) dipeks tsa diaparo, mekotla ya dinawa, boto ya dipeks le dipeks, difaha le marapo le dikarete tsa ona, dinate le diboutu.
- Disebediswa tse kang dikere, letsopa, ferefe, maborosolo a ho ferefa, dikerayone tsa mafura, tjhoko le matlapa a ho ngola kapa matlapa a masweu le dipene tsa ona
- Ditaba tse hatisitsweng
- Ditjhate tsa mongolo moo ditlhaku tsa nteterwane/alfabete di ngollwang leqepheng ho bontshwa moo ho qalang teng mme mongolo o bontshwa ka ho supiswa
- Pampiri e sa ngollang ya boholo bo fapaneng (A3, A4, A5)
- Boroto ya lehlabathe

3.2 KEREITE YA 1

KEREITE YA 1 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KOTARA YA 1	
HO MAMELA LE HO BUA (Mesebetsi ya molomo)	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: hora e le 1 ka beke**
DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO /BOKGONI **Mesebetsi ya ka mehla /ya beke dibakeng tsohle tsa Puo le dithutong tse ding** • Mamela ntle le tshitiso • Bua ka boiphihlelo ba hae pheta ditaba, hlalosa ditaba tsa boemo ba lehodimo, diketsahalo tse ding • Bina dipina a bontsha le ka diketso ***Mesebetsi e tobaneng le ho mamela le ho bua habedi ka beke*** *Dibeke tse 1 - 5* • Mamela ditaelo tse bonolo tsa ka mehla (tsa ka phaposing) le ho arabela ka nepo • Mamela dipale, diraeme, dithothokiso, le dipina ka thahasello, a bontsha le ka diketso tsa pale, tsa pina le tsa raeme • Araba dipotso jwalo ka dipotso tse amanang le yena *Dibeke tse 6 - 10* • Hlahlamanya ditshwantsho tsa pale ka ho pheta tatellano ya mehopolo • Bua ka ditshwantsho diphoustareng, ditjhateng tsa meokotaba, dibukeng jj. • Ho ba le seabo dipuisanong tsa sehlopha, ho fana ka sebaka sa ho bua le ho hlompha maikutlo a ba bang • Hlalosa dintho ho latela mmala, boholo, sebopeho, bongata ka ho sebedisa tlotlontswe e nepahetseng	
TEKANYETSO **Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso eo e seng ya Semmuso :** **Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang)** • Araba dipotso jwalo ka dipotso tse amanang le dintlha ka moithuti • Bina dipina a bontsha le ka diketso • Ho ba le seabo dipuisanong tsa sehlopha, ho fana ka sebaka sa ho bua le ho hlompha maikutlo a ba bang **Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso :** **Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang)** • Bua ka ditaba tseo a di tsebang, pheta ditaba, hlalosa ditaba tsa boemo ba lehodimo, diketsahalo tse ding • Mamela dipale, diraeme, dithothokiso, le dipina ka thahasello a etsa diketso tsa pale, pina le diraeme • Hlahlamanya ditshwantsho tsa pale ka ho pheta tatellano ya mehopolo • Hlalosa dintho ho latela mmala, boholo, sebopeho, bongata ka ho sebedisa tlotlontswe e nepahetseng	

KEREITE YA 1 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KOTARA YA 1	
HO BALA LE MEDUMO	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: dihora tse 4 metsotso e 30 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 5 ka beke**

Dikahare /DIKGOPOLOKUTLWISISO /Bokgoni

Mesebetsi ya ka mehla ya ho lemoha ditlhaku /medumo mme e phethahatswa ka metsotso 15:

Mesebetsi ya temoho ya medumo, ruta tlhaku e le nngwe ho isa ho tse pedi beke e nngwe le e nngwe, mme o hlahise lentswe le letjha ka ho sebedisa modumo oo a ithutileng wona

- Phapano dipakeng tsa medumo e utlwahalang qalong ya mantswe ,mohl., ma, me, mi, mo, mu
- Ho ba le seabo mesebetsing ya molomo ya ho ela medumo hloko, ho tswaka medumo [mohl. a-t-a- ho lentswe *ata*], ho arola mantswe ka dinoko [mohl. e-me-la ho lentswe *emela*]
- Hlwaya kamano ya medumo ya ditlhaku tse tsamayang ka bonngwe, mohl., d, a, e, m, i, b, o, u; bonyane tse 3. Ho be le didumannotshi tse 5 le didumammoho tse 3 , ma-i-me, la-mu-nu, ba-lu-nu, e-ma, du-me-la,jj.
- Qapodisa ditlhaku tsa nteterwane/alfabete tse itseng; bonyane didumannotshi tse 5 le didumammoho tse 3
- Qala ho bopa mantswe a sebedisa medumo eo a ithutileng yona jwalo ka e-ma - ema, a-ma - ama
- Qala ho sebedisa medumo e tswakilweng ho bopa mantswe, mohl., **ma** ho bopa **ma**ime, **me** ho bopa **me**ma, **mi** ho bopa **mi**tara, mo ho bopa **mo**mona, mu ho bopa **mu**u le ho fumana morethetho

Mesebetsi ya ka mehla ya ho bala:

Ho bala ka tataiso ya sehlopha (dihlopha tse pedi ka letsatsi) ka nako ya dibeke tse 2 - 3 tsa ho bala ka kopanelo

Bokgoni ba padiso ya sethatho ya moithuti (bo rutwang dithutong tsa ho bala ka kopanelo le ka tataiso ya sehlopha)

- Ho tseba ho tshwara buka hantle le ho phetla maqephe ka nepahalo
- Sebedisa ditshwantsho ho lepa hore pale e bua ka eng ho bala dibuka tsa ditshwantsho
- Iketsetsa pale ka ho hlalosa ditshwantsho k.h.r. 'bala' ditshwantsho
- Bokella le ho bala '*logo*' le mantswe a mongolo ditshwantshong tse hatisitsweng
- Hlokomela lebitso la hae le a metswalle e le 10 bonyane.
- Bala dileibole le dintlhatlhaloso tsa ditshwantsho ka phaposing
- Buisana ka tshwaro le tlhokomelo ya dibuka
- Mamela le ho qoqisana ka dipale le ditema tse ding tse balletsweng hodimo
- Ntshetsa pele mohopolo wa sethatho wa mongolo ho kenyelletswa:
- Mareo a buka - bokantle ba buka, bokapele ba buka, bokamorao ba buka, sehlooho sa buka
- Mareo a tema - lentswe, mantswe a tshwanang, ditlhaku, mabitso a ditlhaku, kgokahano pakeng tsa batho ba babedi ba buisanang
- Ditshupane - bala ho tloha ka pele o qetelle ka morao, bala ho tloha letsohong le letshehadi ho ya ho le letona, ho tloha hodimo ho ya tlase leqepheng, lentswe la pele, lentswe la qetelo, mantswe a mahareng, kapa sebaka sa ditlhaku leqepheng
- Matshwao a puo - tlhaku tse kgolo, tlhaku tse nyane, kgutlo, feelwane, letshwao la potso

Ho bala ka kopanelo/ Padisommoho

Dithuto tsa baithuti kaofela di ba habedi kapa hararo metsotsong e 15 ho sebediswa bonyane tema e le nngwe ka beke; mohato ona o etellwa pele ke titjhere hammoho le baithuti bohle.

Nako ka nngwe e tobane le tse latelang: DIKGOPOLOKUTLWISISO tsa mongolo, sebopeho sa tema, medumo, di-paterone tsa puo, mawa a ho hlwaya mantswe le tekokutlwisiso maemong a batsi ho sebediswa dipotso tsa kutlwisiso e totobetseng, tlhophisobotjha, boitemohelo, tekanyetso/tlhahlobo le kananelo

- Bala le baithuti bohle hammoho le titjhere ditema tse hodisitsweng jwalo ka dithothokiso, diphousetara, dibuka tse kgolo, le dipale tse entsweng ka phaposing ka nako ya ho ngola ka kopanelo

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

Titjhere o sebetsa le dihlopha tse pedi ka letsatsi ka leng, a nka metsotso e 15 le sehlopha ka seng. Sehlopha ka seng se sebetsa le titjhere habedi ka beke.

Titjhere o sebetsa le dihlopha tsa baithuti ba bokgoni bo tshwanang, a lekanya baithuti le tema e boemong ba thuto ya bona (ho elellwa mantswe ho ba mahareng a 90% - 95%). Dibuka tse hlophiseditsweng e tla ba tsona tse sebediswang haholo.

- Balla buka hodimo ka tataiso ya titjhere le sehlopha sohle, k.h.r.; sehlopha sohle se bala pale.
- Qala ho aha tlotlontswe ya mantswe a bonwang ho tswa lenaneong la ho bala ka tshohanyetso, dibuka tse hlophisitsweng ka tatellano le manane a mantswe a hlahang kgafetsa

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Medumo: (Mesebetsi ya molomo le /tse etswang)

- Phapano dipakeng tsa medumo e utlwahalang qalong ya mantswe
- Ho ba le seabo mesebetsing ya molomo ho kgethollla medumo le baithuti bohle; metswako ya medumo (a-t-a-) le ho arola mantswe (e-me-la);
- Hlwaya kamano ya medumo ya ditlhaku tse tsamayang ka bonngwe. Mohlala, d, a, e, m, i, b, o, u, bonyane tse 3. Ho be le didumannotshi tse 5 le didumammoho tse 3
- Qala ho bopa mantswe a sebedisa medumo eo a ithutileng yona jwalo ka; e-ma - ema, a-ma - ama
- Qala sebedisa medumo e tswakilweng ho bopa mantswe (mohl., **ma** ho bopa **ma**ime, **me** ho bopa **me**ma, **mi** ho bopa **mi**-tara, mo ho bopa **mo**mona, mu ho bopa **mu**u! le ho fumana morethetho) ho fumana morethetho

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1 :

Medumo: (Mesebetsi ya molomo le /tse etswang le /tse ngolwang)

- Hlwaya kamano ya medumo ya ditlhaku tse tsamayang ka bonngwe Mohlala, d, a, e, m, i, b, o, u, bonyane tse 3. Ho be le didumannotshi tse 5 le didumammoho tse 3
- Qala ho bopa mantswe a sebedisa medumo eo a ithutileng yona jwalo ka; e-ma - ema, a-ma - ama

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso eo e seng ya Semmuso :

Ho bala: (Mesebetsi ya molomo le /tse etswang)

Bokgoni ba padiso ya sethatho ya moithuti (bo rutwang dithutong tsa ho bala ka kopanelo le ka tataiso ya sehlopha)

- Ho tseba ho tshwara buka hantle le ho phetla maqephe ka nepahalo
- Iketsetsa pale ka ho hlalosa ditshwantsho k.h.r. 'bala' ditshwantsho
- Bokella le ho bala '*logo*' le mantswe a mongolo ditshwantshong tse hatisitsweng
- Hlokomela lebitso la hae le a metswalle e 10 bonyane
- Bala dileibole le dintlhatlhaloso tsa ditshwantsho ka phaposing
- Buisana ka tshwaro le tlhokomelo ya dibuka

- Ntshetsa pele mohopolo wa sethatho wa mongolo ho kenyelletswa:
- Mareo a buka - bokantle ba buka, bokapele ba buka, bokamorao ba buka, sehlooho sa buka
- Mareo a tema - lentswe, mantswe a tshwanang, ditlhaku, mabitso a ditlhaku, kgokahano pakeng tsa batho ba babedi ba buisanang
- Ditshupane: bala ho tloha ka pele o qetelle ka morao, bala ho tloha letsohong le letshehadi ho ya ho le letona, ho tloha hodimo ho ya tlase leqepheng, lentswe la pele, lentswe la qetelo, mantswe a mahareng, kapa sebaka sa ditlhaku leqepheng
- Matshwao a puo, tlhaku tse kgolo, tlhaku tse nyane, kgutlo, feelwane, letshwao la potso

Ho bala ka kopanelo

- Bala le baithuti bohle mmoho le titjhere ditema tse hodisitsweng jwalo ka dithothokiso, diphousetara, dibuka tse kgolo, le dipale tse entsweng ka phaposing ka nako ya ho ngola ka kopanelo

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

- Balla buka hodimo ka tataiso ya titjhere le sehlopha sohle k.h.r. sehlopha sohle se bala pale e le nngwe.

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho bala: (Mesebetsi ya molomo le /tse etswang)

Bokgoni ba padiso ya sethatho ya moithuti

- Sebedisa ditshwantsho ho lepa hore pale e bua ka eng ho bala dibuka tsa ditshwantsho
- Mamela le ho qoqisana ka dipale le ditema tse ding tse balletsweng hodimo

Ho bala ka kopanelo

- Bala le baithuti bohle mmoho le titjhere ditema tse hodisitsweng jwalo ka dithothokiso, diphousetara, dibuka tse kgolo, le dipale tse entsweng ka phaposing ka nako ya ho bala ka kopanelo

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

- Balla buka hodimo ka tataiso ya titjhere le sehlopha sohle k.h.r. sehlopha sohle se bala pale e le nngwe.

KEREITE YA 1 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KOTARA YA 1	
HO NGOLA	**NAKO E SISINTSWEBG YA HO RUTA** **Bonyane: hora e le 1 metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 2 ka beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO /BOKGONI

Mongolo:

Dithuto tsa semmuso tse rutwang hane ka beke ka metsotso e 15

Mesebetsi e matlafatsang motsamao wa mesifa e menyane le ho ntshetsa pele bokgoni ba motsamao wa mesifa e menyane le e meholo le kamano ya leihlo le letsoho

- Taka ka dikerayone tsa mafura
- Ikwetlise ho tshwara le ho sebedisa kerayone le pensele/potloloto
- Ntshetsa pele ditshupiso; ho tloha letsohong le letshehadi ho ya ho le letona, hodimo ho ya tlase - Taka mela e otlolohileng, kopanya matheba, sedikadikwe se yang pele le se yang morao
- Etsa dibopeho ka hlama ya ho bapala tsa ditlhaku le dintho
- Ntshetsa pele kamano ya letsoho le leihlo: ka ho ferefa, tabola pampiri, seha le ho hatella
- Taka dipaterone tse yang hodimo le tlase [zig-zags], dipaterone tsa disekele, tse tsepameng le tse paqameng
- Hatella, a kopise le ho ngola lebitso la hae ho qala ntlheng e nepahetseng ya ditlhaku ka nngwe

Ntshetsa pele popeho ya ditlhaku dithutong tsa semmuso tsa mongolo

Bapisa ho rutwa ha ditlhaku tse nyane le lenaneo la medumo. Bontsha popo e nepahetseng ya ditlhaku le ditshupane tsa tsona. Baithuti ba ikwetlise ho ngola ditlhaku tse 2 ka beke, ba kopitsa dipapetlwaneng tsa ho ngola. Lekola hore baithuti ba tshwara pensele/potloloto ka tsela e nepahetseng. Sebedisa dipampiri tse se nang mela bakeng sa ho ngola. Bapisa ho rutwa ha ditlhaku tse nyane le lenaneo la medumo. Moo ho hlokahalang hlahisa ho hatella le ho kopitsa ditlhaku tsa nteterwane/alfabete kaofela ho tloha qalong ya selemo, ho sebediswa dipapetlwana tsa dialfabete tse bontshang ntlha ya ho qala ho ngola tlhaku le tshupane e latelwang ho ngola tlhaku.

- Bopa ditlhaku tse nyane ka nepo, didumannotshi tse 5 le didumammoho tse 3 ; a,e,i,o,u,m,n,b
- Kopitsa a ngole lebitso la hae, mantswe le dipolelo tse kgutshwane dileiboleng, diphoustareng, tlapantshong, jj.
- Qala ho hlahisa mongolo ka ditshwantsho, ditlhaku, dipalo, mantswe le dipolelo tse bonolo

Ho ngola ka kopanelo, ka sehlopha le ka bonngwe:

Dinakwana tsa ho ngola tsa baithuti bohle /sehlophana /ka bonngwe hararo ka beke metsotso e 15 ka ho itshetleha le ho amana le ho bala ka kopanelo, dipuisano le boiphihlelo ba hae

- Etsa ditshwantsho ho fetisa a molaetsa, mohl. ka boiphihlelo ba hae
- Ngola mantswetlhaloso ao o a bonang ditshwantshong
- Ngola mantswe ka ho sebedisa medumo eo a ithutileng yona
- Kopitsa polelo e le nngwe ya ditaba ho tswa botong/ tjhateng ka nepahalo
- Nehelana ka maikutlo bakeng sa ho ngola pale e ngolwang ka kopanelo ka phaposing, e rekotwang ke titjhere tjhateng a etsa tema e ntjha e tla balwang le ho phatlalatswa sekgutlwaneng sa ho bala ka phaposing.

TEKANYETSO

Mosebetsi oo sisintsweng wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Mongolo

- Taka ka dikerayone tsa mafura
- Ntshetsa pele ditshupane; ho tloha letsohong le letshehadi ho ya ho le letona, hodimo ho ya tlase, taka mela e otlolohileng, kopanya matheba, sedikadikwe se yang pele le se yang morao
- Hatella, a kopise le ho ngola lebitso la hae ho qala ntlheng e nepahetseng ya ditlhaku ka nngwe
- Kopitsa a ngole lebitso la hae, mantswe le dipolelo tse kgutshwane dileiboleng, diphoustareng, tlapangollong, jj
- Qala ho hlahisa mongolo ka ditshwantsho, ditlhaku, dipalo, mantswe le dipolelo tse bonolo

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Mongolo

- Ikwetlise ho tshwara le ho sebedisa kerayone le pensele/potloloto
- Taka dipaterone tse yang hodimo le tlase [zig-zags], dipaterone tsa disekele, tse tsepameng le tse paqameng
- Bopa ditlhaku tse nyane ka nepo, didumannotshi tse 5 le didumammoho tse 3 ; a,e,i,o,u,m,n,b
- Kopitsa a ngole lebitso la hae, mantswe le dipolelo tse kgutshwane dileiboleng, diphoustareng, tlapangollong, jj.

Mosebetsi oo sisintsweng wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Ho ngola:

- Etsa ditshwantsho ho fetisa a molaetsa, mohl., ka boiphihlelo ba hae
- Ngola mantswetlhaloso ao o a bonang ditshwantshong
- Ngola mantswe ka ho sebedisa medumo eo a ithutileng yona
- Kopitsa polelo e le nngwe ya ditaba ho tswa botong/ tjhateng ka nepahalo
- Nehelana ka maikutlo bakeng sa ho ngola pale e ngolwang ka kopanelo ka phaposing, e rekotwang ke titjhere tjhateng a etsa tema e ntjha e tla balwang le ho phatlalatswa sekgutlwaneng sa ho bala ka phaposing

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho ngola:

- Etsa ditshwantsho ho fetisa a molaetsa, mohl., ka boiphihlelo ba hae
- Ngola mantswetlhaloso ao o a bonang ditshwantshong
- Kopitsa polelo e le nngwe ya ditaba ho tswa botong/ tjhateng ka nepahalo

KEREITE YA 1 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KOTARA YA 2	
HO MAMELA LE HO BUA (Mesebetsi ya molomo)	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: hora e le 1 ka beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO /BOKGONI

Mesebetsi ya ka mehla /ya beke dibakeng tsohle tsa Puo le dithutong tse ding

- Mamela ntle le tshitiso, fana ka sebaka sa ho bua le baithuti bohle le dihlophang
- Bua ka boiphihlelo ba hae, mohl., pheta ditaba tsa boiphihlelo ba hae ka ho sebedisa tatelano e nepahetseng
- Kenella khoraseng/lehlasong dipineng, dipaleng, le dithothokisong.
- Pheta dithothokiso le dipina ka ho etsisa.
- Hlwaya karolo ya ntho e feletseng jwalo ka dikarolo tsa baesekele, semela

Mesebetsi e tobaneng le ho mamela le ho bua habedi ka beke

Dibeke tse 1 - 5

- Mamela ditaelo (ka sehlopha le ka nako e tlwaelehileng) le ho araba ka nepahalo
- Fetisa melaetsa
- Ho mamela dipale ka thahasello ho etsa ditshwantsho ho bontsha kutlwisiso.
- Araba dipotso tse bulehileng le tse kwalehileng

Dibeke tse 6 - 10

- Hlalosa dintho ho ya ka dilemo, sebaka, ho latela tshebediso ya tlotlontswe e nepahetseng
- Ho mamela dipale le ho qolla ntlha ya bohlokwa
- Tatelano ya ditshwantsho tsa pale
- Ho ba le seabo dipuisanong tsa sehlopha
- Botsa dipotso mabapi le dipale tse qoqilweng le tse badilweng
- Utlwisisa le ho sebedisa puo e nepahaetseng dithutong tse fapaneng

TEKANYETSO

Ditshisinyo Mesebetsing ya Tekanyetso e seng ya Semmuso :
Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang)

- Mamela ntle le tshitiso, fana ka sebaka sa ho bua le baithuti bohle le dihlopha
- Bua ka boiphihlelo ba hae, mohl., pheta ditaba tsa boiphihlelo ba hae ka ho sebedisa tatelano e nepahetseng
- Ho mamela dipale le ho qolla ntlha ya bohlokwa
- Tatelano ya ditshwantsho tsa pale
- Ho ba le seabo dipuisanong tsa sehlopha
- Botsa dipotso mabapi le dipale tse qoqilweng le tse badilweng
- Utlwisisa le ho sebedisa puo e nepahetseng dithutong tse fapaneng

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang)

- Bua ka boiphihlelo ba hae, mohl., pheta ditaba tsa boiphihlelo ba hae ka ho sebedisa tatelano e nepahetseng
- Ho mamela dipale ka thahasello ho etsa ditshwantsho ho bontsha kutlwisiso.
- Araba dipotso tse kgutshwane le tse batlang maikutlo a motho ka mong

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /te etswang)

- Hlalosa dintho ho ya ka dilemo, sebaka ho latela tshebediso ya tlotlontswe e nepahetseng
- Ho mamela dipale le ho qolla ntlha ya bohlokwa
- Tatelano ya ditshwantsho tsa pale

KEREITE YA 1 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KOTARA YA 2	
HO BALA LE MEDUMO	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: dihora tse 4 metsotso e 30 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 5 ke beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO /BOKGONI

Mesebetsi ya ka mehla ya ho lemoha ditlhaku /medumo metsotso e 15:

Ruta ditlhaku tse tsamayang ka bonngwe (didumannotshi tse 3 le didumammoho tse 13) qetellong ya kotara, tswela pele ka tlhokomediso ya medumo ekasitana le mesebetsi ya kaho ya mantswe

- Phapano dipakeng tsa medumo e utlwahalang qalong le qetellong ya mantswe
- Hlwaya kamano ya medumo le ditlhaku tsa nteterwane/alfabete (moh.,l r, p, l, **r-**a-**p-**e-**l-**a).
- E ba le seabo temohisong ya mesebetsi ya medumo: metswakong ya medumo [**n** ho **n**-tj-a] , tlosa karolwana ya medumo e meng ho bopa lentswe le leng jwalo ka [n ho **n**- tom - a], modumo wa **tj** o nketswe sebaka ke modumo wa **tom-.**
- Bopa mantswe ka ho sebedisa medumo eo a ithutileng yona bonyane mantswe a leloko le le leng ka beke (haka, baka, raka)
- Bopa le ho kgaola mantswe a bonolo a qala ka sedumammoho se le seng qalong ya lentswe (modumo o qalang) le (tshwano ya modumo senokong) mohl., **ha**-na, **pa**-na
- Hlophisa mantswe ho latela morethetho o itseng (mohl., **ha**na, **ha**ma, **ha**ta)
- Bala mantswe ka medumo dipolelong le ditemeng tse ding

Mesebetsi ya ka mehla ya ho bala ka tataiso ya sehlopha (dihlopha tse pedi ka letsatsi) le ka beke tse 2-3 ka nako ya ho bala ka kopanelo.

Ho bala ka kopanelo/Padisommoho

Dithuto tsa baithuti bohle ba sebedisa bonyane tema e le nngwe habedi kapa hararo ka beke ka metsotso e 15 mohatong o etellwang pele ke titjhere.

Ha ho balwa; bontsha bokgoni ba ho peleta ka ho qapodisa medumo le mawa a mang ao a kenyelleditsweng ditemoso tsa boemo le hlophollo ya sebopeho. Sheba Mawa a Menwana e Mehlano. Qala ho ruta baithuti mohato ona ha ba kopana le mantswe a sa tsejweng.

- Bala buka tse kgolo kapa ditema tse hodisitsweng le baithuti bohle mmoho le titjhere
- Sebedisa ditshwantsho ho lepa seo pale e buang ka sona.
- Iketsetsa pale ka ho hlalosa ditshwantsho, k.h.r. ka ho 'bala' ditshwantsho
- Sebedisa matshwao le ditshwantsho tse temeng ho utlwisisa
- Buisanang ka pale, a qolla dintlha tsa sehlooho temeng le baphetwa ba sehlooho, jj.
- Araba lethathama la mefuta ya dipotso tse itshetlehileng hodima tema e badilweng ho kenyelletswa dipotso tsa monahano o phahameng
- Buisana ka ho sebedisa ditlhaku tse kgolo le dikgutlo.

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

Titjhere o sebetsa le dihlopha tse pedi ka letsatsi, a nka metsotso e 15 le sehlopha ka seng. Sehlopha ka seng se sebetsa le titjhere habedi ka beke.

Titjhere o sebetsa le sehlopha sa baithuti ba bokgoni bo tshwanang, a lekanya baithuti le tema e boemong ba thuto ya bona. Dibuka tse hlophiseditsweng e tla ba tsona tse sebediswang haholo.

Ruta baithuti ho itekola ha ba bala, boemong ba ho elellwa mantswe le tekokutlwisiso. (Ba ipotse:'Lentswe le qapodiseha ka nepo?', 'Le shebahala le nepahetse?' le hore 'Le na le moelelo?') Bontsha mohato ona ha ho balwa ka kopanelo o o sebedise ha ho balwa ka tataiso le ka tshehetso.

- Balla buka hodimo kamoo a ka kgonang ka tataiso ya titjhere le sehlopha sohle k.h.r. sehlopha se bala pale
- Sebedisa medumo, ditemoso tsa boemo le mantswe a bonwang ha a bala.

- Qala ho itekola ha a bala, boemong ba ho elellwa mantswe le tekokutlwisiso.
- Tswella pele ho bopa tlotlontswe ya mantswe a bonwang lenaneong la ho bala ka tshohanyetso, dibakeng tse hlophisitsweng, le mananeong a mantswe a hlahang kgafetsa

Ho bala ka bobedi /ka bonngwe (habedi ka beke ka nako e tobaneng le Puo)

Hlahisa ho bala ka bobedi /ka bonngwe. Kgetha ditema tse boemong boo baithuti ba ka balang ka boikemelo (tse bonojana ho feta tseo ba di balang ka kopanelo; ho elellwa mantswe ho ba ka hodima 95% ha a bala tema)

- Balla motswalle tema e hlophisitsweng ho ntshetsa pele bokgeleke
- Badisisa ditema tse tlwaelehileng jwalo ka tse badilweng ka nako ya ho bala ka kopanelo

TEKANYETSO

Mosebetsi o sisntsweng wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Medumo: (mesebetsi ya molomo le/ tse etswang)

- Qolla modumo wa tlhaku le kamano ya tlhaku le modumo o le mong
- Ba le seabo ditlhakisong tsa baithuti bohle ho kgetholla medumo ya ditlhaku; ho kopanya medumo m-o-m-a, - moma, mohl., medumo e tswakilweng, mantswe a kgaotsweng, ho emela didumannotshi le didumammoho; modumo wa **t** ho a**k**a e ba a**t**a.
- Bopa mantswe ka ho sebedisa medumo eo a ithutileng yona bonyane mantswe a leloko le le leng ka beke
- Bopa le ho kgaola mantswe a bonolo a qalang ka sedumammoho se le seng qalong ya lentswe (modumo o qalang) le tshwano ya modumo senokong (mohl. ha-na, he-ma)
- Hlophisa mantswe ho latela morethetho o itseng (mohl. hana, hama, hata)
- Bala mantswe ka medumo dipolelong le ditemeng tse ding

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Medumo: (mesebetsi ya molomo le/tse etswang le/tse ngolwang)

- Phapano dipakeng tsa medumo e utlwahalang qalong le qetellong ya mantswe.
- Qolla modumo wa tlhaku le kamano ya tlhaku le modumo o le mong.
- Bopa mantswe ka ho sebedisa medumo eo a ithutileng yona. Hlophisa mantswe ho latela leloko le le leng (mohl: ela, epa, eta, ema, ala, aba, ana)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Medumo: (mesebetsi ya molomo le/ tse etswang le/tse ngolwang)

- Hlwaya modumo wa tlhaku le kamano ya tlhaku le modumo o le mong.
- Bopa mantswe ka ho sebedisa medumo eo a ithutileng yona, (mohl., ela, epa, eta, ema, ala, aba, ana) ka beke.
- Hlophisa mantswe ho latela leloko le le leng (mohl. *r-a-t-a,* e ka emelwa ke *l-a-t-a* kapa *r-u-t-a*)

Mosebetsi o sisntsweng wa Tekanyetso eo e seng ya Semmuso :

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le/ tse etswang)

Ho bala ka kopanelo

- Bala buka tse kgolo kapa ditema tse hodisitsweng le baithuti bohle mmoho le titjhere
- Sebedisa matshwao le ditshwantsho tse temeng ho utlwisisa
- Buisanang ka pale, a qolla dintlha tsa sehlooho temeng, baphetwa ba sehlooho, jj.
- Araba lethathama la mefuta ya dipotso tse itshetlehileng hodima tema e badilweng ho kenyelletswa dipotso tsa monahano o phahameng
- Buisana ka ho sebedisa ditlhaku tse kgolo le dikgutlo.

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

- Balla buka hodimo kamoo a ka kgonang ka tataiso ya titjhere le sehlopha sohle k.h.r. sehlopha se bala pale
- Qala ho itekola ha a bala boemong ba ho elellwa mantswe le tekokutlwisiso.

Ho bala ka bobedi/boikemelo

- Balla motswalle tema e hlophisitsweng ho ntshetsa pele bokgeleke
- Badisisa ditema tse tlwaelehileng jwalo ka tse badilweng ka nako ya ho bala ka kopanelo

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang)

Ho bala ka kopanelo

- Bala buka tse kgolo kapa ditema tse hodisitsweng le baithuti bohle mmoho le titjhere
- Sebedisa ditshwantsho ho lepa seo pale e buang ka sona
- Sebedisa matshwao le ditshwantsho tse temeng ho utlwisisa
- Buisanang ka pale a qolla dintlha tsa sehlooho temeng le baphetwa ba sehlooho, jj.

Ho bala ka tataiso ya sehlopha

- Balla buka hodimo kamoo a ka kgonang ka tataiso ya titjhere le sehlopha sohle k.h.r. sehlopha se bala pale
- Sebedisa medumo, ditemoso tsa boemo le mantswe a bonwang ha a bala

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang)

Ho bala ka kopanelo

- Bala buka tse kgolo kapa ditema tse hodisitsweng le baithuti bohle mmoho le titjhere
- Iketsetsa pale ka ho hlwaya dihlooho tsa mantlha temeng, mophetwa wa sehlooho
- Sebedisa matshwao le ditshwantsho tse temeng ho utlwisisa
- Araba lethathama la mefuta ya dipotso tse itshetlehileng hodima tema e badilweng ho kenyelletswa dipotso tsa monahano o phahameng

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

- Balla buka hodimo a balle tlase ho tswa bukeng ya hae ka tataiso ya titjhere le sehlopha sohle k.h.r. sehlopha se bala pale e tshwanang
- Sebedisa medumo, matshwao a maemo le mantswe a ngotsweng ka thoko ha a bala

KEREITE YA 1 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KOTARA YA 2	
HO NGOLA	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: hora e le 1 metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 2 ka beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO /BOKGONI

Mongolo*:*

Dithuto tsa semmuso hane ka beke metsotsong e 15

Ntshetsa pele popeho ya ditlhaku dithutong tsa semmuso tsa mongolo

Bapisa thuto ya ho ngola ditlhaku tse nyane le lenaneo la medumo. Etella pele /bontsha popeho ya ditlhaku le tshupane ya mongolo. Moithuti a ikwetlise ditlhaku tse 2 ka beke, a kopitsa dipapetlwaneng e le hore mafelong a kotara a ba a rutwe bonyane ditlhaku tse nyane tse 20. Bontshahatsa ho siya dikgeo mahareng a mantswe le mantswe polelong. Ho ya mafelong a kotara hlahisa popeho ya ditlhaku tse hlahang kgafetsa tse kgolo (mohl.* A, B, H, I, T, P*). Sebedisa pampiri ya A4 e se nang mela ya 17mm bakeng sa ho ngola.

- Tshwara pensele/potloloto le kerayone ka nepahalo
- Ngola ditlhaku tse nyane tse 20 ka nepahalo ho latela boholo le sebaka k.h.r. ho qala le ho qetela sebakeng se nepahetseng.
- Bopa ditlhaku tse kgolo tse hlahang kgafetsa ka nepo (mohl. A, B, H, I, T, P)
- Ngola mantswe a siya dibaka ka nepo
- Ngola a kopitsa dipolelo tse kgutshwane tse bonolo ho tswa dipapetlwaneng, tlapangollong

Tlatselletsong, tswella pele ka mesebetsi e matlafatsang motsamao wa mesifa e menyane le ho ntshetsa pele bokgoni ba mesifa e menyane le e meholo le kamano ya leihlo le letsoho. Etsa bonnete hore baithuti ba dutse ka mokgwa o nepahetseng ha ba ngola.

Ho ngola ka kopanelo, ka sehlopha le ka bonngwe:

Dinako tsa ho ngola tsa baithuti bohle /sehlotshwana /ka bonngwe metsotso e 15 ka beke ho ahellwa le ho bapisa le ho bala ka kopanelo, dipuisano le diphihlelo tsa bona. Fana ka qaleho ya polelo le tshehetso tse ding hore baithuti ba qale ho ngola ditaba tsa bona jj. Hlahisa tshebediso ya bukantswe/dikshenare ya bona.

- Etsa ditshwantsho ho fetisa molaetsa, ho kenya dileibole le matshwao a mang, mohl., ho bua ka boiphihlelo ba hae
- Ngola mantswe a sebedisa medumo e rutilweng
- Ngola polelo e le nngwe ya ditaba tsa hae kapa tsa ho ngola ka kopanelo
- Bokella lenane la mantswe ho latela ditaelo jwalo ka dijo
- Fana ka maikutlo mabapi le pale ya sehlopha (ho ngola ka kopanelo).
- Ngola a tshwantshe ka mantswetlhaloso kapa polelo e kgutshwane ka sehlooho ho phehisa buka ya sekgutlwana sa ho bala
- Qala ho bopa pokello ya mantswe le ho ngola bukantswe/dikshenare ka ho sebedisa ditlhaku tse qalang tsa mantswe jwalo ka dihlopha, matsatsi, batho, metsi
- Ngola dipolelo ka tshebediso ya medumo eo a ithutileng yona

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Mongolo

- Tshwara pensele/potloloto le kerayone ka nepahalo
- Bopa ditlhaku tse kgolo tse hlahang kgafetsa ka nepo (mohl. A, B, H, I, T, P)
- Ngola mantswe a siya dibaka ka nepo
- Ngola a kopitsa dipolelo tse kgutshwane tse bonolo ho tswa dipapetlwaneng, tlapangollong

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1 :

Mongolo

- Tshwara pensele/potloloto le kerayone ka nepahalo
- Ngola ditlhaku tse nyane tse 20 ka nepahalo ho latela boholo le sebaka k.h.r. ho qala le ho qetela sebakeng se nepahetseng

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2 :

Mongolo

- Ngola ditlhaku tse nyane tse 20 ka nepahalo ho latela boholo le sebaka k.h.r. ho qala le ho qetela sebakeng se nepahetseng
- Bopa ditlhaku tse kgolo tse hlahang kgafetsa ka nepo (mohl. A, B, H, I, T, P)
- Ngola mantswe a siya dibaka ka nepo

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Ho ngola:

- Ngola dipolelo ka tshebediso ya medumo eo a ithutileng yona
- Ngola polelo e le nngwe ya ditaba tsa hae kapa tsa ho ngola ka kopanelo
- Bokella lenane la mantswe ho latela ditaelo jwalo ka dijo
- Fana ka maikutlo mabapi le pale ya sehlopha (ho ngola ka kopanelo)
- Qala ho bopa pokello ya mantswe le ho ngola bukantswe/dikshenare ka ho sebedisa ditlhaku tse qalang tsa mantswe: (mohl. dihlopha, matsatsi, batho, metsi)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1 :

Ho ngola

- Etsa ditshwantsho ho fetisa molaetsa, ho kenya dileibole le matshwao a mang, mohl., ho bua boiphihlelo ba hae
- Ngola dipolelo ka tshebediso ya medumo eo a ithutileng yona
- Ho fana ka maikutlo mabapi le pale ya sehlopha (ho ngola ka kopanelo)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Ho ngola

- Etsa ditshwantsho ho fetisa molaetsa, ho kenya dileibole le matshwao a mang, mohl., ho bua ka boiphihlelo ba hae

KEREITE YA 1 SESOTHO PUO YA LAPENG

DITLHOKO TSA KOTARA

KOTARA YA 3

HO MAMELA LE HO BUA (Mesebetsi ya molomo)	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: hora e le 1 ka beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO /BOKGONI

Mesebetsi ya letsatsi ka leng /ya beke dibakeng tsohle tsa Puo le dithuthong tse ding

- Mamela ditaelo le ditsebiso le ho araba ka nepahalo
- Mamela ntle le tshitiso ho bontsha tlhompho ho sebui
- Bua ka boiphihlelo ba hae jwalo ka pheta ditaba ka ho sebedisa tatelano e nepehetseng
- Pheta dithothokiso le dipina ka ho etsisa
- Utlwisisa le ho sebedisa puo e nepahetseng dithutong tse fapaneng

Mesebetsi e tobaneng le ho mamela le ho bua habedi bekeng

Dibeke tse 1 - 5

- Mamela pale ka thahasello bakeng sa boithabiso le ho etsa ditshwantsho ho ngola mantswe a se makae ka tsona.
- Tatelano ya ditshwantsho tsa pale le ho nyalana mantswetlhaloso le ditshwantsho
- Ho ba le seabo se itseng maemong a fapaneng le ho sebedisa puo e nepahetseng
- Ho ba le seabo dipuisanong tsa sehlopha, botsa le ho araba dipotso

Dibeke tse 6 - 10

- Mamela dintlha ka botlalo paleng le ho araba dipotso tse batlang maikuttlo a motho ka mong
- Qolla tshwano le phapano ka ho sebedisa tlotlontswe e nepahetseng
- Sebedisa tlotlontswe e eketsehang ha a bua

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso eo e seng ya Semmuso :

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang)

- Mamela ntle le tshitiso ho bontsha tlhompho ho sebui
- Pheta dithothokiso le dipina ka ho etsisa
- Mamela pale ka thahasello bakeng sa boithabiso le ho etsa ditshwantsho, ho ngola mantswe a se makae ka tsona.
- Ho ba le seabo se itseng maemong a ikgethileng le ho sebedisa puo e nepahetseng
- Ho ba le seabo dipuisanong tsa sehlopha, botsa le ho araba dipotso

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang)

- Bua ka boiphihlelo ba hae jwalo ka pheta ditaba ka ho sebedisa tatelano e nepehetseng
- Pheta dithothokiso le dipina ka ho etsisa
- Tatelano ya ditshwantsho tsa pale le ho nyalana mantswetlhaloso le ditshwantsho

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang)

- Mamela ditaelo le ditsebiso le ho araba ka nepahalo
- Bua ka boiphihlelo ba hae jwalo ka pheta ditaba ka ho sebedisa tatelano e nepehetseng
- Mamela dintlha ka botlalo paleng le ho araba dipotso tse bulehileng

KEREITE YA 1 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KOTARA YA 3	
HO BALA LE MEDUMO	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: dihora tse 4 metsotso e 30 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 5 ka beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO /BOKGONI

Mesebetsi ya ka mehla ya medumo metsotso e 15:

Boeletsa ditlhaku tse tsamayang ka bonngwe o hlahisa dumammoho tse kopaneng tse tlwaelehileng. Tswella pele ka mesebetsi ya ho bopa mantswe.

- Hlwaya dikamano pakeng tsa tlhaku le modumo ya lentswe le le leng
- Elellwa ditlhaku tse pedi tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl. **ntj**a, **nkg**o, **mp**a, **mm**e)
- Elellwa medumo e tswakilweng e bopilweng ka ditlhaku tse pedi tsa didumammoho mantsweng. (mohl: **kg**ala, **kg**ora, **ny**ala, **kg**omo)
- Elellwa medumo e tswakilweng ka ditlhaku tse tharo mantsweng (mohl: **tjh**esa, **tsh**ela, **kgw**ele)
- Hlophisa mantswe ho latela leloko le le leng (mohl., ela, epa, eta, ema; ala, aba, ana)
- Boeletsa leloko la lentswe ka ho sebedisa didumannotshi tse rutilweng (bala, rata, shapa, nama)
- Bala mantswe a medumo dipolelong le ditemeng tse ding

Mesebetsi ya ka mehla tsa ho bala: Ho bala ka tataiso ya sehlopha (dihlopha tse pedi ka letsatsi) le nako ya ho bala ka kopanelo habedi kapa hararo ka beke.

Ho bala ka kopanelo

Dithuto tsa ho bala e le baithuti bohle habedi ho isa hararo ka beke metsotsong e 15 ho sebediswa bonyane tema e le nngwe ka beke; mohato o etellwang pele ke titjhere hammoho le baithuti bohle.

Bontshahatsa Mawa a Menwana e Mehlano ha ho balwa ka kopanelo le ho kgothalletsa baithuti ho a sebedisa ha ho balwa ka tataiso le ka bonngwe.

- Bala dibuka tse kgolo le ditema tse ding tse hodisitsweng e le baithuti kaofela hammoho le titjhere
- Qolla ka tatelano ya diketsahalo le tikoloho ho tswa paleng
- Sebedisa bokantle ba buka ho lepa seo pale e buang ka sona le pheletso
- Hlokomela sesosa le ditlamorao tsa diketsahalo paleng, mohl., moshemane o wele baesekeleng **hobane** a ne a palame ka lebelo motheong wa thaba
- Araba dipotso tsa boemo ba monahano o phahameng tse thehilweng temeng, mohl., 'O nahana hore.....?' 'Hobaneng a ile a .....?')
- Fana ka maikutlo ka se badilweng
- Hlalosa tlhahisoleseding ho tswa diphoustareng, ditshwantshong, le dipapetla tse bonolo, mohl., khalendara

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

Titjhere o sebetsa le dihlopha tse pedi ka letsatsi ka leng a nka metsotso e 15 le sehlopha ka seng. Sehlopha ka seng se sebetsa le titjhere habedi ka beke.

- Balla buka hodimo kamoo a ka kgonang ka tataiso ya titjhere le sehlopha sohle k.h.r. sehlopha se bala pale e tshwanang
- Sebedisa medumo, ditemoso tsa boemo, hlophollo ya sebopeho le mantswe a bonwang ha a bala.
- Itekola ha a bala ho elellwa mantswe le tekokutlwisiso.
- Bala ka bokgeleke bo eketsehang le maikutlo.
- Tswella pele ho bopa tlotlontswe e bonwang ho tswa lenaneong la ho bala ka tshohanyetso, dibuka tse hlophisitsweng le manane a mantswe a hlahang kgafetsa

Ho bala ka bobedi / ka bonngwe (hararo ka beke)

- Balla hodimo a balla motswalle
- Bala mongolo wa hae le wa ba bang
- Bala dibuka tse badilweng ka nako ya ho bala ka kopanelo le dibuka tse sekgutlwaneng sa ho bala ka phaposing.

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Medumo: (mesebetsi ya molomo le/tse etswang)

- Hlwaya dikamano pakeng tsa tlhaku le modumo ya lentswe le le leng
- Phapano dipakeng tsa medumo e utlwahalang qalong ya mantswe, ba, be, bu, bo, bu.
- Elellwa kamano ya medumo le ditlhaku tsa nteterwane/alfabete.
- Hlophisa mantswe ho latela leloko le le leng (mohl: ela, epa, eta, ema; ala, aba, ana)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1 :

Medumo: (mesebetsi ya molomo le/tse etswang le/ tse ngolwang)

- Hlwaya dikamano pakeng tsa tlhaku le modumo ya lentswe le le leng
- Hlophisa mantswe ho latela leloko le le leng (mohl: ela, epa, eta, ema; ala, aba, ana)
- Aha mantswe a tlhaku tse tharo o sebedisa tlhaku di le ding
- Sebedisa metswako ya didumammoho ho aha le ho qhaqholla mantswe, **tjh**esa, **tsh**ela, **kgw**ele

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2 :

Medumo: (mesebetsi ya molomo le/tse etswang le/ tse ngolwang)

- Hlophisa mantswe ho latela leloko le le leng (mohl: ela, epa, eta, ema; ala, aba, ana)
- Elellwa ditlhaku tse pedi tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl. Nta, nku, lla, mme)
- Qala ho bopa mantswe a sebedisa medumo eo a ithutileng yona jwalo ka; e-ma - ema, a-ma - ama
- Qala ho sebedisa medumo e tswakilweng ho bopa mantswe (mohl; a-ka, a-ta) le ho fumana morethetho

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le/tse etswang)

Ho bala ka kopanelo

- Bala dibuka tse kgolo le ditema tse ding tse hodisitsweng e le baithuti kaofela hammoho le titjhere
- Araba dipotso tsa boemo ba monahano o phahameng tse thehilweng temeng (mohl; 'O nahana hore.....?' 'Hobaneng a ile a .....?')
- Fana ka maikutlo ka se badilweng
- Hlokomela sesosa le ditlamorao tsa diketsahalo paleng mohl., moshemane o wele baesekeleng **hobane** a ne a palame ka lebelo motheong wa thaba

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

- Itekola ha a bala, ho elellwa mantswe le tekokutlwisiso.

Ho bala ka bobedi/ka bonngwe?

- Bala dibuka tse badilweng ka nako ya ho bala ka kopanelo sekgutlwaneng sa ho bala ka phaposing

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso 1:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le/tse etswang)

Ho bala ka kopanelo

- Bala dibuka tse kgolo le ditema tse ding tse hodisitsweng e le baithuti kaofela hammoho le titjhere
- Qolla tatelano ya diketsahalo ho tswa ho se badilweng
- Sebedisa bokantle ba buka ho lepa seo pale e buang ka sona le pheletso

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

- Balla buka hodimo kamoo a ka kgonang ka tataiso ya titjhere le sehlopha sohle sehlopha se bala pale
- Sebedisa medumo, ditemoso tsa boemo, hlophollo ya sebopeho le mantswe a bonwang ha a bala.

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:
Ho bala: (mesebetsi ya molomo le/tse etswang)
Ho bala ka kopanelo

- Bala dibuka tse kgolo le ditema tse ding tse hodisitsweng e le baithuti kaofela hammoho le titjhere
- Qolla tatelano ya diketsahalo ho tswa ho se badilweng
- Araba dipotso tsa boemo ba monahano o phahameng (mohl., 'O nahana hore.....?' 'Hobaneng a ile a .....?')
- Hlalosa tlhahisoleseding ho tswa diphoustareng, ditshwantshong, le dipapetla tse bonolo (mohl., khalendara)

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

- Balla buka hodimo kamoo a ka kgonang ka tataiso ya titjhere le sehlopha sohle k.h.r. sehlopha se bala pale e tshwanang
- Bala ka bokgeleke bo eketsehang le maikutlo

Ho bala ka bobedi /ka bonngwe

- Balla hodimo a balla motswalle

KEREITE YA 1 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KOTARA YA 3	
HO NGOLA	**NAKO E SISINTSWEBG YA HO RUTA** **Bonyane: hora e le 1 metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 2 ka beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO /BOKGONI

Mongolo:

Dithuto tsa Semmuso hane ka beke metsotsong e 15

Boeletsa popeho ya ditlhaku tse nyane hape o tswele pele ho ruta ditlhaku tse kgolo le dipalo. Bontshahatsa ho siya dibaka pakeng tsa ditlhaku mantsweng le mantswe dipolelong ka nepahalo.

- Tshwara pensele/potloloto le kerayone ka nepahalo
- Ngola ditlhaku tse nyane le tse kgolo ka nepahalo ho latela boholo le sebaka k.h.r. ho qala le ho qetela sebakeng se nepahetseng ka thello/tlwaelo.
- Bopa ditlhaku tse kgolo tse sebediswang kgafetsa (mohl., B, D, E, F, G, L, M, N, O, P, R, S,)
- Bopa dipalo ka nepahalo
- Kopitsa a ngola mantswe ka ho siya dibaka ka ho nepahala
- Kopitsa le ngola dipolelo tse kgutshwane ka nepahalo

Ho ngola ka kopanelo, ka sehlopha le ka bonngwe:

Dinako tsa ho ngola e le baithuti kaofela /sehlotshwana /ka bonngwe hararo ka beke metsotsong e 15 ho ahellwa le ho bapisa le ho bala ka kopanelo, dipuisano le boiphihlelo ba hae.

Bontshahatsa /etella pele mohato wa ho ngola (mokgwaritso, ditokiso, ngola le phatlalatsa) ka nako ya ho ngola ka kopanelo. Etella pele/ bontsha tshebediso ya matshwao a puo le ho ngola lekgatheng le fetileng. Fana ka tshehetso ho baithuti ba sa kgoneng ho ngola polelo ya ditaba tsa hae.

- Ngola molaetsa kareteng jwalo ka karete ya takaletso tsa ho kgothalletsa ho fola kapa tsa mahlohonolo
- Ngola mantswe ho bopa polelo ka ho sebedisa medumo eo a ithutileng yona le mantswe a atisang ho sebediswa
- Ngola dipolelo tse pedi bonyane ka boiphilelo ba hae kapa ho ngola ka kopanelo ho sebediswa lekgathe lefetile
- Qala ho sebedisa ditlhaku tse kgolo le dikgutlo le ditlhaku tse kgolo ho ngola mabitso a batho.
- Ka ho fumana thuso ho sebedisa maemedi (nna, wena, yena, bona, jj.) ha a ngola ka nepo.
- Fana ka maikutlo mabapi le ho ngola pale ya sehlopha ka nako ya ho ngola ka kopanelo
- Ngola a bontsha polelo e kgutshwane ka sehlooho ho phehisa ho ngolweng ha buka sekgutlwaneng sa ho bala
- Ipopela pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare ka ho sebedisa tlhaku e qalang ya lentswe jwalo ka kama, kola, katse.

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Mongolo

- Tshwara pensele/potloloto le kerayone ka nepahalo

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Mongolo

- Ngola ditlhaku tse nyane le tse kgolo ka nepahalo ho latela boholo le sebaka k.h.r. ho qala le ho qetela sebakeng se nepahetseng ka thello
- Bopa dipalo ka nepahalo
- Kopitsa a ngola mantswe ka ho siya dibaka ka ho nepahala

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Mongolo

- Bopa ditlhaku tse kgolo tse sebediswang kgafetsa (mohl;. B, D, E, F, G, L, M, N, O, P, R, S,)
- Kopitsa le ngola dipolelo tse kgutshwane ka nepahalo.

Mosebetsi o sisisntsweng wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Ho ngola:

- Ngola mantswe ho bopa polelo ka ho sebedisa medumo eo a ithutileng yona le mantswe a atisang ho sebediswa
- Qala ho sebedisa ditlhaku tse kgolo le dikgutlo le ditlhaku tse kgolo ho ngola mabitso a batho.
- Ipopela pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare ka ho sebedisa tlhaku e qalang ya lentswe, mohl., kama, kola, katse

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1 :

Ho ngola:

- Ngola mantswe ho bopa polelo ka ho sebedisa medumo eo a ithutileng yona le mantswe a atisang ho sebediswa
- Ka ho fumana thuso ho sebedisa maemedi (nna, wena,yena, bona, jj.) ha a ngola ka nepo
- Fana ka maikutlo mabapi le ho ngola pale ya sehlopha ka nako ya ho ngola ka kopanelo

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2 :

Ho ngola:

- Ngola a molaetsa kareteng jwalo ka karete ya takaletso tsa ho kgothalletsa ho fola kapa ya mahlohonolo
- Ngola dipolelo tse pedi bonyane ka boiphihlelo ba hae kapa ho ngola ka kopanelo ka ho sebedisa lekgathe lefetile
- Qala ho sebedisa ditlhaku tse kgolo le dikgutlo le ditlhaku tse kgolo ho ngola mabitso a batho.
- Ka ho fumana thuso ho sebedisa maemedi (nna, wena,yena, bona jj) ha a ngola ka nepo

KEREITE YA 1 SESOTHO PUO YA LAPENG

DITLHOKO TSA KOTARA

KOTARA YA 4

HO MAMELA LE HO BUA (Mesebetsi ya molomo)	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: hora e le 1 ka beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO /BOKGONI

Mesebetsi ya ka mehla /ya beke dibakeng tsohle tsa Puo le dithutong tse ding

- Mamela ntle le tshitiso le ho fana ka sebaka sa ho bua le ho botsa dipotso tsa ditlhalosetso
- Bua ka boiphihlelo ba hae le ho fana ka maikutlo jwalo ka pheta ditaba
- Ho mamela dipale le ho fana ka maikutlo mabapi le pale
- Sebedisa mantswe a kang polelo, tlhaku e kgolo, kgutlo

Mesebetsi e tobaneng le ho mamela le ho bua habedi ka beke

Dibeke tse 1 - 5

- Mamela, natefelwa le ho araba ditshwantsho le diphazele tsa mantswe, dilotho bakeng sa boithabiso, ka ho sebedisa puo ya boinahanelo
- Ho ba le seabo dipuisanong tsa sehlopha le ho fana ka tlaleho ho sehlopha sohle.
- Sebedisa mawa a bonolo ho fumana tlhahisoleseding, mohl., ho batlisisa hore baithuti ba tla jwang sekolong
- Ho hlophisa dintlha, mohl., ka ho sebedisa ditshwantsho tse qhalaneng

Dibeke tse 6 - 10

- Mamela ditaelo le ditsebiso le ho araba ka nepahalo
- Pheta pale e tsebahalang e nang le qalo, mmele le qetelo, a fetola bophahamo ba lentswe le sehalo.
- Araba dipotso tse kwalehileng le tse bulehileng ka ho araba ka ho qetella ka lentswe feela

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang)

- Mamela ntle le tshitiso le ho fana ka sebaka sa ho bua le ho botsa dipotso tsa ditlhalosetso
- Ho mamela dipale le ho fana ka maikutlo mabapi le pale
- Sebedisa mantswe a kang polelo, tlhaku e kgolo, kgutlo
- Ho ba le seabo dipuisanong tsa sehlopha le ho fana ka tlaleho ho sehlopha sohle.

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1 :

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang)

- Bua ka boiphihlelo ba hae le ho fana ka maikutlo jwalo ka pheta ditaba
- Mamela ditaelo le ditsebiso le ho araba ka nepahalo
- Pheta pale e tsebahalang e nang le qalo, mmele le qetelo, a fetola bophahamo ba lentswe le sehalo.
- Araba dipotso tse kwalehileng le tse bulehileng ka ho araba ka ho qetella ka lentswe feela

KEREITE YA 1 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KOTARA YA 4	
HO BALA LE MEDUMO	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: dihora tse 4 metsotso e 30 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 5 ka beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO /BOKGONI

Mesebetsi ya ka mehla ya medumo metsotsong e 15

Hlahisa didumammoho tse ntjha tse kopaneng. Tswella pele ka mesebetsi ya ho bopa le ho elellwa mantswe

- Boeletsa motswako wa didumammoho tse tlwaelehileng qalong ya lentswe (mohl., **ts**ela-, **th**ola)
- Lemoha didumammoho tsa medumo e tshwanang (mohl., *r-a-t-a* e ka emelwa ke *l-a-t-a* kapa *r-u-t-a*)
- Elellwa medumo e phahamisitsweng mantsweng (mohl., ts**e**ba- ts**e**bisa; l**o**ka-l**o**kisa; b**o**pa-b**o**pile)
- Sebedisa motswako wa dumammoho tse kopaneng ho bopa le ho qhaqholla mantswe (mohl., -n-tlh-a)
- Hlophisa mantswe ho latela leloko le le leng (mohl., ela, epa, eta, ema, ala, aba, ana)
- Hlwaya bongata ba mantswe a qalang ka (se- le di-)
- Bala mantswe a medumo dipolelong le ditemeng tse ding
- Ithuta ho ngola mantswe a leshome ka beke dithutong tsa medumo

Mesebetsi ya ho bala ya ka mehla: Ho bala ka tataiso ya sehlopha (dihlopha tse pedi ka letsatsi) le dinako tsa ho bala ka kopanelo habedi kapa hararo ka beke.

Ho bala ka kopanelo

Thutong ya beke ya baithuti kaofela ho sebediswe tema e le nngwe bekeng habedi kapa hararo ka beke metsotsong e 15; mohatong o etellwang pele ke titjhere mmoho le baithuti bohle.

- Ho bala buka tse kgolo le ditema tse hodisitsweng e le baithuti bohle mmoho le titjhere
- Sebedisa bokantle ba buka ho lepa hore buka e bua ka eng
- Hlwaya bothata ba pele ba pale bo etsang hore pale e nne e tswelle pele. Bukeng ya dibere tse tharo bothata e ne e le motoho o neng o tjhesa haholo, hoo dibere di neng di tswa ka tlong ho otlolla maoto
- Sebedisa ditemoso le ditshwantsho tsa buka ho utlwisisa
- Hlwaya tatellano ya diketsahalo ho se badilweng
- Elellwa sesosa le ditlamorao tsa pale. Moithuti o bothateng **hobane** a tjhwatlile fensetere
- Araba dipotso tse tswang temeng tse batlang ho nahanisisa ka kelello e tebileng mme di bulehile
- Hlalosa tlhahisoleseding ho tswa diphoustareng

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

Titjhere o sebetsa le dihlopha tse pedi ka letsatsi ka leng, a nka metsotso e 15 le sehlopha ka seng. Sehlopha ka seng se sebetsa le titjhere habedi ka beke.

- Balla buka hodimo ka sekgahla se lekaneng ka tataiso ya titjhere le sehlopha, sehlopha sohle se bala pale.
- Sebedisa medumo, ditemoso tsa boemo, hlophollo ya sebopeho le mantswe a bonwang ha a bala.
- Bala ka bokgeleke bo eketsehang le maikutlo
- Itekole ha a bala ho elellwa mantswe le tekokutlwisiso
- Bontsha kutlwisiso ya matshwao a puo ha a balla hodimo
- Tswella pele ho bopa tlotlontswe e bonwang ho tswa lenaneong la ho bala ka tshohanyetso, dibuka tse hlophisitsweng le manane a mantswe a sebediswang kgafetsa

Ho bala ka bobedi / ka bonngwe (hararo ka beke)

Sebedisa dibuka ho tswa ho nako ya ho bala ka kopanelo, dibuka tsa ditshwantsho tse bonolo, le dibuka ho tswang sekgutlwaneng sa ho bala hammoho le mongolo wa hae.

- Bala mongolo wa hae, a qala ho lokisa diphoso
- Bala dibuka tse badilweng ka nako ya ho bala ka kopanelo le dibuka tse sekgutlwaneng sa ho bala ka phaposing.

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Medumo: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang)

- Elellwa phapano dipakeng tsa medumo e utlwahalang qalong ya mantswe bonngwe le bongateng (mohl. mo- le ma-)
- Elellwa ditlhaku tse pedi tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl. **nt**a, **mp**e, **mp**a)
- Bala mantswe a medumo dipolelong le ditemeng tse ding

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Medumo: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang le tse ngolwang)

- Phapano dipakeng tsa medumo e utlwahalang qalong ya mantswe
- Hlophisa mantswe ho latela leloko le le leng (mohl., ela, epa, eta, ema, ala, aba, ana)
- Elellwa ditlhaku tse pedi tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl., **nt**a, **mp**e, **mp**a)
- Ho ba le seabo mesebetsing ya molomo ya ho ela medumo hloko ho tswaka medumo (mohl., a-t-a-)ho lentswe *ata*, ho arola mantswe ka dinoko (mohl., e-me-la) ho lentswe *emela,* papadi ya mantswe eo ho yona didumammoho le didumannotshi tse itseng di ka emelwang ke tse ding, (mohl., *r-a-t-a* e ka emelwa ke *l-a-t-a* kapa *r-u-t-a*)

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang)

Ho bala ka kopanelo

- Sebedisa bokantle ba buka ho lepa hore buka e bua ka eng
- Qolla bothata ba pele ba pale bo etsang hore pale e nne e tswelle pele. Bukeng ya dibere tse tharo bothata e ne e e motoho o neng o tjhesa haholo, hoo dibere di neng di tswa ka tlong ho otlolla maoto)
- Sebedisa ditemoso le ditshwantsho tsa buka ho utlwisisa
- Hlalosa tlhahisoleseding ho tswa diphoustareng

Ho bala ka tataiso ya sehlopha*:*

- Sebedisa medumo, ditemoso tsa boemo, hlophollo ya sebopeho le mantswe a bonwang ha a bala
- Itekole ha a bala, ho elellwa mantswe le kutwisiso.
- Bontsha kutlwisiso ya matshwao a puo ha a balla hodimo

Ho bala ka bobedi /ka bonngwe

- Bala mongolo wa hae a qala ho lokisa diphoso

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang)

Ho bala ka kopanelo

- Ho bala buka tse kgolo le ditema tse hodisitsweng e le baithuti bohle mmoho le titjhere
- Qolla tatellano ya diketsahalo ho se badilweng
- Elellwa sesosa le ditlamorao tsa pale. Moithuti na o mathateng **hobane** a tjhwatlile fensetere
- Araba dipotso tse tswang temeng tse batlang ho nahanisisa ka kelello e tebileng mme di bulehile.

Ho bala ka tataiso ya sehlopha*:*

- Balla buka hodimo ka sekgahla se lekaneng ka tataiso ya titjhere le sehlopha, sehlopha sohle se bala pale.
- Sebedisa medumo, ditemoso tsa boemo, hlophollo ya sebopeho le mantswe a bonwang ha a bala
- Bala ka bokgeleke bo eketsehang le maikutlo

Ho bala ka bobedi /ka bonngwe

- Bala dibuka tse badilweng ka nako ya ho bala ka kopanelo le dibuka tsa sekgutlwaneng sa ho bala phaposing

KEREITE YA 1 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KOTARA YA 4	
HO NGOLA	**NAKO E SISINTSWEBG YA HO RUTA** **Bonyane: hora e le 1 metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 2 ka beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO /BOKGONI

Mongolo:

Dithuto tsa semmuso hane ka beke metsotsong e 15

Boeletsa popeho ya ditlhaku tse nyane le tse kgolo. Tswella pele ho ruta ho siya dibaka mahareng a ditlhaku lentsweng le mantswe dipolelong ha baithuti ba ntse ba kopolla mantswe le dipolelo ho tswa letlapeng le dipapetlwneng tsa dipolelo.

- Tshwara pensele/potloloto le kerayone ka nepahalo
- Ngola ditlhaku tse nyane le tse kgolo ka nepahalo ho latela boholo le sebaka k.h.r. ho qala le ho qetela sebakeng se nepahetseng
- Kopitsa a ngole mantswe ka ho siya dibaka ka ho nepahala
- Kopitsa a ngole mantswe a polelo ka nepo

Ho ngola ka kopanelo, ka sehlopha le ka bonngwe:

Dinako tsa ho ngola ha baithuti kaofela /sehlotshwana /ka bonngwe hararo ka beke metsotso e 15 ho ahellwa le ho bapisa le ho bala ka kopanelo, dipuisano le boitemohelo ba hae. Sebedisa mesebetsi ya ho ngola ka kopanelo ho bontsahatsa tshebediso e nepahetseng ya matshwao a puo, mopeleto le thutapuo (makgathe, bongata, masupi).

- Fana ka maikutlo mabapi le ho lokisa botjha pale ya sehlopha (ho ngola ka kopanelo).
- Buisana le sehlopha mabapi le dintlha tseo ba tla ngola ka tsona.
- Ngola dipolelo tse tharo bonyane tsa ditaba tsa hae kapa pale ya boiqapelo a sebedisa medumo eo a ithutileng yona le mantswe a tlwaelehileng ho bonwa ditlhaku tse kgolo le kgutlo
- Ngola a tshwantshe polelo ka sehlooho ho phehisa ho ngolweng ha buka ya sekgutlwana sa ho bala
- Peleta mantswe a tlwaelehileng ka nepo
- Qala ho sebedisa lekgathe lejwale le lefetile ka nepo ha a ngola
- Ngola bongata ba mantswe a tlwaelehileng ka ho kenya dihlongwapele tse nepahetseng
- Sebedisa maetelli (preposition) ka nepo
- Ipopela pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare ka ho sebedisa tlhaku e qalang ya lentswe hole, haholo, katiba
- Hlophisa dintlha ka mokgwa wa dikerafo jwalo ka tjhate kapa molapalo, mohl., sebedisa tjhate ho ngola diphuputso tsa hore baithuti ba tla jwang sekolong

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Mongolo

- Tshwara pensele/potloloto le kerayone ka nepahalo
- Ngola ditlhaku tse nyane le tse kgolo ka nepahalo ho latela boholo le sebaka k.h.r. ho qala le ho qetela sebakeng se nepahetseng
- Kopitsa a ngole mantswe a polelo ka nepo

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Mongolo

- Ngola ditlhaku tse nyane le tse kgolo ka nepahalo ho latela boholo le sebaka k.h.r. ho qala le ho qetela sebakeng se nepahetseng
- Kopitsa a ngole mantswe ka ho siya dibaka ho nepahetseng
- Kopitsa a ngole mantswe a polelo ka nepo

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso

Ho ngola

- Fana ka maikutlo mabapi le ho lokisa botjha pale ya sehlopha (ho ngola ka kopanelo).
- Buisana le sehlopha mabapi le dintlha tseo ba tla ngola ka tsona.
- Ipopela pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare ka ho sebedisa tlhaku e qalang ya lentswe, mohl., hole, haholo, katiba

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho ngola

- Ngola dipolelo tse tharo bonyane tsa ditaba tsa hae kapa pale ya boiqapelo a sebedisa medumo eo a ithutileng yona le mantswe a tlwaelehileng ho bonwa, ditlhaku tse kgolo le kgutlo
- Peleta mantswe a tlwaelehileng ka nepo
- Qala ho sebedisa lekgathe lejwale le lefetile ka nepo ha a ngola
- Ngola bongata ba mantswe a tlwaelehileng ka ho kenya dihlongwapele tse nepahetseng
- Sebedisa maetelli (preposition) ka nepo
- Hlophisa dintlha ka mokgwa wa dikerafo jwalo ka tjhate kapa molapalo, mohl., sebedisa tjhate ho ngola diphuputso tsa hore baithuti ba tla jwang sekolong

DITEMA TSE KGOTHALEDITSWENG / MEHLODI E SISINTSWENG BAKENG SA DITHUSATHUTO TSA SELEMO

HO MAMELA LE HO BUA /Mesebetsi ya molomo

- Ditshwantsho le diphousetara
- Dintho tsa nnete tse amanang le meokotaba le dihlooho, dipopi, dintho tsa ho ikwahela difahleho (*di-mask*), jj.
- Dikotwana tsa diboto tsa dipale '*jig-saw'*, '*tangrams*' le ho nyalanya diphazele
- Ditshwantsho ho tatellano
- Diaparo tsa ho bapala bonketsisane
- Diletswa tsa mmino (*tambourine* le sete ya dikupu)
- Di-CD kapa ditheipi tsa dipale (tsa balwang kapa tse qoqwang), dithothokiso, diraeme le dipina, motjhini o bapalang CD kapa thelevishene le ditheipi tsa dividiyo
- Dibuka tsa dipale le dipale mesebetsi ya molomo
- Dithothokiso, dipina le diraeme

HO BALA LE MEDUMO

- Ditshwantsho le diphousetara
- Ditjhate tsa medumo tsa leboteng
- Matshwao le mehlala ya mongolo wa tikoloho jwalo ka mekotla ya ho reka, mabitso a diborente dipaketheng, jj.
- Dibuka tse hlophiseditsweng tsa ho bala
- Dibuka tse kgolo tse hlahisitsweng ka nako ya ho ngola ka kopanelo
- Dibuka tsa bana tsa raeme, dithothokiso le dipina
- Ditema tse ding tse hodisitsweng tse jwalo ka dithothokiso, dipina, diraeme, jj.
- Dibuka tsa dipale le tsa ditshwantsho bakeng sa sekgutlwana sa dibuka sa ho bala
- Dibuka tse 'qabolang' tsa polelo e le nngwe ho isa ho ya bobedi leqepheng ka leng tsa sekgutlwana sa ho bala
- Dipapetlwana tsa mabitso a dintho ka phaposing le pokello ya mantswe a bonwang kgafetsa
- Dikarete tsa mabitso a baithuti
- Dintho tsa ho supa ha ho balwa ditema tse hodisitsweng, dipale tsa lebota, tse manehuweng

HO NGOLA LE MONGOLO

- Disebediswa bakeng sa mesebetsi ya kamano ya motsamao wa leihlo-le-letsoho; dibolo tsa boholo bo fapaneng, dihulahupu, mekotlana ya dinawa, dikere, hlama ya ho bapala, dinate le diboutu, dipeks tsa diaparo, boroto ya santa, difaha le marapo, dikarete tsa marapo le marapo
- Disebediswa tsa ho ngola, mohl., pensele/potloloto, dipensele/dipotloloto tsa mebala, dikerayone tsa mafura, pente, maborashe a pente, dipampiri tse seng mela tsa boholo bo fapaneng (A3, A4, A5), rula, raba, pampiri e se nang mela ya 17mm le e nang le mela
- Dipapetlwana tsa ho ngola le tsa polelo kapa ditjhate (tse lekanang tafole ya moithuti) di bontshe sebaka sa ho qala le ho qetela tlhaku le motsamao wa pene ha a ngola ditlhaku
- Pampiri ya folipitjhate le dipene tsa khokhi tse kgolo
- Dibukantswe/didikshenare tsa bona

3.3 KEREITE YA 2

KEREITE YA 2: SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE	
KOTARA YA 1	
HO MAMELA LE HO BUA (Mesebetsi ya molomo)	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: hora e le 1 ka beke**
DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI **Mosebetsi wa letsatsi ka leng/ beke dibakeng tsa Puo le le dithuto tse ding** • Mamela ntle le tshitiso, a bontsha tlhompho ho sebui • Fana ka sebaka dipuisanong • Bua ka boiphihlelo ba hae, mohl., a bua ka tema • Sebedisa mantswe a nepahetseng bakeng sa maemo jwalo ka memo • Sisinya tharollo ya qaka haholo ka nako ya Mmetse ***Mesebetsi ya ho mamela le ho bua habedi ka beke*** *Beke ya 1 - 5* • Mamela pale ka thahasello a araba dipotso tse amanang le pale • Pheta tlhahlamano ya diketsahalo ka nepo paleng • Mamela ditaelo tse nang le dikarolo tse pedi a bile a arabela ka tshwanelo Dibeke tse 6 - 10 • Pheta pale e nang le qalo, bohare le qetelo • E ba le seabo dipuisanong, a botsa a bile a arabela dipotso a sisinya le mehopolo	
TEKANYETSO **Ditshisinyo tsa Mesebetsing ya Tekanyetso e seng ya Semmuso** **Ho mamela le ho bua (mesebetsi ya molomo/ tse etswang)** • Pheta tlhahlamano ya diketsahalo ka nepo paleng • E ba le seabo dipuisanong, a botsa a bile a arabela dipotso a sisinya le mehopolo **Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1** **Ho mamela le ho bua (mesebetsi ya molomo/ tse etswang)** • Bua ka boiphihlelo ba hae, mohl., a bua ka tema • Mamela ditaelo tse nang le dikarolo tse pedi a bile a arabela ka tshwanelo • Mamela pale ka thahasello a araba dipotso tse amanang le pale • Pheta pale e nang le qalo, bohare le qetelo	

KEREITE YA 2: SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE	
KOTARA YA 1	
HO BALA LE MEDUMO	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: dihora tse 4 metsotso e 30 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 5 ka beke**

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISOTABA/BOKGONI

Mesebetsi ya letsatsi ka leng ya medumo ya metsotso e 15:

Etsa poeletso ya ditlhaku tse ikemetseng le metswako ya didumammoho tse rutuweng Kereiteng ya 1. Etsa tlhahiso ya metswako ya didumannotshi e tlwaelehileng. Ka yona nako eo boeletsa medumo e rutuweng ditlhakisong tse ding tsa Puo mohl. ho bala ka kopanelo le ho ngola ka kopanelo.

- Boelletse kamano ya medumo le ditlhaku tsa nteterwane
- Elellwa ditlhaku tse tharo tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl: **ntl**o, **ntj**a, **mph**o)
- Boelletsa medumo e tswakilweng e bopilweng ka ditlhaku tse pedi (mohl: **kg**asa, **kg**anna, **ts**ofala)
- Boelletsa medumo ya didumannotshi e tswakilweng mantsweng (mohl: hl**oo**ho, th**uu**be, hl**aa**hlela)
- Elellwa didumannotshi tse phahameng le tse tlase mantsweng a ngolwang ka ho tshwana (mohl: oma - Diaparo di a **oma**, Ke mo **oma** ka koto; noka - ke **noka** dijo ka letswai, **noka** ya Senqu)
- Sebedisa metswako ya didumammoho ho bopa le ho qhaqholla mantswe
- Boeletsa metswako ya didumammoho qetellong ya mantswe, mohl., -ng jwalo ka -se-di-be-**ng**
- Elellwa morethetho wa mantswe (mohl., **f**ela.**f**ola, **f**ula)
- Bopa mantswe a ditlhaku tse 3-4 ka ho sebedisa ditlhaku tse ikemetseng le tse tswakilweng tse rutuweng kotareng
- Bala mantswe a tswang dithutong tsa medumo dipolelong le ditemeng tse ding
- Ithute ho peleta mantswe a leshome ka beke a tswang dithutong tsa medumo

Mesebetsi ya ho bala tsa letsatsi le letsatsi

Ho bala ka sehlopha, le ka tataiso (dihlopha tse pedi ka letsatsi) le dinako tsa ho bala ka kopanelo tse 2 - 3 ka beke

Ho bala ka kopanelo/Padisommoho

Dithuto tsa baithuti kaofela habedi ho isa hararo ka beke metsotsong e 15 ho sebediswa tema e le nngwe ka beke; titjhere a bontsha lenaneo la ho bala le baithuti kaofela

Nako ka nngwe e tla itshetleha ka tse latelang: kgopolo ya mongolo, makgetha a tema, puo, medumo, dipaterone tsa puo, mawa a ho hlwaya mantswe le kutlwisiso maemong a fapaneng (mohl., moelelo o totobetseng, tlhophiso-botjha, tekanyetso/ tlhahlobo, boitemohelo le kananelo). Bontsha tshebediso ya bokgoni ba ho peleta le ho qapo-disa mawa a kenyelletsang ditemoso le hlophollo ya sebopeho ha a bala.

Bontsha mawa a menwana e mehlano moo monwana ka mong o emelang lewa le ka sebediswang ke mobadi ho bala le ho utlwisisa moelelo wa lentswe leo a sa le tsebeng

- Bala ditaelo tse bonolo ka phaposing
- Hlalosa moelelo wa ditshwantsho le mengolo e phatlaladitsweng jwalo ka dithwantsho kapa dipapatso, ho iqapela pale. A 'bale' ditshwantsho kapa dipapatso.
- Padisommoho (ho bala ka kopanelo) a hlalosa dintlhakgolo

- Sebedisa ditemoso tse bonwang ho akanya seo pale e leng ka sona le ditshwantsho, bokantle ba buka ho akanya seo pale e leng ka sona,
- A hlahisa maikutlo a hae ka tema e badilweng
- Hlwaya dintlha tsa bohlokwa ho se badilweng jwalo ka tlhahlamano ya diketsahalo
- Araba dipotso tsa boemo bo phahameng, pele, mahareng le ka mora ho bala ka kopanelo “Ho ne ho etsahala eng ha…?”

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:Padisotataiso

Titjhere o sebetsa le dihlopha tse 2 ka letsatsi, ka metsotso e 15 le sehlopha ka seng. Sehlopha ka seng se sebetsa le titjhere habedi ka beke.

Titjhere o sebetsa le sehlopha sa baithuti ba bokgoni bo lekanang, a nyalanya baithuti le boemo ba tema (ho elellwa mantswe a mahareng a 90%- 95% ka nepo). Dibuka tse hlophiseditsweng Kereite e be tsona tse sebediswang kgafetsa.

- Balla hodimo le ka kgutso boemong ba hae sehlopheng se tataiswang ke titjhere ke hore sehlopha kaofela se bala pale e le nngwe e itshetlehileng boemong ba ho bala ha sehlopha
- Sebedisa ditshwantsho tsa tema ho utlwisisa
- Sebedisa mantswe a hlahang kgafetsa, medumo, ho hlopholla maemo le bokgoni ba ho peleta le ho qapodisa sebopeho ha a bala
- Bontsha kutlwisiso ya matshwao a puo (dikgutlo, difeelwane, matshwao a potso, le a makalo) ha a balla hodimo
- Tswella pele a aha mantswe a tlotlontswe a hlahang kgafetsa le a lenaneong la ho bala ka tshohanyetso, dibuka tse hlophiseditsweng ka boemo Kereiteng, le mananeng a mantswe a hlahang kgafetsa

Ho bala ka bobedi le ka boikemelo/ Padisonnotshi (hararo ka beke)

Hlahisa ho bala ka bobedi le ka boikemelo. Kgetha ditema tse tsejwang kapa tse boemong ba ho ka balwa ka boikemelo ba baithuti (tse bonojana ho feta tse sebediswang padisommohong tse nang le ho elellwa mantswe e be ho fetang 95% ha a bala tema ka nepo)

- Ipalla ka boikemelo:- dibuka tsa ditshwantsho, dikarete tsa dithothokiso, dibuka tsa dipale tse tswang laeboraring kapa sekgutlwaneng sa ho bala ka phaposing

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Medumo: (mesebetsi ya molomo le/ tse etswang)

- Boelletse kamano ya medumo le ditlhaku tsa nteterwane.
- Elellwa ditlhaku tse tharo tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl., **ntl**o, **nth**ata, **mph**o)
- Boelletsa medumo e tswakilweng e bopilweng ka ditlhaku tse 3-4(mohl., **kg**ala, **ny**ala, **kg**olo)
- Boelletsa medumo ya didumannotshi e tswakilweng mantsweng (mohl., hl**oo**ho, th**uu**be, hl**aa**hlela)
- Elellwa didumannotshi tse phahameng le tse tlase mantsweng a ngolwang ka ho tshwana (mohl., oma - diaparo dia a **oma**, Ke mo **oma** ka kotso; noka - Ke **noka** dijo ka letswai, **Noka** ya Senqu)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1 :

Medumo: (mesebetsi ya molomo le/ tse etswang le/ tse ngolwang)

- Elellwa medumo e qapodiswang ka ho tshwana empa moelelo o fapane (mohl., lebala - Ke fiela **lebala**, O hlakile ka **lebala**; thaba - **Thaba** e phahame, Ke ile ka **thaba** ha ke fuwa mpho)
- Sebedisa metswako ya didumammoho ho bopa le ho qhaqholla mantswe
- Boeletsa metswako ya didumammoho qetellong ya mantswe (mohl., ng, se-di-be-**ng**

- Elellwa morethetho wa mantswe (mohl., **f**ela, **f**ola, **f**ula)
- Bopa mantswe a ditlhaku tse 4-6 ka ho sebedisa ditlhaku tse ikemetseng le tse tswakilweng tse rutuweng kotareng
- Bala mantswe a tswang dithutong tsa medumo dipolelong le ditemeng tse ding
- Ithute ho peleta mantswe a leshome ka beke a tswang dithutong tsa medumo

Ditshisinyo tsa Mesebetsing ya Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le / tse etswang)

Ho bala ka kopanelo/ Padisommoho

- Bala ditaelo tse bonolo ka phaposing
- Hlalosa moelelo wa ditshwantsho le mengolo e phatlaladitsweng jwalo ka ditshwantsho kapa dipapatso, ho iqapela pale. A 'bale' ditshwantsho kapa dipapatso
- Padisommoho (ho bala ka kopanelo) a hlalosa dintlhakgolo
- Sebedisa ditemoso tse bonwang ho akanya seo pale e leng ka sona le ditshwantsho tsa bokantle ba buka ho akanya seo pale e leng ka sona
- Hlwaya dintlha tsa bohlokwa ho se badilweng jwalo ka tlhahlamano ya diketsahalo
- Araba dipotso tsa boemo bo phahameng pele, mahareng le ka mora ho bala ka kopanelo

Ho bala ka tataiso ka sehlopha:

- Balla hodimo le ka kgutso boemong ba hae sehlopheng se tataiswang ke titjhere, ke hore, sehlopha kaofela se bala pale e le nngwe e itshetlehileng boemong ba ho bala ba sehlopha
- Sebedisa ditshwantsho tsa tema ho utlwisisa
- Sebedisa mantswe a hlahang kgafetsa, medumo, ho hlopholla maemo le bokgoni ba ho peleta le ho qapodisa sebopeho ha a bala
- Bontsha kutlwisiso ya matshwao a puo (dikgutlo, difeelwane, matshwao a potso, le a makalo) ha a balla hodimo

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le / tse etswang)

Ho bala ka kopanelo/Padisommoho

- Hlalosa moelelo wa ditshwantsho le mengolo e phatlaladitsweng jwalo ka dithwantsho kapa dipapatso, ho iqapela pale. A 'bale' ditshwantsho kapa dipapatso
- Padisommoho (ho bala ka kopanelo) a hlalosa dintlhakgolo
- Sebedisa ditemoso tse bonwang ho akanya seo pale e leng ka sona le ditshwantsho bokantle ba buka ho akanya seo pale e leng ka sona
- Hlwaya dintlha tsa bohlokwa ho se badilweng jwalo ka tlhahlamano ya diketsahalo

Ho bala ka sehlopha le ka tataiso:

- Balla hodimo le ka kgutso boemong ba hae sehlopheng se tataiswang ke titjhere ke hore sehlopha kaofela se bala pale e le nngwe e itshetlehileng boemong ba ho bala ha sehlopha
- Sebedisa mantswe a hlahang kgafetsa, medumo, ho hlopholla maemo le bokgoni ba ho peleta le ho qapodisa sebopeho ha a bala

KEREITE YA 2: SESOTHO PUO YA LAPENG
DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE

KEREITE YA 2 KOTARA YA 1

HO NGOLA	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: hora e le 1 metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 2 ka beke**

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Mongolo*:*

Dithuto tsa semmuso hararo ka beke metsotsong e 15.

Ho boeletsa ho botjwa ditlhaku tse nyane le tse kgolo, ho siya dikgeo mahareng a ditlhaku lentsweng le mahareng a mantswe dipolelong. Baithuti ba kopitse mantswe le dipolelo letlapeng le dikgetjhaneng tsa dipolelo

- Tshwara pensele/potloloto ka nepo a sebedisa dintho tsa ho ngola ka tshwanelo (buka/maqephe)
- Bopa ditlhaku tse nyane le tse kgolo tse 26 ka nepo - ho bontsha mongolo, sebopeho, ho siya dikgeo
- Ngola mantswe a siya dikgeo ka nepo dipakeng tsa ditlhaku le mantswe
- Kopolla a ngole dipolelo tse 2 kapa ho feta moo ka mongolo o balehang le ka nepo
- Ngola a sebedisa matshwao a puo (dikgutlo, matshwao a potso, difeelwane le matshwao a makalo)

Ho ngola ka kopanelo, ka sehlopha le ka boikemelo:Ngodisommoho, ngodisodihlopheng le ngodisonnotshi

Dithuto tsa baithuti kaofela / dihlopha tse nyane ha di hokahanngwe habedi ho isa hararo ka beke metsotsong e 20 bakeng sa ho bala ka kopanelo. Sebedisa mesebetsi ya ho ngola ka kopanelo ho bontsha tshebediso e nepahetseng ya matshwao a puo le mopeleto. Sebedisa diqaleho tsa dipolelo ho thusa baithuti ho ngola dipolelo tsa bona. Hlahisa dibukantswe/didikshenare tseo ba iketseditseng tsona

- Taka ditshwantsho ho fetisa molaetsa jwalo ka boiphihlelo ba hae.
- Phehisa ka dikgopolokutlwisiso le mantswe ha ho ngolwa pale ya ka phaposing (ho ngola ka kopanelo)
- Ngola lenane a sebedisa feelwane ho arola dintho jwalo ka mesebetsi ya letsatsi
- Ngola bonyane dipolelo tse tharo ka ditaba tsa hae, a iqapele pale ka ho sebedisa medumo eo a ithutileng yona le mantswe hlahang kgafetsa, ditlhaku tse kgolo, le dikgutlo
- A etse ditshwantsho ka dipolelo tse pedi ho isa ho tse nne(2 - 4) ka sehlooho ho phehisa ho ngola buka ya sekgutlwana sa ho bala phaposing
- Aha pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare eo a iketseditseng yona a sebedisa tlhaku e qalang ya lentswe ho ntsh-etsa pele bokgoni ba bukantswe/dikshenare jwalo ka fana, hema, kuka

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mesebetsi ya Tekanyetso eo e seng ya Semmuso:

Mongolo

- Tshwara pensele/potloloto ka nepo a sebedisa dintho tsa ho ngola ka tshwanelo (buka/maqephe)
- Bopa ditlhaku tse nyane le tse kgolo tse 26 ka nepo - ho bontsha mongolo, sebopeho, ho siya dikgeo
- Ngola a sebedisa matshwao a puo; dikgutlo, matshwao a potso, difeelwane le matshwao a makalo
- Ngola mantswe a siya dikgeo ka nepo dipakeng tsa ditlhaku le mantswe

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Mongolo

- Bopa ditlhaku tse nyane le tse kgolo tse 26 ka nepo - ho bontsha mongolo, sebopeho, ho siya dikgeo
- Kopitsa a ngole dipolelo tse pedi kapa ho feta moo ka mongolo o balehang le ka nepo

Ditshisinyo tsa Mesebetsi ya Tekanyetso eo e seng ya Semmuso:

Mongolo:

- Ngola lenane a sebedisa feelwane ho arola dintho jwalo ka mesebetsi ya letsatsi
- Aha pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare eo a iketseditseng yona a sebedisa tlhaku e qalang ya lentswe ho ntshetsa pele bokgoni ba bukantswe/dikshenare jwalo ka fana, hema, kuka

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho ngola

- Taka ditshwantsho ho fetisa molaetsa, mohl., ka boiphihlelo ba hae
- Ngola bonyane dipolelo tse tharo ditaba tsa hae a iqapele pale ka ho sebedisa medumo eo a ithutileng yona le mantswe hlahang kgafetsa, ditlhaku tse kgolo, le dikgutlo
- Phehisa ka dikgopolokutlwisiso le mantswe ha ho ngolwa pale ya ka phaposing (ho ngola ka kopanelo)

KEREITE YA 2: SESOTHO PUO YA LAPENG
DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE

KEREITE YA 2 KOTARA YA 2

HO MAMELA LE HO BUA (Mesebetsi ya molomo)	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: hora e le 1 ka beke**

DIKAHARE/ DIKGOPOLOKUTLWISISO/ BOKGONI

Mesebetsi ya ka mehla/ ya beke dibakeng tsohle tsa Puo le dithutong tse ding

- Mamela ntle le tshitiso a bontsha tlhompho ho sebui
- Fana ka menyetla ya ho bua ho bontsha tlhompho ho ba bang le ho fana ka tlaleho
- Bua ka boiphihlelo ba hae, mohl., pheta ditaba ntle le phetapheto
- Utlwisisa le ho sebedisa puo e tshwanetseng dithutong tse fapaneng jwalo ka puo e ikgethileng ya Mmetse
- Sisinya tharollo ya qaka haholo ka nako ya Mmetse

Mesebetsi e tobaneng le ho mamela le ho bua habedi ka beke

Dibeke tse 1 - 5

- Mamela dipale nako e teletsana ka thahasello
- Hlahisa maikutlo ka pale kapa thothokiso
- Hlwaya ditshwano le diphapano
- Bapisa le ho hlophisa dintho a hlalosa tlhophiso jwalo ka diphoofolo tse maoto a mane le le tse nang le maoto a mabedi

Dibeke tse 6 - 10

- Mamela ditaelo tse rarahaneng a arabela ka tshwanelo
- Mamela dipale le dithothokiso a hlwaya mohopolo wa sehlooho, dintlha le tlhahlamano ya diketsahalo
- Araba dipotso tseo dikarabo tsa tsona di kwalehileng ebile di bulehile le ho fana ka mabaka a dikarabo
- Arabela dilotho le metlae
- Qapa diraeme tsa hae a sebedisa puo ya boiqapelo
- E ba le seabo dipuisanong a botsa dipotso tse hlakisang

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mesebetsi ya Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Ho mamela le ho bua (mesebetsi ya molomo le/ tse etswang)

- Mamela ntle le tshitiso a bontsha tlhompho ho sebui
- Fana ka menyetla ya ho bua ho bontsha tlhompho ho ba bang le ho fana ka tlaleho
- Hlwaya ditshwano le diphapano
- Bapisa le ho hlophisa dintho a hlalosa tlhophiso jwalo ka diphoofolo tse maoto a mane le le tse nang le maoto a mabedi

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho mamela le ho bua (mesebetsi ya molomo le/ tse etswang)

- Bua ka boiphihlelo ba hae, mohl., pheta ditaba ntle le phetapheto
- Mamela dipale nako e teletsana ka thahasello
- Hlahisa maikutlo ka pale kapa thothokiso

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Ho mamela le ho bua (mesebetsi ya molomo le/ tse etswang)

- Mamela dipale le dithothokiso a hlwaya mohopolo wa sehlooho, dintlha le tlhahlamano ya diketsahalo
- Araba dipotso tseo dikarabo tsa tsona di kwalehileng ebile di bulehile le ho fana ka mabaka a dikarabo
- Ba le seabo dipuisanong a botsa dipotso tse hlakisang

KEREITE YA 2: SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE	
KEREITE YA 2 KOTARA YA 2	
HO BALA LE MEDUMO	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: dihora tse 4 metsotso e 30 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 5 ka beke**

DIKAHARE/ DIKGOPOLOKUTLWISISO/ BOKGONI

Mesebetsi ya ka mehla ya medumo metsotso e 15:

Tswella pele ka mesebetsi ya ho bopa mantswe le ho kgetholla medumo ka ho utlwa. Etsa bonnete ba hore baithuti ba utlwisisa mantswe ha ba ntse ba a bitsa le hore ba a sebedise ho etsa dipolelo tse nang le moelelo.

- Elellwa ditlhaku tse tharo tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl: **ntl**o, **mp**e, **ntl**e)
- Boelletsa medumo e tswakilweng e bopilweng ka ditlhaku tse pedi (mohl: **hl**ola, **hl**ala, **tl**ela)
- Elellwa medumo ya didumannotshi e tswakilweng mantsweng (mohl: hl**oo**ho, ph**uu**, f**ee**la)
- Elellwa didumannotshi tse phahameng le tse tlase mantsweng a ngolwang ka ho tshwana (mohl: oma - diaparo di a **oma**, Ke mo **oma** ka koto; noka - Ke **noka** dijo ka letswai, **noka** ya Senqu)
- Elellwa medumo e qapodiswang ka ho tshwana empa moelelo o fapane. Mohlala, lebala - Ke fiela **lebala**, O hlakile ka **lebala**; Ke **lebala** ho o lefa tjhelete eo o nkadimileng; thaba - **Thaba** e phahame, Ke ile ka **thaba** ha ke fuwa mpho
- Bala mantswe a tswang dithutong tsa medumo dipolelong le ditemeng tse ding
- Ithuta ho peleta mantswe a leshome ka beke a tswang dithutong tsa medumo

Mesebetsi ya ho bala ya letsatsi le letsatsi

Ho bala ka sehlopha, tataisong ke titjhere (dihlopha tse pedi ka letsatsi) le dinako tsa ho bala ka kopanelo tse pedi ho isa ho tse tharo ka beke

Ho bala ka kopanelo/ Padisommoho

Dithuto tsa baithuti kaofela habedi ho isa hararo metsotsong e 15 ho sebediswa tema e le nngwe ka beke; titjhere a bontsha lenaneo la ho bala le baithuti kaofela ka phaposing

Bontsha tshebediso ya bokgoni ba ho peleta le qapodisa medumo ha a bala le mawa a kenyelletsang ditemoso le hlophollo ya sebopeho.

- Sebedisa ditemoso tse bonahalang ho hlwaya sepheo sa dipapatso le seo bamamedi ba se reretsweng
- Bala buka le baithuti kaofela mmoho le titjhere (ho bala ka kopanelo) ba qoqa ka kamano ya sesosa le ditlamorao
- Hlwaya dintlhakgolo ho se badilweng jwalo ka baphetwa ba sehlooho le tikoloho
- Bala diraeme, dithothokiso, le dipina le baithuti kaofela padisommohong le ho buisanwa ka dibopeho tse fapaneng
- Araba dipotso tsa monahano o phahemang ka ditema tse badilweng. ‘Boitshwaro ba tau bo fapana jwang le ba mmutlanyana?’
- Fana ka maikutlo a hae ho se badilweng

Ho bala ka sehlopha se tataiswang:

Titjhere o sebetsa le dihlopha tse 2 ka letsatsi ka metsotso e 15 le sehlopha ka seng. Sehlopha ka seng se sebetsa le titjhere habedi ka beke. Titjhere o sebetsa le sehlopha sa baithuti ba bokgoni bo lekanang, a nyalanya baithuti le boemo ba thuto ya bona

Ruta baithuti ho itemoha ha ba bala, tikolohong ya ho elellwa mantswe le ho utlwisisa. Baithuti ba rutwe ho botsa: E utlwahala e nepahetse?, E shebahala e nepahetse? E utlwisiseha moelelo? Bontsha lenaneo lena ha ho balwa ka kopanelo, mme o le sebedise ha o badisa ka tataiso

- Balla buka hodimo boemong ba hae sehlopheng se tataiswang ke titjhere, ke hore, sehlopha kaofela se bala pale e tshwanang
- Sebedisa mantswe a hlahang kgafetsa, medumo, bokgoni ba ho peleta le ho qapodisa ha a bala.

- Qala ho itemoha ha ba bala ho elellwa mantswe le kutlwisiso
- Bala ka bokgeleke bo eketsehang le ka maikutlo
- Tswela pele a aha tlotlontswe ya mantswe a tswang lenaneong la padiso ka tshohanyetso, dibukeng tse hlophisitsweng ka boemo, le mananeng a mantswe a hlahang kgafetsa

Ho bala ka bobedi le ka boikemelo/ Padisonnotshi

Mesebetsi ya ka mehla ya ho bala metsotso e 20 ha dihlopha tse ding di bala ka tataiso ya titjhere.

- Balla hodimo a balla motswalle.
- Bala mongolo wa hae le wa ba bang.
- Bala ditema ka boikemelo jwalo ka dikhomiki le dibuka tsa ditaba tsa nnete tse bonolo

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Medumo: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang)

- Boelletsa medumo e tswakilweng e bopilweng ka ditlhaku tse pedi (mohl: kgala, nyala, kgong)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1 :

Medumo: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang le /tse ngolwang)

- Elellwa ditlhaku tse 3 tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl: ntlo, ntjha, mpho)
- Elellwa medumo ya didumannotshi e tswakilweng mantsweng (mohl: hlooho, thuube, hlaahlela)
- Elellwa didumannotshi tse phahameng le tse tlase mantsweng a ngolwang ka ho tshwana (mohl: oma - diaparo dia a oma, ke mo oma ka koto; noka - ke noka dijo ka letswai, noka ya Senqu)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2 :

Medumo: (mesebetsi ya molomo le /tse etswang le /tse ngolwang)

- Elellwa didumannotshi tse phahameng le tse tlase mantsweng a ngolwang ka ho tshwana (mohl: oma - diaparo dia a oma, ke mo oma ka koto; noka - ke noka dijo ka letswai, noka ya Senqu)
- Elellwa medumo e qapodiswang ka ho tshwana empa moelelo o fapane (mohl: lebala - Ke fiela lebala, O hlakile ka lebala; thaba - Thaba e phahame, Ke ile ka thaba ha ke fuwa mpho)
- Ithuta ho peleta mantswe a leshome ka beke a tswang dithutong tsa medumo

Mosebetsing wa Tekanyetso eo e seng ya Semmuso:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le / tse etswang)

Ho bala ka kopanelo

- Sebedisa ditemoso tse bonahalang ho hlwaya sepheo sa dipapatso le seo bamamedi ba se reretsweng
- Araba dipotso tsa monahano o phahemang ka ditema tse badilweng. ‘Boitshwaro ba tau bo fapana jwang le ba mmutlanyana?’

Ho bala ka sehlopha le ka tataiso:

- Bala ka bokgeleke bo eketsehang le ka sefahleho se bontshang maikutlo
- Qala ho itemoha ha ba bala, ho elellwa mantswe le kutlwisiso

Ho bala ka bobedi le ka boikemelo

- Bala mongolo wa hae le wa ba bang
- Bala ka boikemelo jwalo ka dikhomiki le dibuka tsa ditaba tsa nnete

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho bala (mesebetsi ya molomo le/tse etswang)

Ho bala ka kopanelo

- Bala buka le baithuti kaofela hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo) ba qoqa ka kamano ya sesosa le ditlamorao
- Hlwaya dintlhakgolo ho se badilweng jwalo ka baphetwa ba sehlooho le tikoloho

Ho bala ka sehlopha le ka tataiso:

- Sebedisa mantswe a hlahang kgafetsa, medumo, bokgoni ba ho peleta le ho qapodisa ha a bala.
- Bala ka bokgeleke bo eketsehang le ka sefahleho se bontshang maikutlo

Ho bala ka bobedi le ka boikemelo

- Bala ditema ka boikemelo jwalo ka dikhomiki le dibuka tsa ditaba tsa nnete tse bonolo

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Ho bala (mesebetsi ya molomo le/tse etswang)

Ho bala ka kopanelo

- Sebedisa ditemoso tse bonahalang ho hlwaya sepheo sa dipapatso le seo bamamedi ba se reretsweng
- Bala buka le baithuti kaofela hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo) ba qoqa ka kamano ya sesosa le ditlamorao
- Araba dipotso tsa monahano o phahemang ka ditema tse badilweng, mohl. “Boitshwaro ba tau bo fapane jwang le ba mmutlanyana?”
- Fana ka maikutlo a hae ho se badilweng

Ho bala ka sehlopha le ka tataiso:

- Balla buka hodimo boemong ba hae sehlopheng se tataiswang ke titjhere, ke hore, sehlopha kaofela se bala pale e tshwanang
- Sebedisa mantswe a hlahang kgafetsa, medumo, bokgoni ba ho peleta le ho qapodisa ha a bala

Ho bala ka bobedi le ka boikemelo

- Balla hodimo a balla ba bang

KEREITE YA 2: SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE	
KOTARA YA 2	
HO NGOLA	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: hora e le 1 metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 5 ka beke**

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Mongolo:

Dithuto tsa Semmuso hararo ka beke metsotsong e 15

Baithuti ba sebedisa mongolo o sa kopanang ho kopitsa le ho ngola dikotwana tse fapaneng tsa mengolo ka makgethe le ka nepo ho tswa temeng e hatisitsweng.

- Ngola ka mongolo o sa kopanang ditlhaku tse kgolo le tse nyane ka boitshepi le ka nepo
- Siya dikgeo ka nepo pakeng tsa mantswe polelong.
- Tsepamisa mongolo ka tshwanelo meleng e seilweng ya 17mm
- Kopitsa a ngole serapa se le seng se pakeng tsa mela e meraro ho isa ho e mene ho tswa temeng e hatisitsweng (pale, thothokiso, jj.)
- Kopitsa a ngole dibopeho tse fapaneng tsa ho ngola (memo e kgutshwane jwalo ka letsatsi la tswalo, melaetsa, manane, jj.)
- Taka dipaterone ho lokisetsa mongolo o kopaneng.
- Sebedisa dintho tsa ho ngola ka tshwanelo jwalo ka pensele/potloloto, raba, rula, jj.

Ho ngola ka kopanelo, ka sehlopha le ka boikemelo/ bonngwe. Ngodisommoho, ngodisodihlopheng le ngodisonnotshi

Dithuto tsa ho ngola ha baithuti kaofela/sehlopha se senyane habedi ho isa hararo ka beke metsotso e 20. Sebedisa mesebetsi ya ho ngola ka kopanelo ho bontsha tshebediso e nepahetseng ya matshwao a puo le mopeleto. Fana ka sebopeho sa ho ngola ho thusa baithuti ho ngola dipale tsa bona

- E ba le seabo dipuisanong ho kgetha sehlooho seo ho tla ngolwa ka sona
- Ngola tema e hlahisang maikutlo jwalo ka karete ya teboho, kapa lengolo a sebedisa sebopeho sa ho ngola seo ho fanweng ka sona
- Ngola pale ya hae serapa se le seng (sa mela mehlano bonyane) a sebedisa sebopeho sa ho ngola
- Ngola serapa se le seng ka boitemohelo ba hae (bonyane dipolelo tse hlano) ka boiphihlelo ba hae tsa diketsahalo jwalo ka ditaba tsa ka mehla
- Ngola le ho tshwantsha dipolelo tse nne ho isa ho tse tshelela (4 - 6) ka sehlooho ho phehisa ho ngolweng ha buka ya sekgutlwaneng sa ho bala ka phaposing
- Sebedisa mehato ya ho ngola (mokgwaritso, ho ngola, ho lokisa diphoso)
- Sebedisa ditlhaku tse kgolo (qalong ya polelo le bakeng sa mabitsobitso) le tshebediso e nepahetseng ya matshwao a puo (dikgutlo, difeelwane, matshwao a potso, matshwao a makalo)
- Qala ho peleta mantswe a tlwaelehileng ka nepo
- Sebedisa lekgathe lejwale le lefetile ka nepo
- Sebedisa maetelli (*prepositions)* ka nepo
- Balla motswalle mongolo wa hae
- Aha pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare eo a iketseditseng yona a sebedisa tlhaku e qalang ya lentswe jwalo ka ho ntshetsa pele bokgoni ba bukantswe/dikshenare jwalo ka bina, hlobola

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mesebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Mongolo

- Siya dikgeo ka nepo pakeng tsa mantswe polelong.
- Tsepamisa mongolo ka tshwanelo meleng e siilweng ya 17mm
- Sebedisa dintho tsa ho ngola ka tshwanelo jwalo ka pensile/potloloto, raba, rula, jj.

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Mongolo

- Ngola ka mongolo o sa kopanang ditlhaku tse kgolo le tse nyane ka boitshepo le ka nepo
- Kopitsa a ngole serapa se le seng se pakeng tsa mela e 3 - 4 ho tswa temeng e hatisitsweng (pale, thothokiso jj)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Mongolo

- Ngola ka mongolo o sa kopanang ditlhaku tse kgolo le tse nyane ka boitshepo le ka nepo
- Kopitsa a ngole serapa se le seng se pakeng tsa mela e meraro ho isa ho e mene (3 - 4) ho tswa temeng e hatisitsweng (pale, thothokiso, jj).

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Ho ngola:

- Aha pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare eo a iketseditseng yona a sebedisa tlhaku e qalang ya lentswe jwalo ka ho ntshetsa pele bokgoni ba bukantswe/dikshenare jwalo ka bina, hlobola
- Qala ho peleta mantswe a tlwaelehileng ka nepo

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho ngola

- Ngola tema e hlahisang maikutlo jwalo ka karete ya teboho, kapa lengolo a sebedisa sebopeho sa ho ngola seo ho fanweng ka sona
- E ba le seabo dipuisanong ho kgetha sehlooho seo ho tla ngolwa ka sona
- Ngola pale ya hae serapa se le seng (sa mela e mehlano bonyane) a sebedisa sebopeho sa ho ngola
- Sebedisa ditlhaku tse kgolo (qalong ya polelo le bakeng sa mabitsobitso) tshebediso e nepahetseng ya matshwao a ho bala (kgutlo, feelwane, matshwao a potso, matshwao a makalo)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Ho ngola

- Ngola pale ya hae serapa se le seng (sa mela e mehlano bonyane) a sebedisa sebopeho sa ho ngola
- Ngola serapa se le seng ka boitemohelo ba hae (bonyane dipolelo tse hlano) ka boiphihlelo ba hae le diketsahalo jwalo ka ditaba tsa ka mehla
- Sebedisa mehato ya ho ngola (mokgwaritso, ho ngola, ho lokisa diphoso)
- Qala ho peleta mantswe a tlwaelehileng ka nepo
- Sebedisa lekgathe lejwale le lefetile ka nepo
- Balla motswalle mongolo wa hae

KEREITE YA 2: SESOTHO PUO YA LAPENG
DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE

KEREITE YA 2 KOTARA YA 3

HO MAMELA LE HO BUA (Mesebetsi ya molomo)	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: hora e le 1 ka beke**

DIKAHARE/ DIKGOPOLOKUTLWISISO/ BOKGONI

Mesebetsi ya ka mehla/ ka beke dibakeng tsohle tsa Puo le dithutong tse ding

- Mamela ntle le tshitiso, bontsha tlhompho ho sebui a botsa dipotso bakeng sa tlhakisetso
- Bua ka boiphilelo ba hae le ditaba ka kakaretso, mohl., a pheta ditaba
- Sebedisa tlotlontswe e ntseng e eketseha ha a bua
- Ba le seabo dipuisanong, a botsa ebile a araba dipotso
- Sisinya ditharollo tsa qaka haholo ka nako ya Mmetse

Mesebetsi ya ho mamela le ho bua habedi ka beke

Dibeke tse 1 - 5

- Mamela tlhahlamano ya ditaelo a arabele ka tshwanelo
- Mamela dipale a akanye qetello, kapa a iqapele qetello ya pale
- Pheta dipale tse bonolo a fetofetola modumo le bophahamo ba lentswe

Dibeke tsa 6 - 10

- Mamela bakeng sa dintlha paleng a araba dipotso tse bulehileng, mohl., a sebetsa ka sesosa le sephetho
- Bapala maemo a fapaneng ka bonketsisane, mohl., a iketsa mobadi wa ditaba
- Sebedisa puo e tshwanetseng le batho ba fapaneng jwalo ka diinthaviu bakeng sa dipheo tse fapaneng
- Metlae le dilotho a sebedisa puo ya karaburetso

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le/kapa tse etswang)

- Mamela ntle le tshitiso, bontsha tlhompho ho sebui a botsa dipotso bakeng sa tlhakisetso
- Bua ka boiphilelo ba hae le ditaba ka kakaretso, mohl., a pheta ditaba
- Sebedisa puo e tshwanetseng le batho ba fapaneng jwalo ka diinthaviu bakeng sa dipheo tse fapaneng
- Metlae le dilotho a sebedisa puo ya karaburetso

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le/ kapa tse etswang)

- Bua ka boiphilelo ba hae le ditaba ka kakaretso, mohl., a pheta ditaba
- Sebedisa tlotlontswe e ntseng e eketseha ha a bua
- Mamela dipale a akanye qetello, kapa a iqapele qetello ya pale
- Pheta dipale tse bonolo a fetofetola modumo le bophahamo ba lentswe

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le/ kapa tse etswang)

- Ba le seabo dipuisanong, a botsa ebile a araba dipotso
- Mamela tlhahlamano ya ditaelo a arabele ka tshwanelo
- Mamela bakeng sa dintlha paleng a araba dipotso tse bulehileng, mohl., a fumana sesosa le sephetho
- Bapala maemo a fapaneng ka bonketsisane, mohl., a iketsa mobadi wa ditaba

KEREITE YA 2: SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE	
KEREITE YA 2 KOTARA YA 3	
HO BALA LE MEDUMO	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: dihora tse 4 metsotso e 30 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 5 ka beke**

DIKAHARE/ DIKGOPOLOKUTLWISISO/ BOKGONI

Mesebetsi ya letsatsi ka leng ya medumo metsotso e 15:

Sebedisa metswako ya didumammoho ho bopa le ho qhaqholla mantswe. Tswela pele ka ditlhakisetso ho elellwa ka ho utlwa (ho bopa le ho qhaqholla mantswe ka ho utlwa/mamela e seng ka ho bona) ka ha hona ho tla thusa haholo mopeletong.

- Boelletse kamano ya medumo le ditlhaku tsa nteterwane/alfabete mantsweng.
- Elellwa ditlhaku tse tharo tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl: **ntl**o, **ntj**ha, **mph**o)
- Boelletsa medumo e tswakilweng e bopilweng ka ditlhaku tse pedi (mohl: **kg**ala, **hl**oma, **ny**eka)
- Elellwa medumo ya didumannotshi e tswakilweng mantsweng (mohl: hl**oo**ho, seph**oo**ko, f**ee**la)
- Elellwa didumannotshi tse phahameng le tse tlase mantsweng a ngolwang ka ho tshwana (mohl: kopa - Ha ke lapile ke **kopa**, Lebanta le mo **kopa** hantle; bona - Ke **bona** setshwantsho, Ke **bona** ba ratang dijo
- Elellwa medumo e tshwaetsanang mantsweng (mohl: **nkg**o, **nk**a, jwa**nng**) medumo ya lelengwana e tshwaetsa medumo ya marenene ho re e qapodiswe jwalo ka yona
- Peleta mantswe ka nepo ba sebedisa tsebo eo ba e rutilweng hara selemo
- Sebedisa metswako ya didumammoho ho bopa le ho qhaqholla mantswe (nyatsa - **ny**-a-**ts**-a)
- Elellwa medumo e qalang le dinoko tse qetellong dipaterone tse rarahaneng (**tjh**o-tjho-se-la-**ng**, **ph**a-pha-tha-**ng)**
- Bala mantswe a tswang dithuthong tsa medumo dipolelong le ditemeng tse ding
- Ithuta ho peleta mantswe a leshome ka beke ho tswa dithutong tsa medumo le mantsweng a hlahang kgafetsa.

Mesebetsi ya ka mehla ya ho bala: ho bala ka sehlopha le ka tataiso (dihlopha tse 2 ka letsatsi) le dinako tsa dipadisommoho tse pedi ka beke

Ho bala ka kopanelo/Padisodihlopheng

Thuto ya ho bala e le baithuti kaofela habedi ho isa hararo ka beke metsotso e 15 ho sebediswa bonyane tema e le nngwe ka beke.

- Bala buka e le baithuti kaofela padisommohong, ba hlwaya tlhahlamano ya diketsahalo le tikoloho
- Sebedisa bokantle ba buka ho akanya/noha
- Araba dipotso tsa monahano o phahameng ka tema e badilweng (“Ho ne ho ka etsahalang ha….”?)
- Fana ka maikutlo a hae ho se badilweng
- Hlwaya mahlalosonngwe le malatodi
- Hlalosa tlhahisoleseding ho tswa ditafoleng/dipapatleng jwalo ka khalendara/alemanaka

Ho bala ka sehlopha se tataiswang:

Titjhere o sebetsa le dihlopha tse pedi ka letsatsi ka metsotso e 15 le sehlopheng ka seng. Sehlopha ka seng se sebetsa le titjhere habedi ka beke.

- Balla hodimo boemong ba hae sehlopheng se tataiswang ke titjhere, ke hore, sehlopha kaofela se bala pale e le nngwe e tshwanang
- Sebedisa mantswe a hlahang kgafetsa, medumo, bokgoni ba ho peleta le ho qapodisa ho hlopholla maemo le sebopeho ha a bala
- Bala ka bokgeleke bo eketsehang le ka maikutlo
- Tswela pele ho aha tlotlontswe e hlahang kgafetsa ho tswa lenaneong la ho bala ka tshohanyetso, dibukeng tse hlophise-ditsweng boemo, le mananeng a mantswe a hlahang kgafetsa

Ho bala ka bobedi le ka boikemelo/Padisonnotshi

Mesebetsi ya ka mehla ya ho bala metsotso e 20 ha dihlopha tse ding di tataiswa ke titjhere.

- Balla hodimo a balla motswalle.
- Bala mongolo wa hae le wa ba bang.
- Bala ka boikemelo, dibuka tsa ditaba tseo e seng tsa nnete le dithothokiso
- Bapala dipapadi tsa mantswe a tlatselletsa malepa a mantswe ho matlafatsa bokgoni ba ho bala le tlotlontswe jwalo ka '*bingo'*, papadi ya sediadia.

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng wa Semmuso:

Medumo: (mesebetsi ya molomo le/kapa tse etswang)

- Hlwaya kamano ya medumo le ditlhaku tsa nteterwane mantsweng.
- Bopa ditlhaku tse tharo tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl: **ntl**o, **nth**ata, **mph**o)
- Boelletsa medumo e tswakilweng e bopilweng ka ditlhaku tse pedi (mohl: **kg**ala, **ny**o**ny**a, **kg**a**ng**)
- Elellwa medumo ya didumannotshi e tswakilweng mantsweng (mohl: hl**oo**ho, f**ee**la, th**ee**pe)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Medumo: (mesebetsi ya molomo le / tsekapa e etswang le /tse ngolwang)

- Boelletse kamano ya medumo le ditlhaku tsa nteterwane mantsweng.
- Elellwa ditlhaku tse pedi tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl., **ntl**o, **mph**ehela, **mph**omotsa)
- Boelletsa medumo e tswakilweng e bopilweng ka ditlhaku tse pedi (mohl: **ny**ooko, **ng**ola, **kg**a**ng**)
- Elellwa medumo ya didumannotshi e tswakilweng mantsweng (mohl: hlooho, thuube, hlaahlela)
- Boelletsa medumo e phahamisitsweng mantsweng.

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Medumo (mesebetsi ya molomo le / kapa tse etswang le /kapa tse ngolwang)

- Elellwa medumo e qapodiswang ka ho tshwana empa moelelo o fapane (mohl: lebala - Ke fiela lebala, O hlakile ka lebala; thaba - Thaba e phahame, Ke ile ka thaba ha ke fuwa mpho)
- Elellwa medumo e tshwaetsanang mantsweng(mohl: **nk**uka, **nkg**esa, jwa**nng**) Medumo ya lelengwana e tshwaetsa medumo ya marenene ho re e qapodiswe jwalo ka yona
- Bopa mantswe a tswang dithuthong tsa medumo dipolelong le ditemeng tse ding
- Hlopha ho peleta mantswe a leshome ka beke ho tswa dithutong tsa medumo le mantsweng a hlahang kgafetsa.

Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso;

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le / kapa tse etswang)

Ho bala ka kopanelo /Padisommoho

- Araba dipotso tsa monahano o phahameng hodima tema e badilweng (Ho ka be ho etsahetse eng ha…?)
- Itekola ha ba bala, boemong ba ho elellwa mantswe le kutlwisiso
- Hlwaya mahlalosonngwe le malatodi

Ho bala ka sehlopha le ka tataiso:

- Balla hodimo boemong ba hae sehlopheng se tataiswang ke titjhere, ke hore, sehlopha kaofela se bala pale e nngwe e tshwanang
- Sebedisa mantswe a hlahang kgafetsa, medumo, bokgoni ba ho peleta le ho qapodisa ho hlopholla maemo le sebopeho ha a bala.
- Bala ka bokgeleke bo eketsehang le ka maikutlo

Ho bala ka bobedi le ka boikemelo

- Balla hodimo a balla motswalle.
- Bala mongolo wa hae le wa ba bang

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho bala (mesebetsi ya molomo le / kapa tse etswang)

Ho bala ka kopanelo/Padisommoho

- Bala buka e le baithuti kaofela padisommohong, ba hlwaya tlhahlamano ya diketsahalo le tikoloho
- Sebedisa bokantle ba buka ho akanya/noha
- Fana ka kgopolo ya hae ho se badilweng

Ho bala ka sehlopha le ka tataiso:

- Balla hodimo boemong ba hae sehlopheng se tataiswang ke titjhere, ke hore, sehlopha kaofela se bala pale e nngwe e tshwanang
- Sebedisa mantswe a hlahang kgafetsa, medumo, bokgoni ba ho peleta le ho qapodisa ho hlopholla maemo le sebopeho ha a bala.

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Ho bala (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang)

Ho bala ka kopanelo

- Bala buka e le baithuti kaofela padisommohong, ba hlwaya tlhahlamano ya diketsahalo le tikoloho
- Araba dipotso tsa monahano o phahameng ka tema e badilweng (mohl. “Ho ka be ho etsahetse eng ha…”?)
- Hlalosa tlhahisoleseding ho tswa ditafoleng/dipapatleng jwalo ka khalendara/alemanaka

Ho bala ka sehlopha le ka tataiso:

- Balla hodimo boemong ba hae sehlopheng se tataiswang ke titjhere, ke hore, sehlopha kaofela se bala pale e nngwe e tshwanang
- Sebedisa mantswe a hlahang kgafetsa, medumo, bokgoni ba ho peleta le ho qapodisa ho hlopholla maemo le sebopeho ha a bala

Ho bala ka bobedi le ka boikemelo/Padisonnotshi

- Bala ka boikemelo: dibuka tsa ditaba tseo e seng tsa nnete le dithothokiso

KEREITE YA 2: SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE	
KEREITE YA 2 KOTARA YA 3	
HO NGOLA	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: hora e le 1 metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 2 ka beke**

DIKAHARE/ DIKGOPOLOKUTLWISISO/ BOKGONI

Mongolo:

Dithuto tsa semmuso hararo ka beke metsotso e 15

Baithuti ba tswela pele ho sebedisa mongolo o sa kopanang ho ngoleng empa ba qala ho ithuta mofuta wa mongolo o kopaneng. Mofuta wa mongolo o kopananeng o tla tsebiswa ke leano la sekolo la ho ngola/Leano la Profensi

Ho boloka mongolo o sa kopanang

- Sebedisa dihlomo tsa ho ngola ka nepo: pensele/potloloto, raba, rula
- Bopa ditlhaku tse nyane le tse kgolo ka nepo le ka lebelo le eketsehang le ka tshwanelo
- Boloka ho tshwana le tsepamiso boholo ba ditlhaku tse nyane le tse kgolo lentsweng
- Sebedisa mongolo o sa kopanang mesebetsing yohle ya ho ngola

Ho fetohela mongolong o kopaneng

- Kopitsa a ngole dipaterone tsa mongolo ka mongolo o kopaneng
- Kopitsa a ngole bonyane ditlhaku tse pedi ka mongolo o kopaneng ka beke (sebopeho le ho tshwana)
- Kopitsa le ho ngola mantswe a makgutshwane ka mongolo o kopaneng: mantswe a nang le ditlhaku tse 2 le 3 jwalo ka, ba, tse, tsa, ya.
- Elellwa a bale mantswe a makgutshwane a ngotsweng ka mongolo o kopaneng

Ho ngola ka kopanelo, ka sehlopha le ka boikemelo/ bonngwe: /Ngodisommoho, Ngodisodihlopheng le Ngodison-notshi.

Dithuto tsa ho ngola e le baithuti kaofela/sehlopha se senyane ha habedi le hararo ka beke metsotsong e 20. Sebedisa mesebetsi ya ho ngola ka kopanelo ho bontsha mehato ya ho ngola (mekgwaritso, ho ngola, le ho phatlalatsa). Fana ka sebopeho sa ho ngola ho thusa baithuti ho ngola dipale tsa bona.

- Ba le seabo dipuisanong ho kgetha sehlooho seo ho tla ngolwa ka sona
- Ngola tema e hlahisang maikutlo jwalo ka karete ya tlhaphohelo, posekarete, jj.
- Kgwaritsa, a ngole a be a phatlalatse pale ya hae ya bonyane dipolelo tse tsheletseng
- Ngola dirapa tse 1 - 2 (bonyane dipolelo tse robedi) ka boiphihlelo ba hae kapa diketsahalo
- Sebedisa matshwao a puo ka nepo (dikgutlo, difeelwane, matshwao a potso le a makalo) hore ba bang ba kgone ho bala se ngotsweng
- Peleta matswe a tlwaelehileng ka nepo a leke le ho peleta mantswe a sa tlwaelehang ka ho sebedisa tsebo ya medumo
- Sebedisa lekgathe lejwale, lefetile, le letlang ka nepo
- Hlwaya le ho sebedisa mabitso le maesi ka nepo
- Hlwaya le ho sebedisa maemedi ka nepo
- Bala le ho buisana ka mongolo wa hae le motswalle
- Aha pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare eo a iketseditseng yona

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mesebetsi ya Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Mongolo

- Sebedisa dihlomo tsa ho ngola ka nepo: pensele/potloloto, raba, rula

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Mongolo

Ntshetsopele ya mongolo o sa kopanang

- Bopa ditlhaku tse nyane le tse kgolo ka nepo le ka lebelo le eketsehang le ka tshwanelo

Ho fetohela mongolong o kopaneng

- Kopitsa a ngole dipaterone tsa mongolo ka mongolo o kopaneng
- Kopitsa a ngole bonyane ditlhaku tse pedi ka mongolo o kopaneng ka beke (sebopeho le ho tshwana)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Mongolo

Ho fetohela mongolong o kopaneng

- Kopitsa a ngole bonyane ditlhaku tse 2 ka mongolo o kopaneng ka beke (sebopeho le ho tshwana)
- Kopitsa le ho ngola mantswe a makgutshwane ka mongolo o kopaneng: mantswe a nang le ditlhaku tse 2 le 3 jwalo ka, ba, tse, tsa, ya.
- Elellwa a bale mantswe a makgutshwane a ngotsweng ka mongolo o kopaneng

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Ho ngola:

- Aha pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare eo a iketseditseng yona
- Hlwaya le ho sebedisa mabitso le maetsi ka nepo

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho ngola

- Ngola tema e hlahisang maikutlo jwalo ka karete ya tlhaphohelo, posekarete, jj.
- Ngola dirapa tse 1 - 2 (bonyane dipolelo tse robedi) ka boiphihlelo ba hae kapa diketsahalo
- Peleta matswe a tlwaelehileng ka nepo a leke le ho peleta mantswe a sa tlwaelehang ka ho sebedisa tsebo ya medumo
- Sebedisa lekgathe lejwale, lefetile, le letlang ka nepo

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Ho ngola

- Ba le seabo dipuisanong ho kgetha sehlooho seo ho tla ngolwa ka sona
- Kgwaritsa, a ngole a be a phatlalatse pale ya hae ya bonyane dipolelo tse tsheletseng
- Sebedisa matshwao a puo ka nepo (dikgutlo, difeelwane, matshwao a potso le a makalo) hore ba bang ba kgone ho bala se ngotsweng
- Hlwaya le ho sebedisa mabitso le maetsi ka nepo
- Bala le ho buisana ka mongolo wa hae le motswalle

KEREITE YA 2: SESOTHO PUO YA LAPENG
DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE

KEREITE YA 2 KOTARA YA 4

HO MAMELA LE HO BUA (Mesebetsi ya molomo)	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: hora e le 1 ka beke**

DIKAHARE/ DIKGOPOLOKUTLWISISO/ BOKGONI

Mesebetsi ya ka mehla/ ka beke dithutong tsohle tsa Puo le dithutong tse ding

- Mamela ntle le tshitiso, a botsa dipotso bakeng sa tlhakisetso a hlahisa maikutlo ka seo a se utlwileng
- Bua ka boiphihlelo ba hae le ka ditaba ka kakaretso. Mohlala, a pheta ditaba a sebedisa puo e hlalosang
- Sebedisa mareo a kang mabitso, makgethi, maetsi, maemedi, maetelli, feelwane, letshwao la potso, serapa ha a bua ka ho ngola
- Utlwisisa a sebedise puo e tshwanetseng bakeng sa dithuto tse fapaneng
- Sisinya tharollo ya qaka haholo ka nako ya Mmetse

Mesebetsi ya ho mamela le ho bua habedi ka beke

Dibeke tse 1 - 5

- Mamela ditaelo tse rarahaneng a arabela ka tshwanelo
- Ba le seabo dipuisanong, a sisinya sehlooho sa puisano a botsa dipotso bakeng sa tlhahisoleseding hape a etsa tlalehopoeletso ka mosebetsi wa sehlopha
- Ba le seabo dipapading tsa mantswe jwalo ka sekerebole
- Etsa metlae le dilotho a sebedisa modumo le sehalo se tshwanetseng

Dibeke tse 6 - 10

- Mamela a arabele sebui seo a sa se boneng
- Mamela pale ho fumana dintlha ka ho phethahala a araba dipotso tsa monahano o phahameng, mohlala, (“O nahana hore o ne a etsa hantle ha a……?”)
- Araba dipotso tse bulehileng ebile a tshehetsa karabo ya hae. “Hobaneng o realo?”
- Hlahisa maikutlo ka tema a fana ka mabaka, mohlala; “Ha e a nthabisa hobane…..”

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le/kapa tse etswang)

- Mamela ntle le tshitiso a botsa dipotso bakeng sa tlhakisetso a hlahisa maikutlo ka seo a se utlwileng
- Sebedisa mareo a kang mabitso, makgethi, maetsi, maemedi, maetelli, feelwane, letshwao la potso, serapa ha a bua ka ho ngola
- Sisinya tharollo ya qaka haholo ka nako ya Mmetse
- E ba le seabo dipapading tsa mantswe jwalo ka sekerebole
- Etsa metlae le dilotho a sebedisa modumo le sehalo se tshwanetseng
- Araba dipotso tse bulehileng ebile a tshehetsa karabo ya hae, mohl., “Hobaneng o realo?”

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le/kapa tse etswang)

- Bua ka boiphihlelo ba hae le ka ditaba ka kakaretso, mohl., a pheta ditaba a hlalosa
- Mamela ditaelo tse rarahaneng a arabela ka tshwanelo
- Ba le seabo dipuisanong, a sisinya sehlooho sa puisano a botsa dipotso bakeng sa tlhahisoleseding hape a etsa tlalehopoeletso ka mosebetsi wa sehlopha
- Mamela pale ho fumana dintlha ka ho phethahala a araba dipotso tsa monahano o phahameng, mohlala, “O nahana hore o ne a etsa hantle ha a……?”
- Hlahisa maikutlo ka tema a fana ka mabaka, mohl., “Ha e a nthabisa hobane…..”

KEREITE YA 2: SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE	
KEREITE YA 2 KOTARA YA 4	
HO BALA LE MEDUMO	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: dihora tse 4 metsotso e 30 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 5 ka beke**

DIKAHARE/ DIKGOPOLOKUTLWISISO/ BOKGONI

Mesebetsi ya ka mehla ya metsotso e 15

Hlahisa metswako ya didumannotshi. Etsa bonnete ba hore baithuti ba utlwisisa mantswe ao ba a bitsang le ho a sebedisa ho bopa dipolelo tse utlwahalang ka moelelo. Tataisa baithuti ho sebedisa tsebo ya bona ya medumo ho peleta mantswe a sa tlwaelehang

- Elellwa le ho sebedisa dihlongwanthao
- Elellwa ditlhaku tse 5 tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl: **ntl**o, **ntj**a, **mph**o)
- Boelletsa medumo e tswakilweng e bopilweng ka ditlhaku tse pedi (mohl: **kg**al**ng**, **ny**a**ts**a**ng**, **hl**apa**ng**)
- Boelletsa medumo ya didumannotshi e tswakilweng mantsweng (mohl: hl**oo**ho, th**ee**pe, f**ee**la, seph**oo**ko, hl**aa**hlela, tw**aa**)
- Boelletsa medumo e phahamisitsweng mantsweng (mohl: ts**e**ba - ts**e**bile, l**o**ka - l**o**kile, b**o**pa - b**o**pile)
- Peleta mantswe ka nepo ba sebedisa tsebo eo ba e rutilweng hara selemo
- Bala mantswe ho tswa dithutong tsa medumo dipolelong le ditemeng tse ding
- Ithuta ho peleta mantswe a leshome ka beke a tswang dithutong tsa medumo le mantsweng a hlahang kgafetsa
- Ngola dipolelo tse pedi tse kgutshwane tseo ba di bitsetswang ke titjhere/pitsetso

Mesebetsi ya ka mehla ya ho bala: ho bala ka tataiso (dihlopha tse 2 ka letsatsi) ha habedi le hararo e le dinako tseo ho balwang ka kopanelo

Ho bala ka kopanelo /Padisommoho

Thuto ya baithuti kaofela ka phaposing habedi ho isa hararo ka beke metsotso e 15 ho sebediswa tema e le nngwe ka beke;

- Bala dithothokiso le dipina e le baithuti kaofela hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo) ba buisana ka dibopeho tse fapaneng le kgetho ya mantswe a sethothokisi
- Bala dibuka tsa ditaba tsa nnete le tseo e seng tsa nnete le baithuti
- Araba dipotso tsa monahano o phahameng ka tema e badilweng, mohl.; “Ho ya ka maikutlo a hao….”)
- Totobatsa hore o ratile pale ebile a kgona le ho tshehetsa ka mabaka, mohl.; “Ha ke a natefelwa ke pale hobane……”
- Hlahisa maikutlo a hae ka ditshwantsho le mengolo ya phatlalatso jwalo ka dikoranta/masedinyane, ditshwantsho tsa dimakasine, diphousetara, dipapatso, mohl.; “Ke ratile setshwantsho sena sa makasine hobane papatso eo e……”
- Elellwa dikgutsufatso mohlala - mohl. jwalo ka - jk. ke hore - k.h.r.

Ho bala ka sehlopha le ka tataiso

Titjhere o sebetsa le dihlopha tse pedi letsatsi ka leng, a qeta metsotso e 15 le sehlopha ka seng. Sehlopha ka seng se sebetsa le titjhere habedi ka beke.

- Balla hodimo le ka kgutso bukeng ya hae ya ditema tsa nnete le tseo e seng tsa nnete boemong ba hae ba ho bala padisotataisong ya sehlopha le titjhere, ke hore, sehlopha kaofela se bala tema e tshwanang.

- Sebedisa mantswe a hlahang kgafetsa, medumo, bokgoni ba ho peleta le ho qapodisa ba ho hlopholla maemo le ba kutlwisiso ya moelelo.
- Bala ka bokgeleke bo eketsehang le ka lebelo le ka qapodiso e nepahetseng
- Sebedisa mawa a ho itshwaya diphoso ha a bala: ho bala hape, ho kgefutsa ikwetlisetsa lentswe pele a le bitsetsa hodimo
- Itekola ha ba bala, mokgahlelong wa ho elellwa mantswe le kutlwisiso
- Tswela pele ho aha tlotlontswe e hlahang kgafetsa ho tswa mananeong padisong ka tshohanyetso le dibuka tse hlophisitsweng ka boemo le lenaneng la mabitso a hlahang kgafetsa

Ho bala ka bobedi le ka boikemelo/Padisonnotshi

Mesebetsi ya ka mehla ya ho bala metsotso e 20 ha dihlopha tse ding di tataiswa ke titjhere.

- Bala mongolo wa hae le wa ba bang
- Balla hodimo a balla motswalle.
- Bala ka boikemelo boemong bo rarahaneng a balla boithabiso kapa tsebo ho tswa ditemeng tse fapaneng jwalo ka dikhomiki, dibuka tsa ditaba tsa nnete le tseo e seng tsa nnete
- Bapala dipapadi tsa ho bala jwalo ka ho bala 'didomino', ho qetella malepa a mantswe ho matlafatsa ho bala le bokgoni ba tlotlontswe

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng wa Semmuso :

Medumo: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang)

- Elellwa le ho sebedisa dihlongwanthao.
- Elellwa medumo e tshwaetsanang mantsweng (mohl: **nk**u, **nkg**o, jwa**nng)**
- Bala mantswe a tswang dithuthong tsa medumo dipolelong le ditemeng tse ding
- Ithuta ho peleta mantswe a leshome ka beke ho tswa dithutong tsa medumo le mantsweng a hlahang kgafetsa.

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Medumo: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang)

- Boelletsa medumo e phahamisitsweng mantsweng (mohl: tsh**e**la - tsh**e**disa, l**e**ma - l**e**misa)
- Sebedisa metswako ya didumammoho ho bopa le ho qhaqholla mantswe (nyatsa - **ny**-a-**ts**-a)
- Bala mantswe a tswang dithuthong tsa medumo dipolelong le ditemeng tse ding

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le/kapa tse etswang)

Ho bala ka kopanelo

- Araba dipotso tsa monahano o phahameng ka tema e badilweng, mohl., "Ho ya ka maikutlo a hao….")
- Totobatsa hore o ratile pale ebile a kgona le ho tshehetsa ka mabaka, mohl., "Ha ke a natefelwa ke pale hobane……"

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

- Sebedisa mawa a ho itshwaya diphoso ha a bala: ho bala hape, ho kgefutsa a ikwetlisetsa lentswe pele a le bitsetsa hodimo
- Itekola ha ba bala, mokgahlelong wa ho elellwa mantswe le kutlwisiso

Ho bala ka bobedi le ka boikemelo

- Balla hodimo a balla motswalle.
- Bala mongolo wa hae le wa ba bang

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1 :

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le/kapa tse etswang)

Ho bala ka kopanelo

- Bala dibuka tsa ditaba tsa nnete le tseo e seng tsa nnete le baithuti
- Araba dipotso tsa monahano o phahameng ka tema e badilweng, mohlala, “Ho ya ka maikutlo a hae….”)
- Hlahisa maikutlo a hae ka ditshwantsho le mengolo ya phatlalatso jwalo ka dikoranta/masedinyaneng, ditshwantsho tsa dimakasine, diphousetara, dipapatso, mohl., “Ke ratile setshwantsho sena sa makasine hobane papatso eo e……”

Ho bala ka sehlopha le ka tataiso/Padisotataiso

- Balla hodimo le ka kgutso bukeng ya hae ya tema tsa nnete le tseo e seng tsa nnete boemong ba hae ba ho bala padisotataisong ya sehlopha le titjhere, ke hore, sehlopha kaofela se bala tema e tshwanang.
- Sebedisa mantswe a hlahang kgafetsa, medumo, bokgoni ba ho peleta le ho qapodisa ba ho hlopholla maemo le ba kutlwisiso ya moelelo.
- Bala ka bokgeleke bo eketsehang le ka lebelo le ka qapodiso e nepahetseng

Ho bala ka bobedi le ka boikemelo/Padisonnotshi

- Bala ka boikemelo boemong bo rarahaneng a balla boithabiso kapa tsebo ho tswa ditemeng tse fapaneng: dikhomiki, dibuka tsa ditaba tsa nnete le tseo e seng tsa nnete

KEREITE YA 2: SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA KA NNGWE	
KEREITE YA 2 KOTARA YA 4	
HO NGOLA	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: hora e le 1 metsotso e 45 ka beke** **Moedi o balletsweng nako: dihora tse 2 ka beke**

DIKAHARE/ DIKGOPOLOKUTLWISISO/ BOKGONI

Mongolo:

Dithuto tsa semmuso hararo ka beke metsotso e 15

Baithuti ba tswela pele ho sebedisa mongolo o sa kopanang ditemeng tse ngolwang ba qala ho ithuta mofuta wa mongolo o kopaneng. Mofuta wa mongolo o kopaneng o tla laolwa ke leano la sekolo / Profensi

Ho boloka mongolo o sa kopanang

- Sebedisa dihlomo tsa ho ngola ka tshwanelo: pensele/potloloto, raba, rula
- Boloka tshebediso ya mongolo o sa kopanang ha ho ngolwa

Ho fetohela mongolong o kopaneng

- Kopitsa a ngole bonyane ditlhaku tse 2 ka beke ka mongolo o kopaneng a qetella ditlhaku kaofela mafelong a kotara
- Kopitsa a ngole mantswe a makgutshwane ka mangolo o kopaneng
- Kopitsa a ngole ditlhaku tse kgolo tse tlwaelehileng ka mongolo o kopaneng (mohl; A, E, H, I, M, O, S, T, W, Y.)
- Kopitsa a ngole dipolelo tse kgutshwane ka mongolo o kopaneng

Ngola ka kopanelo, ka sehlopha le ka boikemelo/Ngodisommoho, Ngodisodihlopheng, Ngodisonnotshi:

Dithuto tsa ho ngola tsa baithuti kaofela/ sehlopha se senyane ha habedi le hararo ka beke metsotso e 20 ho bopellwa le ho hokahanngwa padisommohong. Sebedisa mesebetsi ya ho ngola ka kopanelo ho bontsha tshebediso e nepahetseng ya matshwao a puo, mopeleto le thutapuo (makgathe, bongata, maetelli). Fana ka sebopeho sa ho ngola ho thusa baithuti ho ngola resepe, le sebopeho sa ho hlophisa tlhahisoleseding ditjhateng kapa ditafoleng/dipapetleng. Bontsha tsela ya ho sebedisa bukantswe/dikshenare o hlalosa tatellano ya ditlhaku tsa nteterwane/alfabete

- Ba le seabo dipuisanong a phehisa ka DIKGOPOLOKUTLWISISO
- Etsa diteko ka : a ngola thothokiso e bonolo kapa pina
- Ngola bonyane dirapa tse pedi (dipolelo tse leshome) ka boiphihlelo ba hae kapa diketsahalo jwalo ka mekete ya lelapa.
- Kgwaritsa, ngola a phatlalatse pale ya hae ya bonyane dirapa tse pedi, a sebedisa puo e kang ‘kgalekgale’, le ‘qetellong’.
- Hlophisa tlhahisoleseding ditjhateng kapa ditafoleng/dipapetleng
- Sebedisa sebopeho sa tlhahisoleseding ha a ngola jwalo ka ho ngola resepe
- Hlahlamanya tema ka ho sebedisa mantswe a kang ‘pele’, ‘ha latela’, le ‘qetellong’.
- Sebedisa matshwao a puo (dikgutlo, difeelwane, matshwao a makalo, matshwao a potso) hore ba bang ba kgone ho bala se ngotsweng
- Peleta mantswe a tlwaelehileng ka nepo a leka le ho peleta a sa tlwaelehang ka ho sebedisa tsebo ya medumo
- Sebedisa lekgathe lejwale, lefetile le letlang ka nepo
- Aha pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare eo a iketseditseng yona
- Sebedisa bukantswe/dikshenare ho fumana moelelo le mopeleto wa mantswe

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Mongolo

Ho boloka mongolo o sa kopanang

- Sebedisa dihlomo tsa ho ngola ka tshwanelo: pensele/potloloto, raba, rula
- Hlokomela tshebediso ya mongolo o sa kopanang bakeng sa mongolo o ngotsweng

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1 :

Mongolo

Ho fetohela ho mongolo o kopaneng

- Kopitsa a ngole bonyane ditlhaku tse pedi ka beke ka mongolo o kopaneng a qetella ditlhaku kaofela mafelong a kotara
- Kopitsa a ngole mantswe a makgutshwane ka mongolo o kopaneng
- Kopitsa a ngole ditlhaku tse kgolo tse tlwaelehileng ka mongolo o kopaneng (mohl; A, E, H, I, M, O, S, T, W, Y.)
- Kopitsa a ngole dipolelo tse kgutshwane ka mongolo o kopaneng

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Ho ngola

- Etsa diteko ka mantswe jwalo ka ho ngola thothokiso e bonolo kapa pina
- Kgwaritsa, ngola a phatlalatse pale ya hae ya bonyane dirapa tse pedi a sebedisa puo e kang ‘kgalekgale’ le ‘qetellong’.
- Sebedisa matshwao a ho bala (dikgutlo, difeelwane, makalo, le matshwao a potso) hore ba bang ba kgone ho bala se ngotsweng
- Peleta mantswe a tlwaelehileng ka nepo a leka le ho peleta a sa tlwaelehang ka ho sebedisa tsebo ya medumo
- Sebedisa lekgathe lejwale, lefetile le letlang ka nepo
- Aha pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare ya hae

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1 :

Ho ngola

- Ngola bonyane dirapa tse pedi (dipolelo tse leshome) ka boiphihlelo ba hae kapa diketsahalo jwalo ka mekete ya lelapa.
- Hlophisa tlhahisoleseding ditjhateng kapa ditafoleng/dipapetleng
- Sebedisa sebopeho sa tlhahisoleseding ha a ngola jwalo ka ho ngola resepe
- Hlahlamisa tema ka ho sebedisa mantswe a kang: ‘pele’, ‘ha latela’, le ‘qetellong’
- Sebedisa matshwao a puo (dikgutlo, difeelwane,matshwao a makalo, le matshwao a potso) hore ba bang ba kgone ho bala se ngotsweng
- Peleta mantswe a tlwaelehileng ka nepo a leka le ho peleta mantswe a sa tlwaelehang ka ho sebedisa tsebo ya medumo
- Sebedisa lekgathe lejwale, lefetile le letlang ka nepo

DITEMA TSE KGOTHALETSWANG /DISEBEDISWA BAKENG SA SELEMO

HO MAMELA LE HO BUA

- Ditshwantsho le diphousetara
- Dintho tsa nnete tse amanang le mookotaba, '*di-mask'*, diphaphethe, jj
- Diboto tsa dikotwana tsa pale le phazele ya '*jig-saw'*
- Ditshwantsho bakeng sa ho hlahlamanya
- Diaparo tsa ho iketsetswa bakeng sa ho bapala bonketsisane le ditlhakiso mesebetsi ya molomo tse ding
- Diletswa tsa mmino (thamborini, diletswa tsa meropa, jj.)
- Di-CD kapa ditheipi tse nang le dipale, dithothokiso, diraeme le dipina, motjhini o bapalang di-CD, thelevishene le ditheipi tsa vidiyo /DVD
- Dibuka tsa dipale le dipale tse qoqwang

HO BALA LE MEDUMO

- Ditshwantsho le diphousetara
- Ditjhate tsa leboteng tsa medumo
- Dibuka tsa ho bala tse hlophiseditsweng sehlopha ho latela boemo ba ditema
- Dibuka tse kgolo tse entsweng ka nako ya ho ngola ka kopanelo
- Ditema tse ding tse hodisitsweng tse jwalo ka dithothokiso, dipina, diraeme jj.
- Dibuka tsa dipale, dibuka tsa ditaba tsa nnete le dibuka tsa ditshwantsho bakeng sa sekgutlwana sa ho bala ka phaposing
- Dipale tse hlahisitsweng/entsweng ka nako ya ho ngola ka kopanelo
- Diraeme tsa bana ba banyane, dithothokiso le dipina
- Dibuka tse kgutshwane tsa boithabiso tsa dipolelo tse 1 - 2 leqepheng ka leng bakeng sa sekgutlwana sa ho bala ka phaposing
- Dikarete tsa dileibole tsa dintho tse ka phaposing, tsa diphatlalatso le mantswe a hlahang kgafetsa
- Dikarete tsa mabitso a baithuti
- Ditshupane tse sebediswang ha ho balwa ditema tse hodisitsweng, dipale tsa leboteng, tse pontsheng
- Diphazele tsa mantswe le ditshwantsho le dipapadi
- Dikoranta/masedinyana le dimakasine

HO NGOLA LE MONGOLO

- Disebediswa tsa ho ngola tse kang; pensele/potloloto, dikerayone tsa pensele tsa mebala, dikerayone tsa mafura, dipampiri tsa ho ngola ka boholo ba bophara bo fapaneng (A3, A4, A5), rula, raba, dipampiri tsa mela ya bophara ba 17 mm/8.5 mm, dipampiri tse se nang mela
- Dikgetjhana tsa ho ngola le tsa dipolelo kapa ditjhate tse lekanang le ditafole tsa baithuti bakeng sa mongolo o sa kopanang kapa o kopaneng
- Pampiri ya folipitjhate le dipene tsa khokhi tse tenya
- Dibukantswe/didikshenare tseo ba iketseditseng tsona
- Dibukantswe/didikshenare tse bonolo tsa baithuti

3.4 KEREITE YA 3

KEREITE YA 3 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KEREITE YA 3 KOTARA YA 1	
HO MAMELA LE HO BUA (PUO YA MOLOMO)	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: metsotso e 30 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 5 ka beke**
DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI **Mosebetsi wa letsatsi ka leng/ beke dibakeng tsohle tsa Puo le dithuto tse ding** • Bua ka boiphihlelo ba hae, mohl., pheta ditaba ka maikutlo le ho fana ka menahano ya hae. • Mamela ntle le tshitiso, a bontsha tlhompho ho sebui le ho fana ka sebaka sa ho bua. • Sebedisa puo e nepahetseng ha a bua le metswalle le batho ba baholo le ho hlokomela kamoo sehlopha se sebedisang puo e sa tlwaelehang kateng. Mohlala, ho bolella batswadi ka ho tjhwatleha ha fenstere le ho bolella metswalle ka yona ketsahalo eo ***Mesebetsi ya ho mamela le ho bua habedi ka beke*** *Dibeke tse 1 - 5* • Mamela tatellano e rarahaneng ya ditaelo (bonyane tse 4) le ho araba ka nepo. • Mamela mookotaba le dintlha dipaleng le ho araba dipotso tse batlang ho nahanisisa ka kelello e tebileng, mohlala, “Na o nahana hore sehlooho seo se loketse pale ee? Hobaneng?” • Botsa dipotso bakeng sa ho fumana tlhalosetso ya seo a se utlwileng, mohlala, “Na seo se hlile se etsahetse? Yaba o etsa eng?” • Fana ka maikutlo mabapi le tema le ho fana ka mabaka, mohl., “Ke nahana hore mongodi a ka be a qetelletse pale ha monate. Leruarua le lekile ka matla ho phonyoha.” *Dibeke tse 6 - 10* • Ho ba le seabo dipuisanong tsa sehlopha, ho botsa dipotso le ho ela hloko maikutlo a ba bang. • Araba dipotso le ho fana ka mabaka, mohl., “E, ke nahana hore sehlooho se bolela mmadi hore pale e ka eng”.	
TEKANYETSO **Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso eo e seng ya Semmuso** **Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le/kapa tse etswang)** • Mamela ntle le tshitiso, a bontsha tlhompho ho sebui le ho fana ka sebaka sa ho bua • Fana ka maikutlo mabapi le tema le ho fana ka mabaka, mohlala, “Ke nahana hore mongodi a ka be a qetelletse pale ha monate. Leruarua le lekile ka matla ho phonyoha.” • Ho ba le seabo dipuisanong tsa sehlopha ho botsa dipotso le ho ela hloko a maikutlo a ba bang. **Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1** **Ho mamela le ho bua (mesebetsi ya molomo le/kapa tse etswang)** • Bua ka boiphihlelo ba hae. Mohlala, pheta ditaba ka maikutlo le ho fana ka menahano ya hae. • Mamela tatelano e rarahaneng ya ditaelo (bonyane tse 4) le ho araba ka nepo • Mamela mookotaba le dintlha dipaleng le ho araba dipotso tse batlang ho nahanisisa ka kelello e tebileng, mohl., “Na o nahana hore sehlooho seo se loketse pale ee? Hobaneng?”	

KEREITE YA 3 SESOTHO PUO YA LAPENG

DITLHOKO TSA KOTARA

KEREITE YA 3 KOTARA YA 1

HO BALA LE MEDUMO	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: dihora tse 4 metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 5 ka beke**

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Mesebetsi ya medumo hararo ka beke metsotso e 15:

Boeletsa medumo ya didumammoho le didumannotshi tse rutuweng Kereiteng ya 2. Buisana ka mosebetsi wa ditlhaku tsa nteterwane/alfabete mantsweng a fapaneng ho shebisiswa medumo e fapaneng e emetsweng ke tlhaku kapa ditlhaku tse tshwanang.

Ho sebetsanwe le ho bopa mantswe le mesebetsi ho hlokomelwa ho utlwa/mamela. Sebedisa monyetla wa ho boeletsa medumo ditlhakisong tse ding tsa puo. Mohlala; Ho bala ka kopanelo le ho ngola ka kopanelo. Sebedisa medumo ho etsa lenaneo la mopeleto la selemo

- Elellwa medumo e tswakilweng ya didumammoho e hlahellang qalong le qetellong ya mantswe ka kakaretso (mohl: **ng**ake**ng**, **ny**atsa**ng**, **hl**opheha**ng**)
- Elellwa le ho sebedisa dipaterone tsa mopeletso (mohl: hlaka, haka, kgaka, baka, ema, oma, ama; noka, loka, roka)
- Elellwa hore dipaterone tse ka hodimo di bopa raeme (mohl: hl**aka**, h**aka**, kg**aka**, b**aka;** e**ma**, o**ma**, a**ma**; n**oka**, l**oka**, r**oka**)
- Elellwa le ho sebedisa ditlhaku tse nne tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl.: **mpshe**, ho **Mpshe** ke nonyana e lebelo haholo, **ntjh**apa, ho Mme o **ntjhaba** ka phafa)
- Elellwa medumo e tswakilweng ya didumammoho tse hlahellang ka hara mantswe (mohl.: Mokgahlelo, se**shwe**s**hw**e, mo**t-sh**eare, mo**ny**ako, mo**ts**amao)
- Boelletsa medumo ya didumannotshi e tswakilewng mantsweng (mohl.: hl**aa**hlela, m**oo**mo, f**ee**la)
- Sebedisa mantswe a qapodisweng le ho peletwa ka ho tshwana empa moelelo o fapane (mohl.: nama - Ke rata **nama** ya kgomo, Ke **nama** maoto)
- Bopa mantswe a nang le ditlhaku tse 3, 4, 5 le ho feta (ata, hama, feela)
- Hlophisa ditlhaku le mantswe ka lenane la nteterwane/alfabete
- Peleta mantswe ka nepo ba sebedisa tsebo ya medumo
- Ithuta ho peleta mantswe a leshome ka beke ho tswa dithutong tsa medumo le mantswe a hlahang kgafetsa
- Ngola dipolelo tse kgutshwane tse tharo tse bitswang ke titjhere

Mesebetsi ya ho bala ya letsatsi le letsatsi:

Ho bala ka tataiso ya sehlopha (dihlopha tse 2 ka letsatsi) le dinako tse pedi ho isa tharo ka beke tsa ho bala ka kopanelo

Ho bala ka kopanelo

Baithuti bohle ba bala habedi ho isa hararo ka beke metsotso e 15 ho sebediswa bonyane tema e le nngwe ka beke; mohato o etellwang pele ke titjhere hammoho le baithuti bohle.

Nako ka nngwe e be le ho ithuta ho tsepameng ho tse latelang: mohopolo wa mongolo, sebopeho sa tema, medumo, dipaterone tsa puo, mawa a ho hlwaya mantswe le kutlwisiso maemong a fapaneng (mohl. moelelo o totobetseng, ho hlophisa botjha, moelelo o fumanwang ka ho akanya dipotso tsa tekanyetso le kananelo.

Bontsha mawa a menwana e mehlano moo monwana ka mong o emelang lewa le ka sebediswang ke mobadi ho bala le ho utlwisisa moelelo wa lentswe leo a sa le tsebeng. Baithuti ba kgothalletswe ho itekola ka ho ipotsa hore lentswe le qapodiseha hantle, le shebeha hantle hape le utlwisiseha moelelo. Baithuti ba rutwe mehato ena ha ba kopana le mantswe ao ba sa a tsebeng.

- Sebedisa ditemoso tse bonwang ho bua ka ditema tsa dikerafo, mohl., o sheba setshwantsho mme a hlalose hore se ka eng, se e nkilwe kae jj.
- Bala ditema tse hodisitsweng tse kang dithothokiso, dibuka tse kgolo, diphousetara, ditema tsa khomputara, e le baithuti kaofela hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo)
- Bala buka e le baithuti hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo) ba hlalosa mohopolo wa sehlooho le baphetwa ba sehlooho
- Bala ditaelo ka phaposing
- Bala dithothokiso tse fapaneng mabapi le sehlooho ba buisana ka tsona (sebopeho le moelelo)
- Araba dipotso tsa monahano o phahameng pele, ha ho ntse ho balwa le ka mora ho balwa ha tema ka kopanelo, mohl., "O nahana ho tla etsahala eng ka mora mona? Hobaneng o realo?"
- Elellwa matshwao a diabulwa - diakwalwa/maqotsi ho bontsha puo ya molomo dipaleng tse ngotsweng
- Elellwa kgutsufatso mohlala - mohl. jwalo ka - jk.

Sehlopha se balang se tataiswa:

Titjhere o sebetsa le dihlopha tse pedi ka letsatsi metsotso e 15 le sehlopha ka seng. Sehlopha ka seng se sebetsa le titjhere habedi ka beke. Titjhere o sebetsa le sehlopha sa baithuti ba bokgoni bo lekanang, a nyalanya baithuti le boemo ba thuto ya bona (Ela hloko mantswe ka nepahalo pakeng tsa 90% le 95%). Ditema tse hlophilweng tsa ho bala di tla sebediswa haholo

- Balla hodimo le ka kgutso ho tswa dibukeng tsa bona sehlopheng se tataiswang ke titjhere, ke hore, sehlopha kaofela se bala pale e le nngwe e itshetlehileng boemong ba ho bala ba sehlopha
- Sebedisa medumo, bokgoni ba ho hlopholla maemo le sebopeho ha a balla hodimo le ha a bala ka kgutso
- Sebedisa mawa a ho itshwaya diphoso ha a bala: ho bala hape, ho kgefutsa, ho bitsetsa lentswe fatshe pele a le balla hodimo
- Itekola ha ba bala, mokgahlelong wa ho elellwa mantswe le kutlwisiso
- Bontsha kutlwisiso ya matshwao a puo (dikgutlo, dipotso, makalo, diabulwa - diakwalwa/maqotsi) ha a balla hodimo

Ho bala ka bobedi / ka boikemelo (hararo ka beke)

Hlahisa ho bala ka bobedi le ka boikemelo. Kgetha ditema tse tsejwang kapa tse boemong ba ho ka balwa ka boikemelo ba baithuti (tse bonojana ho feta tse balwang ka kopanelo, ho elellwa mantswe ka nepahalo e be ho fetang 95% ha a bala tema)

- Bala ka boikemelo, dibuka tsa ditshwantsho le dibuka tse bonolo tsa dipale
- Bapala dipapadi tsa ho bala a bapala le dipapadi tsa malepa '*crosswords*' ho toboketsa bokgoni ba ho bala le tlotlontswe jwalo ka senepe, kgopolo

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng wa Semmuso:

Medumo: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang)

- Elellwa le ho sebedisa dipaterone tsa mopeletso (mohl., ima, ema, oma, ama; noka, loka, roka)
- Elellwa le ho sebedisa ditlhaku tse nne tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl., mpshe)
- Bopa mantswe a nang le ditlhaku tse 3, 4, 5 le ho feta)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Medumo: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang le/ kapa tse ngolwang)

- Elellwa le ho sebedisa ditlhaku tse nne tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl., mpshe)
- Elellwa medumo e tswakilweng ya didumammoho tse hlahellang ka hara mantswe (mohl., Mokgahlelo, moshweshwe, motsheare, monyako, motsamao)
- Boelletsa medumo ya didumannotshi e tswakilewng mantsweng (mohl., hlaahlela, moomo)
- Sebedisa mantswe a qapodisweng le ho peletwa ka ho tshwana empa moelelo o fapane (mohl., thaba, lebala)

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso o e seng wa Semmuso:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang le/kapa tse ngolwang)

Ho bala ka kopanelo

- Bala ditema tse hodisitsweng tse kang dithothokiso, dibuka tse kgolo, diphousetara, ditema tsa khomputara, e le baithuti kaofela hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo)
- Bala ditaelo ka phaposing

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

- Balla hodimo le ka kgutso boemong ba hae sehlopheng se tataiswang ke titjhere ke hore sehlopha kaofela se bala pale e le nngwe e itshetlehileng boemong ba thutho ba sehlopha
- Sebedisa medumo, bokgoni ba ho hlopholla maemo le sebopeho ha a balla hodimo le ha a bala ka kgutso
- Bontsha kutlwisiso ya matshwao a ho bala (dikgutlo, dipotso, makalo, diabulwa-diakwalwa/maqotsi) ha a balla hodimo
- Itekola ha a bala, mokgahlelong wa ho elellwa mantswe le kutlwisiso

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang le/kapa tse ngolwang)

Ho bala ka kopanelo/Pasisommoho

- Sebedisa ditemoso tse bonwang ho bua ka ditema tsa dikerafo, mohlala, o sheba setshwantsho mme a hlalose hore se ka eng, se nkilwe kae jj.
- Bala buka e le baithuti hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo) ba hlalosa mohopolo wa sehlooho le baphetwa ba sehlooho
- Araba dipotso tsa monahano o phahameng pele, ha ho ntse ho balwa le ka mora ho balwa ha tema ka kopanelo, mohl., “O nahana ho tla etsahala eng ka mora mona? Hobaneng o realo?”

Sehlopha se balang se tataiswa:

- Balla hodimo le ka kgutso ho tswa dibukeng tsa bona sehlopheng se tataiswang ke titjhere, ke hore, sehlopha kaofela se bala pale e le nngwe e itshetlehileng boemong ba ho bala ba sehlopha
- Sebedisa medumo, bokgoni ba ho hlopholla maemo le sebopeho ha a balla hodimo le ha a bala ka kgutso

KEREITE YA 3 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KEREITI YA 3 KOTARA YA 1	
HO NGOLA	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: hora e le 1 metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako : dihora tse 2 ka beke**

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Mongolo:

Dithuto tse radilweng semmuso hararo ka beke metsotso e 15.

Baithuti ba ka nna ba sebedisa mongolo o sa kopanang ha ba ngola ho fihlela qetellong ya kotara ya bobedi le ha dithuto tsa mongolo di tla shebana le kwetliso ya ditlhaku ka bonngwe le ho kopanya ho hlokahalang bakeng sa mongolo o kopaneng. Mofuta ona wa ho kopanya o tla itshetleha Leanong la Sekolo la mongolo / Leano la Profensi

- Bopa ditlhaku tse kgolo le tse nyane ka mongolo o kopaneng ba qale ho bopa mantswe ka mongolo o kgethilweng o kopaneng
- Sebedisa dintho tsa ho ngola ka tshwanelo, pensele/potloloto, raba, rula
- Ngola mantswe a makgutshwane ka mongolo o kopaneng
- Ngola a siya dibaka hantle dipakeng tsa mantswe
- Ngola polelo ka ho baleha le ka nepo ka mongolo o sa kopanang le o kopaneng

Ho ngola ka kopanelo, ka sehlopha le ka boikemelo:

Dithuto tsa baithuti kaofela / dihlopha tse nyane habedi ho isa hararo ka beke metsotso e 20. Sebedisa mesebetsi ya ho ngola ka ho kopanela ho bontsha tshebediso e nepahetseng ya matshwao a ho bala, mopeleto le puo (makgathe, bongata). Fana ka sebopeho sa ho ngola ho thusa baithuti ho ngola pale kapa tlhaloso le ho ba tataisa mehatong ya ho ngola. Baithuti ba qala dibukantswe/didikshenare tsa bona.

- Taka ditshwantsho ba ngole dipolelo ho bontsha kutlwisiso ya pale
- Ngola ditaelo, mohl., ho ya ho motswalle
- Phehisa ka mehopolo, mantswe le dipolelo bakeng sa pale ya ka phaposing (ho ngola ka kopanelo)
- Sebedisa setshwantsho ho kgetha sehlooho seo ba tla ngola ka sona
- Bua le motswalle ho qala ho lokisetsa ho ngola
- Botsa dipotso ho hlakisa mosebetsi wa ho ngola
- Ngola bonyane serapa se le seng sa dipolelo tse robedi jwalo ka ditaba tsa hae, pale ya boiqapelo, tlhaloso ya ketsahalo
- Ngola le ho tshwantsha dipolelo (dipolelo tse tsheletseng ho isa ho tse robedi) ka sehlooho bakeng sa ho phehisa ha ho ngolwa buka ya laeborari ya ka phaposing
- Ngola mantswe ho etsa polelo a sebedisa ditlhaku tse kgolo, dikgutlo, matshwao a potso le a makalo, diabulwa-diakwalwa/maqotsi
- Sebedisa tsebo ya medumo le melawana ya ho peleta ho ngola mantswe a sa tlwaelehang
- Sebedisa lekgathe lejwale, letlang le lefetile ka nepo.
- Aha pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare ya hae a sebedisa tlhaku e qalang ya lentswe jwalo ka bona, dila, kgomo jj.

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mesebetsi ya Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Mongolo

- Sebedisa dintho tsa ho ngola ka tshwanelo, pensele/potloloto, raba, rula
- Ngola a siya dibaka hantle dipakeng tsa mantswe

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Mongolo

- Bopa ditlhaku tse kgolo le tse nyane ka mongolo o kopaneng ba qale ho bopa mantswe ka mongolo o kgethilweng o kopaneng
- Ngola mantswe a makgutshwane ka mongolo o kopaneng
- Ngola polelo ka ho baleha le ka nepo ka mongolo o sa kopanang le o kopaneng

Ditshisinyo tsa Mesebetsi ya Tekanyetso e seng ya Semmuso

Ho ngola:

- Taka ditshwantsho ba ngole dipolelo ho bontsha kutlwisiso ya pale
- Ngola ditaelo, mohl., ho ya ho motswalle
- Phehisa ka mehopolo, mantswe, le dipolelo bakeng sa pale ya ka phaposing (ho ngola ka kopanelo)
- Aha pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare ya hae a sebedisa tlhaku e qalang ya lentswe jwalo ka bona, dila, kgomo jj.

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa1:

Ho ngola

- Ngola bonyane serapa se le seng dipolelo tse robedi ka ditaba tsa hae, pale ya boiqapelo, tlhaloso ya ketsahalo
- Ngola mantswe ho etsa polelo a sebedisa ditlhaku tse kgolo, dikgutlo, matshwao a potso le a makalo, diabulwa-diakwalwa/maqotsi
- Sebedisa tsebo ya medumo le melawana ya ho peleta ho ngola mantswe a sa tlwaelehang
- Sebedisa lekgathe lejwale, letlang le lefetile ka nepo

KEREITE YA 3 SESOTHO PUO YA LAPENG

DITLHOKO TSA KOTARA

KEREITI YA 3 KOTARA YA 2

HO MAMELA LE HO BUA (PUO YA MOLOMO)	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane : metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: hora e le1 ka beke**

DIKAHARE/DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Mesebetsi ya ka mehla /ya beke mekgahlelong yohle ya Puo le dithuto tse ding

- Mamela le ho arabela ditsebiso le ditaelo tsa radiyo kapa inthakhomo
- Bua ka ditaba tsa hae jwalo ka ho bolela ditaba a hlahisa maikutlo le monahano
- Mamela dipale, dithothokiso le dipina a hlahisa maikutlo ka pale, thothokiso le dipina a fana ka mabaka
- Akanya hore ho tla etsahala eng paleng, mohl., “Sheba sehlooho le bokantle ba buka. “O nahana ho tla etsahala eng?”
- Fumana sesosa le ditlamorao paleng a sebedisa makopanyi a kang, ”hobane”, mohl., “Baithuti ba wetse borokgong ho-bane.....”
- Sebedisa puo ho fuputsa le ho utolla jwalo ka ho sisinya dikgonahalo tse ding, mohl., “Ke nahana hore nka be....,” “Ha..... ebe....”
- Botsa dipotso tsa tlhakisetso, hlophisa le ho fumana tlhahisoleseding ka mosebetsi
- Hlopholla, bapisa le ho bontsha phapano ka tlhahisolesding jwalo ka mekgwa ya ho ja ya ngwana le ya kolobe
- Utlwisisa le ho sebedisa puo e tshwanetseng bakeng sa dithuto tse fapaneng jwalo ka Mahlale a tsa Bophelo
- Sisinya tharollo ya mathata haholo dipalo tsa mantswe a Mmetse.

Ditlhakiso tse tobaneng le ho mamela le ho bua habedi ka beke

Dibeke tse 1 - 3

- Mamela ditaelo tse rarahaneng (bonyane tse 5) a arabele ka tshwanelo
- Fana ka puo ya molomo, mohl., (‘etsa o bolele’) a hlalosa le ho bapisa ntho

Dibeke tse 4 - 6

- Mamela dipale, tse balwang ke titjhere kapa tsa radiyo, nako e teletsana ka thahasello
- Pheta pale e kgutshwane e nang le poloto e bonolo le baphetwa ba fapaneng

Dibeke tse 7 - 10

- E ba le seabo dipuisanong tsa sehlopha le tsa ka phaposing, a sisinya sehlooho a phehisa le ka mohopolo
- Bua ka diketsahalo tsa ditaba ka kakaretso, a hlahisa maikutlo le mohopolo
- Mamela, a qape dilotho le metlae

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang)

- Mamela le ho arabela ditsebiso le ditaelo tsa radiyo kapa inthakhomo
- Bua ka ditaba le tsa hae jwalo ka bolela ditaba a hlahisa maikutlo
- Mamela, a qape dilotho le metlae
- Sebedisa puo ho fuputsa le ho utolla jwalo ka ho sisinya dikgonahalo tse ding, mohl., “Ke nahana hore nka be....,” “ Ha..... ebe....”
- Botsa dipotso tsa tlhakisetso, hlophisa le ho fumana tlhahisoleseding ka mosebetsi
- Hlopholla, bapisa le ho bontsha phapano ka tlhahisoleseding jwalo ka mekgwa ya ho ja ya ngwana le ya kolobe
- Utlwisisa le ho sebedisa puo e tshwanetseng bakeng sa dithuto tse fapaneng jwalo ka Mahlale a tsa Bophelo
- Sisinya tharollo ya mathata haholo dipalo tsa mantswe a Mmetse

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:
Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang)

- Mamela ditaelo tse rarahaneng (bonyane tse 5) a arabele ka tshwanelo
- Fana ka puo ya molomo, mohl., ('etsa o bolele') a hlalosa le ho bapisa ntho

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:
Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang)

- Mamela dipale, tse balwang ke titjhere kapa tsa radiyo, nako e teletsana ka thahasello
- Pheta pale e kgutshwane e nang le poloto e bonolo le baphetwa ba fapaneng

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 3 :
Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang)

- E ba le seabo dipuisanong tsa sehlopha le tsa ka phaposing, a sisinya sehlooho a phehisa le ka mohopolo
- Mamela dipale, dithothokiso le dipina le ho hlahisa maikutlo ka pale, thothokiso le dipina a fana ka mabaka
- Akanya hore ho tla etsahala eng paleng, mohl., "Sheba sehlooho le bokantle ba buka. O nahana ho tla etsahala eng?"
- Fumana sesosa le ditlamorao paleng a sebedisa makopanyi a kang,"hobane", mohl., "Baithuti ba wetse borokgong ho-bane....."

KEREITE YA 3 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KEREITI YA 3 KOTARA YA 2	
HO BALA LE MEDUMO	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: dihora tse 4 metsotso e 30 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 5 ka beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Mesebetsi ya medumo hararo ka beke metsotso e 15:

Hlahisa metswako e metjha ya didumannotshi. Tataisa baithuti hore ba utlwisise hore modumo o ka emelwa ke diphetoho tse itseng tse bileng teng. Etsa bonnete ba ho re baithuti ba utlwisisa mantswe ao ba a bitsang le ho a sebedisa ho etsa dipolelo tse nang le moelelo. Sebedisa medumo ho tsebisa lenaneo la mopeleto.

- Elellwa le ho sebedisa dipaterone tsa mopeletso (mohl., hlaka, haka, kgaka, baka, ema, oma, ama; noka, loka, roka)
- Elellwa medumo e tswakilweng ya didumammoho tse hlahellang ka hara mantswe (mohl., Mokgahlelo, se**shwe**s**hwe**, mo**tsh**eare, mo**ny**ako, mo**ts**amao)
- Boelletsa medumo ya didumannotshi e tswakilewng mantsweng (mohl., hl**aa**hlela, m**oo**mo, f**ee**la)
- Sebedisa mantswe a qapodisweng le ho peletwa ka ho tshwana empa moelelo o fapane (mohl., nama - Ke rata **nama** ya kgomo, Ke **nama** maoto)
- Bopa mantswe ka ho sebedisa bokgoni ba medumo eo a ithutileng yona selemong sena
- Peleta mantswe ka nepo a sebedisa tsebo ya medumo ditekong tseo e seng tsa semmuso, pitsetsong le mesebetsing yohle e ngolwang

Mesebetsi ya ka mehla ya ho bala: Ho bala ka tataiso ya sehlopha (dihlopha tse pedi ka letsatsi) le dinako tse pedi ho isa ho tse tharo ka beke tsa ho bala ka kopanelo

Ho bala ka kopanelo /Padisommoho

Dithuto tsa baithuti kaofela habedi ho isa hararo ka beke metsotso e 15 ho sebediswa bonyane tema e le nngwe ka beke; mohato o etellwang pele ke titjhere hammoho le baithuti. Kenyelletsa ditema tsa kerafo le tsa ditaba tsa nnete kotareng ena

- Bala ditema tse hodisitsweng tse kang dithothokiso, dibuka tse kgolo, diphousetara, ditema tsa elektroniki, e le baithuti kaofela hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo)
- Sebedisa ditemoso tse bohwang ho hlwaya sepheo sa dipapatso le bamamedi bao di ba reretsweng
- Bala buka e le baithuti kaofela hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo) ba buisana ka tlhahlamano ya diketsahalo, tikoloho le kamano ya sesosa le sephetho
- Sebedisa tlhahisoleseding ho tswa ditemeng tsa kerafo jwalo ka ho tsamaya ba potoloha sekolo ba latela ditshupiso tsa mmapa
- Fumana le ho sebedisa mehlodi ya tlhahisolesding jwalo ka ditho tsa setjhaba, dibuka tsa laeborari
- Sebedisa leqephe la dikahare, tshupane, le maqephe a buka ho fumana tlhahisoleseding
- Sebedisa mantswe a bohlokwa le dihlooho ho fumana tlhahisoleseding dibukeng tsa ditaba tsa nnete
- Araba dipotso tsa monahano o phahameng ka serapa se badilweng, mohl., “O ka hlalosa jwang boitshwaro ba Tselane?”

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

Titjhere o sebetsa le dihlopha tse pedi ka letsatsi, a nka metsotso e 15 le sehlopha ka seng. Sehlopha ka seng se sebetsa le titjhere habedi ka beke.

Ruta baithuti ho itekola ha ba bala, mokgahlelong wa ho elellwa mantswe le kutlwisiso. (Baithuti ba rutwe ho ipotsa dipotso 'Na e utlwahala hantle?, Na e shebahala hantle?,le hore Na e a utlwahala ka moelelo?'). Etella mohato ona pele ha ho balwa ka kopanelo; o o sebedise ha ho balwa ka tataiso le ka tshehetso

- Balla buka hodimo le ka kgutso boemong ba hae sehlopheng se tataiswang ke titjhere ke hore sehlopha kaofela se bala pale e le nngwe e boemong ba thuto ba sehlopha
- Sebedisa medumo, ditemoso tsa boemo le bokgoni ba ho hlopholla maemo le sebopeho ha a bala mantswe a sa tlwaelehang
- Sebedisa mawa a ho itshwaya diphoso ha a bala: ho bala hape, ho kgefutsa, ho bitsetsa lentswe fatshe pele a le balla hodimo
- Itekola ha ba bala, mokgahlelong wa ho elellwa mantswe le kutlwisiso
- Sebedisa dayakeramo le ditshwantsho tsa tema ho eketsa kutlwisiso
- Bala ka bokgeleke bo eketsehileng le ka maikutlo

Ho bala ka bobedi / ka boikemelo

Mesebetsi ya letsatsi le letsatsi ya ho bala metsotso e 20 ha dihlopha tse ding di bala ka tataiso ya titjhere.

- Balla hodimo a balla motswalle
- Bala mongolo wa hae le wa ba bang
- Ipalla ka boikemelo/ bonngwe dibuka tse badilweng ka nako ya ho bala ka kopanelo, dibuka tsa dipale tse bonolo le dibuka tsa sekgutlwana sa ho bala le ditema tse ding, jwalo ka dibuka tsa padiso tsa selemo se fetileng kapa tse badilweng qalong ya selemo sena, tse boemong ba ho ka balwa ka boikemelo ba baithuti

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Medumo : (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang)

- Bopa mantswe ka ho sebedisa bokgoni ba medumo eo a ithutileng yona selemong sena

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Medumo : (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang le /kapa tse ngolwang)

- Elellwa le ho sebedisa dipaterone tsa mopeletso (mohl., ima, ema, oma, ama; noka, loka, roka)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Medumo : (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang le /kapa tse ngolwang)

- Sebedisa mantswe a qapodisweng le ho peletwa ka ho tshwana empa moelelo o fapane (mohl., nama - Ke rata **nama** ya kgomo, Ke **nama** maoto)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 3:

Medumo : (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang le /kapa tse ngolwang)

- Elellwa le ho sebedisa dipaterone tsa mopeletso (mohl., ima, ema, oma, ama; noka, loka, roka)
- Elellwa le ho sebedisa ditlhaku tse nne tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl., **mpshe**, ho **Mpshe** ke nonyana e lebelo haholo, **ntjh**apa, ho Mme o **ntjhaba** ka phafa)
- Sebedisa mantswe a qapodisweng le ho peletwa ka ho tshwana empa moelelo o fapane (mohl., thaba - **Thaba** e phahame, Ke a **thaba** ha ke o bona)

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le/kapa tse etswang le/kapa tse ngolwang)

Ho bala ka kopanelo/Padisommoho

- Araba dipotso tsa monahano o phahameng ka serapa se badilweng, mohl., “O ka hlalosa jwang boitshwaro ba Tselane?”

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

- Sebedisa mawa a ho itshwaya diphoso ha a bala: ho bala hape, ho kgefutsa, ho bitsetsa lentswe fatshe pele a le balla hodimo
- Itekola ha ba bala, mokgahlelong wa ho elellwa mantswe le kutlwisiso

Ho bala ka bobedi / ka boikemelo

- Balla hodimo a balla motswalle
- Bala mongolo wa hae le wa ba bang
- Ipalla ka boikemelo/ bonngwe dibuka tse badilweng ka nako ya ho bala ka kopanelo, dibuka tsa dipale tse bonolo le dibuka tsa sekgutlwana sa ho bala le ditema tse ding jwalo ka dibuka tsa padiso tsa selemo se fetileng kapa tse badilweng qalong ya selemo sena, tse boemong ba ho ka balwa ka boikemelo ba baithuti

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso 1:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le/kapa tse etswang le/kapa tse ngolwang)

Ho bala ka kopanelo/Padisommoho

- Bala ditema tse hodisitsweng tse kang dithothokiso, dibuka tse kgolo, diphousetara, ditema tsa elektroniki, e le baithuti ka-ofela hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo)
- Sebedisa ditemoso tse bohwang ho hlwaya sepheo sa dipapatso le bamamedi bao di ba reretsweng

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

- Balla buka hodimo le ka kgutso boemong ba hae sehlopheng se tataiswang ke titjhere ke hore sehlopha kaofela se bala pale e le nngwe e itshetlehileng boemong ba thutho ba sehlopha
- Sebedisa medumo, ditemoso tsa boemo le bokgoni ba ho hlopholla maemo le sebopeho ha a bala mantswe a sa tlwaele-hang
- Bala ka bokgeleke bo eketsehileng le ka maikutlo

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le/kapa tse etswang le/kapa tse ngolwang)

Ho bala ka kopanelo/Padisommoho

- Bala buka e le baithuti kaofela hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo) ba buisana ka tlhahlamano ya diketsahalo, tikoloho le kamano ya sesosa le sephetho
- Araba dipotso tsa monahano o phahameng ka serapa se badilweng. Mohlala, “O ka hlalosa jwang boitshwaro ba Tselane?”

Ho bala ka bobedi / ka boikemelo

- Ipalla ka boikemelo/ bonngwe dibuka tse badilweng ka nako ya ho bala ka kopanelo, dibuka tsa dipale tse bonolo le dibuka tsa sekgutlwana sa ho bala le ditema tse ding, jwalo ka dibuka tsa padiso tsa selemo se fetileng kapa tse badilweng qalong ya selemo sena, tse boemong ba ho ka balwa ka boikemelo ba baithuti

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 3:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le/kapa tse etswang le/kapa tse ngolwang)

Ho bala ka kopanelo/Padisommoho

- Sebedisa tlhahisoleseding ho tswa ditemeng tsa kerafo, mohl., ho tsamaya ba potoloha sekolo ba latela ditshupiso tsa mmapa
- Fumana le ho sebedisa mehlodi ya tlhahisolesding, mohl., ditho tsa baahi, dibuka tsa laeborari
- Sebedisa leqephe la dikahare, lenane la mantswe a ka hare, le maqephe a buka ho fumana tlhahisoleseding
- Sebedisa mantswe a bohlokwa le dihlooho ho fumana tlhahisoleseding dibukeng tsa ditaba tsa nnete

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

- Balla buka hodimo le ka kgutso boemong ba hae sehlopheng se tataiswang ke titjhere ke hore sehlopha kaofela se bala pale e le nngwe boemong ba thuto ba sehlopha
- Sebedisa medumo, ditemoso tsa maemo le bokgoni ba ho hlopholla maemo le sebopeho ha a bala mantswe a sa tlwaelehang
- Sebedisa dayakeramo le ditshwantsho tsa tema ho eketsa kutlwisiso

KEREITE YA 3 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KEREITI YA 3 KOTARA YA 2	
HO NGOLA	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: hora e 1 metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 2 ka beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Mongolo:

Dithuto tsa semmuso hararo ka beke metsotso e 15

Baithuti ba fetoha ho tloha mongolong o sa kopanang ho ya ho o kopaneng mosebetsing o ngolwang mafelong a kotara ena. Dithuto tsa mongolo di tla itshetleha ho ikwetliseng ha ditlhaku tse nyane le tse kgolo tse ikemetseng ka mongolo o kopaneng. Baithuti ba kgone ho kopolla ho tswa mongolong o sa kopanang (mohl. bukeng) ho ya mongolong o kopaneng.

- Sebedisa dihlomo tsa ho ngola ka nepo: pensele/potloloto, raba, rula
- Kopolla mantswe le dipolelo ka nepo ka mongolo o kopaneng
- Bopa ditlhaku tse nyane le tse kgolo ka nepo ka ho iketsahalla /ba sa rera ba sebedisa mongolo o kopaneng
- Sebedisa popo e nepahetseng ya ditlhaku mosebetsing ohle o ngolwang
- Kopitsa mantswe ka nepo ho tswa mehloding e fapaneng jwalo ka letlapa, dikgetjhaneng le dikareteng tsa mosebetsi; ka lebelo le eketsehileng la mongolo o kopaneng
- Fetohela mongolong o kopaneng mosebetsing ohle o ngolwang jwalo ka letsatsi, lebitso la hae, le ditema tse ding tse ngolwang

Ho ngola ka kopanelo, ka sehlopha le ka bonngwe:

Mesebetsi ya baithuti kaofela / sehlopha se senyane habedi ho isa hararo ka beke metsotso e 20. Sebedisa mesebetsi ya ho ngola ka kopanelo ho bontsha tshebediso e nepahetseng ya matshwao a puo, thutapuo le mopeleto. Fana ka sebopeho sa ho ngola ho thusa baithuti ho ngola dipale tsa bona.

- Ho ba le seabo dipuisanong ho kgetha sehlooho seo ho tla ngolwa ka sona
- Ngola bonyane dirapa tse pedi (dipolelo tse leshome kapa ho feta) ka boiphihlelo ba hae jwalo ka ditaba tsa ka mehla kapa ketsahalo ya sekolo
- Ngola pale ya hae kapa e tlwaelehileng kapa tema e nngwe fela ya boiqapelo ya mela e leshome bonyane
- Boloka dayari /bukatsatsi ya beke, a hlokomela boemo ba lehodimo le tlhahisolesding e nngwe
- Ngola tekanyetso botjha ya buka e bonolo
- Ngola a tshwantshe pale ho phehisa ho ngolweng ha buka ya laeborari ya ka phaposing
- Sebedisa thutapuo e nepahetseng hore ba bang ba kgone ho bala le ho utlwisisa se ngotsweng
- Sebedisa matshwao a puo ka nepo: ditlhaku tse kgolo, dikgutlo, difeelwane, matshwao a potso, matshwao a makalo le diabulwa-diakwala/maqotsi)
- Hlwaya le ho sebedisa mabitso, makgethi, maetsi le mahlalosi ka nepo
- Sebedisa tsebo ya medumo le melawana ya ho peleta ho ngola mantswe a sa tlwaelehang
- Sebedisa makgathe a rarahaneng jwalo ka lekgathe lejwale letswelli, lefetile letswelli, mohl., 'Ke ntse ke dula ka tlong. Ke ne ke ntse ke dula ka tlong'
- Bala lokisa diphoso tsa mongolo wa hae ka ho lokisa mopeleto, matshwao a puo jj.
- Balla motswalle kapa sehlopha mongolo wa hae
- Ipopela pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare eo a iketseditseng yona e qalang ka lentswe jwalo ka buka, thaba

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Mongolo

- Sebedisa dihlomo tsa ho ngola ka nepo: pensele/potloloto, raba, rula

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Mongolo

- Bopa ditlhaku tse nyane le tse kgolo ka nepo ka ho iketsahalla kapa ba sa rera ba sebedisa mongolo o kopaneng
- Kopolla mantswe le dipolelo ka nepo ka mongolo o kopaneng

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Mongolo

- Bopa ditlhaku tse nyane le tse kgolo ka nepo ka ho iketsahalla kapa ba sa rera ba sebedisa mongolo o kopaneng
- Fetohela mongolong o kopaneng mosebetsing ohle o ngolwang ke hore letsatsi, lebitso la hae, le ditema tse ding tse ngolwang

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso :

Mongolo

- Kopitsa mantswe ka nepo ho tswa mehloding e fapaneng jwalo ka letlapa, dikgetjhaneng le dikareteng tsa mosebetsi; ka lebelo le eketsehileng la mongolo o kopaneng
- Sebedisa popo e nepahetseng ya ditlhaku mosebetsing ohle o ngolwang

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso

Ho ngola

- Sebedisa makgathe a rarahaneng jwalo ka lekgathe lejwale letswelli le lefetile letswelli 'Ke ntse ke dula ka tlong, Ke ne ke ntse ke dula ka tlong
- Balla motswalle kapa sehlopha mongolo wa hae
- Ipopela pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare eo a iketseditseng yona e qalang ka lentswe jwalo ka buka, thaba

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho ngola

- Ngola tekanyetso botjha ya buka e bonolo
- Ngola bonyane dirapa tse pedi (dipolelo tse leshome kapa ho feta) ka boiphihlelo ba hae jwalo ka ditaba tsa ka mehla kapa ketsahalo ya sekolo
- Sebedisa thutapuo e nepahetseng hore ba bang ba kgone ho bala le ho utlwisisa se ngotsweng
- Sebedisa tsebo ya medumo le melawana ya ho peleta ho ngola mantswe a sa tlwelehang
- Sebedisa matshwao a puo ka nepo: ditlhaku tse kgolo, dikgutlo, difeelwane, matshwao a potso, matshwao a makalo le diabulwa-diakwala/ maqotsi

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Ho ngola

- Boloka dayari /bukatsatsi, a hlokomela boemo ba lehodimo le tlhahisoleseding e nngwe
- Hlwaya le ho sebedisa mabitso, makgethi, maetsi le mahlalosi ka nepo

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 3:

Ho ngola

- Ho ba le seabo dipuisanong ho kgetha sehlooho seo ho tla ngolwa ka sona
- Ngola pale ya hae kapa e tlwaelehileng tema e nngwe fela ya boiqapelo ya bonyane mela e leshome
- Bala a lokisa diphoso tsa mongolo wa hae ka ho lokisa mopeleto, matshwao a puo jj.

KEREITE YA 3 SESOTHO PUO YA LAPENG

DITLHOKO TSA KOTARA

KEREITI YA 3 KOTARA YA 3

HO MAMELA LE HO BUA (Mesebetsi ya molomo)	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane : metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako : hora e le 1 ka beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Mesebetsi ya ka mehla /ka beke dibakeng tsohle tsa Puo le dithuto tse ding

- Etsa nehelano: pheta ditaba kapa ho bua ka boiphihlelo ba hae ka ho hlahlamanya ditaba ka nepo
- Sebedisa tlotlontswe e ntseng e eketseha ha a bua
- Fana ka tharollo ya bothata bo itseng haholo dipalo tsa mantswe a Mmetse

Ditlhakiso tse tobaneng le ho mamela le ho bua habedi bekeng

Dibeke tse 1 - 3

- Botsa dipotso bakeng sa sepheo tse itseng jwalo ka ho fumana lesedi ka mosebetsi wa motho ya itseng
- Mamela pale ho fumana sesosa le sephetho sa yona

Dibeke tse 4 - 6

- Ho ba le seabo dipuisanong, a fana ka tlaleho e nang le thuso ho ba bang
- Beha diketsahalo ka tatellano e nepahetseng

Dibeke tse 7 - 10

- Mamela bakeng sa ho fumana dintlha dipaleng le ho araba dipotso tse batlang maikutlo a motho ka mong, mohl., “O tlo etsa eng ha o hola?”
- Pheta pale e nang le qalo, bohare, le qetelo

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso :

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le/kapa tse etswang)

- Sebedisa tlotlontswe e ntseng e eketseha ha a bua
- Fana ka tharollo ya bothata bo itseng haholo dipalo tsa mantswe a Mmetse

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang

- Botsa dipotso bakeng sa dipheo tse itseng jwalo ka ho fumana ka mosebetsi wa motho ya itseng
- Mamela pale le ho fumana sesosa le sephetho sa yona

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang

- Ho ba le seabo dipuisanong, a fana ka tlaleho e nang le thuso ho ba bang
- Beha diketsahalo ka tatellano e nepahetseng

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 3:

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang

- Mamela bakeng sa ho fumana dintlha dipaleng le ho araba dipotso tse bulehileng, mohl., “O tlo etsa eng ha o hola?”
- Pheta pale e nang le qalo, bohare, le qetelo
- Etsa nehelano jwalo ka ho pheta ditaba kapa ho bua ka boiphihlelo ba hae ka ho hlahlamanya ditaba ka nepo

KEREITE YA 3 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KEREITI YA 3 KOTARA YA 3	
HO BALA LE MEDUMO	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: dihora tse 4 metsotso e 30 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 5 ka beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO/BOKGONI

Mesebetsi ya medumo hararo ka beke metsotso e 15:

Tswella pele ho sebedisa medumo e tsebisang lenaneo la mopeleto ka kotara.

- Elellwa medumo e tswakilweng ya didumammoho e hlahellang qalong le qetellong ya mantswe ka kakaretso (mohl: **ng**ak-e**ng**, **ny**atsa**ng**, **hl**opheha**ng**)
- Elellwa le ho sebedisa dipaterone tsa mopeletso (mohl: hlaka, haka, kgaka, baka, ema, oma, ama; noka, loka, roka)
- Elellwa le ho sebedisa ditlhaku tse nne tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl., **mpshe**, ho **Mpshe** ke nonyana e lebelo haholo, **ntjh**apa, ho Mme o **ntjhaba** ka phafa)
- Sebedisa mantswe a qapodisweng le ho peletwa ka ho tshwana empa moelelo o fapane (mohl., nama - Ke rata **nama** ya kgomo, Ke **nama** maoto)
- Ithuta ho peleta mantswe a leshome ka beke ho tswa dithutong tsa medumo le mantswe a hlahang kgafetsa
- Bopa mantswe ka ho sebedisa tsebo ya medumo eo a ithutileng yona selemong sena
- Peleta mantswe ka nepo a sebedisa tsebo ya medumo ditekanyetsong tseo e seng tsa semmuso, pitsetsong, le mesebetsing yohle e ngolwang

Mesebetsi ya ho bala ya ka mehla: Ho bala ka tataiso ya sehlopha (dihlopha tse pedi ka letsatsi) le dinako tse 2-3 tsa ho bala ka kopanelo ka beke.

Ho bala ka kopanelo

Dithuto tsa baithuti kaofela habedi ho isa ho hararo ka beke metsotso e 15 ho sebediswa bonyane tema e le nngwe ka beke. Hlahisa dingolwa tse fapaneng, mohl; dipapadi tsa dikalaneng, mefuta e fapaneng ya dithothokiso.

- Bala ditema tse hodisitsweng jwalo ka dithothokiso, dibuka tse kgolo tsa dipale, papadi tsa dikalaneng, diphousetara le ditema tsa khomputara e le baithuti bohle hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo)
- Bala mefuta e fapaneng ya dithothokiso ka sehlooho ba be ba buisane ka tsona (popeho le moelelo, kgetho ya mantswe)
- Hlalosa tlhahisoleseding ho tswa ditemeng tsa kerafo jwalo ka dipapatso, ditshwantsho, dikerafo, ditjhate
- Bala buka e le baithuti kaofela hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo) ba buisana ka mohopolo wa sehlooho, baphetwa le poloto
- Hlahisa maikutlo hore pale e a ratwa a bile a kgona le ho nnetefatsa karabo ya hae. Mohlala; 'Ke ratile pale hobane e nkgopotsa ....")
- Araba dipotso tsa boemo ba monahano o phahameng tse thehilweng hodima tema e badilweng, mohl., "Na nkgono wa hae o ne a tshwanetse ho mmolella hore.....?"
- Sebedisa bukantswe/dikshenare ho fumana tlotlontswe e ntjha le moelelo wa mantswe

Ho bala ka tataiso/Padisotataiso:

Titjhere o sebetsa le dihlopha tse pedi letsatsi ka leng a nka metsotso e 15 le sehlopha ka seng. Sehlopha ka seng se sebetsa le titjhere habedi ka beke.

- Balla hodimo le ka kgutso ba bala dibuka tsa bona ka tataiso ya sehlopha le titjhere ke.hore; sehlopha kaofela se bala pale e tshwanang e boemong ba sona
- Bala dingolwa tse fapaneng jwalo ka ditema tsa kalaneng
- Sebedisa ditsela tse fapaneng tsa ho itshwaya diphoso ha a bala: bala hape, a bale ho tswela pele, ho kgefutsa
- Bala ka bokgeleke bo eketsehang le ka maikutlo, a qapodisa mantswe ka nepo
- Sebedisa medumo, boemo le bokgoni ba ho hlopholla sebopeho ha a bala mantswe a sa tlwaelehang
- Itekola ha a bala, ho elellwa mantswe le kutlwisiso

Ho bala ka bobedi / ka bonngwe:

Mesebetsi ya ka mehla ya ho bala metsotso e 20 ha dihlopha tse ding di bala ka tataiso ya titjhere

- Balla hodimo a balla motswalle
- Bala mongolo wa hae le wa ba bang
- Bala ka boikemelo dibuka tse badilweng ka nako ya ho bala ka kopanelo, dibuka tsa dipale le tsa sekgutlwaneng sa ho bala, le ditema tse ding, jwalo ka dibuka tsa padiso tse badilweng ha selemo se qala, tse boemong ba ho ka balwa ka boikemelo ke baithuti
- Fumana tlhahisoleseding ka bonngwe kapa ka bobedi ditemeng tsa ditaba tsa nnete tse boemong bo nepahetseng.

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Medumo: (Mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang)

- Sebedisa modumo wa tlhaku tse qapodiswang le ho peleta mantswe ka ho tshwana jwalo ka noka letswai, noka e tletse
- Bopa mantswe ka ho sebedisa tsebo ya medumo eo a ithutileng yona selemong sena

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Medumo: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang le /kapa tse ngolwang)

- Elellwa medumo e tswakilweng ya didumammoho tse hlahellang ka hara mantswe (mohl., Mokgahlelo, se**shwe**s**hwe**, mo**t-sh**eare, mo**ny**ako, mo**ts**amao)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Medumo: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang le /kapa tse ngolwang)

- Sebedisa mantswe a qapodisweng le ho peletwa ka ho tshwana empa moelelo o fapane (mohl., nama - Ke rata **nama** ya kgomo, Ke **nama** maoto)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 3:

Medumo: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang le /kapa tse ngolwang)

- Sebedisa mantswe a ngolwang le ho qapodiswa ka ho tshwana empa a fapane ka moelelo.
- Peleta mantswe ka nepo ba sebedisa tsebo ya medumo
- Ithuta ho peleta mantswe a leshome ka beke ho tswa dithutong tsa medumo le mantswe a hlahang kgafetsa

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang le /kapa tse ngolwang)

Ho bala ka kopanelo

- Araba dipotso tsa monahano o phahameng tse thehilweng hodima tema e badilweng, mohl., “Na nkgono wa hae o ne a tshwanetse ho mmolella hore.....?”)

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

- Bala dingolwa tse fapaneng tse jwalo ka ditema tsa dipapadi tsa dikalaneng
- Itekola ha a bala ho elellwa mantswe le kutlwisiso

Ho bala ka bobedi / ka bonngwe:

- Balla hodimo a balla motswalle
- Bala mongolo wa hae le wa ba bang

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang le /kapa tse ngolwang)

Ho bala ka kopanelo/Padisommoho

- Bala buka e le baithuti kaofela hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo) ba buisana ka mohopolo wa sehlooho, baphetwa le poloto
- Hlahisa maikutlo hore pale e a ratwa a bile a kgona le ho nnetefatsa karabo ya hae, mohl., “Ke ratile pale ena hobane e nkgopotsa....”)

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

- Balla hodimo le ka kgutso ba bala dibuka tsa bona ka tataiso ya sehlopha le titjhere ke hore sehlopha kaofela se bala pale e tshwanang e boemong ba sona
- Sebedisa medumo, boemo le bokgoni ba ho hlopholla sebopeho ha a bala mantswe a sa tlwaelehang

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang le /kapa tse ngolwang)

Ho bala ka kopanelo

- Hlalosa tlhahisoleseding ho tswa ditemeng tsa kerafo jwalo ka dipapatso, ditshwantsho, dikerafo, ditjhate

Ho bala ka bobedi / ka bonngwe:

- Bala ka boikemelo dibuka tse badilweng ka nako ya ho bala ka kopanelo, dibuka tsa dipale le tsa sekgutlwaneng sa ho bala, le ditema tse ding, jwalo ka dibuka tsa padiso tse badilweng ha selemo se qala, tse boemong ba ho ka balwa ka boikemelo ke baithuti

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 3:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang le /kapa tse ngolwang)

Ho bala ka kopanelo

- Bala ditema tse hodisitsweng jwalo ka dithothokiso, dibuka tse kgolo tsa dipale, papadi tsa dikalaneng, diphousetara le ditema tsa khomputara e le baithuti bohle hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo)
- Bala mefuta e fapaneng ya dithothokiso ka sehlooho ba be ba buisane ka tsona (popeho le moelelo, kgetho ya mantswe)

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

- Balla hodimo le ka kgutso ba bala dibuka tsa bona ka tataiso ya sehlopha le titjhere ke hore sehlopha kaofela se bala pale e tshwanang e boemong ba sehlopha
- Sebedisa ditsela tse fapaneng tsa ho itshwaya diphoso ha a bala: ho bala hape, a bale ho tswela pele ho kgefutsa
- Bala ka bokgeleke bo eketsehang le ka maikutlo a qapodisa mantswe ka nepo

KEREITE YA 3 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KEREITI YA 3 KOTARA YA 3	
HO NGOLA	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane : dihora e 1 metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 2 ka beke**

DIKAHARE / DIKGOPOLOKUTLWISISO /BOKGONI

Mongolo:

Dithuto tse radilweng tsa semmuso hararo ka beke metsotso e 15

Baithuti ba se ba fetohetse ho tloha ho sebediseng mongolo o sa kopanang ho ya ho o kopaneng ho ya mafelong a kotara ya bobedi. Dithuto tsa mongolo di tobane le ho kwetlisa ditlhaku ka nngwe tse nyane le tse kgolo le ho kopanya ditlhaku. Baithuti ba tshwanela ho kgona ho kopolla mongolo o sa kopanang, mohl., bukeng ho ya mongolong o kopaneng

- Kopitsa tema tse ngotsweng tlapangollong, dibukeng tsa ho bala, dikareteng tsa mosebetsi ka nepo, ba hlokomela ho bopa ditlhaku ka nepo le ho siya dibaka ka mongolo o kopaneng
- Ngola ka lebelo le eketsehang

Ho ngola ka kopanelo, ka sehlopha le ka bonngwe:

Dithuto tsa baithuti kaofela /sehlopha se senyane habedi ho isa hararo ka beke metsotso e 20. Fana ka sebopeho sa ho ngola ho thusa baithuti ho ngola ditema tsa bona jwalo ka lengolo. Sebedisa mesebetsi ya ho ngola ka kopanelo ho bontshahatsa tshebediso e nepahetseng ya matshwao a puo, thutapuo, le mefuta e fapaneng ya dipolelo.

- Ngola ditema tsa hae ka dibopeho tse fapaneng: diketsahalo tsa dayari, lengolo le yang ho ba leloko, ditlhaloso
- Etsa mokgwaritso, a ngole, a lokise diphoso a be a phatlalatse pale ya hae ya bonyane diratswana tse pedi (dipolelo tse fetang leshome kapa ho feta), a fana ka sehlooho
- Ngola a tshwantshe dipolelo ka sehlooho e le ho phehisa ho ngolweng ha buka ya laeborari ya ka phaposing
- Kgutsufatsa a be a ngole tlhahisoleseding; a sebedisa mmapa wa monahano, ditafole/dipapetla, ditsebiso, dayakeramo kapa ditjhate
- Sebedisa mefuta e fapaneng ya dipolelo ha a ngola jwalo ka ditlaleho, dipotso, ditaelo
- Sebedisa matshwao a puo ka nepo: ditlhaku tse kgolo, kgutlo, feelwane, letshwao la potso, letshwao la makalo le diabulwa - diakwala/maqotsi
- Hlwaya le ho sebedisa mabitso, maemedi, makgethi, maetsi, mahlalosi le masupi ka nepo
- Kopanya dipolelo a sebedisa makopanyi jwalo ka ‘le’, ‘empa’
- Sebedisa tlotlontswe e batsi ho tlisa thahasello ya ho ngola.
- Sebedisa tsebo ya medumo le melawana ya mopeleto ho ngola mantswe a sa tlwaelehang
- Balla baithuti ba bang mongolo wa hae
- Bopa pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare/dikshenare ya hae

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Mongolo

- Kopitsa tema tse ngotsweng tlapangollong, dibukeng tsa ho bala, dikareteng tsa mosebetsi ka nepo, ba hlokomela ho bopa ditlhaku ka nepo le ho siya dibaka ka mongolo o kopaneng

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Mongolo

- Kopitsa tema tse ngotsweng tlapangollong, dibukeng tsa ho bala, dikareteng tsa mosebetsi ka nepo, ba hlokomela ho bopa ditlhaku ka nepo le ho siya dibaka ka mongolo o kopaneng

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Mongolo

- Kopitsa tema tse ngotsweng tlapangollong, dibukeng tsa ho bala, dikareteng tsa mosebetsi ka nepo, ba hlokomela ho bopa ditlhaku ka nepo le ho siya dibaka ka mongolo o kopaneng

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 3:

Mongolo

- Ngola ka lebelo le eketsehang

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Ho ngola:

- Balla baithuti ba bang mongolo wa hae
- Bopa pokello ya mantswe le bukantswe/dikshenare ya hae

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho ngola:

- Ngola ditema tsa hae ka dibopeho tse fapaneng: diketsahalo tsa dayari, lengolo le yang ho ba leloko, ditlhaloso
- Sebedisa tlotlontswe e batsi ho tlisa thahasello ya ho ngola.
- Sebedisa mefuta e fapaneng ya dipolelo ha a ngola; ditlaleho, dipotso, ditaelo, jj.

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 2:

Ho ngola:

- Etsa mokgwaritso, a ngole, a lokise diphoso a be a phatlalatse pale ya hae ya bonyane diratswana tse pedi tsa dipolelo tse leshome kapa ho feta, a fana ka sehlooho
- Sebedisa matshwao a puo ka nepo; ditlhaku tse kgolo, kgutlo, feelwane, letshwao la potso, letshwao la makalo le diabulwa-diakwala/ maqotsi
- Sebedisa tsebo ya medumo le melawana ya mopeleto ho ngola mantswe a sa tlwaelehang

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 3:

Ho ngola:

- Kgutsufatsa a be a ngole tlhahisolesding; a sebedisa mmapa wa monahano, ditafole/dipapetla, ditsebiso, dayakeramo kapa ditjhate
- Hlwaya le ho sebedisa mabitso, maemedi, makgethi, maetsi, mahlalosi le masupi ka nepo
- Kopanya dipolelo a sebedisa makopanyi jwalo ka ‘le’, ‘empa’)

KEREITE YA 3 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KEREITI YA 3 KOTARA YA 4	
HO MAMELA LE HO BUA (Mesebetsi ya molomo)	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: metsotso e 45 ka beke** **Moedi wa nako: hora e le 1 ka beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO /BOKGONI

Mesebetsi ya ka mehla /tsa beke dibakeng tsohle tsa Puo le dithutong tse ding

- Sebedisa mareo a kang moetsi, leetsi, moetsuwa, potso, tlaleho, taelo, mahlalosonngwe/sinonimi, malatodi/antonimi, letshwao la makalo ha a qoqa ka ditema
- Utlwisisa le ho sebedisa puo e tshwanetseng ya dithuto tse fapaneng

Mesebetsi e tobaneng le ho mamela le ho bua habedi ka beke

Dibeke tse 1 - 5

- Ho ba le seabo dipuisanong ho bontsha bokgoni ba tsa phedisano, ho amohela le ho hlompha ba bang ha ba bua.
- Sebedisa puo ya ho etsa metlae le dilotho a sebedisa boleng ba lentswe le sehalo ka ho fapana.
- Mamela bakeng sa ho fumana dintlha dipaleng le ho araba dipotso tse bulehileng (tse batlang maikutlo a motho ka mong), mohl., “Na ke ntho e lokileng ho apara diphahlo tsa sekolo?”
- Pheta pale a sebedisa puo e hlalosang hammoho le tshebediso ya ditho tsa mmele ho hlalosa

Dibeke tse 6 - 10

- Mamela pale le ho fumana sesosa le diketsahalo. “Ho ne ho tla etsahala eng ha ntja e ne e sa fumaneha?”
- Etsa meralo ya pehelo ya molomo: bua ka seo a se tsebang, hlalosa ketsahalo e itseng eo a kileng a e bona jj. a sebedisa dithusathuto tse bonwang
- Fana ka maikutlo le mehopolo e meng mabapi le tema le ho fana ka mabaka, mohl., “Buka ena ha e kgahle hobane ha e na ditshwantsho e na le mantswe a mangata a malelele!”
- Fana ka tharollo ya bothata bo itseng a sebedisa ho nahana ho phahameng, mohl., “Ha ntate wa hao a sa kgone ho o lata mantsiboyeng ana o ka.....”

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang)

- Sebedisa mareo a kang moetsi, leetsi, moetsuwa, potso, tlaleho, taelo, mahlalosonngwe/sinonimi, malatodi/antonimi, letshwao la makalo ha a qoqa ka ditema
- Fana ka maikutlo le mehopolo e meng mabapi le tema le ho fana ka mabaka, mohlala, “Buka ena ha e kgahle hobane ha e na ditshwantsho e na le mantswe a mangata a malelele!”
- Fana ka tharollo ya bothata bo itseng a sebedisa ho nahana ho phahameng, mohlala, “Ha ntate wa hao a sa kgone ho o lata mantsiboyeng ana o ka.....”)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho mamela le ho bua: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang)

- Pheta pale a sebedisa puo e hlalosang hammoho le tshebediso ya ditho tsa mmele ho hlalosa
- Mamela bakeng sa ho fumana dintlha dipaleng le ho araba dipotso tse batlang maikutlo a motho ka mong, mohl., “Na ke ntho e lokileng ho apara diphahlo tsa sekolo?”
- Sebedisa puo ya boiqapelo ho etsa metlae le dilotho a sebedisa boleng ba lentswe le sehalo ka ho fapana
- Etsa meralo le nehelano: bua ka seo a se tsebang, hlalosa ketsahalo e itseng eo a kileng a e bona jj. a sebedisa dithusathuto tse bonwang

KEREITE YA 3 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KEREITI YA 3 KOTARA YA 4	
HO BALA LE MEDUMO	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: dihora tse 4 metsotso e 30 ka beke** **Moedi wa nako**: **dihora tse 5 ka beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO /BOKGONI

Mesebetsi ya medumo makgetlo a mararo ka beke metsotso e 15. Ruta hape medumo e rutilweng ho fihlela jwale mme o hlahise medumo e rarahaneng. Hokahanya le lenaneo la mopeleto hang ka beke.

- Elellwa medumo e tswakilweng ya didumammoho e hlahellang qalong le qetellong ya mantswe ka kakaretso (mohl: **ng**ake**ng**, **ny**atsa**ng**, **hl**ophoha**ng**)
- Elellwa le ho sebedisa dipaterone tsa mopeletso (mohl: hlaka, haka, kgaka, baka, ema, oma, ama; noka, loka, roka)
- Elellwa le ho sebedisa ditlhaku tse nne tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl: **mpshe**, ho **Mpshe** ke nonyana e lebelo haholo, **ntjh**apa, ho Mme o **ntjhaba** ka phafa)
- Elellwa medumo e tswakilweng ya didumammoho tse hlahellang ka hara mantswe (mohl: Mokgahlelo, se**shwe**shwe, mo**tsh**eare, mo**ny**ako, mo**ts**amao)
- Sebedisa mantswe a qapodisweng le ho peletwa ka ho tshwana empa moelelo o fapane (mohl: nama - Ke rata **nama** ya kgomo, Ke **nama** maoto)
- Peleta mantswe ka nepo ba sebedisa tsebo ya medumo
- Sebedisa tsebo ya medumo ya ditlhaku ho bopa le ho qhaqholla mantswe
- Bopa mantswe ka bokgoni ba medumo e rutilweng selemong sena
- Peleta mantswe ka nepo ho sebediswa tsebo ya medumo ditekanyetsong tseo e seng tsa semmuso, pitsetsong le mesebetsing yohle e ngolwang

Mesebetsi ya ka mehla ya ho bala: Ho bala ka tataiso ya sehlopha (dihlopha tse pedi ka letsatsi) le dinako tse pedi ho isa ho tse tharo ka beke tsa ho bala ka kopanelo

Ho bala kopanelo

Dithuto tsa baithuti kaofela habedi ho isa hararo ka beke metsotso e 15 ho sebediswa bonyane tema e le nngwe ka beke.

Kenyelletsa ditaba tseo e seng tsa nnete, tsa nnete, diatikele tsa koranta, dipuisano le ditema tsa dikerafo.

- Bala ditema tse hodisitsweng jwalo ka ditaba tseo e seng tsa nnete le tsa nnete, diatikele tsa koranta, dipuisano le ditema tsa khomputara e le baithuti bohle hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo)
- Bala ditema tse ngotsweng e le baithuti bohle hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo) ba buisana ka baphetwa, ‘qaka’ e paleng, poloto le makgabane temeng
- Sebedisa ditemoso tse bonwang ho bala ditema tsa dikerafo a qala le ho hlopholla tema bakeng sa maikutlo le dikakanyo, mohl., “Papatso ena e lokiseditswe ho hohela bomang? Hobaneng o nahana jwalo?”
- Araba lethathama la dipotso tse batlang monahano o phahameng tse itshetlehileng hodima tema e badilweng, mohl., “Ha re re ka mohlomong monga lebenkele o siile lemati le butswe ha a ya hae bosiung boo. Nka be ho etsahetse eng?”
- Sebedisa bukantswe/dikshenare ho fumana tlotlontswe e ntjha le moelelo wa mantswe

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

Titjhere o sebetsa le dihlopha tse pedi ka letsatsi ka leng, a nka metsotso e 15 le sehlopha ka seng. Sehlopha ka seng se sebetsa le titjhere habedi ka beke.

- Balla hodimo le ka kgutso ba bala dibuka tsa bona ka tataiso ya sehlopha le titjhere; sehlopha kaofela se bala pale e tshwanang boemong ba sona
- Bala ka bokgeleke bo eketsehang, ka lebelo le maikutlo,
- Sebedisa medumo, bokgoni ba ho peleta le ho qapodisa maemo ha ba bala le bokgoni ba kutlwisiso ya moelelo
- Itekola ha a bala, a bala ho elellwa mantswe le ho utlwisisa
- Sebedisa ditsela tsa ho itshwaya diphoso ha a bala: a bala, a kgefutsa, a boela a bitsa lentswe pele a le balla hodimo
- Bapala dipapadi tsa mantswe tse itshetlehileng ka ho bala le tsebo ya tlotlontswe le bokgoni

Ho bala ka bobedi /ka bonngwe:

Mesebetsi ya ka mehla tsa ho bala metsotso e 20 ha dihlopha tse ding di bala ka tataiso ya titjhere. Sebedisa ditema tse tsejwang kapa tse boemong ba boo baithuti ba ipallang ka boikemelo/ bonngwe.

- Bala mongolo wa hae le wa ba bang
- Balla hodimo a balla motswalle
- Bala ditema tse boemong bo rarahaneng bakeng sa boithabiso kapa tlhahisoleseding: makasine le dikhomiki, dibuka tse bonolo tsa ditaba tseo e seng tsa nnete le tsa nnete tsa meetlo e fapaneng, dibuka tse badilweng ka nako ya ho bala ka kopanelo

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Medumo: (mesebetsi ya molomo le/kapa tse etswang)

- Elellwa medumo e tswakilweng ya didumammoho e hlahellang qalong le qetellong ya mantswe ka kakaretso (mohl: **ng**ak**eng**, **ny**atsa**ng**, **hl**ophoha**ng**)
- Elellwa le ho sebedisa dipaterone tsa mopeletso (mohl: hlaka, haka, kgaka, baka, ema, oma, ama; noka, loka, roka)
- Elellwa hore dipaterone tse ka hodimo di bopa raeme (mohl: hl**aka**, h**aka**, kg**aka**, b**aka;** e**ma**, o**ma**, a**ma**; n**oka**, l**oka**, r**oka**)
- Elellwa le ho sebedisa ditlhaku tse nne tsa didumammoho tse ikemetseng ha di hlahella mantsweng (mohl: **mpshe**, ho **Mpshe** ke nonyana e lebelo haholo, **ntjh**apa, ho Mme o **ntjhaba** ka phafa)

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Medumo: (mesebetsi ya molomo le/kapa tse etswang le /kapa tse ngolwang)

- Elellwa le ho sebedisa dihlongwapele le dihlongwanthao
- Sebedisa mantswe a qapodisweng le ho peletwa ka ho tshwana empa moelelo o fapane (mohl: thaba, lebala)
- Sebedisa medumo e qapodiswang ka ho tshwana empa moelelo o fapane (mohl: lebala, thaba)
- Elellwa le ho sebedisa mahlalosonngwe le malatodi

Ditshisinyo tsa Mosebetsing wa Tekanyetso oo e seng wa Semmuso:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le /kapatse etswang le /kapa tse ngolwang)

Ho bala ka kopanelo

- Bala ditema tse ngotsweng e le baithuti bohle hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo) ba buisana ka baphetwa, ‘qaka’ e paleng, poloto le makgabane a temeng

Ho bala ka kopanelo:

- Bapala dipapadi tsa mantswe tse itshetlehileng ka ho bala le tsebo ya tlotlontswe le bokgoni

Ho bala ka bobedi /ka bonngwe:

- Bala mongolo wa hae le wa ba bang
- Balla hodimo a balla motswalle

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho bala: (mesebetsi ya molomo le /kapa tse etswang le /kapa tse ngolwang)

Ho bala ka kopanelo

- Bala ditema tse ngotsweng e le baithuti bohle hammoho le titjhere (ho bala ka kopanelo) ba buisana ka baphetwa, 'qaka' e paleng, poloto le makgabane temeng
- Sebedisa ditemoso tse bonwang ho bala ditema tsa dikerafo a qala le ho hlopholla tema bakeng sa maikutlo le dikakanyo, mohl., "Papatso ena e lokiseditswe ho hohela bomang? Hobaneng o nahana jwalo?"
- Araba lethathama la dipotso tse batlang monahano o phahameng tse itshetlehileng hodima tema e badilweng, mohl., "Ha re re ka mohlomong monga lebenkele o siile lemati le butswe ha a ya hae bosiung boo. Nka be ho etsahetse eng?"

Ho bala ka tataiso ya sehlopha:

- Balla hodimo le ka kgutso ba bala dibuka tsa bona ka tataiso ya sehlopha le titjhere sehlopha se bala pale e boemong ba thuto ya sona
- Bala ka bokgeleke bo eketsehang, ka lebelo le maikutlo,
- Sebedisa medumo, bokgoni ba ho peleta le ho qapodisa maemo ha ba bala le bokgoni ba kutlwisiso ho etsa moelelo
- Itekola ha a bala, ho elellwa mantswe le ho utlwisisa
- Sebedisa ditsela tsa ho itshwaya diphoso ha a bala: a bala, a kgefutsa, a boela a bitsa lentswe pele a le balla hodimo

Ho bala ka bobedi /ka bonngwe:

- Bala ditema tse boemong bo rarahaneng bakeng sa boithabiso kapa tlhahisolesding ho tswa ditemeng tse fapaneng: di-makasine le dikhomiki, dibuka tse bonolo tsa ditaba tseo e seng tsa nnete le tsa nnete tsa meetlo e fapaneng, dibuka tse badilweng ka nako ya ho bala ka kopanelo)

KEREITE YA 3 SESOTHO PUO YA LAPENG DITLHOKO TSA KOTARA	
KEREITI YA 3 KOTARA YA 4	
HO NGOLA	**NAKO E SISINTSWENG YA HO RUTA** **Bonyane: hora e 1 metsotso 45 ka beke** **Moedi wa nako: dihora tse 2 ka beke**

DIKAHARE /DIKGOPOLOKUTLWISISO /BOKGONI

Mongolo:

Dithuto tsa Semmuso hararo ka beke metsotso e 15.

Mesebetsi e tobaneng le ho ngola ka lebelo ho ntse ho bolokwa makgethe le ho ngola ho bonahale. Kenyelletsa mesebetsi e hlokang hore baithuti ba ngole ho tloha ho mongolo o sa kopanang ho ya ho o kopaneng

- Kopitsa tema e ngotsweng letlapeng, dibukeng tsa ho bala, dikareteng tsa mosebetsi jj., ka nepo, ho hlokomelwa popo ya ditlhaku le ho siya dibaka
- Sebedisa mongolo o kopaneng bakeng sa mesebetsi yohle e ngolwang
- Itlwaetsa ho ngola ka pene ha a ngola
- Ngola ka makgethe le ka ho bonahalang ka boitshepo le ka lebelo ka mongolo o kopaneng

Ho ngola ka kopanelo, ka sehlopha le ka bonngwe:

Dithuto tsa baithuti bohle /sehlopha se senyane habedi ho isa hararo ka beke metsotso e 20. Sebedisa mesebetsi ya ho ngola ka kopanelo ho bontsha tshebediso e nepahetseng ya matshwao a puo, mopeleto, le thutapuo (tshebediso ya makopanyi, dikgutsufatso). Fana ka sebopeho sa ho ngola ho thusa baithuti ho ngola dipuisano le atikele ya koranta. Ba tataise ka mehato ya ho ngola.

- Sebedisa mawa a pele ba tseba ho ngola ho bokella tlhahisolesding le ho etsa moralo ho ngola ho buisana le metswalle, ho etsa mmapa wa monahano, foreimi ya moralo
- Ngola kgetho ya ditema tse kgutshwane bakeng sa dipheo tse fapaneng jwalo ka ho pheta moqoqo, dipuisano
- Ngola ka boiphihlelo ba hae ka dibopeho tse fapaneng jwalo ka atikele e kgutshwane ya koranta
- Etsa mekgwaritso, ngola, lokisa diphoso le ho phatlalatsa pale ya hae bonyane diratswana tse pedi (bonyane dipolelo tse 12)
- Sebedisa dibopeho tsa tlhahisoleseding ha a ngola jwalo ka diteko (ekspiremente), diresepe
- Hlahlamanya tlhahisoleseding ka ho e beha ka dihlooho
- Sebedisa apostrofi dikgutsufatsong jwalo ka **'Me** bakeng sa Mme (Mongolong wa Lesotho apostrofi e a sebediswa e seng mongolong wa Afrika Borwa)
- Sebedisa matshwao a puo ka nepo: ditlhaku tse kgolo, dikgutlo, difeelwane, matshwao a potso, matshwao a makalo, diabulwa-diakwala/maqotsi
- Sebedisa makopanyi ho etsa dipolelo tse telele
- Sebedisa tsebo ya medumo le melawana ya mopeleto ho ngola mantswe a thata
- Bopa polokelo ya mantswe le bukantswe/dikshenare ya hae.
- Sebedisa bukantswe/dikshenare ho fumana tlotlontswe e ntjha le ho lekola moelelo wa mantswe
- Buisana ka mongolo wa hae le wa ba bang ho fumana le ho fana ka tlaleho
- Iketsetsa dibuka le ho phehisa pokellong ya dibuka tsa ka phaposing

TEKANYETSO

Ditshisinyo tsa Mesebetsi wa Tekanyetso e seng wa Semmuso:

Mongolo

- Kopitsa tema e ngotsweng letlapeng, dibukeng tsa ho bala, dikareteng tsa mosebetsi jj., ka nepo, ho hlokomelwa popo ya ditlhaku le ho siya dibaka
- Itlwaetsa ho ngola ka pene ha a ngola

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Mongolo

- Sebedisa mongolo o kopaneng bakeng sa mesebetsi yohle e ngolwang
- Ngola ka makgethe le ka ho bonahala ka boitshepo le ka lebelo ka mongolo o kopaneng

Ditshisinyo tsa Mosebetsi wa Tekanyetso e seng ya Semmuso:

Ho ngola:

- Sebedisa mawa a pele ba tseba ho ngola ho bokella tlhahisoleseding le ho etsa moralo ho ngola; ho buisana le metswalle, ho etsa mmapa wa monahano, sebopeho sa ho rera
- Sebedisa apostrofi dikgutsufatsong jwalo ka **'Me** bakeng sa Mme (Mongolong wa Lesotho apostrofi e a sebediswa e seng mongolong wa Afrika Borwa)
- Sebedisa makopanyi ho etsa dipolelo tse telele
- Buisana ka mongolo wa hae le wa ba bang ho fumana le ho fana ka tlaleho

Mosebetsi wa Tekanyetso ya Semmuso wa 1:

Ho ngola:

- Ngola kgetho ya ditema tse kgutshwane bakeng sa dipheo tse fapaneng jwalo ka ho pheta moqoqo, dipuisano
- Ngola ka boiphihlelo ba hae ka dibopeho tse fapaneng jwalo ka atikele e kgutshwane ya koranta
- Etsa mekgwaritso, ngola, lokisa diphoso le ho phatlalatsa pale ya hae bonyane diratswana tse pedi (bonyane dipolelo tse 12)
- Sebedisa dibopeho tsa tlhahisoleseding ha a ngola jwalo ka diteko (ekspirimente), diresepe
- Hlahlamanya tlhahisoleseding ka ho e beha ka dihlooho
- Sebedisa matshwao a puo ka nepo: tlhaku tse kgolo, dikgutlo, difeelwane, matshwao a potso, matshwao a makalo, diabul-wa-diakwala/maqotsi
- Sebedisa tsebo ya medumo le melawana ya mopeleto ho ngola mantswe a thata

DITEMA TSE KGOTHALLETSWANG /DISEBEDISWA TSA SELEMO

HO MAMELA LE HO BUA

- Ditshwantsho le diphousetara
- Dintho tsa nnete tse amanang le meokotaba le dihlooho, dipopo, dintho tsa ho ikwahela difahleho/'*di-mask',* jj.
- Dikotwana tsa boto tse etsang pale
- Ditshwantsho ka tatelano
- Diaparo tse iketseditsweng tsa ho bapala bonketsisane le ditlhakiso tse ding mesebetsi ya molomo
- Di-CD kapa ditheipi tse nang le dipale, dithothokiso, diraeme, le dipina, motjhini o bapalang di-CD kapa dihatisamantswe, thelevishene, le ditheipi tsa vidiyo/DVD
- Dibuka tsa dipale

HO BALA LE MEDUMO

- Ditshwantsho le diphousetara
- Ditjhate tsa leboteng tsa medumo
- Dibuka tse hlophiseditsweng kereite ho kenyeletswa mefuta e fapaneng ya dingolwa (dipapadi tsa kalaneng, ditaba tsa nnete, dithothokiso jj.)
- Dibuka tse kgolo - tse ding di itlhahiseditswe nakong ya ho ngola ka kopanelo
- Ditema tse hodisitsweng jwalo ka dithothokiso, diraeme, dipale jj.
- Dibuka tsa dipale le tsa ditshwantsho bakeng sa laeborari ya ka phaposing
- Dibuka tse kgutshwane 'tse hohelang' tsa dipolelo tse 1 - 2 leqepheng ka leng
- Ditema tsa ditaba tsa nnete tse tshwanetseng kereite ka dihlooho tse ngata
- Dikarete tsa dileibole tsa dintho tse ka phaposing le tse behuweng pontsheng, mantswe a hlahang kgafetsa jj.
- Ditshupane tse sebediswang ha ho balwa ditema tse hodisitsweng, dipale tsa leboteng, tse pontsheng
- Diphazele tsa ditshwantsho le tsa mantswe le dipapadi
- Dikoranta le dimakasine
- Ditjhate tsa leboteng tse bontshang dimmapa tse bonolo

HO NGOLA LE MONGOLO

- Disebediswa tsa ho ngola (mohl., pensele/potloloto, dikerayone tsa pensele/potloloto tsa mebala, dikerayone tsa mafura, dipampiri tsa ho ngola ka boholo ba bophara bo fapaneng (A3, A4, A5), rula, raba, dipampiri tsa mela ya bophara ba 17 mm/8.5 mm, dipampiri tse se nang mela
- Dikgetjhana tsa ho ngola le tsa dipolelo kapa ditjhate tse lekanang le ditafole tsa baithuti bakeng sa mongolo o sa kopanang kapa o kopaneng
- Pampiri ya folipitjhate le dipene tsa khokhi tse tenya
- Dibukantswe/didikshenare tsa bona
- Dibukantswe/didikshenare tse tshwanetseng kereite tse bonolo

LENANE LE TLHALOSO YA MANTSWE

Lena ke lenane la mareo a sehlooho ho latela ditlhaku tsa nteterwane/alfabete, le sebediswang tokomaneng ya Setatemente Naha sa Leano la Kharikhulamo le Tekanyetso, Mokgahlelong wa Motheo wa Puo ya Lapeng.

Akanya -Ho lepa hore na ho tla etsahala eng ha pale e tswela pele.

Boikutlwahatso - botho/semelo sa mongodi: mongodi ke mang; ha motho a bala kapa a boha o fumana moelelo wa seo mongodi a leng sona, seo a se emelang/ a se dumelang mmoho le maikemisetso a hae

Bokgoni ba ho hlasela mantswe (word-attack skills) - mawa a sebediswang ha ho balwa lentswe le sa tsejweng (mohl. ho le arola ka dinoko, kapa ho batla moelelo wa dihlongwapele kapa dihlongwanthao)

Bokgoni ba motsamao wa menwana ya letsoho le leihlo - momahanyo ya motsamao wa mesifa, hangata ho kenyelleditswe menwana le mahlo, mohl., kgwele e e kenngwang naleng, kapa tshebediso ya sekere ho seha ho hong. Ho ngola ho kenyelletsa tshebediso ya bokgoni ba motsamao wa menwana

Boto ya dipale - tatelano ya ditshwantsho tse bontshang ketsahalo ya pale.

Boqhetseke ba puo - mantswe a tla jwalo ka ho phalla ha noka mme a na le kgokahano le momahano e nehang puo boleng ba ho phalla ka tlhaho, ho sebetseha ha bonolo le ho fumana moelelo wa ona ha bobebe. Koketso. taolo e ntle ya thutapuo

Ditlamorao (sheba hape sesosa) - ditholwana kapa ditlamorao tsa ketsahalo kapa maemo

Dikerafiki - ditholwana tsa mesebetsi ya bonono e bohuwang kapa ya sethekenike (mohl. mosebetsi o takilweng, ho rala)

Ditema tse bohuwang - tema ya setshwantsho kapa e tshwantshisitsweng/ e takilweng e ka tadingwang mme e nehelana ka molaetsa (mohl. ditshwantsho tsa filimi, dinepe, tse tshwantshisitsweng tsa khomputha, dikhathunu, ditshwantsho, dimotlolo, tse takilweng, tse pentilweng)

Diphazele tsa '*jigsaw*' - setshwantsho se sehwa ka dikotwana tse ngata moo moithuti a lekang ho di kopanya mmoho.

Dipotso tse kwalehileng - dipotso tse batlang karabo e le nngwe feela e totobetseng, mohl., Na o batla tee? Karabo e lokela ho ba E kapa Tjhe. O na le dilemo tse kae? Karabo e tla ba mohl. 'Leshome'.

Dipotso tse bulehileng - dipotso tseo moithuti a inahanelang karabo/kapa a fana ka maikutlo a hae. Mohlala, Hobaneng o nahana hore moshemane o balehile? O nahana o ka be a entseng?

Dipotso tsa boemo bo phahameng - dipotso tse hlokang hore baithuti batle le tlhahisoleseding ho tswa dikarolong tse fapaneng tsa tema (k.h.r. boitemohelo), tsa ho hlaloba se etsahetseng (fana ka maikutlo a hao), le/kapa dipotso tsa ho ananela tema (mohl., motho o rata eng, ha a rate eng, hobaneng?)

Dipotso tsa boemo bo tlase - dipotso tse hlokang hore baithuti hopole dintlha. Mohl. Baphetwa ba sehlooho ke bomang paleng? Lebitso la mophetwa wa sehlooho ke mang? O ile sekolong sefe?

E boemong bo nepahetseng - ha puo e nepahetse e loketse maemo ao e sebediswang ho ona, (mohl. mosebetsing o tla re 'Dumela monghadi' empa ho motswalle o tla re 'Helele thaka mphato' ha eba motho eo ke motswalle ebile e le mookamedi

Hlahloba (Examine) - ho bopa mehopolo, ho etsa kahlolo mme o fihlele dikgopolo tse itseng ha o bala

Ho etsa diqeto - hona ke lewa la ho bala le sebediswang ka mora tshebetso ya ho bala. Ho etsa diqeto ho bolela hore moithuti o sebedisa temoso e fumanwang temeng e ngotsweng kapa e bohuwang ho utlwisisa ho hong ho sa bolelwang ka ho otlololoha temeng. Matitjhere a sebedisa lewa lena ka ho botsa dipotso tse amang ditaba tse balwang. Ebe he baithuti ba tla arabela ka ho ntsha mehopolo ya bona, menahano kapa dintlha tse itshetlehileng ditabeng tseo ba di badileng

Ho fetolela (decoding) moelelo e tla ba ho - ngola ho tswa bukeng ho fetolela puong, ka ho sebedisa kamano e teng pakeng tsa modumo le tlhaku, le ho fana ka moelelo wa seo tlhaku kapa lentswe e se hlalosang

Ho ithuta ho etsahalang ka tshohanyetso - ho ithuta ho etsahalang kantle ho ho ruta ka maikemisetso.

Ho nahana ka boiqapelo (creative thinking) - ke tshebetso ya ho nahana ka dikgopolo kapa maemo ka tsela ya ho qapa le e sa tlwaelehang ka sepheo sa ho di utlwisisa hantle le ho arabela ka tsela e ntjha e bopang/ hahisang. baithuti ba nahana ka boiqapelo dithutong kaofela ha ba nahanisisa, ba qapa, ba lokisa kapa ba ntlafatsa lereo kapa sehlahiswa

Ho tlodisa mahlo - ho bala buka ka ntle le maikemisetso, ho bala feela dintlha tse hohelang

Ho utolla (Infer) - moelelo kapa ho fumana moelelo o mong o itseng ka taba e buuwang, le ho akanya ditlamorao/ tshusumetso

Huku ya menahano wa ditoro - huku e ka phaposing eo moithuti a iphumanang a bapala ka mehopolo ya hae, mohl., ho apara diaparo disele, ho etsisa dibapadi tse fapaneng

Kahopolelo/sintheks - tsela eo mantswe a hlophisitsweng kateng ho bopa dipolelo kappa dipolelwana, kapa melwa ya thutapuo/kerama e laolang sena.

Kakanyo *(Inferring)* - ke ho akanya ka tsela e utlwahalang e nang le moelelo, o tshetlehile hodima dintlha kapa bopaki mme o sebedisa tsebo eo o nang le yona ho thusa mmadi ho utlwisisa moelelo o tebileng wa tema ... o ka kwetlisa baithuti ho akanya ka ho qotsa polelo temeng. Ebe o re baithuti ba bolele moelelo o totobetseng wa tema mmoho le moelelo o akantsweng

Kakanyo (lelatodi = otlolohile) - ho hong ho sisinngwang kapa ho hlahiswang temeng, empa ka tsela e sa otlolohang
Karaburetso - mantswe, dipolelwana le dipolelo tse bopang ditshwantsho tse itseng ka mohopolong, jwalo ka ho utlwisisa lefatshe leo re phelang ho lona, esitana le tsohle tse ho lona, hobane re ena le ditho tsa boutlo. Re a bona, re a fofonela, re a thetsa, re a latswa ebile mebele ya rona e a nyaroswa ke se itseng. Ditho tsa boutlo ke tsona tse re thusang ho ka ba le boitsebelo bo itseng ba lefatshe.

Kgatello (stress) (lentsweng kapa polelong) - ho toboketsa kapa ho neha matla senoko se lentsweng kapa polelong

Kutlo - ka tsela ya ho mamela/ho utlwa

Leano (policy) - tsela eo mmuso o laolang ditaba ka yona jwalo ka leano la Kharikhulamo le Tekanyetso

Lebotsi (rhetorical question) - ke potso e botswang eseng hakaalo ka sepheo sa ho fumana karabo, empa e le ho

toboketsa kapa ho fihlella sephetho se itseng (mohl. 'na wena ha o hloke tjhelete?)

Leeme/ tshekamelo (prejudice) - kahlolo e sa amoheleheng ya motho, sehlopha, mohopolo kapa sesosa

Lelatodi (antonimi) - lentswe le nang le moelelo o fapaneng le lentswe le itseng le tobilweng, (mohl. 'botle' le 'bobe')

Lekopanyi - ke lentswe le sebediswang ho kopanya dipolelwana tse pedi, mantswe kapa dipolelo

Lewa (strategy) - tshebetso e itseng e latelwang, kapa sebopeho se itseng se sebediswang ho thulana le qaka

Litheresi ya Sethatho - Tsebo e holang ya moithuti ya mantswe a ngotsweng, le tsebo ya ho bala. Bana ba bona mongolo ebe ba qala ho utlwisisa sepheo sa wona. Ba ithuta ka dibuka le dipale.

Litheresi (sheba hape dilitheresi) - 1. ke bokgoni ba ho tsamaisa le ho sebedisa tlhahisoleseding ka maikemisetso a fapaneng, tlasa maemo a fapaneng, le ho ngola le ho bala ka merero e fapaneng; bokgoni ba ho utlwisisa ditema, ho fa motho bokgoni ba ho utlwisisa moelelo ka lefatshe le o potapotileng.

Litheresi ya sethato - e hlalosa kgolo ya tsebo moithuti ya lentswe le ngotsweng. Baithuti ba qala ho bona le ho utlwisisa morero wa yona. Ba ithuta ka dibuka le dipale tse balwang ke batho ba baholo le baithuti ba baholwanyane. Ba ka nna ba qala ho lokisa le ho ngola mabitso a bona ka ho sebedisa mehopolo ya bona le mopeleto. (Mopeloto o simollang kapa wa sethato) mme ba ka nna ba qala ho ikgakanya eka ba bala dibuka tsa bona. Mekgwa ena e bontsha kgolo ya tsebo ya bona litheresi - litheresi ya sethato

Maemo (context) - ka mehla tema e sebediswa le ho hlahiswa maemong a itseng; maemo ana a kenyelleditse tikoloho ya tema ka bohaufi le bophara, ho kenngwa dintlha tse kang boitshetlelo ho tsa phedisano, setso le dipolotiki; lereo lena le ka sebediswa hape ho bolela se tlang ka pele kapa ka morao ho lentswe kapa tema, mme se bohlokwa haholo moelelong wa lona/yona.

Mahlalosonngwe (sinonimi) (e latola **antonimi**) - lentswe le nang le mohopolo o tshwanang kapa o batlang o tshwana le wa lentswe le leng puong e le nngwe. Mohlala, *none* = *hakotse; morwetsana* = *kgarebe*

Maikutlo temeng - ke maemo kapa maikutlo a fuperweng ke ditema tse ngotsweng; tse bontshang maikutlo kapa tse bontshang maemo ao kellelo tsa baphethwa di leng ho yona ka nako eo, hape maikutlo temeng a bontshwa ka tsela eo disebediswa tse bohwang, tse utlwuwang, kapa ditema tsa diphatlalatso tse fapafapaneng di bonahalang ka ona temeng.

Mamelo - ka tshebediso ya ho utlwa/mamela

Mantswe a hlahang kgafetsa - Mantswe ao babadi ba a elellwang feela ka ho a sheba. Ha ho hlokahale hore ho qapodiswe medumo ena. Padisong ya sethatho mantswe a hlahang kgafetsa a hlaha hangata jwalo ka 'ke, le, a, ho, ba, yena, wena, sona, buka.

Mantswe a bonahalang (sight words) - mantswe ao baithuti ba a elellwang ka hanghang. Ha ho hlokahale ho hlalosa mantswe ana. Ho bala mantswe a bonahala a hlaha kgafetsa kapa hanghang jwalo ka 'bona','yena,' 'nna', 'lona'.

Medumo - kamano pakeng tsa medumo ya puo le mopeleto wa yona. Medumo e sebediswa ho baling le ho ngoleng mmoho.

Medumo ya lentswe - medomo e arohanyang lentswe puong (mohl. a, ts, tsh, ke medumo ya Sesotho kaofela).

Lentswe ‘tsela’ le na le medumo e meraro. Medumo ena ke ‘ts’, ‘e’ le ‘la’

Medumo e kopantsweng - mokgwa oo medumo e kopanngwang ka yona hore baithuti ba ithute kamoo medumo e mmedi kapa e meraro e ka kopanngwang kateng ho etsa medumo, mohl., **m**- + -**a = ma, m- +-e = me, t-** + **s-**+**-h = tsh,** jj.

Moelelo o akantsweng (lelatodi = moelelo o totobetseng) - moelelo o fumanwang temeng empa o sa hlahelle ka tsela e totobetseng

Moelelo o patehileng (connotative/ denotative meaning) - ke mehopolo e metle le e mebe e patehileng lentsweng, eo lentswe le e bokellang ha le ntse le sebediswa; e fetang le moelelo o otlolohileng wa lentswe

Moelelo o totobetseng (lelatodi, o patehileng) - moelelo o hlahellang ka ho hlaka, ho se bothata ba ho utlwisisa

Mefuta ya dingolwa (Genre) - ke mefuta kapa dihlopha tseo ditema (hammoho le tsa dingolwa) di arolwang ka tsona, mohl,.*Padi/Pale, Terama/ Tshwantshiso, Dithothokiso, lengolo la kgwebo,lengolo la setswalle.*

Mofuta wa letsopa (plasticine) - letsopa le bonolo le sebediswang ke baithuti ba banyane ho etsa mehlala e menyane ya dibopeho le tse ding

Melao ya ho ba le seabo dipuisanong - ke melao e laolang ho tsamaya ha moqoqo pakeng tsa batho e dumellang ba bang ho hlahisa mehopolo ya bona, pheta hape ho hlakisa moelelo, ho kena dipakeng ka sepheo sa ho kgutlisetsa puisano motjheng o nepahetseng, botsa bakeng sa ho hlakisetswa

Melao ya puo (language conventions) - mekgwa (ditlwaelo) e amohelehileng kapa melao e laolang tshebediso ya puo. Ditlwaelo tse ding di thusa ho fana ka moelelo (mohl. melao ya thutapuo, matshwao a puo, botlanyi, ditlhaku tse kgolo); tse ding di thusa ka nehelano ya dikahare (mohl. dikahare, sebopeho ka kakaretso, dihlooho, difutunoutsho, ditjhate, manane, ditshwantsho, papetla ya dikahare); mme tse ding di bontsha paterone ya puo e seng e fetohile molao (mohl. ditumediso, moqoqonyana o sa reng letho, jj.)

Mokgwatshebetso (cloze procedure) - thekiniki eo mantswe a tloswang temeng (mohl. lentswe le leng le le leng la bohlano). Mmadi o lokela ho sebedisa maemo a kgakollo ho tlatsa dikgeo. Mesebetsi ya mokgwatshebetso ona o ka sebediswa ho tekokutlwisiso le mohatong wa ho tseba thutapuo

Mokgwa wa ho ithuta ka motsamao wa mmele - ke ho ithuta ho nkang sebaka ka tshebediso ya ditho tsa mmele, k.h.r ho ithuta ka ho etsa.

Mokgwa oo moithuti a nahanang ka wona (meta-cognition) - mokgwa oo moithuti a elellwang tsela eo a nahana ka yona, ntshetsopele ya mawa a ho bala le ho ngola a itshetlehile ho mokgwa oo moithuti a nahanang ka wona.

Mokgwa wa moithuti wa ho bala (reading behaviour) - moithuti o etsa seo babadi ba se etsang ha ba bala le ho hlalosa le ho utlwisisa tema.

Mmapa wa monahano - ke tsela ya ho sebedisa setshwantsho kapa maboloko, jj. moo ho totobatswang dihloohwana kapa dintlha tsa sehlooho tseo ho tla buuwa kapa ho tla ngolwa ka tsona

Mongolo o kopaneng - Mongolo o etswang ka mokgwa o harelwang, ho sa phahamiswe pene kapa pensele/potloloto ho ngola ka potlako.

Mopeleto wa qaleho - teko ya ho peleta lentswe ho itshetlehile ho tsebo ya jwale ya moithuti ya dikamano tsa modumo le tlhaku. Mohlala, a+ m+ a= ama

Mosebetsi wa tekanyetso - ke mosebetsi o sebedisetswang ho hlahloba baithuti, mme o e na le dikarolwana tse ding tsa mesebetsi

Morethetho (rhythm) - paterone ya medumo e hatellwang le e kgutsitseng e tlisang ho kang 'pinanyana' thothokisong

Motswako - Karolo ya medumo moo kitlhaku tse tetang bonngwe di kopanang ho etsa modumo.

Mookotaba (theme) - mohopolo kapa mehopolo ya sehlooho temeng; tema e ka nna ya ba le mookotaba e mmalwa mme yona e ka nna ya hlaha e sa totobala hakaalo

Nako ya thuto (teachable moment) - nako eo moithuti a leng mahlahahlaha mme a kgona ho ithuta ho hong. Mohl. 'Nako eo moithuti a fumanang dikarete tsa letsatsi la tswalo ke leo moo motswadi kapa titjhere a ka mo thusang ho elellwa mantswe le ho bona hore a re: Katleho le Mahlohonolo a letsatsi la hao la tswalo!'

Ngodiso ka tataiso - e kenyelletsa moithuti kapa sehlotshwana se senyane sa baithuti ba ngolang lethathama la mefuta ya ditema ka mora hoba titjhere e fane ka dithuto tse nyane dintlheng tsa ho ngola tse jwalo ka sebopeho, matshwao a ho ngola, thutapuo kapa mopeleto.

Ntshetsopele - ntlafalo ya maemo ho tloha maemo a itseng ho ya ho a hodimo.

Padiso e behilweng ka tatelano ya dikgato - (graded reading series) ke ha babadi ba arohantswe ka mehato ya ho bala (mohl., Kereite ya 1 Kgatong ya 1, 2 le ya 3). Dikgato di tloha ho tse bonolo haholo (tlotlontswe e bonolo, dipolelo tse kgutshwane, tema e kgutshwane) ho isa ho tse thata haholo. Kgato e nngwe le e nngwe e na le palo ya babadi ho yona. Titjhere o lekanyetsa moithuti le ho mo qadisa kgatong e nepahetseng. Moithuti o bala dibuka tse mmalwa kgatong eo ho fihlella a ba a bala ka bokgeleke kgatong eo. Moithuti o nyolohela kgatong e hodimo.

Padisommoho - ho bala ka kopanelo

Padiso kgatong ya ditaelo - kgato eo moithuti a ka balang 90% ya tema ka nepo (k.h.r. e seng ho feta diphoso tsa mantswe a 10 ho baleng). Padiso kgatong ya ditaelo di phepetsa empa di le kgonahala. Ditema kgatong di sebediswa ho baleng ka tataiso.

Padisommoho - mosebetsi oo baithuti ba arolelanang padiso ya tema e atolositsweng le titjhere. Ena ke thuto le baithuti kaofela. Tema e sebedisitsweng e eba sehlohlolong ka phaposing. Baithuti ba bang bat la mamela, ha ba bang ba bala mme boholo ba bona ba tla ba le kabelo ka botlalo. Tema yona eo e sebediswa ka matsatsi a mmalwa. Letsatsi le leng le le leng tsepamiso e ntjaha e kgethwa ke titjhere. Tema e sebediswa ho hlahisa makgetha a tema, medumo, thutapuo le bokgoni ba ho bala ka kutlwisiso.

Padisonnotshi - ho bala ka boikemelo kgato eo moithuti a ka balang 95% ya tema ka nepo (k.h.r. e seng ho feta diphoso tsa mantswe a 20 ho baleng). Kgato ya ho bala ka boikemelo ke tema e bonolo bo lekaneng ho mmadi.

Padisosehlopha - ho bala ka sehlopha

Padisotataiso - ho bala ka tataiso nako eo sehlopha sa baithuti se fumanang ditaelo ka nako e le nngwe mme titjhere e tshehetsa baithuti ho nka taolo ho ithuteng ha bona ka keketseho.

Papadi e lokolohileng - nako e dumellang baithuti ba kgethe hore ba bapalla kae, jwang, ka eng

Papiso (simile) - ho bapisa ntho e itseng le e nngwe; papisong ena ho sebediswa mantswe a kang 'ba', 'sa', 'jwalo ka'

Phatlalatso - ha baithuti ba phatlalatsa mosebetsi wa bona, ba o beha phatlalatseng ho nnetefatsa hore ba o arolelana le setjhaba, mohl., (ka ho o fa titjhere, ho o maneha leboteng la ka phaposing kapa leboteng la ditsebiso kapa ho o hlahisa bukeng ya pokello ya dingolwa tsa ka phaposing).

Phazele ya '*jigsaw*' - setshwantsho se sehwa dikotwana tse ngata ebe moithuti o beha dikotwana tseo mmoho.

Phazele ya *'tangram'* - phazele ya matjhaena e nang le sekwere se arotsweng dikotwana tse supileng tse lokelang ho hlophiswa ho nyalanya moralo (design) o itseng

Pheta hape (restating) - ho pheta/bua/bolela/tjho hape ke lewa le mmadi a le sebedisang ha a pheta hape kapa a kgutsufatsa moelelo wa tema kapa kgaolo, mme a etsa hoo ka ho bua feela kapa ka ho ngola

Phokotso (redundancy) - ke tshebediso ya mantswe kapa dipolelo tseo ho tsona leha ho ntshitswe ho hong, moelelo ha o fetohe, mohl. Thabo ke kabelwamanong, bakeng sa Thabo ke ngwanemotona kabelwamanong

Pokello ya mantswe (word bank) - lenane la mantswe leo moithuti a le tsebang kappa o mokgweng wa ho le tseba; bukantswe/dikshenare ya hae (kapa buka ya tlotlontswe)

Polelwana- Ke polelo e sa ikemelang ka boyona, e hlokang tse ding hore e phethahale. Mohlala: "Monna ya neng a apere hempe e kgubedu,…." Polelo ya sehlooho (polelwanakutu) ke "Monna o balehile" Mantswe ana "ya neng a apere hempe e kgubedu" ke polelwana. Ha e ya ikemela ka boyona, leha leetsi le le teng ka botlalo. Dipolelwana di hlahiswa ke makopanyi (leha, empa, kahoo, jj) kapa mahokanyi. Lekopanyi kapa lehokanyi le hokela polelwana ho karolo e itseng ya polelo ya sehlooho (polelwanakutu)

Puo ya bonono le bokgabo (ho fapana le **puo ya setlwaedi**) - mantswe kapa dipolelwana tse sebedisitsweng ka tsela eo e seng ya tlwaelo ho hlahisa sephetho se lebelletsweng; ditema tsa dingolwa hangata di sebedisa puo e matla ya bonono (mohl. tshwantshiso, mothofatso, papiso)

Puo ya bonono (rhetoric device) - ke sesebediswa se kang kgefutso, phetapheto mmoho le disebediswa tse ding tsa bonono tse sebediswang ke sebui ka sepheo sa ho susumetsa kapa ho kgodisa. Ka nako e nngwe di sebediswa ka sepheo sa ho hlohlelletsa

Puo ya Lapeng (sheba hape le Puo ya Tlatsetso) - puo ya pele eo baithuti ba ithutang yona ka ho e bua lapeng habo

hae; puo eo re nahanang ka yona

Puo ya setshwantsho (picture talk) - bua ka ditshwantso bukeng ho utlwisisa moelelo wa tsona. Mohlala 'Ke eng seo Kgakgiso le ntataemoholo ba se etsang?' 'E, ba shebile se seng fatshe. Ke eng seo?'

Puo ya tema (text talk) - ho bua ka tema ho utlwisisa moelelo wa yona, mohl.,'Hobaneng o nahana hore moshemane o balehile hae? - Ke nahana hore o batla bophelo bo botle.' - 'Hobaneng o nahana seo?' 'Hobane o ne a se na tjhelete ya ho reka dieta.' 'O nahana hore ho tla etsahalang ka yena?' jj.

Raeme (rhyme) - mantswe kapa mela e qetellang ka medumo e tshwanang thothokisong.

Raeme (rime) - karolo ya senoko ho tswa ho sedumannotshi sa pele ho tswela pele (mohl., 'ata', 'aka', 'ama', 'ala')

Rejistara (register) - tshebediso ya mantswe a fapaneng, setaele, dikarolo tsa puo, modumo wa lentswe le sehalo tlasa maemo a fapaneng (mohl. ditokomane tsa semmuso di ngotswe ka rejistara ya semmuso, ha lengolo la setswalle lona le ngolwa ka rejistara e iketlileng, e seng ya semmuso)

Sehalo - boleng le tlhahiso ya lentswe/ tema ka mokgwa o bontshang maikutlo a matla. Temeng e ngotsweng sehalo se hlahiswa ke *mantswe a bontshang tjhadimo ya mongodi*. Filiming sehalo se ka hlahiswa ke mmino kapa dihlahiswa tse bonwang.

Sehlooho /Dintlha tsa motheo - lentswe kapa polelwana le fumanwang ka hodimo ho tema, artikele, setshwantsho, senepe, jj. (tema efe kapa efe feela)

Senoko (onset**)** - karolo ya senoko e tlang pele ho sedummannotsi sa pele (mohl. **m**- + -**a** = **ma**)

Sesosa (sheba hape le sephetho) - taba kapa ntho eo e leng mohlodi wa ketsahalo e itseng kapa maemo a itseng
Setshwantsho - setshwantsho se bohuwang kapa se ka mohopolong

Tekanyetso - Mokgwa o tswellang wa ho bokella tsebo le bokgoni ba moithuti ka tsela/mokgwa wa semmuso le oo e seng wa semmuso.

Tekanyetso ya motheo - Tekanyetso ya Naha ya Selemo e tla etswa qalong ya kotara ya pele Dikereiteng kaofela mme e tla ba tekanyetso ya motheo.

Tekanyetso/tekanyetso e tswelang pele - tekanyetso e ahang moithuti e mme e kenyelleditse mesebetsi ya tekanyetso e etswang ka dinako tsohle hara selemo

Tlaleho/ raporoto (report) - (ya semmuso le e seng ya semmuso) ho nehelana ka ditaba tse etsahetseng ketsahalong e itseng, mohl. kotsi ya mmileng

Tema (text) - ke *setatemente kapa popeho* e itseng, e ka bontshwang ka ho ngolwa, ka ho buuwa kapa hona ho bohwa

Tema ya ditshwantsho (graphic text) - tema eo tlhahisoleseding e nehelwanang ka pono. Mohlala, dayakeramo, dikerafo jj.

Tema ya kgokahano - ditema tsa dikgokahano tsa ka mehla (mohl. mangolo, metsotso ya kopano, diraporoto, difekse)

Temoso ya medumo - bokgoni ba ho fapanya medumo e arohaneng ya puo.

Temoso ya diphetoho tsa medumo - bokgoni ba ho tsitsisa maikutlo ho medumo ya puo e ikgethileng ho tswa moelelong wa yona. Mohlala, n- +sh-+ e-+ - ba = ntjheba.

Temoso ya sebaka - ho lemoha dintho sebakeng se re potapotileng, tlhokomediso ya boemo ba mmele ya rona sebakeng. Ho ya ka litheresi sena se kenyelletsa dintho tse kang ditshupasebaka, ho hlokomedisa moithuti ka letsohong le letshehadi/letona, ho bala se ngotsweng ho tloha ka ho le letshehadi ho ya ho le letona le ho ya hodimo le tlase le ho ngola dibopeho tsa ditlhaku.

Tlhahiso ya lentswe (voice projection) - ho eketsa modumo, le ho hlaka lentsweng, mmoho le qapodiso e phethahetseng ha o bua le baamohedi ba ditaba

Tlhahisoleseding/tsebo/lesedi - ho fumana lesedi kapa tsebo e itseng ka taba e itseng

Tlhophisobotjha - ho boela o hlophisa dintho botjha

Tlhophollo ya popeho ya mantswe - sena se kenyelletsa ho hlopholla dikarolwana tsa mantswe a jwalo ka dihlongwapele le dihlongwanthao ho elellwa le ho utlwisisa lentswe le ngotsweng ka mongolo o sa tlwaelehang.

Tlodisa tema mahlo (scan) - ho mathisa mahlo temeng ka sepheo sa ho fumana tlhahisoleseding e itseng (mohl. ho tlodisa mahlo tema mahlo bukeng ya dinomoro tsa mehala ha o batla lebitso kapa nomoro)

Tshupanesebaka - ntho kapa sesebediswa se bontshang sebaka**tshebediso ya ditho tsa mmele (Gesture)** - ke motsamao wa sefahleho kapa wa mmele o hlahisang molaetsa o itseng (mohl. ho tsikinya hlooho = *tjhe* kapa ho kebisa hlooho hannyane = *Ee, ho sosobanya sefahleho*).

Okola (skim) - ho bala tema o e okola feela ka hodimo o sa kene botebong ba yona (mohl. ho okola lehlasedinyana la ditaba o di otla dihlohong feela)